

MALAYSIA

**PENYATA RASMI PARLIMEN
DEWAN RAKYAT**

**PARLIMEN KESEPULUH
PENGKAL KEDUA
MESYUARAT PERTAMA**

KANDUNGAN

PENGUMUMAN TUAN YANG DI-PERTUA:

- Penambahan Hari Mesyuarat (Halaman 1)
- Cuti Kepada Ahli (Halaman 1)

JAWAPAN-JAWAPAN LISAN BAGI PERTANYAAN-PERTANYAAN

(Halaman 1)

RANG UNDANG-UNDANG:

Rang Undang-undang Perbekalan 2000

Jawatankuasa: Jadual –

Maksud B. 48	(Halaman 14)
Maksud B. 49	(Halaman 36)
Maksud B. 50	(Halaman 74)
Maksud B. 51	(Halaman 112)

USUL-USUL:

Anggaran Pembangunan 2000

Jawatankuasa:

Maksud P. 48	(Halaman 14)
Maksud P. 49	(Halaman 36)
Maksud P. 50	(Halaman 74)
Maksud P. 51	(Halaman 112)

Waktu Mesyuarat dan Urusan Dibebaskan Daripada Peraturan Mesyuarat

(Halaman 73)

AHLI-AHLI DEWAN RAKYAT

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, Tun Mohamed Zahir bin Haji Ismail, S.S.M., P.M.N., S.P.M.K., D.S.D.K. J.M.N.

Yang Amat Berhormat Perdana Menteri, Dato Seri Dr. Mahathir bin Mohamad, D.K.(Brunei), D.K.(Perlis), D.K.(Johor), D.U.K., S.S.D.K., S.S.A.P., S.P.M.S., S.P.M.J., D.P. (Sarawak), D.U.P.N., S.P.N.S., S.P.D.K., S.P.C.M., S.S.M.T., D.U.M.N., P.I.S. (Kubang Pasu)

“ Timbalan Perdana Menteri dan Menteri Dalam Negeri, Dato' Seri Abdullah bin Haji Ahmad Badawi, D.G.P.N., D.S.S.A., D.M.P.N., D.J.N., K.M.N., A.M.N., S.P.M.S. (Kepala Batas)

Yang Berhormat Menteri Pengangkutan, Dato' Seri Ling Liong Sik, S.P.M.P., D.G.S.M., D.P.M.P. D.P.M.S. (Labis)

“ Menteri Kerja Raya, Dato' Seri S. Samy Vellu, S.P.M.J., S.P.M.P., D.P.M.S., P.C.M., A.M.N. (Sungai Siput)

“ Menteri Perusahaan Utama, Dato' Seri Dr. Lim Keng Yaik, S.P.M.P., D.G.P.N, D.P.C.M. (Beruas)

“ Menteri Tugas-tugas Khas dan Menteri Kewangan, Tun Dato' Daim Zainuddin, S.S.M., S.P.M.S., D.H.M.S., S.S.A.P. (Merbok)

“ Menteri Tenaga, Komunikasi dan Multimedia, Datuk Amar Leo Moggie anak Irok, D.A., P.N.B.S. (Kanowit)

“ Menteri Perdagangan Antarabangsa dan Industri, Dato' Seri Rafidah Aziz, S.P.M.P., S.P.M.T., D.P.M.S., A.M.N. (Kuala Kangsar)

“ Menteri Pertahanan, Dato' Sri Mohd. Najib bin Tun Haji Abdul Razak, S.S.A.P, S.I.M.P., D.S.A.P., D.P.M.S., P.N.B.S., D.U.B.C.(T). (Pekan)

“ Menteri Sains, Teknologi dan Alam Sekitar, Dato Law Hieng Ding, P.N.B.S., K.M.N., P.B.S., P.B.J. (Sarikei)

“ Menteri Luar Negeri, Datuk Seri Syed Hamid bin Syed Jaafar Albar, S.P.M.J., S.P.D.K., D.P.M.J., S.M.J., A.M.N. (Kota Tinggi)

“ Menteri Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna , Tan Sri Dato' Haji Muhyiddin bin Haji Mohd. Yassin, P.I.S., B.S.I., S.M.J., P.S.M., S.P.M.J. (Pagoh)

“ Menteri Kesihatan, Datuk Chua Jui Meng, D.I.M.P., S.I.M.P, S.M.J, P.I.S (Bakri)

“ Menteri Perpaduan Negara dan Pembangunan Masyarakat, Dato' Dr. Siti Zaharah binti Sulaiman, D.S.A.P., D.I.M.P. (Paya Besar)

“ Menteri Penerangan, Tan Sri Dato' Seri Mohd. Khalil bin Yaakob, P.S.M., S.S.A.P., S.I.M.P., D.S.A.P., J.S.M., S.M.P. (Kuantan)

“ Menteri Kebudayaan, Kesenian dan Pelancongan, Dato' Abdul Kadir bin Haji Sheikh Fadzir, P.G.D.K., D.S.D.K., A.M.K. (Kulim-Bandar Baharu)

“ Menteri Sumber Manusia, Datuk Dr. Fong Chan Onn, D.M.S.M. (Selandar)

“ Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan, Dato' Ong Ka Ting, D.P.M.P. (Pontian)

“ Menteri Pembangunan Usahawan, Datuk Mohamed Nazri bin Abdul Aziz, D.M.S.M., A.M.P., B.K.T. (Chenderoh)

- Yang Berhormat Menteri Pembangunan Luar Bandar, Dato' Haji Azmi bin Khalid, D.P.M.P., S.M.P., P.J.K. (Padang Besar)
- “ Menteri Belia dan Sukan, Dato' Hishammuddin bin Tun Hussein, D.S.A.P., D.P.M.J. (Tenggara)
- “ Menteri di Jabatan Perdana Menteri, Tan Sri Bernard Giluk Dompok (Kinabalu)
- “ Menteri di Jabatan Perdana Menteri, Dato' Dr. Rais bin Yatim, D.S.N.S. (Jelebu)
- “ Menteri Pertanian, Datuk Effendi bin Norwawi (Kuala Rajang)
- “ Timbalan Yang di-Pertua, Dato' Haji Muhamad bin Abdullah, D.I.M.P., S.M.P., P.J.K. (Maran)
- “ Timbalan Yang di-Pertua, Datuk Lim Si Cheng, P.I.S. (Senai)
- “ Timbalan Menteri Penerangan Dato' Haji Mohd. Khalid bin Mohd. Yunus, D.S.N.S. (Jempol)
- “ Timbalan Menteri Luar Negeri, Datuk Dr. Leo Michael Toyad, P.G.D.K., J.B.S. (Mukah)
- “ Timbalan Menteri Kesihatan, Datuk Seri Drs. Suleiman bin Mohamed D.P.M.S., S.S.S.A(Titiwangsa)
- “ Timbalan Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan, Datuk Peter Chin Fah Kui, P.G.B.K. (Miri)
- “ Timbalan Menteri Perdagangan Antarabangsa dan Industri, Dato' Kerk Choo Ting, D.P.M.P. (Taiping)
- “ Timbalan Menteri Kewangan, Dato' Chan Kong Choy, D.S.A.P., D.P.M.S. (Selayang)
- “ Timbalan Menteri Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna, Dato' S. Subramaniam, D.P.M.J., D.S.N.S., S.M.J. (Segamat)
- “ Timbalan Menteri Pertahanan, Datuk Mohd. Shafie bin Haji Apdal, P.G.D.K. (Semporna)
- “ Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri Datuk Douglas Uggah Embas, P.G.B.K., P.B.S., A.B.S., A.M.N. (Betong)
- “ Timbalan Menteri Kewangan, Dato' Dr. Haji Shafie bin Haji Mohd. Salleh, D.S.S.A., S.M.S., S.S.A., K.M.N. (Kuala Langat)
- “ Timbalan Menteri Dalam Negeri, Dato' Chor Chee Heung, D.S.D.K., A.M.N., J.P. (Alor Setar)
- “ Timbalan Menteri Tenaga, Komunikasi dan Multimedia, Datuk Tan Chai Ho, P.J.N., K.M.N., A.M.N. (Bandar Tun Razak)
- “ Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri, Dato' Hajah Shahrizat binti Abdul Jalil, D.I.M.P. (Lembah Pantai)
- “ Timbalan Menteri Pembangunan Luar Bandar, Dato' G. Palanivel, D.S.S.A., S.S.A., P.J.K. (Hulu Selangor)
- “ Timbalan Menteri Belia dan Sukan, Datuk Ong Tee Keat, P.J.N., S.M.S. (Ampang Jaya)
- “ Timbalan Menteri Pengangkutan, Tan Sri Ramli bin Ngah Talib, P.C.M., S.P.C.M., A.M.N., J.P. (Pasir Salak)

- Yang Berhormat Timbalan Menteri Pertanian, Dato' Seri Mohd. Shariff bin Haji Omar, D.G.P.N., D.M.P.N., P.P.T. (Tasek Gelugor)
- “ Timbalan Menteri Sains, Teknologi dan Alam Sekitar, Dato' Zainal bin Dahalan, P.J.K., K.M.N., J.S.M., D.P.M.S. (Sabak Bernam)
- “ Timbalan Menteri Dalam Negeri, Dato' Zainal Abidin bin Zin, D.P.M.P., P.M.P. (Bagan Serai)
- “ Mulia Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri, Tengku Dato' Seri Azlan ibni Sultan Abu Bakar, S.P.T.J., D.S.A.S. (Jerantut)
- “ Timbalan Menteri Kerja Raya, Tuan Mohamed Khaled bin Haji Nordin P.I.S. (Johor Bahru)
- “ Timbalan Menteri Perusahaan Utama, Datuk Anifah Aman (Beaufort)
- “ Timbalan Menteri Tanah dan Pembangunan Koperasi, Dr. Tan Kee Kwong (Segambut)
- “ Timbalan Menteri Perpaduan Negara dan Pembangunan Masyarakat, Dr. Tiki anak Lafe (Mas Gading)
- “ Timbalan Menteri Kebudayaan, Kesenian dan Pelancongan, Dato' Dr. Ng Yen Yen (Raub)
- “ Timbalan Menteri Sumber Manusia, Dr. Abdul Latiff bin Ahmad (Mersing)
- “ Timbalan Menteri Pendidikan, Dato' Hon Choon Kim, D.S.N.S. (Seremban)
- “ Setiausaha Parlimen Kementerian Pertanian, Dato' Abu Bakar bin Taib, D.S.D.K., S.D.K., B.C.K., K.M.N., P.J.K. (Langkawi)
- “ Setiausaha Parlimen Kementerian Dalam Negeri, Datuk Seri Abu Zahar bin Isnin, D.G.S.M., D.M.S.M., A.M.N. (Jasin)
- “ Setiausaha Parlimen di Jabatan Perdana Menteri, Puan Hajah Khamsiyah binti Yeop, P.P.T., A.M.N., A.M.P., P.M.P. (Gerik)
- “ Setiausaha Parlimen di Jabatan Perdana Menteri, Tuan Haji Noh bin Haji Omar, K.M.N., A.S.A., P.J.K., J.P. (Tanjong Karang)
- “ Setiausaha Parlimen Kementerian Pengangkutan, Tuan Ir. Donald Lim Siang Chai (Petaling Jaya Selatan)
- “ Setiausaha Parlimen Kementerian Kerja Raya, Tuan Yong Khoon Seng, K.M.N. (Stampin)
- “ Setiausaha Parlimen Kementerian Kewangan, Tuan Hashim bin Ismail, P.P.N., P.I.S. (Ledang)
- “ Setiausaha Parlimen Kementerian Tenaga, Komunikasi dan Multimedia, Tuan Chia Kwang Chye (Bukit Bendera)
- “ Setiausaha Parlimen Kementerian Perdagangan Dalam Negeri dan Hal Ehwal Pengguna Tuan Wong Kam Hoong, K.M.N. (Bayan Baru)
- “ Setiausaha Parlimen Kementerian Kesihatan, Tuan S.R. Anpalagan (Telok Kemang)
- “ Setiausaha Parlimen Kementerian Tanah dan Pembangunan Koperasi, Dr. Robia binti Dato' Kosai (Muar)

- Yang Berhormat Setiausaha Parlimen Kementerian Perpaduan Negara dan Pembangunan Masyarakat, Tuan S. Veerasingam, P.M.P., A.M.P., A.M.N. (Tapah)
- “ Setiausaha Parlimen Kementerian Pembangunan Usahawan, Tuan Rizalman bin Abdullah, J.P. (Tenom)
- “ Setiausaha Parlimen Kementerian Pembangunan Luar Bandar, Puan Hajah Rohani binti Haji Abdul Karim, P.B.S., P.P.B., (Santubong)
- “ Setiausaha Parlimen Kementerian Pendidikan, Dato' Mahadzir bin Mohd. Khir (Sungai Petani)
- “ Drs. Haji Abu Bakar bin Othman (Jerlun)
- “ Tuan Haji Abdul Fatah bin Haji Haron, S.M.K. (Rantau Panjang)
- “ Tun Abdul Ghafar bin Baba, S.S.M. (Batu Berendam)
- “ Tuan Haji Abdul Hadi bin Haji Awang (Marang)
- “ Tuan Haji Abdul Hamid bin Abdul Rahman (Sungai Benut)
- “ Tan Sri Dato Seri Dr. Abdul Hamid Pawanteh, P.S.M., S.P.M.P. (Kangar)
- “ Dato' Haji Abdul Kadir bin Annuar, S.P.M.J., K.M.N., P.I.S., B.S.I., A.M.N. (Pulai)
- “ Tuan Abd. Rahman bin Yusof (Kemaman)
- “ Tan Sri Datuk Patinggi Abdul Taib Mahmud, S.P.M.J., S.P.M.T., S.S.S.A, S.S.A.P., S.S.D.K., P.S.M., S.P.M.B., D.G.S.M., P.K.C, D.P. (Kota Samarahan)
- “ Dato' Dr. Abdullah Fadzil bin Che Wan, D.P.C.M., P.C.M. (Bukit Gantang)
- “ Datuk Wira Abu Seman bin Haji Yusop, B.K.T., J.P., D.M.S.M., K.M.N., D.C.S.M. (Alor Gajah)
- “ Tuan Haji Ahmad Husni bin Mohd. Hanadzlah, P.P.T., A.M.P. (Tambun)
- “ Datuk Ahmad Zahid bin Hamidi, D.M.S.M., P.P.T., P.J.K. (Bagan Datoh)
- “ Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar (Larut)
- “ Tuan Alexander Nanta Linggi, A.B.S. (Kapit)
- “ Tuan Alwi bin Jusoh (Pasir Puteh)
- “ Tuan Haji Amihamzah bin Ahmad (Lipis)
- “ Datu Amirkahar bin Tun Datu Haji Mustapha (Marudu)
- “ Tuan Haji Badrul Hisham bin Abdul Aziz, A.S.A. (Hulu Langat)
- “ Tuan Billy Abit Joo, K.M.N. (Hulu Rajang)
- “ Tuan Chang See Ten, P.I.S. (Gelang Patah)
- “ Tuan Haji Che Ghani bin Che Ambak, P.J.K. (Setiu)
- “ Puan Chew Mei Fun (Petaling Jaya Utara)
- “ Puan Chong Eng (Bukit Mertajam)
- “ Tuan Chow Kon Yeow (Tanjong)
- “ Dato' Haji Fadzil bin Md. Noor, D.S.D.K. (Pendang)

Yang Berhormat Tuan Fong Kui Lun (Bukit Bintang)

- “ Puan Fong Po Kuan (Batu Gajah)
- “ Tuan Fu Ah Kiow (Mentakab)
- “ Tuan Goh Kheng Huat (Nibong Tebal)
- “ Dato Goh Siow Huat (Rasah)
- “ Dato' Dr. Hasan bin Haji Mohamed Ali, D.I.M.P., S.M.S. (Parit Buntar)
- “ Tuan Hassan bin Mohamed (Besut)
- “ Tuan Henry Sum Agong, A.K. (Bukit Mas)
- “ Dato' Hew See Tong, D.P.M.P., J.P. (Kampar)
- “ Tuan Ho Cheong Sing, P.M.P., A.M.N. (Ipoh Barat)
- “ Tuan Hoo Seong Chang (Kluang)
- “ Tuan Husam bin Haji Musa (Kubang Kerian)
- “ Tuan Haji Ismail bin Noh (Pasir Mas)
- “ Tuan Jacob Dungau Sagan, J.B.S., K.M.N., P.P.B. (Baram)
- “ Dato' Dr. Haji Jamaludin bin Dato' Mohd. Jarjis, D.I.M.P., (Rompin)
- “ Dr. James Dawos Mamit, P.P.B., P.P.S. (Mambong)
- “ Tuan Jawah anak Gerang (Lubok Antu)
- “ Tuan Jimmy Lim Donald (Sri Aman)
- “ Tuan Joseph Mauh anak Ikeh (Selangau)
- “ Datuk Seri Panglima Joseph Pairin Kitingan, P.G.D.K., P.N.B.S., S.S.A.P., S.P.D.K. (Keningau)
- “ Tuan Joseph Salang Anak Gandum (Julau)
- “ Tuan Juslie bin Ajirol (Libaran)
- “ Dato' Kamarudin bin Jaffar, B.C.M, D.S.N.S. (Tumpat)
- “ Tuan Kerk Kim Hock (Kota Melaka)
- “ Tan Sri Dato Dr. K.S. Nijhar, P.S.M., S.P.M.J., J.M.N. (Subang)
- “ Tuan Kong Cho Ha (Lumut)
- “ Datuk Lau Ngan Siew, A.D.K., K.M.N., P.G.D.K. (Sandakan)
- “ Tuan Lee Kah Choon (Jelutong)
- “ Puan Lim Bee Kau, A.M.K., B.K.M., P.J.K. (Padang Serai)
- “ Tuan Lim Hock Seng (Bagan)
- “ Tuan Liow Tiong Lai, S.M.P. (Bentong)
- “ Dato' Loke Yuen Yow, D.P.M.P., A.M.P. (Tanjong Malim)
- “ Tuan Mah Siew Keong (Teluk Intan)
- “ Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar (Pokok Sena)
- “ Puan Hajah Mastika Junaidah binti Husin (Arau)
- “ Tuan Haji Mat Basir bin Rahmat (Parit)
- “ Dr. Maximus Johnity Ongkili, A.S.D.K., J.P. (Bandau)

- Yang Berhormat Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz, P.N.J., S.M.J., K.M.N., P.I.S., B.S.I., A.M.N., P.P.N. (Sri Gading)
- “ Tuan Mohamad bin Sabu (Kuala Kedah)
- “ Tuan Mohamed Nasir bin Che Daud (Kuala Krai)
- “ Tuan Mohamed Sayuti bin Said, P.P.T., P.J.K., P.P.N. (Kuala Selangor)
- “ Datuk Haji Mohd. Ali bin Haji Hassan, P.J.N., S.M.J., K.M.N., P.I.S., A.M.N., P.P.N. (Tebrau)
- “ Tuan Mohd. Amar bin Abdullah (Pengkalan Chepa)
- “ Tuan Mohd. Apandi bin Haji Mohamad (Jeli)
- “ Datuk Seri Panglima Mohd. Salleh bin Tun Md. Said Keruak, P.G.D.K. (Kota Belud)
- “ Datuk Mohd. Sarit bin Haji Yusoh (Temerloh)
- “ Tuan Mohd. Yusoff bin Mohd. Nor, P.P.N., J.M.N. (Machang)
- “ Dato' Mohd. Zain bin Omar, D.S.P.N., K.M.N., P.J.K., P.J.M., (Balik Pulau)
- “ Dato' Ir. Mohd. Zin bin Mohamed, D.P.T.J., J.P. (Shah Alam)
- “ Tuan Moktar bin Radin, A.D.K., A.S.D.K. (Kinabatangan)
- “ Tuan M. Shukrimun bin Shamsudin (Kuala Nerus)
- “ Tuan Muhammad bin Mustafa (Peringat)
- “ Tuan Haji Muhyidin bin Haji Abd. Rashid (Hulu Terengganu)
- “ Tuan Mustafa bin Ali (Dungun)
- “ Datuk Napsiah binti Omar (Kuala Pilah)
- “ Tuan Nasharudin bin Mat Isa (Yan)
- “ Tuan Ng Lip Yong (Batu)
- “ Datuk Osu bin Sukam, S.P.D.K., P.G.D.K., D.A. (Papar)
- “ Datuk Peter Tinggom anak Kamarau, P.P.B., P.P.C., K.M.N., P.N.B.S., J.B.S., A.M.N., P.B.S. (Saratok)
- “ Tuan Philip Benedict Lasimbang, A.S.D.K. (Penampang)
- “ Puan P. Komala Devi, P.P.T. (Kapar)
- “ Datuk Railey bin Haji Jeffrey, P.G.D.K., J.M.N. (Silam)
- “ Tuan Ramli bin Ibrahim (Kota Bharu)
- “ Mulia Tengku Tan Sri Razaleigh Hamzah, D.K., P.S.M., S.P.M.K., S.S.A.P., S.P.M.S. (Gua Musang)
- “ Tuan Richard Riot anak Jaem (Serian)
- “ Tuan Robert Lau Hoi Chew, J.B.S., (Sibu)
- “ Tuan Ronald Kiandee, A.S.D.K. (Beluran)
- “ Datuk Ruhanie bin Haji Ahmad, D.M.S.M., P.I.S. (Parit Sulong)
- “ Tuan Saupi bin Daud (Tanah Merah)
- “ Datin Paduka Hajah Seripah Noli binti Syed Hussin, D.S.S.A (Sepang)
- “ Dato' Shahnnon bin Ahmad, D.S.D.K., K.M.N. (Sik)
- “ Tuan Shaziman bin Abu Mansor, A.N.S. (Tampin)
- “ Tuan Shim Paw Fatt, J.P. (Tawau)

Yang Berhormat Tuan Haji Siam bin Haji Kasrin, K.M.N., P.I.S. (Batu Pahat)

- “ Datuk Song Swee Guan, P.G.B.S. (Bandar Kuching)
- “ Dato' Suhaili bin Abdul Rahman, D.I.M.P., A.S.D.K. (Labuan)
- “ Puan Sukinam Domo (Batang Sadong)
- “ Datuk Seri Amar Dr. Haji Sulaiman bin Haji Daud, S.I.M.P., D.A., D.S.S.A., P.N.B.S., J.B.S. (Petra Jaya)
- “ Dr. Syed Azman bin Syed Ahmad Nawawi (Kuala Terengganu)
- “ Tuan Taib Azamudden bin Md. Taib, J.B.S., A.M.N. (Baling)
- “ Tuan Tan Kok Wai (Cheras)
- “ Dr. Tan Seng Giaw (Kepong)
- “ Datin Paduka Dr. Tan Yee Kew, D.S.S.A (Kelang)
- “ Puan Teresa Kok Suh Sim (Seputeh)
- “ Tuan Thong Fah Chong (Ipoh Timur)
- “ Dato' Dr. Ting Chew Peh, D.P.M.S., D.P.M.P. (Gopeng)
- “ Dato' Tiong King Sing, D.S.S.A., J.P. (Bintulu)
- “ Dato' Tiong Thai King, (Lanang)
- “ Datin Seri Dr. Wan Azizah Wan Ismail (Permatang Pauh)
- “ Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar, J.B.S., P.B.S. (Batang Lupar)
- “ Tuan Wan Nik bin Wan Yussof (Bachok)
- “ Tuan Wilfred Madius Tangau, J.P., A.D.K. (Tuaran)
- “ Dato' Yap Pian Hon, D.P.M.S., A.M.N., P.J.K. (Serdang)
- “ Dr. Yee Moh Chai (Tanjong Aru)
- “ Datuk Yong Teck Lee, P.G.D.K., P.J.N. (Gaya)
- “ Datuk Dr. Haji Yusof bin Haji Yacob, P.G.D.K., A.D.K. (Sipitang)
- “ Datin Paduka Hajah Zaleha binti Ismail, D.P.M.S., S.M.S, K.M.N (Gombak)
- “ Tuan Zawawi bin Haji Ahmad (Padang Terap)
- “ Dato' Zulhasnan bin Rafique, D.I.M.P., A.M.N. (Wangsa Maju)

MENTERI/TIMBALAN MENTERI (SENATOR)

- “ Menteri di Jabatan Perdana Menteri, Dato' Paduka Dr. Haji Abdul Hamid bin Haji Othman, D.H.M.S., S.I.M.P., D.S.D.K., J.S.M., K.M.N., P.P.T
- “ Menteri Tanah dan Pembangunan Koperasi, Tan Sri Datuk Kasitah Gaddam, P.S.M., P.G.D.K., J.S.M.
- “ Menteri di Jabatan Perdana Menteri, Datuk Pandikar Amin Haji Mulia
- “ Menteri Pendidikan, Tan Sri Dato' Musa bin Mohamad, P.S.M., D.P.M.N., D.P.C.M.
- “ Timbalan Menteri Pendidikan, Dato' Abdul Aziz bin Shamsuddin, D.P.M.S.

DEWAN RAKYAT

PEGAWAI-PEGAWAI KANAN
Setiausaha Dewan Rakyat
Datuk Mohd. Salleh bin Haji Hassan

Ketua Penolong Setiausaha
Zamani bin Haji Sulaiman
Haji Mustakin bin Salamat
Shahrom bin Haji Hasan

Penolong Setiausaha
Haji Mustafa bin Abdul Rahman
Ruhana binti Abdullah
Riduan bin Rahmat

BENTARA MESYUARAT
Mejar (B) Abdul Halim bin Haji Ali
Mejar (B) Zakaria bin Salleh
Mejar (B) Kamaruddin bin Abdullah

PETUGAS-PETUGAS CAWANGAN DOKUMENTASI

Azhari bin Hamzah
Monarita binti Mohd. Hassan
Hajah Shamsiah binti Mohd. Yusop
Mohd Saleh bin Mohd. Yusop
Mohamed bin Osman
Hajah Norishah binti Mohd. Thani
Shamsina binti Janor
Ramlah binti Mohd. Yusuff
Jamilah Intan binti Haji Bohari
Khairul Azila binti Haji Khairuddin
Nurziana binti Ismail
Noor Effarizan binti Mat Satib
Taharah binti Mohamed
Nik Elyana binti Ahyat
Mashitah binti Kamaruddin
Abu Bakar bin Hasan

PETUGAS-PETUGAS CAWANGAN MESIN CETAK

Kamal bin Oyub
Haji Latif bin Ismail
Kamaroddin bin Mohd. Yusof

MALAYSIA
DEWAN RAKYAT
Selasa, 11 April 2000

Mesyuarat dimulakan pada pukul 10.00 pagi

DOA

[Tuan Yang di-Pertua *mempengerusikan Mesyuarat*]

PENGUMUMAN TUAN YANG DI-PERTUA

PENAMBAHAN HARI MESYUARAT

Tuan Yang di-Pertua: Ahli-ahli Yang Berhormat, saya suka hendak memberitahu Majlis ini bahawa saya telah menerima satu perutusan daripada Yang Amat Berhormat Perdana Menteri selaku Ketua Majlis supaya Mesyuarat Dewan Rakyat yang berjalan sekarang ditambah selama enam hari lagi iaitu pada hari Isnin, 17 April hingga hari Selasa 25 April 2000 untuk memberi masa yang lebih lagi bagi Dewan Rakyat membahar rang undang-undang yang dibentangkan oleh kerajaan menurut Peraturan Mesyuarat 11(2), Peraturan-peraturan Majlis Mesyuarat Dewan Rakyat.

CUTI KEPADA AHLI - KEBENARAN

Tuan Yang di-Pertua: Ahli-ahli Yang Berhormat, saya suka hendak memberitahu Majlis ini iaitu pada menjalankan kuasa-kuasa yang telah diberikan kepada saya mengikut ketetapan yang dibuat oleh Dewan ini pada 25 April 1991, saya telah membenarkan cuti daripada menghadiri mesyuarat di bawah Perkara 52(2) Perlembagaan Persekutuan kepada Yang Berhormat Dato' Profesor Emeritus Haji Shahnun Ahmad, Ahli bagi kawasan Sik dari 14 Februari hingga tamat sidang Dewan Rakyat yang berjalan sekarang.

JAWAPAN-JAWAPAN LISAN BAGI PERTANYAAN-PERTANYAAN

[Soalan No. 1 - Y.B. Tuan Mah Siew Keong (Teluk Intan) tidak hadir]

2. **Tuan Tiong Thai King [Lanang]** minta Menteri Kebudayaan, Kesenian dan Pelancongan menyatakan apakah rancangan kerajaan selanjutnya bagi mengenal pasti dan mempromosi lebih banyak lokasi baru yang berpotensi untuk dijadikan sebagai destinasi pelancongan bagi pelancong-pelancong asing dan tempatan.

Timbalan Menteri Kebudayaan, Kesenian dan Pelancongan [Dr. Ng Yen Yen]: Tuan Yang di-Pertua, dalam usaha mengenal pasti dan mempromosikan lebih banyak lokasi baru yang berpotensi untuk dimajukan sebagai destinasi baru yang berpotensi untuk dimajukan sebagai destinasi pelancongan, sukacita saya memaklumkan bahawa Kementerian Kebudayaan, Kesenian dan Pelancongan telah menggunakan beberapa pendekatan seperti berikut:

- (i) membuat kajian dan melaksanakan program auditan iaitu membuat lawatan pemeriksaan serta mendapat input tempatan daripada pelbagai sumber mengenai sesuatu produk atau destinasi yang diketahui mempunyai potensi untuk dibangunkan dan dipromosikan;
- (ii) mengenal pasti produk berasaskan aktiviti pelancongan baru yang berasaskan dengan izin, pendidikan (education-tourism), kesihatan (health-tourism), pertanian (agro-tourism), jejak warisan (heritage-tourism) dan pelancongan air (marine-tourism) dan sebagainya dan membangunkannya sebagai pakej-pakej pelancongan yang menarik dan kompetitif di setiap negeri di Malaysia;

- (iii) meminta kerjasama pelbagai pihak sama ada kerajaan negeri, pihak berkuasa tempatan, pihak swasta mahupun pertubuhan-pertubuhan dan pengusaha pelancongan menyediakan inventori bagi produk aktiviti pelancongan yang dikenal pasti berpotensi untuk dibangunkan untuk dikemukakan kepada Kementerian Kebudayaan, Kesenian dan Pelancongan bagi tujuan perancangan, pembangunan dan promosi;
- (iv) mempertingkatkan lagi usaha menjadikan negara ini sebagai destinasi pelancongan yang khusus kepada aktiviti yang mempunyai permintaan pasaran dunia dan tempatan yang berpotensi dan sedang berkembang, di antaranya seperti aktiviti mesyuarat insentif, konvensyen dan pameran atau pertunjukan serta aktiviti membeli-belah;
- (v) menyediakan kriteria-kriteria bagi menentukan produk atau destinasi pelancongan yang berpotensi tinggi, berpotensi sederhana dan berpotensi rendah untuk dibangunkan dipromosikan, di samping menyediakan pelan tindakan jangka panjang serta garis panduan-garis panduan dalam membangunkan mempromosikannya;
- (vi) mengambil kira aspek pelancongan dalam merangka sebarang perancangan dan pelan struktur pembangunan kawasan oleh pelbagai pihak terutamanya kerajaan negeri dan pihak berkuasa tempatan kerana perancangan dan tanah adalah urusan kerajaan negeri.

Tuan Lim Hock Seng: Tuan Yang di-Pertua, soalan tambahan. Destinasi-destinasi pelancongan bukan khusus hanya untuk orang-orang asing atau pelancong asing sahaja. Ia juga ambil kira rakyat tempatan. Satu masalah yang sering dihadapi oleh rakyat tempatan adalah bayaran masuk untuk tempat-tempat destinasi adalah amat tinggi. Sekiranya dikira seperti Sunway Pyramid, Mines, Menara Berkembar atau Zoo Negara, sekiranya seorang bapa atau ibu hendak membawa tiga-empat orang anak-anak mereka semua sekali bayaran masuk sahaja pun sudah RM50 atau RM60. Jadi, bagaimanakah pihak Yang Berhormat boleh meringankan beban rakyat Malaysia supaya mereka dapat juga peluang untuk mengunjungi destinasi-destinasi pelancongan ini.

Dr. Ng Yen Yen: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Memang kementerian bersetuju, destinasi-destinasi pelancongan bukan sahaja untuk orang asing tetapi khususnya untuk rakyat Malaysia. Atas ini kementerian akan buat promosi dengan begitu hebat pada bulan yang akan datang.

Yang kedua, berkaitan dengan pembayaran yang tinggi. Apa-apa yang di bawah kuasa kementerian seperti Muzium, itu memang kita beri sangat murah. Untuk murid-murid langsung percuma. Tetapi untuk produk-produk yang dibangunkan oleh swasta, itu memang kementerian tidak ada kuasa untuk, dengan izin, control pricing mereka. Tetapi berkaitan dengan Zoo Negara memang saya bersetuju dan akan bawa perkara ini kepada kementerian dengan membuat kajian. Terima kasih.

Tuan Hoo Seong Chang: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, soalan tambahan. Selain daripada mengenalpastikan banyak lokasi baru sebagai destinasi pelancongan, adakah kementerian mempunyai rancangan supaya untuk menjadikan satu penyelarasan (coordinator) supaya dengan adanya kerjasama daripada jabatan pelancongan negeri-negeri, kita mengadakan satu pakej, misalnya pelancongan yang masuk dari pintu masuk negeri Johor, jadi bila mereka masuk ke negeri Johor ada tempat-tempat yang dicadangkan oleh kementerian selepas negeri Johor pergi ke Melaka – Melaka mana tempat yang lebih menarik dan sebagainya supaya ada pilihan yang lebih banyak kepada pelancong-pelancong. Sekian, terima kasih.

Dr. Ng Yen Yen: Tuan Yang di-Pertua, terima kasih. Pada masa sekarang kementerian yang menjalankan tugas sebagai informal coordination, dengan izin, ialah ada mesyuarat setiap tiga bulan di antara semua Ahli Exco negeri dengan kementerian. Kita memang tidak ada satu formal coordination punya tugas. Tetapi kementerian pun bersetuju di atas cadangan Yang Berhormat. Jadi, kita selalu ada bawa kepada semua negeri buat pakej yang ada berkaitan seperti Northern corridor, dengan izin, Southern corridor. Tetapi pakej-pakej itu mesti datang dengan inisiatif antara satu negeri dengan lain.

[Soalan No. 3 - Y.B. Tuan Nasharudin bin Mat Isa (Yan) tidak hadir]

4. **Tuan Zawawi bin Haji Ahmad [Padang Terap]** minta Menteri Perusahaan Utama menyenaraikan jumlah kilang-kilang memproses getah yang terdapat di seluruh negara dan adakah jumlah tersebut mencukupi dan adakah kerajaan bercadang untuk menambah lesen kilang tersebut.

Timbalan Menteri Perusahaan Utama [Datuk Anifah Aman]: Tuan Yang di-Pertua, setakat ini terdapat 127 buah kilang memproses getah di seluruh negara di mana 118 buah adalah masih aktif. Daripada jumlah yang aktif ini, 69 buah adalah kilang memproses Standard Malaysian Rubber (SMR), 46 kilang memproses latex dan tiga kilang getah speciality rubber. Jumlah kilang yang ada kini adalah berlebihan berikutan trend pengeluaran getah yang semakin menurun. Kilang-kilang ini telah beroperasi pada keupayaan yang rendah di antara 55% hingga 60% daripada kapasiti berikutan kekurangan bahan mentah tempatan.

Kerajaan juga telah menggalakkan pengimportan getah dari luar negara bagi mengatasi masalah over capacity, dengan izin, dalam kilang-kilang tersebut. Justeru, kerajaan tidak bercadang lagi untuk menambah lesen kilang memproses dari yang sedia ada.

Tuan Zawawi bin Haji Ahmad: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Sebenarnya rintihan para penoreh getah di seluruh negara berhubung dengan kejatuhan harga getah ini telah lama kita dengar. Namun, kita dapati bahawa pihak kementerian kurang bersungguh-sungguh ataupun tidak bersungguh-sungguh untuk mengatasi masalah ini. Kekurangan jumlah kilang-kilang memproses getah yang didakwakan itu menyebabkan para pengilang telah menggunakan ataupun menekan para penoreh dengan meletakkan harga yang begitu rendah dan seterusnya kebenaran untuk mengimport getah daripada negara jiran adalah merupakan satu faktor yang menyebabkan harga getah tempatan jatuh. Jadi, oleh sebab itu, saya kira pihak kementerian harus mengambil satu langkah yang lebih agresif supaya nasib para petani, para penoreh dapat terbela kerana sekarang ini musim hujan umpamanya, kalau di kawasan saya di Padang Terap, pihak penoreh getah itu terpaksa cari kerja-kerja lain, ada setengahnya terpaksa menangkap kura-kura untuk jual bagi menampung kekurangan perbelanjaan mereka.

Tuan Yang di-Pertua: Soalannya Yang Berhormat.

Tuan Zawawi bin Haji Ahmad: Soalannya, apakah langkah yang harus diambil oleh pihak kementerian bagi mengatasi masalah ini. Sekian.

Datuk Anifah Aman: Terima kasih Yang Berhormat bagi Padang Terap. Sebenarnya kejatuhan harga bukanlah oleh kerana kementerian kita atau negara kita tidak menjalankan langkah-langkah yang sepatutnya diambil. Kejatuhan harga untuk makluman Ahli Yang Berhormat ialah oleh kerana beberapa faktor utama. Yang Berhormat sedia maklum bahawa negara kita Malaysia adalah di antara tiga pengeluar yang terbesar dan pengeluar yang terbesar di dunia ini ialah Indonesia dan Thailand dan kita cuma ketiga dan kita tidak mempunyai pengaruh untuk mempengaruhi harga-harga pasaran antarabangsa.

Di antara sebab-sebab kejatuhan harga ialah lebih penawaran dan stok dan kekurangan permintaan dan sentimen pasaran yang saya katakan tadi. Kerajaan baru-baru ini telah pun meluluskan Belanjawan negara di mana telah meluluskan geran

sebanyak RM140 juta bagi penanaman semula getah seluas 45,000 hektar pada tahun 2000 dan RM120 juta bagi dana pusingan bagi Tabung Yayasan Pekebun Kecil bagi membolehkan pekebun kecil terlibat dalam aktiviti-aktiviti ekonomi dan sebanyak RM80 juta sebagai dana pusingan bagi Tabung Pusingan ataupun Low Intensity Tapping System (LITS), dengan izin, bagi membiayai pembelian peralatan sistem torehan LITS yang bagi tempoh lima tahun.

Selain daripada itu, kerajaan menerusi MTEN telah memutuskan supaya tanaman semula getah seluas 30,000 hektar setahun dijalankan. Dan ini nyata sekali bahawa kerajaan dari masa ke semasa mengikut keadaan pasaran harga getah dan juga masalah-masalah yang dihadapi oleh pekebun-pekebun kecil, kerajaan telah pun memberi dan mengkaji dan membuat satu keputusan untuk membantu pekebun-pekebun kecil. Apa Yang Berhormat katakan tadi memanglah tidak tepat sekali dan ini adalah langkah-langkah kementerian dan juga Kementerian Perusahaan Utama akan berbincang dengan tiga lagi kementerian iaitu Kementerian Pertanian, Kementerian Pembangunan Luar Bandar dan juga Kementerian Tanah dan Pembangunan Koperasi di mana keempat-empat kementerian ini berbincang secara terperinci macam mana hendak mengatasi masalah pekebun-pekebun kecil. Kita memanglah prihatin dengan masalah mereka dan insya-Allah, masalah-masalah seumpama kejatuhan harga getah itu dari masa ke semasa diatasi.

Tuan Jacob Dungau Sagan: Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua. Soalan tambahan. Selain daripada usaha kita memproses getah secara efisien di kilang-kilang di seluruh negara, salah satu kerja yang menjejaskan produktiviti getah di negara kita ialah dari cara-cara penorehan getah yang diamalkan oleh pekebun-pekebun kecil di mana mereka menggunakan kaedah yang tradisi. Saya ingin tahu sejauh manakah kementerian telah berjaya dalam usaha kerajaan untuk memodenkan cara penorehan getah ini supaya kerja ini tidak terlalu bosan dan, dengan izin, tidak terlalu labour intensive. Sekian, terima kasih.

Datuk Anifah Aman: Terima kasih, Yang Berhormat. Yang saya nyatakan tadi bahawa kerajaan telah pun memperuntukkan sebanyak RM80 juta selama lima tahun dan pada tahun ini RM6 juta telah pun diperuntukkan untuk satu sistem iaitu syarikat yang dikenali sebagai Lead Low Density Tapping System di mana beberapa peransang yang telah pun kita gunakan, yang telah pun kita tawarkan kepada pekebun-pekebun kecil iaitu di antaranya ialah REACTORRIM dan RRIMFLOW dan kita di kementerian bahawa agensi kerajaan yang melaksanakan sistem ini ialah RISDA dan Lembaga Tabung Getah (LGM) melalui Research and Developmentnya (R&D) dengan izin, telah pun mengemukakan dan ini sedikit sebanyak akan menambah pendapatan pekebun kecil daripada hasil sistem yang kita kenal pasti ini. Terima kasih.

[Soalan No. 5 – Y.B. Tuan Shaziman bin Abu Mansor (Tampin) tidak hadir]

[Soalan No. 6 – Y.B. Datin Paduka Hajah Seripah Noli binti Syed Hussin (Sepang) tidak hadir].

7. **Dato' Haji Kamarudin bin Jaffar [Tumpat]** minta Menteri Tenaga, Komunikasi dan Multimedia menyatakan jumlah pelabur asing mengikut negara dan nilai pelaburan mereka untuk projek-projek di bawah Multimedia Super Corridor (MSC).

Setiausaha Parlimen Kementerian Tenaga, Komunikasi dan Multimedia [Tuan Chia Kwang Chye]: Tuan Yang di-Pertua, untuk makluman Ahli Yang Berhormat, setakat ini jumlah pelabur asing mengikut negara dan nilai pelaburan adalah seperti berikut:

Negara	Jumlah Syarikat	Nilai Pelaburan (RM juta)
Amerika Syarikat	25	129.32
Jepun	10	101.11
Australia	5	5.16
Kanada	4	3.05
Singapura	12	133.95
Eropah	39	200.77
Negara Asia	11	9.68
Lain-lain Negara	18	39.41

Dato' Kamarudin bin Jaffar: Tuan Yang di-Pertua, terima kasih kepada Yang Berhormat Setiausaha Parlimen yang telah menyebut perangkaan beberapa ratus juta yang telah, kalau jawapan itu tepat, yang telah pun melabur ke dalam projek MSC kita ini yang pada perkiraan saya mempunyai tandingan yang hebat dengan beberapa negara lain di Asia ini khususnya Hong Kong dan Singapura yang juga telah melancarkan projek-projek yang lebih kurang sama sifatnya dengan MSC Malaysia ini.

Jadi, soalan saya kepada Yang Berhormat Setiausaha Parlimen ialah setakat manakah kejayaan yang kita perolehi ini berbanding dengan kejayaan-kejayaan atau pencapaian-pencapaian yang diperolehi menurut langkah-langkah dan aktiviti-aktiviti yang amat agresif yang dilakukan oleh Hong Kong dan Singapura dan beberapa negara lain, setakat manakah mengikut pandangan Yang Berhormat Setiausaha Parlimen kejayaan Malaysia dalam projek MSC ini?

Tuan Chia Kwang Chye: Tuan Yang di-Pertua, memang kita sedar bahawa persaingan daripada negara-negara lain di rantau ini khasnya dari Hong Kong dan Singapura memanglah begitu hebat dan dengan pandangan dan pendekatan ini barulah kita dapat mengatasi dan mengetahui semua cabaran yang kita akan hadapi dan kita sangat bersyukur kerana pada tahun 1999, jumlah pelaburan ialah RM3.416 bilion dan ini merupakan satu pelaburan yang amat besar dan ada beberapa syarikat yang telah pun dilaporkan di magazine antarabangsa di mana ada beberapa syarikat MSC telah pun disebut sebagai satu tanda yang baik untuk perkembangan MSC di Malaysia. Sekian, terima kasih.

Tuan Fong Kui Lun: Tuan Yang di-Pertua, soalan tambahan. Saya ingin bertanya Yang Berhormat Setiausaha Parlimen, apakah insentif yang diberikan kepada syarikat-syarikat MSC asing yang melabur di Malaysia dan jangkaan hasil kerajaan dikutip daripada kegiatan mereka ini. Sekian, terima kasih.

Tuan Chia Kwang Chye: Tuan Yang di-Pertua, syarikat-syarikat yang bertaraf MSC diberi dua pilihan insentif. Satu ialah insentif pioneer status, yang kedua ialah pengecualian daripada cukai paburan (investment tax). Inilah insentif-insentif yang diberi dan daripada 302 syarikat yang bertaraf MSC ini, 32 syarikat telah memilih mendapatkan taraf pioneer status sementara 253 memilih pengecualian daripada cukai pelaburan dan 17 masih belum membuat keputusan lagi. Sekian, terima kasih.

8. **Tuan Joseph Mauh anak Ikeh [Selangau]** minta Menteri Pendidikan menyatakan, memandangkan ramai ibu bapa dari golongan berpendapatan rendah di luar bandar tidak mampu membeli banyak buku kerja tambahan dari kedai buku atau kedai koperasi sekolah, adakah dasar Jabatan Pendidikan mewajibkan setiap murid sekolah rendah membeli buku kerja, dan adakah Kementerian Pendidikan bercadang membekalkan buku kerja tambahan itu kepada murid-murid yang termiskin.

Timbalan Menteri Pendidikan [Datuk Abdul Aziz bin Shamsuddin]: Tuan Yang di-Pertua, untuk makluman Yang Berhormat, Kementerian Pendidikan melalui Pekeliling Ikhtisas Bil. 1/2000 bertarikh 3 Februari 2000 telah memaklumkan tentang larangan penggunaan buku kerja bagi murid Tahap Satu (Tahun 1 hingga Tahun 3) di semua sekolah kerajaan dan bantuan kerajaan berkuat kuasa mulai tahun hadapan iaitu tahun 2001. Murid-murid di Tahap Satu hanya akan menggunakan buku latihan dan aktiviti (BLA) yang disediakan oleh Kementerian Pendidikan bersama-sama buku teks bagi semua mata pelajaran, kecuali mata pelajaran Pendidikan Moral.

Bagi murid-murid di Tahap Dua (Tahun 4 hingga Tahun 6) hanya satu jodol buku kerja dibenarkan bagi mata pelajaran Bahasa Malaysia, Bahasa Inggeris, Matematik, Sains, Bahasa Cina dan Bahasa Tamil. Buku Latihan Aktiviti (BLA) dibekalkan secara percuma di bawah Skim Pinjaman Buku Teks kepada semua murid yang layak di Tahap Satu. Terima kasih.

Puan Hajah Mastika Junaidah binti Husin: Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua. Soalan tambahan. Saya ingin bertanya kepada Yang Berhormat Timbalan Menteri mengenai pelajar-pelajar yang terdiri daripada anak-anak mereka yang terdiri daripada golongan termiskin. Kita tahu kita telah pun mendaftarkan mereka yang tidak berkemampuan ataupun *hard core poverty* ini di dalam daftar kemiskinan dan ada jabatan-jabatan dan agensi-agensi yang telah pun menyediakan peruntukan untuk program-program yang lain. Misalnya, dari segi pembangunan sosial dan juga pembangunan ekonomi mereka, tetapi saya melihat dalam Kementerian Pendidikan tidak ada peruntukan khusus diberi kepada anak-anak mereka yang terdiri daripada golongan termiskin. Adakah pihak kerajaan bercadang untuk menimbangkan apa-apa bantuan bagi anak-anak PPRT ini dalam soal-soal mengenai pendidikan anak-anak mereka. Terima kasih.

Dato' Abdul Aziz bin Shamsuddin: Tuan Yang di-Pertua, Yang Berhormat, terima kasih banyak dan kita mengucapkan terima kasih kepada kementerian-kementerian yang telah menghulurkan bantuan kepada anak-anak miskin ini. Bagi makluman Yang Berhormat, kalau kita lihat di seluruh dunia ini, jangan masukkan negara-negara maju, bagi negara-negara yang membangun, inilah sebuah sistem yang mengadakan pelajaran percuma kepada anak-anak kita, bukan sahaja untuk anak-anak yang berada ataupun yang miskin tetapi keseluruhan anak-anak kita dan cukuplah bagi saya untuk menerangkan bahawa pinjaman buku teks percuma kepada anak-anak yang ada di negara ini sangat berkesan dan kita melihat prestasi pencapaian pelajaran anak-anak kita mulai pada tahun 1980 hingga sekarang bukan merosot tetapi meningkat dari tahun ke setahun. Oleh sebab itu kita mengharap sebagai sebuah kerajaan bukan sahaja Kementerian Pendidikan yang bertanggungjawab dan alhamdulillah, semua kementerian menjurus ke arah menolong yang susah dan yang miskin. Terima kasih.

Tuan Mohd. Apandi bin Haji Mohamad: Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua dan juga Yang Berhormat Timbalan Menteri. Jadi, saya walau bagaimana sekalipun, saya memerhatikan rakyat yang miskin masih ramai terutama di luar bandar – di Jeli, terutamanya, di Gua Musang dan beberapa tempat yang lain. Kadang-kadang perasaan menghiris ingin menitis air mata melihat kepada anaknya ramai tetapi pada awal tahun, mereka terpaksa membayar sekitar RM50 satu orang. Bayangkan kalau yang bukan jadi YB bagaimana mereka hendak membayar RM300 atau RM350 pada awal tahun sekiranya mereka mempunyai 7 orang anak? Bolehkah kementerian menimbangkan supaya yang RM50 tiap-tiap awal tahun ini dikecualikan untuk menunjukkan kerajaan yang lebih prihatin daripada apa yang diberitahu oleh Timbalan Menteri sekarang kepada rakyat. Sekian, terima kasih.

Dato' Abdul Aziz bin Shamsuddin: Tuan Yang di-Pertua, terima kasih banyak atas sikap prihatin daripada Yang Berhormat itu. Saya contoh, kalau soal kemiskinan ibu saya seorang penoreh getah – hanya sekeping, separuh untuk kami makan berdua, separuh untuk tuan kebun tetapi alhamdulillah, oleh sebab kehendak Allah s.w.t. dan juga usaha kita berada di dalam Dewan ini. [Tepuk]

Cuba lihat di seluruh tahun 40-an sampai sekarang, umur yang 40 tahun ke bawah ini adalah hasil daripada bantuan kerajaan hinggalah tuan-tuan sampai ke universiti hari ini. *[Tepuk]* Bukankah ini satu contoh, jangan kita ambil single out satu-soalan tetapi dilihat daripada keseluruhan, manakah anak-anak bumiputera hari ini yang masuk sekolah menengah sampai ke universiti. Adakah mereka semua anak-anak orang kaya, tidak! Kita datang daripada orang miskin, jadi bersyukur apa yang ada, jangan kita pergi ke dalam lagi. Tetapi insya-Allah, kerajaan ini akan terus membuktikan kita akan membantu dan menjurus kepada kebaikan anak-anak kita di negara ini. Terima kasih. *[Tepuk][Ketawa]*

Tuan Yang di-Pertua: Cukup bersemangat pagi ini. *[Ketawa]*

9. **Dr. Syed Azman bin Syed Ahmad Nawawi [Kuala Terengganu]** minta Menteri Luar Negeri menyatakan pendirian Malaysia terhadap siri kekejaman yang berlaku ke atas umat Islam di kepulauan Ambon dan adakah Kerajaan Malaysia bercadang untuk menghantar bantuan sama ada dalam bentuk kemanusiaan atau pasukan pengaman sebagaimana yang dilakukan ke atas Wilayah Timor Timur.

Menteri di Jabatan Perdana Menteri [Dato' Paduka Dr. Haji Abdul Hamid bin Haji Othman]: Tuan Yang di-Pertua, izinkan saya menjawab soalan ini bagi pihak Menteri dan Timbalan Menteri Luar kerana mereka berada di Havana.

Tuan Yang di-Pertua, pendirian Kerajaan Malaysia terhadap masalah kumpulan Kepulauan Ambon di Indonesia adalah jelas. Seperti juga Aceh, kumpulan Ambon juga merupakan sebahagian daripada Wilayah Republik Indonesia. Oleh yang demikian, masalah di Kepulauan Ambon adalah masalah dalaman negara Indonesia. Sehubungan dengan itu, Kerajaan Malaysia tidak akan mencampuri urusan dalaman negara tersebut. Namun begitu, Kerajaan Malaysia berharap Kerajaan Indonesia akan segera mencari jalan penyelesaian ke atas masalah di Ambon. Kerajaan Malaysia juga berharap agar kedua-dua pihak yang terlibat dapat mengamalkan sikap toleransi yang tinggi serta perasaan saling hormat menghormati di antara satu sama lain.

Untuk makluman Tuan Yang di-Pertua, setakat ini Kerajaan Indonesia belum lagi memohon apa-apa bantuan daripada Malaysia untuk membantu mereka menyelesaikan masalah tersebut. Walau bagaimanapun, sebagai jiran dan anggota ASEAN, Kerajaan Malaysia bersedia untuk membantu mencari penyelesaian ke atas masalah di Ambon, jika diperlukan.

Tuan Haji Muhyidin bin Haji Abd. Rashid: Terima kasih kepada jawapan yang diberikan. Sebagaimana yang kita ketahui bahawa apa yang berlaku di Ambon telah menular di kebanyakan Kepulauan Maluku di mana pada saat ini lebih daripada 3,000 ataupun hampir 4,000 umat Islam yang telah dibunuh ataupun *massacre* berlaku di sana dan lebih daripada 100,000 umat Islam yang being displaced ataupun terpaksa meninggalkan tempat ataupun kediaman mereka.

Jadi, apa yang berlaku di Ambon ataupun Kepulauan Maluku ini adalah merupakan suatu yang boleh memberi kesan kepada negara kita dari sudut berbilang kaum yang berlaku di kepulauan ini dan kesan-kesan ini mungkin boleh memberi kesan kepada apa yang ada dalam konteks negara kita.

Cuma apa yang saya ingin penjelasan ialah walaupun kita tidak mencampuri urusan negara Indonesia tetapi kita juga mempunyai tanggungjawab humanitarian kepada apa yang sedang berlaku kepada jiran kita itu terutamanya pembantaian kepada umat Islam dan saya harap kita konsisten dalam sikap kita supaya tidak berlaku fitnah-fitnah ataupun tidak berlaku unsur-unsur yang boleh menyebabkan bila kita bercakap ataupun bila kita menentukan polisi-polisi kita terutamanya polisi luar, kita hanya sibuk memperdebatkan tentang kuasa-kuasa asing sehingga kita melupakan apa yang berlaku ke atas umat Islam ataupun jiran kita yang terdekat ini. Terima kasih.

Dato' Paduka Dr. Haji Abdul Hamid bin Haji Othman: Tuan Yang di-Pertua, saya nampak tidak ada soalan yang ditujukan. *[Sorak]* Walau bagaimanapun, suka saya menjelaskan bahawa pendirian Malaysia terhadap perkara-perkara dan

kekejaman dan berlaku penganiayaan di seluruh dunia, pada masa ini Malaysia di antara negara yang terhadap sekali untuk mengambil peluang menyelesaikan masalah. Masalah yang paling popular yang semua tahu bahawa di Bosnia Malaysia walaupun dalam keadaan ekonomi yang terhad membantu menyelesaikan masalah-masalah yang berlaku di sana dan laporan yang kita dapat, tentera kita dan pegawai kita berada di sana mendapat sambutan dan sanjungan yang baik, maka inilah peranan Malaysia dan kita sentiasa bersyukur bahawa negara kita, kita akan menguruskan sejak merdeka pengurusan masyarakat berbilang kaum dan agama di negara kita begitu berjaya sekali. Saya harap parti-parti pembangkang mestilah mengambil ini sebagai satu sumbangan besar kerajaan kita.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua. Tanpa ingin mencampuri hal ehwal negara luar, kita kadang-kadang agak hairan juga – sebuah negara yang 90% umat Islam dan diperintah oleh seorang Presiden yang bergelar ulama boleh berlaku pembunuhan kepada orang-orang Islam dan setakat ini tidak ada apa-apa pembelaan yang begitu jelas untuk mempertahankan orang-orang Islam. Jadi, apakah Yang Berhormat Datuk Menteri dapat membuat ulasan sedikit, betapa beruntungnya kita rakyat Malaysia di bawah pemerintahan Barisan Nasional kerana dapat memberikan kebahagiaan, keharmonian dan kerukunan dalam negara. Terima kasih.

Dato' Paduka Dr. Haji Abdul Hamid bin Haji Othman: Tuan Yang di-Pertua, itulah dasar yang dijalankan dalam Barisan Nasional yang diketuai oleh UMNO ini bahawa pengurusan kita sentiasa berdasarkan keadilan dan kaedah-kaedah perundangan Islam yang sedia dimaklumi iaitu bagi pihak yang memerintah, yang memegang kuasa, pengurusan kerajaan adalah untuk berpandukan kemaslahatan dan kepentingan awam, itulah tugas kita iaitu [*membaca sepotong ayat al-Quran*] yakni tindakan yang kita buat sentiasa berpandukan kepentingan awam, maka inilah negara kita pada hari ini. Kepentingan awam kita, kita bagi kepada dua. Satu, bagi orang yang beragama Islam, kepentingannya, aqidahnya dan akhirnya tetapi Barisan Nasional menumpukan aspek yang kedua perjuangan Islam iaitu kesejahteraan hidup di dunia ini.

Kesejahteraan hidup di dunia ini disifatkan oleh Islam, digariskan oleh Islam dalam al-Quran iaitu hapuskan kebuluran dan kemiskinan dan jauhkan pergaduhan dan perkelahian [*membaca sepotong ayat al-Quran*]. Inilah dasar Islam yang paling besar, yang dijalankan oleh UMNO dan Barisan Nasional. Terima kasih.

[Soalan No. 10 - Y.B. Datuk Seri Panglima Joseph Pairin Kitingan (Keningau) tidak hadir]

11. **Tuan Goh Kheng Huat [Nibong Tebal]** minta Perdana Menteri menyatakan tahap penggunaan Internet oleh Jabatan Perdana Menteri dalam menyalurkan maklumat kepada rakyat jelata. Mengapakah penyaluran maklumat oleh Jabatan Perdana Menteri hanya dalam Bahasa Inggeris dan tidak mempunyai edisi Bahasa Melayu.

Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri [Datuk Douglas Uggah Embas]: Tuan Yang di-Pertua, penyaluran maklumat Jabatan Perdana Menteri kepada rakyat jelata dilaksanakan melalui laman web Jabatan Perdana Menteri dengan menggunakan teknologi internet. Laman web Jabatan Perdana Menteri merangkumi laman web agensi-agensi yang diletakkan di bawah pentadbiran Jabatan Perdana Menteri. Mengikut peraturan, pada penghujung tahun 2000 kesemua agensi-agensi kerajaan perlu membangunkan laman web masing-masing bagi kemudahan pelanggan kerajaan. Laman web tersebut hendaklah disambungkan dengan laman web Malaysian Civil Service Link (MCSL) yang menjadi pintu utama kepada saluran perkhidmatan maklumat dan perkhidmatan dalam talian perkhidmatan awam Malaysia.

Setakat ini 70% agensi-agensi di bawah Jabatan Perdana Menteri telah pun mempunyai laman web masing-masing, ini adalah merupakan satu pencapaian yang tinggi. Pada akhir tahun ini, dijangka kesemua agensi-agensi kerajaan di bawah

Jabatan Perdana Menteri akan mempunyai laman web mereka sendiri. Laman web perlu disediakan dalam dua versi, satu versi Bahasa Inggeris dan satu versi Bahasa Melayu. Peraturan ini bertujuan untuk memberi kemudahan kepada pengunjung dan pelanggan kerajaan yang datangnya bukan sahaja dari dalam negara tetapi juga dari luar negara. Bagaimana pun bagi peringkat permulaan, agensi-agensi kerajaan dibenarkan menyediakan laman web dalam versi yang dipilih. Kelonggaran ini dibuat dengan tujuan untuk mempercepatkan proses pembangunan laman web dalam internet. Kelonggaran ini adalah untuk sementara dan berkuatkuasa sehingga satu tarikh yang akan ditetapkan kemudian.

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: Terima kasih. Saya hendak tahu bagaimana kerajaan menangani kegiatan-kegiatan meng'hacking' laman-laman internet ini kerana banyak maklumat-maklumat sekiranya di'hack' oleh mereka yang pandai ber'hacking' ini akan merosakkan maklumat-maklumat yang disalurkan melalui laman-laman web ini.

Datuk Douglas Uggah Embas: Tuan Yang di-Pertua, terima kasih. Mengenai masalah pencerobohan laman web ini, di MAMPU kita ada satu bahagian yang ditugaskan untuk mengatasi masalah pencerobohan ini.

Tuan Yang di-Pertua: Hujung sana. Ya, Larut.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua. Soalan tambahan, pendek sahaja. Sama ada pihak Yang Berhormat tahu bahawa kita mempunyai pelbagai dialek dalam negara kita ini, sama ada untuk mempertingkatkan lagi pencapaian penggunaannya supaya bahasa-bahasa suku kaum dalam negara kita ini boleh dipertimbangkan di masa depan. Sebagai contoh Kadazandusun di Sabah, Iban dan sebagainya, supaya kita dapat memperkembangkan lagi penggunaan ini. Terima kasih.

Datuk Douglas Uggah Embas: Terima kasih kepada Yang Berhormat. Tuan Yang di-Pertua, setakat ini kita tidak ada rancangan untuk memperkembangkan penggunaan bahasa-bahasa suku kaum kerana kita fikir adalah memadai bahawa kita menggunakan bahasa Inggeris dan bahasa Melayu.

12. **Tuan Lim Hock Seng [Bagan]** minta Menteri Dalam Negeri menyatakan usaha-usaha menangkap Datuk Soh Chee Wen dan apakah pertuduhan kesalahan beliau bersabit.

Timbalan Menteri Dalam Negeri [Dato' Chor Chee Heung]: Tuan Yang di-Pertua, Datuk Soh Chee Wen seorang yang dikehendaki ditangkap oleh Suruhanjaya Sekuriti kerana didakwa telah melakukan kesalahan di bawah Akta Sekuriti. Suruhanjaya tersebut berpendapat penangkapannya adalah perlu untuk melicinkan segala penyiasatan berkaitan dengan kes-kes yang disyaki di bawah Akta Sekuriti. Sekian, terima kasih.

Tuan Lim Hock Seng: Tuan Yang di-Pertua, soalan tambahan. Saya merasa hairanlah mengapa Timbalan Menteri memilih untuk menjawab begitu ringkas sahaja kerana ini adalah satu perkara yang ditanya oleh rakyat dan juga di negara asing.

Tuan Yang di-Pertua, adakah Suruhanjaya Sekuriti (SC) ada hak untuk menangkap beliau? Ataupun Suruhanjaya Sekuriti tidak mempunyai kuasa untuk menangkap dan selepas itu meminta Menteri Dalam Negeri untuk melaksanakan kuasa untuk menangkap beliau. Jikalau memandu kepada berita yang ada, suatu waran tangkap telah dikeluarkan pada 19 April tahun yang lepas dan sampai hari ini, sudah satu tahun genap, masih belum ada apa-apa kesan. Adakah kerajaan bersungguh-sungguh hendak memberkas beliau untuk menghadapi segala tuduhan-tuduhan yang diceritakan?

Dato' Chor Chee Heung: Tuan Yang di-Pertua, untuk menjawab soalan tambahan Yang Berhormat. Pertama, memang Suruhanjaya Sekuriti tidak mempunyai kuasa atau berhak untuk melakukan penangkapan ini. Maka oleh yang

demikian, segala penangkapan harus melalui Polis Diraja Malaysia. Dan permintaan ini telah pun disampaikan dari Suruhanjaya Sekuriti kepada Kementerian Dalam Negeri dan Kementerian Dalam Negeri melalui pihak polis menjalankan usaha-usaha mengesan dan untuk menangkap Datuk Soh Chee Wen tersebut.

Untuk makluman Dewan yang mulia ini juga bukan sahaja selepas polis diminta bertindak maka polis mendapatkan hasil dalam masa yang singkat. Kemungkinan Datuk Soh Chee Wen ini telah berada di luar negeri, jika dalam negeri tidak apalah kita senang mengesan dan melalui rangkaian-rangkaian polis dalam negeri, kita boleh buat. Tetapi jika seseorang telah pun melarikan diri ke luar negara maka kita kena pasti dulu di negara apa, sama ada di negeri di mana Malaysia mempunyai perjanjian dua hala. Jika mempunyai perjanjian dua hala, mungkin melalui Interpol kita dapat menangkap dia dan melalui proses ekstradisi baru kita boleh bawa dia balik. Ini adalah satu undang-undang international, mungkin Yang Berhormat tidak begitu fasih. Sekian, terima kasih.

Tuan Hoo Seong Chang: Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua, soalan tambahan. Saya mohon Yang Berhormat Timbalan Menteri dapat maklumkan dalam Dewan yang mulia ini kerana tadi saya dengar Yang Berhormat Timbalan Menteri mengatakan bahawa Suruhanjaya Sekuriti tidak berhak untuk menangkap dan meminta pihak polis untuk bertindak. Jadi, saya ingin tahu pada lazimnya, apakah tindakan akan diambil oleh pihak polis apabila menerima laporan ataupun permintaan daripada Suruhanjaya Sekuriti dan adakah kes-kes seumpama ini membabitkan ramai orang korporat di negara kita ini. Sekian, terima kasih.

Dato' Chor Chee Heung: Tuan Yang di-Pertua, Yang Berhormat Timbalan Menteri Kementerian Kewangan baru beritahu saya bahawa mereka dalam proses untuk meminda Akta Suruhanjaya Sekuriti di mana kemungkinan selepas pindaan dibuat, diluluskan di Parlimen, Suruhanjaya Sekuriti mempunyai hak dan kuasa untuk menangkap seseorang yang disyaki telah melakukan kesalahan di bawah Akta Suruhanjaya Sekuriti. Untuk makluman Dewan yang mulia ini, dan juga Yang Berhormat bagi Kluang, bukan sentiasa Kementerian Dalam Negeri diminta melalui polis mengesan dan menangkap tokoh-tokoh korporat yang telah melakukan kesalahan-kesalahan di bawah akta-akta tertentu. Tetapi memang ada, jika saya ditanya berapa orang telah pun diminta membantu untuk menangkap maka saya tidak mempunyai angka di sini, tetapi bukan begitu kerap, ada, pernah ada dan sepanjang pengetahuan saya mungkin lima, enam orang telah pun diminta untuk menangkap mereka balik. Sekian.

13. **Tuan Chow Kon Yeow [Tanjong]** minta Menteri Dalam Negeri menyatakan bilangan orang yang dikenakan perintah penduduk terhad (*restricted residence*) dan orang tahanan di Pusat Tahanan Simpang Renggam, Johor yang dibebaskan lebih awal dari tempoh untuk semua Negeri bagi tahun 1999 dan nyatakan sebab-sebab mereka dibebaskan.

Dato' Chor Chee Heung: Tuan Yang di-Pertua, untuk makluman Dewan yang mulia ini, pada tahun 1999 terdapat seramai 93 orang tahanan di bawah Akta Kediaman Terhad yang ditahan di institusi penjara di seluruh Malaysia. Penahanan di bawah Akta Kediaman Terhad ini adalah diperbuat sementara menunggu perintah selanjutnya untuk tujuan sekatan di tempat-tempat tertentu. Daripada jumlah tersebut, 17 orang telah dibatalkan penahanannya dan dibebaskan tanpa dikenakan sekatan kerana didapati sudah tidak lagi bergiat atau terlibat dalam pertuduhan yang dikenakan sebelumnya.

Tuan Yang di-Pertua, bagi Pusat Pemulihan Akhlak Simpang Renggam, Johor yang menempatkan orang-orang tahanan di bawah Ordinan Darurat 1969 dan Akta Dadah Berbahaya (Langkah-langkah Pencegahan Khas) 1985 pula terdapat jumlah 1,291 orang tahanan yang ditahan bagi tahun 1999. Daripada jumlah tersebut seramai 19 orang telah pun dibebaskan awal. Pembebasan awal orang-orang tahanan adalah biasanya disebabkan oleh kerana keadaan kesihatan orang-orang tahanan yang amat kritikal yang tidak diizinkan mereka untuk menjalani proses rawatan dan pemulihan

ataupun dalam kes lain mereka telah menang kes di mahkamah ataupun rayuan kepada Menteri Dalam Negeri telah berjaya dan bagi orang asing pembebasan awal ini adalah bertujuan supaya mereka diusir terus dari Malaysia. Sekian, terima kasih.

Tuan Lim Hock Seng: Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua, soalan tambahan. Bolehkah Yang Berhormat Timbalan Menteri memberitahu sama ada pelepasan orang-orang tahanan ini pada tahun 1999 adalah luar biasa jikalau dibanding kepada tahun-tahun yang lepas kerana pada tahun 1999 ada ramai juga orang-orang tahanan yang telah dilepas awal dari tempoh mereka perlu ditahan, mereka telah berkempen secara besar-besaran di dalam pilihan raya umum yang telah lepas untuk Barisan Nasional, khususnya MCA. [Ketawa] Jadi ini memberi satu sangkaan kepada orang ramai bahawa MCA khususnya Timbalan Menteri Dalam Negeri yang lepas telah bersubhat atau berkompromi dengan orang-orang jahat ini [Ketawa] supaya mereka dapat dikeluarkan dari tahanan dan berkempen untuk MCA. Adakah ini luar biasa kalau dibanding dengan tahun-tahun yang lepas?

Dato' Chor Chee Heung: Tuan Yang di-Pertua, memang soalan yang datang dari Yang Berhormat bagi Bagan ini mempunyai, bukan sahaja sangkaan jahat tetapi jika soalan ini ditanya di luar Dewan ini mungkin Yang Berhormat kena *sue* sudah, tapi tak apalah. Saya ingin bertanya balik kepada Yang Berhormat, oleh kerana soalan telah pun dipanjangkan.....

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat, jangan tanya balik Yang Berhormat.

Dato' Chor Chee Heung: Tidak apalah. [Ketawa] Bukan saya hendak tanya balik. Saya hendak minta Yang Berhormat cuma renungkan atau sila bayangkan sama ada pada tahun 1999 dari jumlah 1,291 orang yang kena tahan hanya 19 dari jumlah ini dibebaskan secara awal. Adakah 19 ini akan menolong pihak-pihak berkenaan khususnya pihak MCA untuk mencapai kemenangan dalam pilihan raya - 19 orang ini.

Tuan Lim Hock Seng: 'Taiko'.

Dato' Chor Chee Heung: 'Taiko' apa? [Ketawa] Semua soalan ini yang ditanya oleh Yang Berhormat mesti ada mengait dengan pilihan raya. Ini adalah suatu perkara yang memang tidak betul, tidak tepat sekali dan tidak punya bukti, tidak berasas, macam-macamlah mereka ini suka melempar yang bukan-bukan terhadap Barisan Nasional sahaja ini. Tetapi 19 orang ini yang dibebaskan pada tahun 1999, bukan satu perkara luar biasa sebab pada setiap tahun Jawatankuasa Penilaian Pembebasan dan juga Kebajikan sentiasa mengadakan program untuk mengkaji semula sama ada mereka ini harus diberikan peluang untuk dibebaskan awal. Dan pada tahun 1999, 19 ini boleh dikatakan satu jumlah yang tidak besar, ada tahun-tahun kebelakangan lebih ramai lagi dibebaskan. Sekian, terima kasih.

Tuan Yang di-Pertua: Ya, Marudu. Yang Berhormat dari kawasan mana? . [Disampuk] Lipis. Sila.

Seorang Ahli: Beralih tempat, Tuan Yang di-Pertua. [Ketawa]

Tuan Haji Amihamzah bin Ahmad: Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua.

Tuan Yang di-Pertua: Dia duduk tempat lain, ya.

Tuan Haji Amihamzah bin Ahmad: Soalan tambahan. Di antara yang ditahan secara *restricted residence* ini ada setengah-setengah pihak mendakwa bahawa mereka ini terlibat pula dalam kegiatan-kegiatan seperti perjudian haram, karaoke haram dan slot mesin, adakah perkara ini benar? Minta penerangan

Dato' Chor Chee Heung: Selepas ke sebelum?

Tuan Haji Amihamzah bin Ahmad: Semasa mereka dalam tahanan, *restricted residence*.

Dato' Chor Chee Heung: Tuan Yang di-Pertua, orang-orang yang ditahan di bawah Akta Kediaman Terhad hingga tahun ini iaitu hingga 23 Mac 2000 adalah terdapat 163 orang. Dan mereka ini dibuang daerah merata tempat di seluruh negara. Dan semua 163 orang ini, walaupun dibuang daerah sentiasa diawasi oleh pihak polis dan mereka ini harus juga melaporkan diri sekian-sekian waktu, masa, setiap hari dan memang sukar bagi pihak polis untuk mempasti 100% bahawa mereka ini bersih tetapi dengan adanya sekatan seumpama ini seperti harus melaporkan diri di stesen balai polis pada sekian-sekian waktu, 2, 3 kali sehari maka susah juga bagi mereka menyertai kegiatan-kegiatan yang tidak sihat ini. Tetapi saya memang tidak mengaku bahawa 100% kita 'sure' tetapi kemungkinan ada, tetapi adapun segelintir kecillah. Mungkin 163 orang ini terdapat 3, 4 orang curi-curi menyertai kegiatan, ada juga, tetapi jika mereka ini kena tangkap sekali lagi maka mereka ini kena hukuman yang lebih teruk. Sekian, terima kasih.

14. **Tuan Ronald Kiandee [Beluran]** minta Menteri Pendidikan menyatakan sama ada kementerian mempunyai rancangan untuk membina sebuah Maktab Sains Rendah ataupun Maktab Perguruan di daerah Beluran.

Timbalan Menteri Pendidikan [Dato' Abdul Aziz bin Shamsuddin]: Terima kasih, Tuan Yang di-Pertua. Yang Berhormat, Kementerian Pendidikan tidak bercadang untuk membina maktab perguruan di daerah Beluran memandangkan sebuah maktab perguruan akan dibina di Tawau dalam tahun ini. Bagi soalan yang lain, Kementerian Pendidikan dimaklumkan oleh agensi berkaitan, buat masa ini belum ada cadangan untuk membina Maktab Rendah Sains Mara di Beluran. Terima kasih.

Tuan Ronald Kiandee: Tuan Yang di-Pertua, maktab perguruan selalu dikaitkan dengan jumlah atau bilangan guru yang akan keluar daripada sesuatu institusi. Yang nyata sekarang kekurangan guru merupakan satu masalah yang besar terutama di sekolah-sekolah luar bandar. Apakah kementerian berpuas hati dengan jumlah atau bilangan maktab yang ada sekarang boleh menampung keperluan guru di sekolah-sekolah terutamanya di kawasan-kawasan luar bandar. Sekian.

Datuk Abdul Aziz bin Shamsuddin: Tuan Yang di-Pertua, buat masa ini di Sabah kita sudah ada mempunyai empat dan akan datang satu lagi menjadi lima iaitu Maktab Perguruan Gaya, Maktab Perguruan Keningau, Maktab Perguruan Ken dan Maktab Perguruan Sandakan. Insya-Allah, kerajaan akan terus memastikan bilangan guru-guru akan ditambah dan kita juga akan menggalakkan guru-guru yang bersedia untuk berkhidmat di luar bandar untuk memajukan bangsa kita yang tercinta ini.

Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: Terima kasih Tuan Pengerusi. Kawan Beluran ini bunyi kawan lama dahulu – Encik Mustafa suara dia. *[Ketawa]* Soalan tambahan kepada Timbalan Menteri.

Maktab Sains Rendah ini adalah boleh dikaitkan dengan pelajar-pelajar yang berprestasi tinggi dan maktab guru ini juga untuk melatih guru untuk mengajar orang yang di maktab tertinggi ini. *[Disampuk]* Soalan – *[Ketawa]* adakah kerajaan bercadang ataupun kementerian bercadang untuk mewujudkan satu maktab sains yang betul rendah untuk orang yang berprestasi rendah daripada sekolah-sekolah kerana banyak Tuan Yang di-Pertua, dalam kelas-kelas ada kelas A,B,C,D,E,F,G – E,F and G itu ke bawah itu memang prestasi rendah tetapi dalam jurusan yang sama. Jadi, kalau guru tidak mempunyai masa untuk mengajar dia orang ini, penekanan kepada dia orang ini, dia orang akan tertinggal terus menjadi orang yang 'buta tuli' selepas SPM. Jadi, tujuan saya

Seorang Ahli: Buta huruf.

Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar:buta huruf, minta maaf. *[Ketawa]* Salah sebut tadi, pandang tidak lihat Tuan Yang di-Pertua, kadang-kadang kawan-kawan selalu tanya.

Jadi, mewujudkan satu maktab ataupun sekolah untuk yang berprestasi rendah supaya penekanan khusus kepada mereka ini sebelum mendapat menjadi murid yang

lebih berprestasi tinggi pada peringkat SPM dan juga diwujudkan satu maktab – guru-guru latihan kepada guru-guru yang khusus untuk melatih orang berprestasi rendah ini. Adakah cadangan kerajaan untuk menubuhkan institusi yang saya sebutkan tadi? Terima kasih.

Datuk Abdul Aziz bin Shamsuddin: Tuan Yang di-Pertua, terima kasih kepada Yang Berhormat bagi Batang Lupa. Kita tidak ada maktab untuk guru-guru ini tetapi kita ada kursus-kursus tertentu melatih guru-guru supaya anak-anak kita yang terencat akal, yang kurang pendengaran, yang kurang penglihatan... *[Disampuk]* *[Ketawa]* Apa dia?

Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: *[Bercakap tanpa pembesar suara]*

Datuk Abdul Aziz bin Shamsuddin: Minta maaf, Tuan Yang di-Pertua. *[Ketawa]* Saya minta maaf sesungguhnya Tuan Yang di-Pertua, kerana Batang Lupa ini mempunyai attraction yang special. *[Ketawa]*

Tuan Yang di-Pertua: Ya, ya, ya.

Datuk Abdul Aziz bin Shamsuddin: Jadi, bagi pengetahuan Yang Berhormat pada masa ini tidak ada maktab kerana kita mengharapkan kepada sistem yang ada sekarang dan sistem yang ada sekarang untuk melatih guru-guru kita. Cukuplah untuk membantu anak-anak kita yang kurang bemasib baik ini dan bagi kita di Kementerian Pendidikan pada tahun ini dan seterusnya kita mengharapkan satu kecemerlangan di dalam alam pendidikan, bahkan kecemerlangan ini akan terus bertahap kepada dunia yang kita harap-harapkan bagi anak-anak kita di Malaysia nanti.

Jadi, bagi Yang Berhormat Batang Lupa sabar-sabarlah, kalau terus teruk kita akan buat maktab seperti yang Batang Lupa harapkan. Terima kasih.

[Soalan No. 15 – Y.B. Tuan Shim Paw Fatt [Tawau] tidak hadir]

16. **Tuan Taib Azamuddin bin Md. Taib [Baling]** minta Perdana Menteri menyatakan berapakah jumlah Kelas Fardu Ain (KAFA) dan berapakah jumlah perbelanjaan yang diperuntukkan mengikut negeri-negeri di seluruh Malaysia.

Menteri di Jabatan Perdana Menteri [Dato' Paduka Dr. Haji Abdul Hamid bin Haji Othman]: Tuan Yang di-Pertua, jumlah kelas KAFA di seluruh negara ialah 30,825 buah dengan peruntukan sebanyak RM82,725,600 bagi tahun 2000. Pecahan peruntukan bagi negeri-negeri adalah seperti berikut:

Negeri	Jumlah Kelas	Jumlah Peruntukan (RM juta)
Perlis	725	1.9
Kedah	2,537	6.9
Pulau Pinang	1,940	3.9
Perak	2,995	8
Selangor	3,452	10
Wilayah Persekutuan	1,669	2.774
Negeri Sembilan	1,353	3.584
Melaka	1,487	3.9
Johor	1,900	5.1
Pahang	2,200	5.9
Terengganu	1,722	4.735
Kelantan	5,530	14.617
Sabah	1,767	5.586
Sarawak	1,858	5.708

Tuan Yang di-Pertua: Ya, masa sudah cukup Yang Berhormat – yang bertanya itu ya.

[Masa untuk Pertanyaan bagi Jawab Lisan telah cukup dan Jawapan bagi Pertanyaan No. 1, 3, 5, 6, 10, 15 dan 17 hingga 22 adalah dijilid dalam buku yang berasingan]

RANG UNDANG-UNDANG

RANG UNDANG-UNDANG PERBEKALAN 2000

DAN

USUL

ANGGARAN PEMBANGUNAN 2000

Jawatankuasa

Aturan Urusan Mesyuarat dibacakan bagi menyambung semula pertimbangan atas “Rang Undang-undang Perbekalan 2000 dan Usul Anggaran Pembangunan 2000 dalam Jawatankuasa sebuah-buah Majlis.” *[Hari Ketiga belas]*

[Majlis bersidang dalam Jawatankuasa]

*[Tuan Yang di-Pertua **mempengerusikan Jawatankuasa**]*

Maksud B.48 [Jadual] –

Maksud P.48 [Anggaran Pembangunan 2000] –

Tuan Pengerusi: Kepala Bekalan B.48 dan Kepala Pembangunan P.48 di bawah Kementerian Pembangunan Luar Bandar. Minta Yang Berhormat Menteri Pembangunan Luar Bandar menyambung jawapan.

11.07 pagi.

Menteri Pembangunan Luar Bandar [Dato' Haji Azmi bin Khalid]: Assalamualaikum warahmatullahi wabarakatuh. Selamat Pagi.

Tuan Pengerusi, saya merasa amat segar pagi ini melihat pembangkang hampir penuh kerusinya, pada petang semalam tinggal seorang sahaja dari parti PAS di barisan depan. *[Tepuk]*

Saya ingin menyambung semula jawapan daripada Kementerian Pembangunan Luar Bandar. Ada perkara-perkara yang saya sebut petang semalam tetapi mungkin ada perkara-perkara yang tertinggal.

Jadi, saya ulangi ada satu perkara yang Yang Berhormat bagi Bachok mengutarakan iaitu Program Pertandingan Keindahan Kampung yang dibuat secara pilihan adalah bertindih dengan yang dibuat oleh kerajaan negeri.

Sebagai jawapan, ingin saya maklumkan bahawa Program Pertandingan Keindahan Kampung dilaksanakan melalui jentera daerah jajahan iaitu pertandingan berpunca daripada Ketua Jajahan yang mana merupakan jentera negeri. Jalan yang dilaksanakan oleh pihak negeri hanya sekadar jalan gravel dan Kerajaan Persekutuan menurap supaya jalan itu lebih baik. Kalau dirungut mengenai kerosakan jalan, ini tidak semestinya bermakna mutu rendah setelah dibina tetapi mungkin disebabkan faktor-faktor lain.

Jadi, kalau ada jalan-jalan baru yang rosak dalam tempoh dikatakan penyenggaraan, pihak kontraktor saya minta Yang Berhormat tolong kemukakan senarai jalan-jalan berkenaan.

Yang Berhormat bagi Kubang Kerian – hari ini dia ada, tidak ada juga. Ada. *[Disampuk]* Terima kasih. Yang Berhormat bagi Kubang Kerian saya amat gembira mendengar – minta maaf bukan dari Kubang Kerian. Oh! Kubang Kerian. Saya

gembira oleh kerana Kubang Kerian menyarankan segala apa yang baik khasnya supaya kita mengurangkan, meminimumkan politik dan menggunakan pendekatan Islam dalam semua perkara dan meminta masjid dijadikan pusat pembangunan supaya semua pertimbangan dari segi PPRT dan orang miskin diambil kira indikator sosioekonomi dan sebagainya. Tetapi malangnya, saranan Kubang Kerian saya harapkan saranan ini akan dibuat di luar Dewan oleh kerana banyak perkara yang berlaku, yang disarankan dalam Parlimen tetapi di luarnya tidak disarankan.

Umpamanya, di masjid-masjidlah banyak tempat-tempat masjid digunakan oleh pemimpin-pemimpin dan imam-imam yang bermirip kepada PAS menghentam menggunakan masjid untuk kepentingan politik.

Kalau ini dapat dikurangkan insya-Allah, kita akan dapat mewujudkan masjid sebagai pusat pembangunan.

Tuan Pengerusi: Ada yang bangun Yang Berhormat ya.

Dr. Syed Azman bin Syed Ahmad Nawawi: Terima kasih. Mengenai apa yang disebut oleh Menteri berkenaan. Apa yang dikatakan tentang masjid digunakan sebagai tempat fitnah itu. Saya ingin merujuk kepada kenyataan yang dibuat oleh Menteri di Jabatan Perdana Menteri, Dato' Paduka Dr. Haji Abdul Hamid bin Haji Othman yang telah membuat fitnah yang besar, yang menyatakan Kerajaan Terengganu akan membuka satu pusat pembiakan babi terbesar di Asia Tenggara. Ini merupakan satu fitnah yang lebih besar, yang dilakukan oleh seorang Menteri [*Tepuk*] yang ada background agama tetapi melakukan fitnah, memburuk-burukkan pembangkang seolah-olah kita yang memecah-belah tetapi dia yang memecahbelahkan masyarakat umat Islam seluruhnya.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Peraturan, Peraturan Mesyuarat.

Tuan Yang di-Pertua: Ya.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Point of order 36. Saya mintalah sangkaan jahat kepada ahli yang lain. Saya minta Yang Berhormat supaya tarik balik sangkaan jahat tersebut dan kalau

Dr. Syed Azman bin Syed Ahmad Nawawi: Saya baca ini [*Menunjukkan keratan akhbar*] baca penuh. [*Disampuk*]

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Tidak boleh berdasarkan kenyataan akhbar semata-mata. Saya minta Tuan Pengerusi,

Dr. Syed Azman bin Syed Ahmad Nawawi: Ini official.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar:dalam Dewan yang mulia ini.

Dr. Syed Azman bin Syed Ahmad Nawawi: Saya mempunyai kenyataan ini dan Menteri

Tuan Pengerusi: Ya.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Tuan Pengerusi, saya tengah bercakap duduk dahululah. Ini Point of order.

Tuan Pengerusi: Yang Berhormat, Yang Berhormat cukuplah. Ya, ya. . .

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Ya, minta. Ini bukan perkara main-main.

Tuan Pengerusi: Perkara ini jikalau sekiranya tidak benar, maka bolehlah pihak yang dituduh itu membuktikan kalau sekiranya kenyataan itu tidak benar. Ya, ya Yang Berhormat. [*Tepuk*]

Dato' Haji Azmi bin Khalid: Tuan Pengerusi, saya tidak tahu sama ada kesahihan yang sebenarnya. Selalunya pemberita dalam berita menggunakan perkataan-perkataan yang bermiripkan kadang-kadang ada juga berita-berita, kalau saya sendiri berpengalaman. Kita sebut begini, dia tulis cara yang lain sedikit, memberi gambaran yang mungkin negatif tetapi yang kita tahu Kerajaan Negeri Terengganu yang di bawah kepimpinan Barisan Nasional membuat dasar dahulu tidak akan wujud kandang-kandang ladang babi atas sebab-sebab tertentu. Tetapi diumumkan apabila Kerajaan PAS memerintah boleh sesiapa sahaja hendak menggunakan Terengganu, tanah-tanah di Terengganu, kalau ada tempat-tempat yang sesuai untuk digunakan sebagai ladang babi. Ini tidak dinafikan oleh Kerajaan Terengganu dan juga

Tuan Mohd. Apandi bin Haji Mohamad: *[Bangun]*

Tuan Pengerusi: Ya, ya.

Dato' Haji Azmi bin Khalid:itu saya menafikan. Saya tidak mahu membincangkan tentang baik buruk. Itu bukan soal, minta maaf saya minta izin nanti biar saya sebutkan lagi.

Tuan Mohd. Apandi bin Haji Mohamad: Hendak tanya sedikit sahaja.

Dato' Haji Azmi bin Khalid: Nanti, nanti saya habiskan bab ini dahulu ya.

Tuan Pengerusi: Tidak beri jalan Yang Berhormat.

Dato' Haji Azmi bin Khalid: Saya habiskan bab ini dahulu. Minta maaf Yang Berhormat, saya beri chance. Saya beri chance. *[Ketawa]*

Jadi, kalau Yang Berhormat bagi Kubang Kerian begitu prihatin. Saya minta Yang Berhormat bersama-sama kita semua menggalakkan, menyarankan supaya imam-imam termasuk Ahli Parlimen Kuala Nerus yang dalam surat khabar ini semalam mengakui dia membuat khutbah dalam masjid menggunakan teks sendiri. Tidak mahu mengiktiraf teks yang dibuat oleh Jabatan Agama Islam Negeri Terengganu sendiri.

Dr. Syed Azman bin Syed Ahmad Nawawi: *[Bangun]*

Dato' Haji Azmi bin Khalid: Jadi, ini menunjukkan keangkuhan mereka, keangkuhan *[Sorak] [Tepuk]* Minta maaf, biar saya habiskan dahulu. Ini menunjukkan keangkuhan tetapi di negeri-negeri lain termasuk di negeri saya sendiri. Negeri memberi arahan tidak siapa yang boleh menjadi imam melainkan telah diizinkan oleh Jabatan Agama Islam dan kita patuh dan dalam negeri Perlis saya tahu. Kita tahu imam-imam ada banyak mirip PAS tetapi kita benarkan, kita tidak mengusirkan mereka, kita tidak memberhentikan mereka begitu sewenang-wenang.

*[Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Lim Si Cheng] **mempengerusikan Jawatankuasa]***

Bermaknanya, dari segi ketoleransinya kerajaan yang di bawah kepimpinan Barisan Nasional lebih toleran *[Tepuk]* dan saya harap saranan daripada Yang Berhormat bagi Kubang Kerian ini dapat bersama-sama diterima oleh kepimpinan lain PAS supaya kita dapat terus membina ummah dengan cara yang lebih baik, yang lebih menjuruskan kepada pembinaan daripada menjuruskan kepada perpecahan. *[Disampuk]*

Tuan Mohd. Apandi bin Haji Mohamad: *[Bangun]*

Tuan Nasharudin bin Mat Isa: *[Bangun]*

Dato' Haji Azmi bin Khalid: Ya, yang mana satu? Nanti sekejap, yang belakang dahulu.

Tuan Mohd. Apandi bin Haji Mohamad: Jeli, jeli. Terima kasih Tuan Pengerusi dan Tuan Pengerusi, yang baru menggantikan dan juga Yang Berhormat Menteri.

Tadi ada Yang Berhormat Menteri mengatakan bahawa pihak pembangkang khususnya PAS menggunakan masjid-masjid untuk tujuan pecah-belah. Boleh tidak Yang Berhormat Menteri membuat tuduhan ini di luar Dewan dengan menyatakan mana-mana masjid tersebut secara terperinci kerana saya bertanggungjawab tidak mahu melihat perpecahan ini berlaku di kalangan orang kampung? Sudikah Yang Berhormat membuat tuduhan secara terbuka di luar Dewan dan nyatakan tiap-tiap masjid dan imam-imam yang terlibat. Sekian, terima kasih.

Dato' Haji Azmi bin Khalid: Saya menyebut masjid yang saya hadir. Masjid Petronas yang di bawah dua – apa yang dikatakan bangunan tertinggi. Masjid itu tiap kali menggunakan hujah-hujah yang selalu mengandaikan kita dalam kerajaan sebagai Quraish bahawa PAS sahaja yang membawa Islam yang sebenar. Mereka yang memperjuangkan yang mahu mengambil alih kerajaan yang dipimpin oleh Quraish[Sorak] [Disampuk]

Tuan Nasharudin bin Mat Isa: [Bangun]

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat Menteri,

Dato' Haji Azmi bin Khalid: Saya minta maaf, saya diminta memberi penjelasan itu dan nanti, nanti kejap saya akan membenarkan. [Disampuk] Banyak lagi masjid lain. Kita tidak mengizinkan bercakap dalam khutbah, mereka membuat tazkirah, sebelum khutbah buat tazkirah. Begitu juga menghentam kerajaan dalam masjid.

Ini tidak boleh Yang Berhormat menegak benang basah, seluruh negara mengetahui dan kalau Yang Berhormat dengan niat Islam, sebagai Islam kita apa yang kita buat adalah niat. Kalau kita niatnya lain, bercakapnya lain, dosanya besar. [Tepuk] Jangan kita buat melanggar Islam.

Tuan Nasharudin bin Mat Isa: [Bangun]

Tuan Mohd. Apandi bin Haji Mohamad: [Bangun]

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat Menteri.

Dato' Haji Azmi bin Khalid: Kalau apa-apa bergantung kepada niat.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Yang Berhormat bagi Yan bangun. [Disampuk]

Tuan Mohd. Apandi bin Haji Mohamad: Minta samanlah dekat luar Dewan.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat.

Dato' Haji Azmi bin Khalid: Itu bukan soal saman. Kalau kita saman pun, tidak kesudahannya. Yang penting ialah kalau Yang Berhormat menyarankan supaya masjid digunakan menjadi pusat pembangunan, kita mengajak semua menggunakan masjid sebagai pusat pembangunan yang sebenar. Bukan secara yang dilakukan – di luar melakukan demikian, dalam Dewan menyebut yang lain.

Tuan Nasharudin bin Mat Isa: [Bangun]

Tuan Mohd. Apandi bin Haji Mohamad: [Bangun]

Dato' Haji Azmi bin Khalid: Begitu juga ahli PAS yang memukul orang UMNO dalam masjid. [Tepuk] [Sorak] Tolonglah, tolonglah Yang Berhormat beritahu kepada saya

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Timbalan Menteri, ada dua orang bangun. [Disampuk]

Dato' Haji Azmi bin Khalid: Minta, minta saya tidak beri izin.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Adakah Yang Berhormat beri?

Dato' Haji Azmi bin Khalid: Saya tidak beri izin lagi.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Ya.

Seorang Ahli: Penakut! *[Disampuk]*

Dato' Haji Azmi bin Khalid: Untuk makluman anak-anak di luar sana,

.....

Seorang Ahli: Hendak bersatu macam mana?

Dato' Haji Azmi bin Khalid:yang datang minta maaf. Yang Berhormat *[Disampuk]* Tuan Pengerusi, saya masih majlis saya.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Ya, memang.

Dato' Haji Azmi bin Khalid: Okay. *[Disampuk]* Saya minta duduk dahulu. Duduk dahulu, duduk dahulu.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat Kuala Terengganu

Dr. Syed Azman bin Syed Ahmad Nawawi: Saya tanya soalan lain.

Dato' Haji Azmi bin Khalid: Nanti sekejap.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Kedua-dua Yang Berhormat, sila duduk. *[Disampuk]*

Dato' Haji Azmi bin Khalid: Untuk makluman warga Islam kesemua atas landasan apakah Saidina Umar itu dibunuh dalam masjid. Saidina Osman dibunuh, Saidina Ali dibunuh, cucu kepada Rasulullah s.a.w. dibunuh? Oleh kerana ada mereka yang taksub, kononnya merekalah yang membawa kepimpinan Islam yang sebenar. Sampai sebuah negara menjadi sebuah negara Syiah.

Tuan Husam bin Haji Musa: *[Bangun]*

Dr. Syed Azman bin Syed Ahmad Nawawi: *[Bangun]*

Tuan Nasharudin bin Mat Isa: *[Bangun]*

Dato' Haji Azmi bin Khalid: Ini adalah mempolitikkan agama sehingga memecah-belahkan masyarakat Islam itu sendiri dalam dunia ini sekarang. *[Tepuk]* Baliklah kita kepada satu jalan yang kita boleh mengatakan apa yang kita buat itu dengan niat yang baik. Alhamdulillah, Yang Berhormat Menteri Besar Terengganu ada di sini. Saya minta dia menjadi pemimpin yang boleh membawa niat yang baik itu adalah niat yang sebenar tetapi apa yang kita zahirkan dengan mulut tetapi niatnya berlainan. Saya kata ini hanya menegakkan benang basah.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat Menteri ingin berikan laluan kepada Kuala Terengganukah? *[Sorak]* Ada tiga orang. *[Ketawa]*

Dr. Syed Azman bin Syed Ahmad Nawawi: Kuala Terengganu.

Dato' Haji Azmi bin Khalid: Oleh kerana Kuala Terengganu yang lama bangun, nanti Kubang Kerian saya beri. Kejap ya, kejap ya.

Dr. Syed Azman bin Syed Ahmad Nawawi: Terima kasih Menteri berkenaan. Apa yang saya timbulkan di awal tadi adalah satu fact dan jawapan yang diberikan oleh Menteri tadi adalah tidak konsistant *[Sorak]*. Dia kata surat khabar tidak betul dan Menteri berkenaan 'quote' pula surat khabar tentang khutbah yang dikatakan dibaca oleh MP daripada PAS.

Saya sebut adalah tuduhan yang diutarakan oleh Menteri yang ada dalam Parlimen ini menyatakan bahawa Kerajaan Terengganu hendak bina kandang babi

yang paling besar di Asia Tenggara. Ini merupakan satu fitnah yang besar oleh seorang Menteri yang ada lulusan agama. Saya ini yang tidak ada lulusan agama, saya cabar dia di luar Dewan ini untuk berdebat dengan dia walaupun dia ada *[Tepuk]* *[Disampuk]* mengenai dengan fitnah ini sendiri. Siapa yang sebenarnya memecah-belahkan masyarakat dalam konteks masyarakat umat Islam di negara kita. Terima kasih. *[Sorak]*

Dato' Haji Azmi bin Khalid: Kalau Kerajaan Barisan Nasional tidak mengizinkan babi dan kalau PAS mengizinkan babi, itu sudah berlainan dasarnya, sama ada ia melanggar Islam atau tidak, itu soal lain, tetapi kalaulah akhbar mengatakan ini adalah satu kenyataan daripada menteri yang berkenaan, saya tahu, saya sebagai menteri pun selalu saya mendapat masalah pemberita yang menyelewengkan news, kadang-kadang selewengan itu terlalu shuttle yang kita hendak buat perubahan-perubahan pun sukar.

Jadi, saya tidak mengatakan berita itu benar atau tidak, saya... *[Disampuk]* tidak ada di sini.

Dr. Syed Azman bin Syed Ahmad Nawawi: *[Bangun]* *[Menyampuk]*

Beberapa Ahli: Duduk, duduk!

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Sri Gading bangun.

Dato' Haji Azmi bin Khalid: Nanti, nanti, Yang Berhormat boleh soal itu di mana jabatan, kementerian berkenaan menjawab, sekarang majlis saya, saya tidak

Tuan Haji Noh bin Haji Omar: Peraturan Mesyuarat.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat Menteri, ada Peraturan Mesyuarat. Sila duduk.

Dato' Haji Azmi bin Khalid: Ya.

Tuan Haji Noh bin Haji Omar: Peraturan Mesyuarat 23(1)(i) – Sesuatu pertanyaan, saya ulang, sesuatu pertanyaan

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: 23?

Tuan Haji Noh bin Haji Omar: 23(1)(i).

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: (i) ya.

Tuan Haji Noh bin Haji Omar: Saya ulang, sesuatu pertanyaan, bukan jawapan, 23(1)(i) 'Sesuatu pertanyaan itu tidak boleh dikeluarkan berkenaan dengan betul atau tidaknya penerangan-penerangan dalam surat-surat khabar atau penerangan-penerangan yang dikeluarkan oleh seseorang bagi dirinya sendiri atau penerangan badan-badan kewangan.'

Jadi, mengikut Peraturan Mesyuarat, sama ada kesahihan surat khabar ini tidak perlu kita bahaskan kerana ini melanggar Peraturan Mesyuarat 23(1)(i).

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Ya, Yang Berhormat. Jadi, saya mintalah supaya tidak gunakan untuk merujuk kepada liputan akhbarlah untuk menyoalkan benda ini.

Tuan Nasharudin bin Mat Isa: Perkara yang sama berlaku kepada menteri, dia merujuk kepada akhbar.

Seorang Ahli: Dia merujuk kepada akhbar juga.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Tuan Pengerusi, point of order 41 – mintalah supaya jangan ganggu seseorang ahli sedang bercakap, ikut peraturan, disiplinkan diri, beri contoh yang baik.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Larut, sabar sedikit! *[Ketawa]*

Tuan Haji Noh bin Haji Omar: Point of order, sebab itu tadi, bila saya baca point of order ini, saya terangkan, sesuatu pertanyaan, bukan sesuatu jawapan, Yang Berhormat Menteri memberi jawapan. Persoalannya dalam peraturan ini tidak boleh ditanya. Ini pun tidak boleh fahamkah Ahli Yang Berhormat bagi Yan?

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Ya, Yang Berhormat, teruskan.

Dato' Haji Azmi bin Khalid: Terima kasih Yang Berhormat, oleh kerana diharapkan Yang Berhormat bagi Kuala Nerus ada di sini mungkin, sila angkat tangan Kuala Nerus.

Beberapa Ahli: Tiada.

Dato' Haji Azmi bin Khalid: Kuala Nerus tidak ada? Inilah yang dikatakan, saya tidak mahu mengatakan apa-apa, tetapi saya hendak tanya sama ada dia mengaku ini, kerana di dalam sini dia mengaku, dia ditanya dan dia mengaku – tak apa. Saya hendak tanya besok, kalau dia datang.

Begitu juga dengan, oleh kerana hari ini banyak anggota kawan-kawan daripada parti pembangkang sebelah sana, saya ingin menjolokkan juga oleh kerana selalu apabila mereka menjadi pembangkang sahaja, tidak memerintah mana-mana negeri, segala apa yang kita buat ini tidak kena belaka, kita memberi lesen arak, mereka kata kita ini membuat itu perkara kafir, kita membuat itu dan ini semuanya tidak betul.

Tuan Haji Husam bin Haji Musa: Ini masuk Kementerian Pembangunan Luar Bandarkah ini?

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat.

Dato' Haji Azmi bin Khalid: Tetapi

Puan Chong Eng: Peraturan Mesyuarat.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Ada minta penjelasankah?

Dato' Haji Azmi bin Khalid: Ya, Peraturan Mesyuarat. Okay. Peraturan dahulu.

Puan Chong Eng: 36(1).

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: 36(1).

Puan Chong Eng: Seseorang ahli Dewan apabila membahaskan rang undang-undang yang meminda akta itu hanya perkataan-perkataan yang berkaitan rang undang-undang itu sahaja yang dibenarkan bercakap.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Beliau hendak terangkan. [Ketawa] Yang Berhormat, teruskanlah saya ingat, tak payah buang masa.

Tuan Haji Husam bin Haji Musa: Yang Berhormat!

Dato' Haji Azmi bin Khalid: Okay, saya beri Kubang Kerian, kawan saya.

Tuan Haji Husam bin Haji Musa: Saya belum ambil bahagian lagi, tetapi kalau Yang Berhormat Menteri hendakkan perbahasan, kita boleh berbahas di sini, kalau tidak hendak perbahasan, kita strictly kepada tajuk kementerianlah.

Dato' Haji Azmi bin Khalid: Sememangnya saya menuju kepada tajuk, oleh kerana Yang Berhormat sendiri semalam menyeru kepada segala apa yang saya sebutkan tadi, perkataan Yang Berhormat sendiri supaya masjid digunakan untuk membina kekuatan, masjid digunakan untuk pusat pembangunan, masjid dikatakan – kurikulum baru digubalkan menjurus kepada Islam yang lebih produktif dan sebagainya.

Jadi, ini semua jawapan saya, menjurus kepada apa yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat semalam. Jadi selama ini apa yang kita buat semua nampaknya tidak

baik tetapi hari ini memberi lesen arak secara terbuka dengan mengumumkan juga berlaku di Terengganu. Yang Amat Berhormat Menteri Besar sendiri ada di sini, kalau kita di Barisan Nasional buat, mereka kata kita ini tidak mengikut landasan Islam, tetapi mereka buat

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat Menteri, adakah Yang Berhormat membenarkan

Dato' Haji Azmi bin Khalid: Ya, saya dengar Yang Berhormat bagi Marang ya.

Tuan Haji Abdul Hadi bin Haji Awang: Ya, terima kasih. Ada dua penjelasan. Kita telah membatalkan 38 lesen arak dan tinggal lagi lapan. Yang Berhormat hendak satu sahajakah? Kalau hendak

Dato' Haji Azmi bin Khalid: Saya tidak dengar suara yang kedua itu.

Tuan Haji Abdul Hadi bin Haji Awang: Ya, kita batalkan 39 tinggal lapan lagi. UMNO hendak satu kita boleh timbang.

Dato' Haji Azmi bin Khalid: Tuan Pengerusi, yang haram

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Point of order. Tuan Pengerusi, 36(6).

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yes.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Ini sangkaan jahat. Sebut UMNO boleh ditimbangkan permohonan lesen arak.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Ha, Yang Berhormat!

Tuan Mohd. Apandi bin Haji Mohamad: Baca habis, baca habis 36(6), baca habis.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Duduk! Sangkaan jahat ini.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, sila duduk.

Dato' Haji Azmi bin Khalid: Yang Berhormat dari Marang, memang orang yang dihormati, saya hormati beliau. Tetapi dia juga tahu, yang haram itu haram, walaupun sedikit, walaupun besar. 39 dengan lapan, yang haram itu haram. Kalau dibuat oleh Barisan Nasional itu haram, maka yang dia buat itu juga, kalau dia kata kita dahulu haram, dia buat juga benda yang haram. Itu sahaja. Sama ada satu, dua atau separuh ataupun satu 'hun' pun dia haram.

Tuan Haji Husam bin Haji Musa: [Bangun]

Puan Chong Eng: [Bangun]

Tuan Haji Abdul Hadi bin Haji Awang: Tuan Pengerusi, penjelasan.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, tiga Ahli Yang Berhormat bangun.

Dato' Haji Azmi bin Khalid: Ya, okay, seronok nampak.

Tuan Haji Abdul Hadi bin Haji Awang: Lapan untuk orang-orang yang bukan Islam. Kalau untuk orang yang bukan Islam, mengapa UMNO yang susah, saya ingat dia mahu satu.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat hendak jawab atau hendak minta penjelasan daripada

Dato' Haji Azmi bin Khalid: Saya telah jelas, tak apa, terima kasih. Memang yang Barisan Nasional buat itu untuk bukan orang Islam. Yang kita buat dahulu macam itu, kita beri penjelasan berjela-jela, mereka mengatakan ini macam-

macam tidak kena. Jadi, inilah dikatakan double standard, dahulu dia kata kita double standard. [Tepuk]

Puan Chong Eng: Penjelasan.

Tuan Husam bin Haji Musa: Kubang Kerian.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Ada dua orang yang bangun. Mana satu Yang Berhormat.

Dato' Haji Azmi bin Khalid: Saya minta maaf. Kubang Kerian satu soalan beri chance dia satu ya.

Tuan Husam bin Haji Musa: Terima kasih banyak Tuan Pengerusi dan Yang Berhormat Menteri. Saya semalam telah berucap supaya masjid dijadikan sebagai asas untuk kita bergerak memajukan masyarakat, menyatukan masyarakat. Saya hendak tahu adakah kementerian ini berhasrat menimbangkan cadangan itu dan sekarang Yang Berhormat hari ini masuk kepada satu perbincangan iaitu langkah-langkah untuk memberikan lesen arak di Terengganu dan juga di Kelantan yang dikatakan sama dengan prinsip yang digunakan oleh Barisan Nasional dan Kerajaan Kelantan dan Terengganu mengiakan apa yang dikatakan tidak dapat dilakukan sebelumnya.

Suka saya meberikan contoh perbandingan, umpamanya judi dalam kitab-kitab Islam judi dalam sistem kenegaraan Yang Berhormat daripada Jabatan Perdana Menteri ada di sini, dalam sistem kenegaraan Islam, judi tidak dibenarkan sama sekali. Atas alasan ini, Kerajaan Terengganu dan Kelantan mengharamkan judi 100%.

Pada masa yang sama, kerajaan masih lagi membenarkan sistem perjudian dan juga ada saham. Hari itu Yang Berhormat Setiausaha Parlimen lupa, dia tak percaya saya kata dalam buku ini ada saham kerajaan dalam perjudian. Pada muka surat 345 dan muka surat 10.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat hendak beri ucapankah atau ...

Tuan Husam bin Haji Musa: Tidak, tidak, hendak tanya. Saya hendak tanya. Sekarang saya masuk kepada soalan. Muka surat 345, muka surat 10 kerajaan ada saham dalam perjudian, dalam buku ini. [sambil menunjukkan buku] Dalam masalah arak, saya masih ingat apabila Kerajaan Negeri Kelantan hendak formulatekan dasar ini, kita telah memanggil alim ulama untuk membuat satu kertas, berasaskan kitab-kitab, salah satu kitab, saya ingat ialah *Siasah Syariah* oleh Al Mawardi ada suatu kitab yang lain, ini saya tak bawa pada hari ini, saya boleh benarkan

Beberapa Ahli: [Menyampuk]

Tuan Husam bin Haji Musa: Tidak, saya boleh berikan kepada Ahli Yang Berhormat semua termasuk daripada Larut, daripada Rompin.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, cuba kemukakan soalan.

Tuan Husam bin Haji Musa: Tak, fasal Yang Berhormat itu bising.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Soalan!

Tuan Husam bin Haji Musa: Soalannya adakah Kerajaan Barisan Nasional mengasaskan polisinya mengikut asas-asas yang sama, kalau secara kebetulan kita berjumpa tetapi asasnya berlainan, itu tidak dikira. Dalam kitab ini ada tiga syarat, saya masih ingat.

Yang pertama, ialah proportion kepada orang bukan Islam yang ada dalam negeri tersebut. Sebab itu, daripada 39 lesen telah dikurangkan hanya menjadi lapan lesen.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, saya ingat cukuplah.

Tuan Haji Husam bin Haji Musa: Ya, soalnya ialah, yang kedua ialah syaratnya ialah bahawa, ha, ini soalan

Dato' Haji Azmi bin Khalid: Ucapan, saya faham!

Tuan Husam bin Haji Musa: Fasal ini perbahasan. Kecuali Yang Berhormat 'stick' kepada kementerian ini, kalau tidak mesti diberi peluang untuk kita membahaskan, baru adil.

Dato' Haji Azmi bin Khalid: Saya faham!

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat Menteri faham!

Tuan Husam bin Haji Musa: Saya boleh sambung lagi perbahasan.

Dato' Haji Azmi bin Khalid: Saya faham, saya faham, saya tidak beri ucapan. Saya tidak benarkan ucapan. Kalau hendak tanya penjelasan, saya boleh berikan.

Tuan Husam bin Haji Musa: Balik semula, kalau tidak kita buka satu sesi.

Dato' Haji Azmi bin Khalid: Ya, Yang Berhormat takut saya buka, kerana Yang Berhormat yang membuka. Bila kita membuka dan kena batang hidung dia, dia tak mahu kita buka.

Tuan Husam bin Haji Musa: Bila saya buka? Saya tidak buka, saya tidak faham. Bila saya buka, saya tidak ...

Dato' Haji Azmi bin Khalid: Bila kita buka, Yang Berhormat yang bukakan silat, saya menerima bukakan silat itu.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat Menteri akan teruskan.

Tuan Husam bin Haji Musa: Yang Berhormat masih hendak teruskan, saya akan teruskan.

Dato' Haji Azmi bin Khalid: Tak boleh, ini saya, ini forum saya.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Ini jawapan belum diteruskan lagi.

Seorang Ahli: Kalau hendak bahas, boleh bahaslah.

Dato' Haji Azmi bin Khalid: Ini forum saya. Saya percaya PAS kalau dia memerintah negara, dia juga akan memikirkan memberi apa sahaja yang kita beri, begitu juga yang dia memerintah Kelantan, Terengganu, dia beri apa sahaja yang kita beri, dia kata, dia mengurangkan lesen dan sebagainya, tetapi oleh kerana dia kata, dia berlandaskan Islam, itu yang kita katakan di sini, bahawa cakap tidak serupa bikin.

Tuan Husam bin Haji Musa: Okay, saya campur dua lagi.

Dato' Haji Azmi bin Khalid: Minta maaf, saya ada banyak lagi yang hendak dijawab.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Point of order.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat!

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Point of order.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Peraturan Mesyuarat.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Peraturan Mesyuarat, Tuan Pengerusi.

Tuan Husam bin Haji Musa: Semua kutipan daripada Ya?

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Peraturan Mesyuarat Tuan Pengerusi, 37(1)(b).

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: 37.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: (1)(b).

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: (1)(b).

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Kalau Yang Berhormat Menteri tidak beri laluan, janganlah ganggu. Takkan tak faham lagi. Ikut macam kami di Barisan Nasional ini. Peraturan Mesyuarat kita kena patuh dan akur. Minta Tuan Pengerusi. Kalau tidak gunakan 37(2) ini.

Tuan Husam bin Haji Musa: Tak apa, tak apa.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, saya faham.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Faham, jalankan!
[Ketawa]

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Saya minta Yang Berhormat mematuhi Peraturan juga.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Tuan Pengerusi gunakan kuasa Tuan Pengerusi.

Tuan Husam bin Haji Musa: Okay, dua-dua patuhilah.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Bila menteri tidak beri laluan, sila duduk, tak payah berikan apa-apa. Bila kerusi bercakap, semua diharap juga diam, duduk. Yang Berhormat Menteri teruskan.

Dato' Haji Azmi bin Khalid: Terima kasih. Sekarang saya pergi kepada perkara lainlah, oleh kerana Yang Berhormat tak suka saya bangkit-bangkitkan apa yang dia bangkit. Okay.

Seorang Ahli: Teruskan.

Dato' Haji Azmi bin Khalid: Teruskan, beri chance kawan lain pula.

Ahli Yang Berhormat bagi Tebrau mengatakan jalan kampung dan sebagainya mereka minta tambah peruntukan, insya-Allah kita akan mempertimbangkan dalam Rancangan Malaysia Kelapan. Ada juga taman bimbingan kanak-kanak

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Sri Gading bangun.

Dato' Haji Azmi bin Khalid: Sri Gading.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Ya, soal jalan. Terima kasih Yang Berhormat Menteri dan Tuan Pengerusi. Soal jalan kampung ini, kita berterima kasih kepada kerajaan khususnya Kementerian Pembangunan Luar Bandar yang memberikan peruntukan kepada jalan kampung sama ada jalan itu dinaikkan taraf menjadi jalan tar ataupun jalan tanah merah. Yang saya ingin bangkitkan di sini ialah apakah dalam Rancangan Malaysia Kelapan kalau boleh diatur peruntukan untuk memberikan lampu-lampu jalan di kampung-kampung, masuk ke kampung-kampung ini macam juga lampu-lampu jalan di bandar, di pekan-pekan kerana orang kampung sudah lama bergelap jalan kampung ini, agaknya oleh sebab beban pihak kerajaan kerana bekalan elektrik luar bandar itu sudah mula berkurangan kerana hampir 100% kalau di Semenanjung ini elektrik itu telah pun dapat dibekalkan ke rumah-rumah.

Jadi, agaknya boleh diberikan satu peruntukan khusus untuk jalan-jalan kampung ini pula dilampukan supaya terang, tidaklah gelap gelita. Kalau pun tidak setiap tiang lampung itu macam di bandar ini, agak tiga, empat tiang lampu ada satu lampu, pun memadai untuk menerangkan kampung-kampung. Terima kasih.

Dato' Haji Azmi bin Khalid: Terima kasih. Cadangan Ahli Yang Berhormat itu memang baik, cuma kosnya mungkin perlu ditimbangkan secara terperinci, bagaimanapun pihak Tenaga Nasional ada dasarnya di mana kalau setakat tuan rumah hendak mengadakan lampu di tepi jalan masuk ke rumahnya, mereka boleh berurus terus dengan Tenaga Nasional supaya lampu berkenaan boleh diletakkan ataupun dipasang di depan rumahnya dan dia perlu membayar sebulan RM10 atau sebagainya. Tetapi setakat ini kita belum ada dasarnya untuk jalan-jalan kampung diperterangkan dengan lampu-lampu.

Datuk Haji Mohamad bin Haji Aziz: Tak, itu saya pun tahu Dato'.

Dato' Haji Azmi bin Khalid: Okay, untuk hendak menyenangkan hati Ahli Yang Berhormat, saya akan cuba membawa perkara ini ke dalam Rancangan Malaysia Kelapan tetapi dari segi implikasi kosnya amat tinggi, yang ini yang saya tidak berani mengatakan perkara ini dapat diusahakan dalam peringkat ini, mungkin apabila kita selesaikan semua masalah oleh kerana peruntukan yang besar masih amat diperlukan bagi seluruh negara bagi kemudahan-kemudahan lain, mungkin keutamaan itu tidak dapat diutarakan lagi.

Yang Berhormat bagi Tebrau juga telah menyarankan supaya satu kurikulum syllabus khusus dalam bidang agama diperkenalkan di peringkat tadika dan sebagainya, saya akan minta kementerian peringkat pentadbiran dan peringkat kementerian meneliti dan menimbang cadangan ini. Terima kasih cadangan yang baik.

Yang Berhormat juga telah meminta tambahan peruntukan untuk makanan yang diberikan di peringkat kampung khasnya dalam kelas-kelas tabika dan projek PPRT, ini juga insya-Allah akan ditimbang.

Ahli Yang Berhormat bagi Rompin memberi satu cadangan yang baik iaitu beliau menyarankan supaya digubalkan satu strategi baru. Dalam kita mana Ahli Yang Berhormat Rompin?

Kita menggunakan strategi baru di mana dalam kita mengenalkan ataupun dalam kita memberi kemudahan-kemudahan asas seperti air, api dan jalan di dalam-dalam kampung, kita mengambil kira bahawa segalanya ini dapat mempertingkatkan aktiviti ekonomi orang-orang kampung. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, memang jalan-jalan kampung sekarang telah pun dibina mengikut asas-asas yang membolehkan orang-orang kampung menggunakan jalan-jalan ini untuk kepentingan ekonomi. Kalau jalan-jalan kampung, ia menyambung kampung dengan kampung dan kampung dengan tempat-tempat pasar dan sebagainya, jalan-jalan kampung disambung kepada jalan luar bandar yang mana membawa mereka ke bandar-bandar yang lain dan selepas itu jalan-jalan itu disambung kepada lebuhraya yang besar-besar.

Ahli Yang Berhormat bagi Rompin juga telah menyentuh tentang kualiti jalan-jalan kampung, ini pun sedang diusahakan untuk dikaji semula sistem kita mengendalikan ataupun membina jalan-jalan kampung dengan kaedah sekarang, menggunakan sistem payung. Sistem payung seperti yang saya sebutkan semalam ada kebajikannya, ada yang baik dan ada yang tidak baik, kita akan menggunakan apa yang baik dan apa yang tidak baik kita akan gugur, kita akan ubahsuaikan sistem ini demi untuk mencapai matlamat atau mencapai hasil yang lebih baik.

Mengenai FELCRA dan RISDA, Yang Berhormat dari Rompin meminta dikaji semula keberkesanan FELDA dan RISDA dalam mengendalikan usaha-usaha membanteras ataupun membasmi kemiskinan

Dato' Haji Fadzil bin Md. Noor: [Bangun]

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat Menteri, Pendang bangun.

Dato' Haji Azmi bin Khalid: Ya, Yang Berhormat, sila.

Dato' Haji Fadzil bin Md. Noor: Terima kasih Tuan Pengerusi dan terima kasih Yang Berhormat Menteri. Mengenai dengan RISDA, saya ingin mendapat sedikit penjelasan mengenai dengan program percantuman pusat tanggungan RISDA Kedah Utara dan Perlis yang dilaporkan berkuat kuasa percantuman ini pada awal April ini di mana pekebun-pekebun kecil RISDA di daerah-daerah Kedah Utara yang melibatkan empat daerah telah membuat urusan-urusan penting, RISDA yang sebelum ini mereka berurus dengan Pejabat RISDA Utara Kedah iaitu di Alor Setar, sekarang terpaksa pergi ke Perlis, saya hendak tahu apakah rasional perubahan ini dibuat kerana kalau dilihat dari segi kuantiti pekebun-pekebun kecil RISDA di Kedah Utara ini jauh lebih besar daripada pekebun-pekebun kecil yang terdapat di Perlis. Saya boleh beri angka-angka ini untuk makluman Yang Berhormat Menteri iaitu bagi daerah Kota Setar sahaja jumlah pekebun-pekebun kecil ...

Dato' Haji Azmi bin Khalid: Ha, minta maaf Yang Berhormat, saya faham. Saya tahu dari segi saiz, ya memang saya bersetuju di Kedah banyak dari segi saiznya dan pesertanya pun banyak di Perlis. Saya faham! Saya pun dapat rungutan dan kompelin yang sama. Boleh saya teruskan jawapan. Saya hendak jawab.

Dato' Haji Fadzil bin Md. Noor: Saya minta penjelasanlah, apa rasional dan kenapa langkah-langkah itu diambil.

Dato' Haji Azmi bin Khalid: Baik terima kasih. Memang ini rungutan yang saya pun terima Yang Berhormat. Sebenarnya, keputusan ini dibuat bukan atas kerana saya dipilih sebagai Menteri Pembangunan Luar Bandar. Saya pun tidak tahu dan saya balik kampung, barulah rungutan ini timbul. Tetapi saya tanya juga kepada RISDA, apakah rasionalnya. Sebenarnya mereka mahu RISDA atau badan-badan kerajaan pada hari ini, kalau Kedah dengan Perlis itu, jarang mereka melihatkan sebagai dua negeri sebab Perlis dengan Kedah, apa sahaja yang berlaku di Perlis, ada kaitan dengan Kedah. Apa yang berlaku di utara Kedah, ada kaitan dengan Perlis.

Jauhnya Kangar dari Alor Setar lebih kurang 40 minit kalau kita bawa kereta secara sederhana. Jadi, ada baiknya diubah pusatnya tetapi yang tidak baik oleh kerana mereka kata ibu pejabatnya tidak ada di Alor Setar, Kedah. Ini tidak menjadi masalah yang besar kerana pejabat RISDA masih berurus di Kedah, cuma headquarters nya ataupun ibu pejabatnya dipindah ke Perlis. Dan jauhnya dari logistiknya lebih dekat dari Kangar ke Jitra, Kangar ke Kodiang, Kangar ke Alor Setar, dari Selatan Kedah ke Kodiang – bermaknanya kita sudah masuk ke alaf yang dikatakan, dunia tanpa sempadan.

Maka sempadan Perlis dan Kedah sebenarnya sudah lama tidak ada sempadan dari segi penduduk tetapi kalau Yang Berhormat ada alasan-alasan yang kuat, yang mungkin menjejaskan ekonomi dan mungkin menjejaskan prestasi RISDA di Kedah dan sebagainya, itu saya boleh terima. Kalau boleh Yang Berhormat bawa perkara ini di luar. Tidak usah dibawa dalam Dewan ini dan kita akan kaji.

Yang Berhormat bagi Parit Buntar....

Dr. Tan Seng Giaw: [Bangun]

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat Menteri, Kepong bangun.

Dato' Haji Azmi bin Khalid: Kepong pula, tak apalah. Kepong kawan lama, kawan baik, okay.

Dr. Tan Seng Giaw: Tuan Pengerusi, sebelum Yang Berhormat bagi Padang Besar beralih kepada perkara yang lain mengenai dua.....

Dato' Haji Azmi bin Khalid: Tuan Pengerusi, minta maaf. Saya jawab sebagai Menteri Pembangunan Luar Bandar bukan sebagai Padang Besar. [Ketawa] Minta maaf.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Dia menteri, dia menteri.

Dr. Tan Seng Giaw: Tadi saya ada tengok Yang Berhormat keliru dengan tanggungjawab menteri dan kepentingan politik parti

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Jadi, apa soalan Yang Berhormat?

Dato' Haji Azmi bin Khalid: Soalan, minta soalan. Saya tidak ada masa ini.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Ada apa soalan?

Dr. Tan Seng Giaw: Ya, ada banyak soalan. Yang pertamanya ...

Dato' Haji Azmi bin Khalid: Saya tidak bagi dia bagi hujah panjang-panjang.

Dr. Tan Seng Giaw: Bukan hujah.

Dato' Haji Azmi bin Khalid: Kalau tidak, dia meleret sangat.

Dr. Tan Seng Giaw: Ini reaksi kepada kenyataan Yang Berhormat sahaja [Ketawa]

Tuan Pengerusi, yang pertamanya mengenai Projek Payung. Yang Berhormat kata tidak dibatalkan. Ini paper kita simpanlah, ambil yang jernih, buang yang kotor. Dan kemudian dia kata kita hendak adakan sistem dua tingkat, *two tiers system* untuk consultant engineer dan sebagainya dan adakan lebih daripada dua wibawa. Apakah maksud Yang Berhormat?

Yang kedua, mengenai RISDA. Walaupun kerajaan sudah pun mengumumkan memperuntukkan kalau tidak silap saya, RM325 juta untuk membantu pekebun-pekebun kecil terutamanya untuk menanam semula. Bolehkah Yang Berhormat beritahu kepada Dewan Yang Berhormat mulia ini, berapa ekar dikenalpastikan untuk ditanam semula dan setakat ini berapa sudah dilaksanakan? Dan Tuan Pengerusi, kerana ada kena-mengena dengan itu RISDA sekarang, menjadi lebih

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Sudah dua minit, cukuplah.

Dr. Tan Seng Giaw: Dua minit dah? Ini masalah rumit.

Dato' Haji Azmi bin Khalid: Tak apa, tak apa. Kita tidak mahu buang masa.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Menteri menjawab dulu.

Dato' Haji Azmi bin Khalid: Itu saya tidak mahu bagi Kepong, meleret sangat.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Menteri menjawab dulu.

Dr. Tan Seng Giaw: Nak jawab?

Dato' Haji Azmi bin Khalid: Saya faham, saya faham soalan.

Dr. Tan Seng Giaw: Sudah tahu soalan? RISDA terlalu besar dan birokratik .

Dato' Haji Azmi bin Khalid: Okay, saya faham. Ya. Terima kasih, sila duduk. Konsep payung dulu, yang saya sebutkan, digunakan Sistem Payung ini ialah untuk mempercepatkan perlaksanaan jalan-jalan kampung dan luar bandar. Jadi ini, dari segi statistik, dari segi prestasi Rancangan Malaysia Ketujuh memang antara yang terbaik dari segi perlaksanaan. Cuma ada rungutan-rungutan dan kompelin-kompelin dan kita hendak mengubahsuaikan sistem itu – mana yang baik, kita kekalkan, yang tidak baik, kita gugurkan dan kita kenalkan sistem yang baru untuk menyesuaikan antara yang baik dan tidak baik.

Jadi, yang tidak baik, kita gugurkan dan kita akan harapkan dengan sistem baru ini dapat diperbaiki semua yang tidak baik. Saya tidak mahu berhujah mengenai

sistem cara detail, oleh kerana hendak detail, boleh dibincangkan di luar. Secara dasar, inilah sahaja saya boleh sebut sekarang. RISDA memang diperuntukkan dalam tahun 2000, bukan dalam Rancangan Malaysia Kelapan, tahun 2000, RM140 juta untuk penanaman semula, RM80 juta untuk dibagikan sistem LITS iaitu sistem untuk penorehan getah secara yang tidak menggunakan tenaga yang banyak dan RM100 juta untuk dipinjamkan sebagai modal pusingan dan bagi keluarga-keluarga yang menanam semula getah tetapi pendapatan tidak ada, sementara menunggu – bukan getah penanaman semula. Daripada getah ke sawit atau getah kepada getah.

Cuma Yang Berhormat hendak tanya, saya ingat dalam kepala Yang Berhormat hendak tanya berapakah luas. Kebun getah di seluruh negara yang luasnya masih kekal 1,001,400,000 hektar getah yang masih ada dan di dalam 'tangan' pekebun-pekebun kecil yang mengeluarkan getah 75% daripada pengeluaran getah seluruh negara. Jadi, masalah pekebun kecil adalah masalah yang ketara. Ini yang kerajaan amat ambil berat dan untuk membantu rakyat miskin dari pekebun-pekebun kecil di seluruh negara ini adalah agenda sosial kita, agenda untuk kita membantu semua yang ada dalam negara.

Dr. Tan Seng Giaw: [Bangun]

Dato' Haji Azmi bin Khalid: Yang Berhormat, minta maaf, saya menjawab – hendak tanya berapa? Untuk hendak tahun 2000 sahaja, kita diarahkan untuk tanam semula, 45,000 hektar getah ke kelapa sawit atau getah ke getah. Yang Berhormat hendak tahu berapa yang kita telah ...

Dr. Tan Seng Giaw: Yang telah dan akan dilaksanakan.

Tuan Haji Muhyidin bin Haji Abdul Rashid: [Bangun]

Dato' Haji Azmi bin Khalid: Tahun ini, setakat ini dan yang telah dilaksanakan juga berpuluh ribu, saya tidak ingat angkanya. Saya akan bagi jawapan bertulis kalau diperlukan. Ini adalah usaha berterusan, tidak dapat saya katakan ini untuk tahun itu sahaja, bahkan ini usaha berterusan. Tanaman semula adalah....

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat Menteri, Hulu Terengganu bangun.

Dato' Haji Azmi bin Khalid: Ya, okay.

Tuan Haji Muhyidin bin Haji Abdul Rashid: Terima kasih, Tuan Pengerusi. Terima kasih Yang Berhormat Menteri. Saya tertarik dengan jawapan-jawapan tentang bantuan-bantuan kepada pekebun-pekebun kecil getah. Daripada jawapan Yang Berhormat Menteri dalam penggulangan perbahasan terdahulu telah memberitahu bahawa RISDA masih dalam perancangan untuk dikorporatkan dan belum ada satu keputusan untuk diperbadankan.

Cuma yang saya hairannya ialah walaupun keputusan tentang perbadanan itu belum lagi dibuat tetapi sekarang ini sudah ada tindakan yang berbentuk pengkorporatan ini iaitu di mana mulai 1999, bantuan-bantuan tanam semula telah disekat iaitu tidak dikeluarkan lagi kepada pekebun-pekebun kecil. Dan dikenakan syarat sekiranya bantuan ini dikehendaki juga perlulah menyerahkan tanah-tanah milik persendirian ini kepada satu anak syarikat RISDA yang dipanggil RISDA Smallholders Plantation Sdn Bhd (RSPSB).

Sekiranya tidak diserahkan kepada anak syarikat ini, maka bantuan tidak akan dikeluarkan kepada pekebun kecil sedangkan ses getah masih dipotong lagi. Wang itu masih ada dengan syarikat tetapi bantuan disekat, tidak diberi. Dan sekiranya kita serahkan tanah ini kepada anak syarikat RISDA ini, maka kita dikenakan caj RM8.30 seekar bagi tanah yang diurus oleh RISDA ini dan kemudian 1.5% daripada nilai hasil kelak – setelah keluar hasil, dia caj lagi 1.5%, dan 1% pula daripada nilai input, beli baja dan sebagainya, dia *mark-up* lagi 1%. Dan tempoh perjanjian yang dikehendaki ialah selama lebih kurang 15 tahun atau mana yang lebih akhir, hutang habis atau umur

15 tahun. Walaupun alasan diberi adalah untuk membantu petani, saya sikit tambah, Yang Berhormat Menteri.....

Dato' Haji Azmi bin Khalid: Okay, okay.

Tuan Haji Muhyidin bin Haji Abd. Rashid:untuk membantu petani tetapi sepanjang yang saya berjumpa pegawai-pegawai RISDA diberitahu, katakanlah setelah lima tahun kita tanam pokok kelapa sawit, kita ubah kepada sawit dan sudah berjaya keluarkan hasil kemudian kita hendakhendak tengok akaun, berapa terhutang, katakanlah hutang masih ada RM20,000. Kita sebagai tuan punya tanah hendak tebus balik, kita sanggup bayar RM20,000 dan kita hendak urus sendiri tanah itu kerana hasrat RISDA hendak bantu kita supaya berjaya kebun tadi. Kita hendak tebus balik tidak dibenarkan tebus kecuali sehingga tamat tempoh 15 tahun ataupun habis hutang dia. Katakanlah dekat hendak habis hutang 15 tahun

Dato' Haji Azmi bin Khalid: Ini dah berucap, tak apa saya faham, saya faham.

Tuan Haji Muhyidin bin Haji Abd. Rashid: Sikit lagi Yang Berhormat. Jadi apa yang saya hendak beritahu pekebun kecil sekarang ini sepatutnya seperti jawapan Yang Berhormat Menteri bahawa masih dalam perancangan, saya mohon dan saya rayu supaya kita tidak kenakan syarat ini kepada petani sehingga pengkorporatan itu benar-benar terjadi, barulah kita tetapkan semua mesti serah.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, saya rasa cukuplah.

Tuan Haji Muhyidin bin Haji Abd. Rashid: Ya, terima kasih.

Dato' Haji Azmi bin Khalid: Terima kasih Yang Berhormat. Saya tengok angka, Yang Berhormat memang saya puji dari segi kajian yang dibuat, tahniah, tahniah. Tepuk tanganlah sikit saya sebut tahniah [Ketawa] [Disampuk] Tak payah, okaylah. [Disampuk] Tepuk meja, minta maaf, okay.

Yang Berhormat, memang saya bersetuju bahawa pengkorporatan RISDA masih belum diputus, sedang dikaji tapi soal Yang Berhormat itu ada dua, satu komponen pengkorporatan, satu komponen pelaksanaan, pelaksanaan aktiviti membantu pekebun-pekebun kecil.

Yang menjadi masalah sekarang bukan pekebun-pekebun kecil sawit oleh kerana pendapatan mereka sebagai pekebun kecil dalam lingkungan sebulan, RM173 sebulan seekar. Itu pekebun kecil tidak merungut tetapi yang menjadi masalah ialah pekebun-pekebun kecil getah yang dikelolakan secara mini estet oleh RISDA. Pekebun-pekebun ini mendapat pendapatan setelah dipotong semuanya yang disebutkan oleh Yang Berhormat tadi, hanya RM25 purata per ekar sebulan.

Ini yang menjadi masalah dan kerajaan sedang melihat secara keseluruhan oleh kerana masalah getah bukan masalah pengurusan bahkan masalah harga getah yang amat begitu menurun dan merosot sehingga tidak lagi ekonomik. Kenapakah orang kampung, pekebun-pekebun kecil masih menjadi pengeluar-pengeluar getah yang terbanyak dalam negara walhal kalau kita berbanding dengan estet-estet komersil, estet-estet korporat, estet-estet swasta hanya mengeluarkan lebih kurang tidak sampai 12% daripada hasil getah negara.

Jadi ini menunjukkan bahawa arah tuju pekebun kecil di seluruh negara perlu diubah. Inilah gambaran yang besar yang sedang dikaji oleh kerajaan dan satu keputusan dasar akan dibuat tidak lama lagi oleh kerana Kementerian Perusahaan Utama, Kementerian Pembangunan Luar Bandar, Kementerian Tanah telah diarah oleh Kabinet untuk mengkaji apakah cara dan hal tuju dan potongan-potongan juga akan dikira semula sebagai apakah bantuan yang lebih baik akan dibagi kepada peserta-peserta.

Saya tahu RM8 itu berbanding dengan RM25 adalah besar dan berapa peratus lagi adalah juga besar kalau kita ambil pendapatan yang rendah kalau dipotong pun nampaknya peratus besar. Saya bersetuju, saya tidak ada sesuatu perkara, cuma mengapakah RISDA mengarahkan anak syarikatnya mengendali. Ini cara sistem RISDA mengendalikan dan didapati cara yang dikendalikan melalui sistem anak syarikat ini adalah berkesan dari segi hasilnya juga berkesan, hasil pengeluarannya berkesan oleh kerana dia tidak terikat kepada peraturan-peraturan yang birokratik tetapi kalau ada penyelewengan yang khusus, yang wujud dalam RISDA ataupun anak-anak syarikat, itu yang kita ambil beratkan. Kalau ada Yang Berhormat mempunyai maklumat-maklumat tertentu berilah kepada saya untuk kita siasat.

Sebenarnya saya setelah buat arahan dan keputusan dasar telah dibuat untuk anak-anak syarikat bukan saja anak-anak syarikat RISDA bahkan anak-anak syarikat FELCRA, anak-anak syarikat apa sahaja yang di bawah Kementerian Pembangunan Luar Bandar akan diaudit, management audit bukan auditing secara tahunan macam biasa tetapi management audit untuk menentukan bahawa mereka berjalan atas landasan yang sebenar. Fokusnya adalah fokus yang asal, tidak menyimpang daripada matlamat asal. Ini di peringkat dasar, saya umumkan ini oleh kerana Yang Berhormat begitu prihatin, saya terima kasih.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat bagi Tanah Merah dan Pokok Sena.

Dato' Haji Azmi bin Khalid: Pokok Sena dan Tanah Merah, saya ingat suara Pokok Sena saya tak pernah, bagi Pokok Sena dululah.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Pokok Sena.

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: Terima kasih Tuan Pengerusi, terima kasih Yang Berhormat, seorang Menteri yang mempunyai inisiatif yang tinggi untuk menjawab sendiri berbanding dengan menteri-menteri yang lain, saya puji. Berkenaan dengan RISDA kawasan Kedah Utara ini, saya hendak bangkit sekali lagi. Tadi Yang Berhormat mengatakan bahawa tak ada masalah kerana hubungan antara Alor Setar dan Kangar tak begitu jauh. Itu dari sudut kalau kita 'ukuq' daripada Alor 'Setaq' tapi kalau kita 'ukuq' daripada Padang Terap dengan Pendang, dia jauh tu.

Dato' Haji Azmi bin Khalid: Saya tak faham perkataan 'ukuq' [Ketawa]

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: Dah jarak, jaraklah [Ketawa] Perlis dengan Kedah lebih kurang, Padang 'Besaq' tu. jadi antara Alor Setar dengan Kangar, jarak dia mungkin dekat tapi kalau kita berbanding dengan Pendang, dengan Padang Terap saya kira jauh dan ini akan menyulitkan pekebun-pekebun kecil dan bukan sahaja pekebun kecil tapi bagi saya ialah staf RISDA Kedah Utara itu sendiri sebab sudah tentu kos hidup mereka akan bertambah. Mereka telah beli rumah di Alor 'Setaq' dan sebagainya. Itu saya minta dikaji semula sebab saya hendak sebut di sini pada Yang Berhormat, kalau ikut angka yang ada pada saya tentang jumlah pekebun kecil yang di bawah RISDA Kedah Utara ini, kalau Daerah Kota Setaq, ia ada empat daerah yang termasuk dalam Kedah Utara ini, Kota 'Setaq', Kubang Pasu, Padang Terap dan Pendang. Untuk Kota 'Setaq' jumlah pekebun kecil 6,865 orang dengan keluasan 8383.819 hektar. Kubang Pasunya yang dekat sikit dengan Perlisnya 8,628 orang pekebun kecil,

Dato' Haji Azmi bin Khalid: Tak apa Yang Berhormat, itu tak apapada dasar...

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: Tidak, itu saya hendak sebutnya 1,550 hektar, Padang Terap 4,202 orang 11,072 hektar, Pendang 6,946 orang 11,783 hektar. Dari segi jumlahnya saya rasa jumlahnya lebih 'besaq' daripada....

Dato' Haji Azmi bin Khalid: Saya tahu.

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: Lebih 'besaq' daripada jumlah ...

Dato' Haji Azmi bin Khalid: Betul, saya akui ...

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: Jadi dari segi rasionalnya, munasabahnyanya, saya rasa tidak munasabah kalau kawasan yang lebih 'besaq' jumlah pekebun kecil ini kita hendak bawa pindah ke satu negeri yang jumlah pekebun kecil dia lebih sedikit daripada Kedah Utara dan apatah lagi keluasan negeri Perlis itu lebih kecil daripada Kubang Pasu.

Dato' Haji Azmi bin Khalid: . [Ketawa] Dia perli pula.

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: Ini kot ada kepentingan Menteri, wallahualam lah.

Dato' Haji Azmi bin Khalid: Keputusan saya sendiri tak tahu sebenarnya dibuat, saya pun dengar cara indirect, kemudian saya tanya mereka kata benar, jadi saya katakan tadi hujah Yang Berhormat memang kuat bahawa kalau dari Pendang itu jauh tetapi kalau dari Kota Setar ke Kangar itu tak jauhlah. Saya tak dapat memberi jawapan terperinci. Oleh kerana soalan ini timbul secara begini, saya akan memberi penjelasan bertulis kepada Yang Berhormat, ini lebih baik, dan apa-apa perkara macam kos hidup kakitangan yang telah beli rumah itupun saya rasa adalah satu point yang boleh diambil kira memandangkan bahawa anak-anak sudah membesar di satu tempat dan mereka ini tidak sanggup lagi berubah, berpindah ke sana ke mari tetapi kalau ada sebab-sebab strategik yang tertentu yang lebih kukuh, itu akan saya timbangkan tetapi kalau sebab-sebabnya tidak begitu kukuh, saya rasa ini akan saya timbang balik dengan pengurusan RISDA.

Yang Berhormat bagi Parit Buntar mencadangkan....

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, Yang Berhormat.

Dato' Haji Azmi bin Khalid: Ya.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Tanah Merah.

Dato' Haji Azmi bin Khalid: Ada time lagi Tuan Pengerusi? Ini banyak lagi...

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Saya memang mengharapkan Yang Berhormat boleh.....

Dato' Haji Azmi bin Khalid: Okay, ini last, okay, saya izinkanlah.

Tuan Saupi bin Daud: Terima kasih Tuan Pengerusi dan Yang Berhormat Menteri. Berhubung dengan apa yang diperkatakan oleh Yang Berhormat Menteri mengenai RISDA, FELCRA, FELDA dan sebagainya, saya melihat bahawa di bawah kementerian, iaitu Lembaga Kemajuan Wilayah mempunyai pertindihan dari segi tugas dan tanggungjawab yang dilakukan oleh pihak RISDA, FELCRA dan sebagainya dengan agensi-agensi di bawah Lembaga Kemajuan Wilayah (LKW) yang terdiri daripada KESEDAR, KETENGAH, DARA, KEJORA, KEDA mungkin LADA dan juga PERDA. Tetapi dulu banyak kali diperkatakan oleh Yang Berhormat Menteri yang terdahulu bahawa apabila kerajaan mengkaji dari segi pertindihan tugas dan tanggungjawab di bawah kementerian yang sama bercadang supaya Lembaga Kemajuan Wilayah ini ditutup, iaitu terutama sekali yang melibatkan pembangunan dari segi wilayah termasuklah KESEDAR, KETENGAH, DARA dan juga KEDA yang juga diutarakan. Jadi, saya ingin meminta penjelasan daripada Yang Berhormat Menteri sejauh manakah perkembangan terhadap cadangan menutup agensi tersebut?

(Timbalan Yang di-Pertua (Dato' Haji Muhammad bin Abdullah) *mempengerusikan Jawatankuasa*)

Dato' Haji Azmi bin Khalid: Terima kasih Yang Berhormat. Keputusan dasar telah pun dibuat di Parlimen ini sendiri untuk membubarkan - bukan menutup, membubarkan struktur yang di bawah dikatakan lembaga-lembaga pembangunan wilayah. Sebenarnya tiga lembaga pembangunan wilayah telah pun diswastakan:

DARA, JENGKA dan KEJORA. Tiga telah pun dibubarkan secara pentadbiran, secara pelaksanaan oleh kerajaan tetapi diserahkan kepada swasta dan pihak swasta mengendalikan atas dasar-dasar yang ditentukan termasuk pertanggungjawaban sosial yang mereka perlu memberi bantuan sekian banyak orang dan sekian banyak wangnya mesti dilaburkan untuk membantu masyarakat miskin. Bagaimanapun, ada beberapa lagi Lembaga Kemajuan Wilayah yang tidak dibubarkan atau tidak diswastakan atas sebab-sebab tertentu. Pertamanya Atas permintaan penduduk setempat dan keduanya atas pertimbangan viabilitinya, ekonominya.

Maka ini telah ada badan-badan atau lembaga yang ditangguhkan pembubarannya dulu untuk menunggu sesuatu petanda yang lebih menjuruskan kepada kebaikan tetapi pada dasarnya telah diputuskan, cuma Yang Berhormat kata, tanggungjawab yang bertindih-tindih. Memang RISDA ada tanggungjawabnya sendiri, khususnya mengenai bantuan tanaman semula sama ada getah atau kelapa sawit. Bantuan tanaman ini diberi walaupun seseorang itu mengendalikan usaha tanamannya dalam kawasan FELDA sendiri. Ia bertindih dengan FELDA tetapi bantuannya dihulurkan oleh RISDA. Jadi, ada kawasan-kawasan walaupun di bawah kendalian PERDA atau KEDA tetapi kalau ada bantuan khusus, kepakaran khusus yang wujud pada RISDA atau FELCRA, maka dua badan ini akan diminta membantu.

Jadi, perkara ini tidak menimbulkan masalah. Ya, saya rasa Yang Berhormat, ini tidak menimbulkan masalah. Cumanya menjadi masalah ialah kalau sasaran, kumpulan sasar kita itu yang kita sasarkan bagi diperjuangkan, itu yang penting. Kalau pada akhirnya kita dapat membela mereka yang kita kenal pasti untuk dikeluarkan daripada kelompok-kelompok kemiskinan, itu yang lebih penting.

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: *[Bangun]*

Dato' Haji Azmi bin Khalid: Minta maaf saya akan terus. Yang Berhormat bagi Parit Buntar.....

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: Minta satu sahaja. Tuan Pengerusi, boleh dapat penjelasan sedikit

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Saya dengan Menteri sudah jawab kata dia sudah buat keputusan dia tidak boleh bagi.

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: Tak, dia boleh bagi, Tuan Pengerusi. Pihak swasta mana yang dibolehkan untuk mengambil alih

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Yang Berhormat Menteri masih berdiri.

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: Okay. Pihak swasta mana yang boleh mengambil DARA ini?

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Yang Berhormat masih berdiri, dia tidak membenarkan kalau dia tidak

Dato' Haji Azmi bin Khalid: DARA telah diswastakan.

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: Ya?

Dato' Haji Azmi bin Khalid: DARA telah pun diswastakan.

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: Pihak swasta mana yang mengambil alih DARA?

Dato' Haji Azmi bin Khalid: Satunya ialah kerajaan negeri sendiri. Keduanya, satu kumpulan yang dikepalai oleh ahli-ahli pengurusannya sendiri, kakitangannya sendiri, MBOnya dan satu lagi ialah kumpulan yang dikatakan kumpulan swasta. Kumpulan swasta memiliki 40%, yang lain dicampur kerajaan negeri dan kumpulan pengurusannya dan ada satu lagi kumpulan juga yang terlibat dengan kerajaan negeri. Tetapi dasarnya adalah dasar diputuskan oleh kerajaan negeri. Bermakna apa sahaja penceburan perniagaan dan sebagainya, pelaburan ataupun

tindakan-tindakan yang dilakukan oleh badan yang baru diswastakan ini hendaklah mendapat persetujuan kerajaan negeri.

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: Yang Berhormat Rompin.

Dato' Haji Azmi bin Khalid: Macam mana?

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: Yang Berhormat Rompin.

Dato' Haji Azmi bin Khalid: Yang Berhormat Rompin adalah antara orang yang terlibat. Ini saya mengaku.

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: Terima kasih.

Dato' Haji Azmi bin Khalid: Ini tidak ada perselindungan. Ini terbuka, kita tidak ada hendak berselindung. Dia orang Pahang dan dia ada syarikat yang berkaitan dengan Pahang, dia juga orang tempatan. Begitu juga kalau ada orang Kedah, kalau ada orang Pokok Sena hendak apa-apa beritahu. *[Ketawa]*

Yang Berhormat bagi Parit Buntar mencadangkan kursus diberikan di bawah program 'sikap' diberi perhatian kepada golongan tua terutamanya dalam kursus kerohanian. Di bawah program sikap kursus yang diberikan kepada semua golongan, iaitu ketua isi rumah, suri rumah dan ahli rumah, model yang terdapat dalam kursus termasuk semua aspek kehidupan seperti pengurusan keluarga, keusahawanan, pembinaan diri, kesedaran untuk berdikari dan kerohanian. Teras bagi kursus sikap adalah untuk memberi kesedaran supaya keluar dari gejala kelompok-kelompok kemiskinan. Banyak lagi yang diutarakan oleh Yang Berhormat bagi Parit Buntar yang positif, yang saya rasa terima kasih. Yang ini semuanya akan sememangnya sedang diusahakan, tinggal lagi ada cadangan Yang Berhormat mengutarakan seperti membimbing warga tua dan sebagainya yang dikatakan apa yang perkataan yang digunakan Yang Berhormat bagi Parit Buntar, minta maaf. Mengenai

Dato' Dr. Hasan bin Haji Mohamed Ali: Tuan Pengerusi,

Dato' Haji Azmi bin Khalid:bagaimana hendak menjaga kesejahteraan orang tua. Ini adalah satu perkara yang*[Disampuk]*

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Yang Berhormat bagi Parit Buntar berdiri, Yang Berhormat.

Dato' Haji Azmi bin Khalid: Okay, saya benarkanlah.

Dato' Dr. Hasan bin Haji Mohamed Ali: Terima kasih Yang Berhormat Menteri. Agaknya tidak dapat dicatat dengan terang. Bukan pendidikan sikap itu sahaja. Yang saya bentangkan semalam ialah Pendidikan Hujung Hayat memberikan pendidikan kepada orang-orang tua dan anak-anak mereka, bagaimanakah caranya hendak menghabiskan usia dengan jalan mereka dapat kedamaian, kesejahteraan, Insha-Allah akan berjaya di dunia dan di akhirat. Umpamanya saya cadangkan semalam supaya diadakan misalnya macam mana hendak berinteraksi dengan orang tua, macam mana hendak dibela oleh anak, macam mana hendak membelai anak-anak, macam mana hendak memenangi hati anak-anak, macam mana hendak menghadapi zaman sakit, macam mana hendak sakratul maut, ini semuanya saya rasa perlu diberikan perhatian. Begitu juga – sedikit sahaja Yang Berhormat tentang anak-anak. Kita suka tengok dan saya tidak nampak lagi sebenarnya kalau misalnya kematian ibu atau ayah diuruskan oleh anak-anak sendiri daripada memandikan, mengapankan, bahkan menyembahyang, menanamkan, mentalkinkan, kalau boleh diuruskan oleh anak-anak itu sendiri.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ada, tetapi tidak ramai Yang Berhormat. Ada tetapi tidak ramai.

Dato' Haji Azmi bin Khalid: Ya, ada. Itu ada dibuat. Untuk makluman Yang Berhormat, kami.....

Dato' Dr. Hasan bin Haji Mohamed Ali: Saya tidak nampak, mungkin ada. Saya kata, saya tidak nampak.

Dato' Haji Azmi bin Khalid: Ada. Kami di peringkat UMNO Padang Besar dan Perlis, kita mengajar masyarakat UMNO dan orang kampung untuk menguruskan perkara ini tetapi saya percaya juga di Terengganu, Kelantan pun ada buat. PAS pun buat, UMNO pun buat. Bermaknanya adalah dua-dua.

Yang dimaksudkan oleh Yang Berhormat mengenai Pendidikan Hujung Hayat, hidup sihat dan membasmikan kejahilan dan sebagainya, ada yang berkaitan dengan mereka yang berusia lanjut dan sebagainya mengenai kesejahteraan dan sebagainya, saya rasa ini boleh diutarakan kepada JAKIM, iaitu di bawah Jabatan Perdana Menteri. Saya rasa saya akan ambil maklum perkara ini dan akan saya utarakan kepada pihak JAKIM. Terima kasih Yang Berhormat.

Begitu juga tentang kursus latihan insitu – INFRA. Ini juga sudah pun dimulakan secara berkelompok, iaitu INFRA bekerjasama dengan RISDA dan FELCRA untuk memberi latihan di peringkat-peringkat bawah. Saya rasa Yang Berhormat mahukan perkara ini diperluaskan lagi, Insya-Allah terima kasih.

Yang Berhormat bagi

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Bukit Mas.

Dato' Haji Azmi bin Khalid:Bukit Mas ya. Bekalan elektrik di daerah kecil dalam kawasan Parlimen Bukit Mas dijanjikan bekalan elektrik tetapi masih belum dilaksanakan.

Untuk makluman Yang Berhormat, Kementerian Pembangunan Luar Bandar mengambil perhatian akan pendapat dan perhatian Yang Berhormat dan ini akan di – Kalau Yang Berhormat ada projek-projek yang khusus, yang dijanjikan yang tidak dilaksanakan, saya minta ini boleh dibawa secara peribadi dengan saya di kementerian.

Yang Berhormat bagi Tuaran minta supaya peruntukan PPRT bagi negeri Sabah dinaikkan kerana golongan PPRT tinggi di negeri berkenaan. Untuk makluman Yang Berhormat, peruntukan yang dicadangkan bagi tahun 2000 untuk negeri Sabah adalah sebanyak RM15.7 juta yang merupakan yang kedua tertinggi selepas Sarawak. Peruntukan yang tinggi ini adalah untuk menangani masalah kemiskinan yang agak besar di Sabah. Itu maksudnya kita mengiktiraf apa yang Yang Berhormat minta.

Yang Berhormat bagi Pasir Mas mengenai menurap jalan hanya di kawasan BN dan diberhentikan di kawasan PAS. Saya hairan kerana apa ini berlaku. Kalau ini benar-benar berlaku saya minta Yang Berhormat tolong ambil gambar untuk saya melihat. Saya percaya jalan ini kita tidak boleh mengagih-agihkan sekerat untuk orang PAS, sekerat untuk orang Barisan kerana jalan itu jalan perlu digunakan dengan selesa oleh semua orang. Tidak ada logik kalau kita buat begini. Kalau Yang Berhormat benar-benar ada buktinya bagi tahu, tulis surat, bagi gambar kepada saya kita akan siasat dan kita akan memberi pertimbangan. Insya-Allah, Kerajaan Barisan Nasional adil juga.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Boleh ya?

Dato' Haji Azmi bin Khalid: Serdang mem.... Oh, ada lagi?

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Saya minta sedikit sahaja penjelasan berhubung dengan jalan tadi.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, hendak bagi.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Sikit, sikit sahaja.

Dato' Haji Azmi bin Khalid: Kalau hendak... ada benda barukah?

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Tidak, benda yang jalan tadi.

Dato' Haji Azmi bin Khalid: Ada perkara baru hendak dibangkitkan?

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Ha, perkara barulah. Saya rasalah jalan itu yang mungkin sekerat sebagaimana Yang Berhormat kata. Mungkin orang PAS tidak bagi hendak tebang pokok hendak buat jalan atau hendak ini. Jadi, ini timbul masalah ini. Kita minta kerjasama daripada PAS kalau ada program pembangunan macam ini bagi kerjasamalah. Terima kasih.

Dato' Haji Azmi bin Khalid: Ya, itu saranan yang baik kita minta semua pihaklah ya. Satu lagi antara lain ialah mengenai...

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: Yang Berhormat, saya rasa apa yang disebut oleh Larut itu tidak timbul.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Dak, kalau dia tidak bagi jangan cakaplah, Yang Berhormat.

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: Yang timbul sekarang ini ialah memang jalan dibuat sekerat-sekerat.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Yang Berhormat, kalau dia tak bagi jangan cakap macam itu.

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: Dalam kawasan Pokok Sena saya hendak sebut cukup banyak. Sebab itu kita hendak mencadangkan supaya distruktur semula peranan JKK itu.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Cukuplah Yang Berhormat. Dia belum bagi lagi.

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: Itu yang saya hendak bagi tahu itu. Saya minta pandangan daripada Larut yang tidak ada standard.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Tidak bolehlah respond macam itu Yang Berhormat, tidak jadilah. Hendak minta laluan....

Dato' Haji Azmi bin Khalid: Tolong beri gambar. Tidak logiklah kalau kita buat jalan sekerat-sekerat. Tetapi kalau jalan itu masuk kepada rumah Pak Lah dia tidak bagi kepada rumah Pak Mat itu cerita lain sebab dia bukan sekerat-sekerat, dia tidak bagi rumah Pak Mat, dia bagi rumah Pak Lah. Tetapi kalau ada sambungan daripada rumah Pak Lah ke bandar dan di antara rumah Pak Lah dengan bandar itu banyak rumah lain dibuat sekerat-sekerat itu yang menjadi masalah. Itu yang kita tidak membenarkan.

Yang Berhormat bagi Serdang menimbulkan mengenai pembangunan kampung-kampung baru tradisi dalam kawasan pihak berkuasa tempatan. Untuk makluman Yang Berhormat, kampung-kampung baru tradisi dalam PBT adalah di luar lingkungan tanggungjawab Kementerian Pembangunan Luar Bandar. Jika di luar kawasan PBT adalah menjadi tanggungjawab iaitu kalau kawasan-kawasan yang di luar kawasan-kawasan yang ditadbirkan oleh pihak-pihak berkuasa tempatan itu baru diberi tanggungjawab kepada Kementerian Pembangunan Luar Bandar.

Yang Berhormat bagi Larut, akhir sekali mengatakan PPRT pertanian mendapat peruntukan besar. Oh, dia minta PPRT untuk pertanian diberi peruntukan yang besar. Diharap pelaksanaan dengan kerjasama ketua kampung, wakil rakyat dan sebagainya. Untuk makluman Yang Berhormat, mulai tahun 1998 peruntukan di bawah PPRT pertanian diberikan secara berkelompok, tidak lagi secara individu kerana tidak berjaya. Projek di bawah PPRT pertanian diberi secara skala besar dan komersial supaya projek berkenaan akan dapat bertahan secara jangka panjang (sustainable). Bantuan ini dikenal pasti oleh Jawatankuasa PPRT di daerah-daerah dan diperingkat negeri. Pelaksanaan projek-projek pertanian secara berkelompok adalah satu kaedah yang digunakan oleh kerana pengurusan dan economy of skill dapat diperolehi, dapat dimanfaatkan dan membolehkan kos puratanya akan menurun. Jadi, kalaulah kita buat untuk individu didapati amat sukar dan mungkin tidak mendapat keuntungan.

Begitu juga projek-projek di bawah RISDA yang mana ada perjanjian dibuat selama 15 tahun yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat dari mana tadi. Perjanjian dibuat dan diurus secara berkelompok. Jadi, kalau ada mereka yang hendak keluar ini menjadikan masalah kepada RISDA oleh kerana pengurusan perlu mengendalikan secara keseluruhan. Kalau dibuat secara bertompok-tompok ini akan membawa satu keadaan di mana dikatakan keadaan yang tidak ekonomik.

Inilah sahaja jawapan-jawapan yang dapat saya beri atas ucapan-ucapan dan teguran-teguran Yang Berhormat. Saya ucapkan terima kasih atas perhatian Yang Berhormat-Yang Berhormat sekalian, yang mana saya dapat jawab yang masih ada keraguan minta Yang Berhormat sekalian buat surat kepada saya dan yang mana saya tidak dapat menjawab secara khusus saya akan memberi jawapan bertulis. Sekian terima kasih.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ahli-ahli Yang Berhormat, masalahnya ialah bahawa wang sejumlah RM350,858,100 bagi Maksud B.48 dibawah Kementerian Pembangunan Luar Bandar jadi sebahagian daripada Jadual hendaklah disetujui.

Masalah dikemuka bagi diputuskan, dan disetujui.

Wang sejumlah RM350,858,100 bagi Maksud B.48 diperintahkan jadi sebahagian daripada Jadual.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Masalahnya ialah bahawa perbelanjaan sebanyak RM868,066,810 bagi Maksud P.48 yang disebut dalam Anggaran Pembangunan 2000 hendaklah diluluskan.

Masalah dikemuka bagi diputuskan; dan disetujui.

Wang sebanyak RM868,066,810 bagi Maksud P.48 diluluskan jadi sebahagian daripada Anggaran Pembangunan 2000.

Maksud B.49 [Jadual] –

Maksud P.49 [Anggaran Pembangunan 2000]

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Kepala bekalan B.49 dan Kepala Pembangunan P.49 di bawah Kementerian Tenaga, Komunikasi dan Multimedia terbuka untuk dibahas. Ini, ya, sila, sila. Serian ya.

Tuan Tiong Thai King: Lanang.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, Lanang ya.

12.15 tgh.

Tuan Tiong Thai King [Lanang]: Terima kasih Tuan Pengerusi. Izinkan saya merujuk Butiran 07000 berkaitan Kajian Sektor Komunikasi dan Multimedia.

Tuan Pengerusi, berikutan perkembangan pesat bidang IT di negara kita baru-baru ini khasnya dari segi perkembangan dan penggunaan secara luas laman web telah menyebabkan struktur ekonomi negara kita mengalami pengalihan yang drastik. Perubahan dari struktur ekonomi tradisi yang berasaskan pertanian kepada struktur ekonomi yang berasaskan perindustrian dan seterusnya kepada struktur ekonomi yang berasaskan pengetahuan. Dalam zaman peralihan ini perkembangan dan kemajuan ekonomi bukan hanya bergantung kepada kekayaan sumber alam tetapi akan berasaskan pengetahuan dan kreativiti manusia dalam bidang yang paling menonjol adalah bidang IT.

Tuan Pengerusi, pengusaha satu golongan yang berjaya menonjolkan diri dengan produk ciptaannya yang tersendiri dalam bidang IT berpotensi untuk memonopoli dan menguasai pasaran. Untuk berjaya dalam bidang IT pengusaha biasanya tidak memerlukan modal yang besar untuk menghasilkan produk baru yang mampu menguasai pasaran. Sekiranya keadaan monopoli ini tidak disingkap atau

dikawal ia akan menyekat syarikat-syarikat lain untuk menceburi dan bersaing dalam bidang yang sama. Berikutan daripada keadaan ini pengguna tidak dapat menikmati produk pasaran yang murah dan berkualiti.

Tuan Pengerusi, persaingan bebas pasaran boleh membawa kebaikan kepada negara pada jangka masa panjang. Ini disebabkan persaingan bebas boleh mewujudkan perusahaan yang menghasilkan produk super kualiti di dunia. Namun kita perlu mengetahui bahawa usaha dalam melangkah dan melaksanakan undang-undang untuk menyekat permonopolian ini adalah suatu kerja yang sulit dan rumit. Salah satu contoh ialah pendakwaan kerajaan Amerika Syarikat terhadap syarikat Microsoft yang memonopolikan pasaran pengisian komputer. Tindakan sedemikian adalah menghabiskan banyak masa dan tenaga di kedua-dua pihak.

Tuan Pengerusi, sungguhpun undang-undang anti monopoli ini perlu diwujudkan tetapi dalam usaha merangka undang-undang ini kerajaan harus memastikan agar pengenalan dan pelaksanaan undang-undang ini tidak akan menyekat dan membantutkan perkembangan perusahaan I.T dengan berjayaanya berasaskan keunggulan tempatnya yang dicipta berasaskan pengetahuan dan kredibiliti. Ini kerana perusahaan yang berjaya kerana hasil ciptaan mereka adalah berbeza dengan golongan monopoli yang ada di pasaran.

Tuan Pengerusi, dalam peralihan strategi ekonomi negara kita kepada sektor ekonomi yang berasaskan pengetahuan, saya berpendapat bahawa kerajaan harus lebih menggiatkan usaha penyelidikan, perangkaan undang-undang berkaitan bidang ini yang sesuai dengan situasi negara kita agar menjamin perkembangan dan kemajuan industri ini dapat berjalan dengan lancar. Saya turut berharap agar industri ini dapat membawa Malaysia ke arah pembangunan yang lebih pesat tanpa daya saing di arena antarabangsa.

Tuan Pengerusi, di samping cadangan untuk merangka undang-undang anti monopoli tersebut, saya juga ingin menekankan bahawa kerajaan harus prihatin terhadap syarikat atau kumpulan yang bersesuaian industri dengan menggunakan tactic perniagaan yang tidak bermoral atau tidak mengikut prosedur yang ditetapkan agar pembangunan negara kita dan kesejahteraan hidup rakyat Malaysia terus terjamin. Sekian, terima kasih.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Yang Berhormat bagi Batu Pahat.

12.23 tgh.

Tuan Haji Siam bin Haji Kasrin [Batu Pahat]: Terima kasih Tuan Pengerusi, saya ingin membahaskan Bekalan B 49 Butiran 010000 Kementerian Tenaga, Komunikasi dan Multimedia.

Tuan Pengerusi, adalah tidak dinafikan mengenai tanggungjawab yang dimainkan oleh Tenaga Nasional Berhad dalam pembangunan negara terutama sekali selepas ianya diswastakan. Pelaksanaan tanggungjawab yang dibuat oleh Tenaga Nasional begitu efisien sehingga Tenaga Nasional terlupa dengan beberapa konsep Dasar Ekonomi Baru yang diperkenalkan pada tahun 1970. Saya melihat Akta Bekalan Elektrik 1990 yang tidak selari dengan dasar-dasar yang sedia ada bagi kerajaan-kerajaan tempatan di negara kita.

Sebelum TNB diswastakan, premis-premis dan loji-loji tidak akan mendapat bekalan elektrik selagi premis-premis dan loji-loji berkenaan tidak mendapat Sijil Kelayakan Menduduki Bangunan ataupun CF dari kerajaan-kerajaan tempatan yang berkenaan. Keadaan sebaliknya berlaku apabila Tenaga Nasional Berhad diswastakan pada tahun 1990 di mana di bawah Akta 447 Akta Bekalan Elektrik 1990, seksyen 24(1) yang berbunyi, "*tertakluk kepada peruntukan-peruntukan yang berkaitan dalam bahagian ini dan mana-mana peraturan yang dibuat di bawahnya, pemegang lesen hendaklah apabila dikehendaki berbuat demikian oleh pemuinya atau penduduk mana-mana premis:*

- (a) *memberi bekalan elektrik kepada premis-premis itu; dan*
- (b) *setakat yang perlu bagi maksud itu mengadakan talian bekalan atau apa-apa loji atau kelengkapan elektrik."*

Daripada Akta ini nyata kepada kita bahawa pemberian bekalan elektrik boleh dibuat kepada mana-mana pemohon tanpa memerlukan Sijil Kelayakan Menduduki Bangunan. Di kawasan saya terdapat lebih kurang 500 buah kilang atau industri kecil, seperti kilang elektronik, kilang tekstil termasuk kilang-kilang mencelup pakaian yang banyak memberi kesan pencemaran sistem perparitan, kilang-kilang kejuruteraan pembuatan daripada besi dan aluminium yang tidak memenuhi syarat-syarat yang ditetapkan oleh kerajaan tempatan, atau tidak mendapat sebarang kebenaran daripada mana-mana pihak atau jabatan.

Kesemua kilang-kilang ini dibina di kawasan luar bandar dengan tujuan akan terelak daripada sebarang tindakan penguatkuasaan. Pembinaan kilang-kilang ini juga dilihat lari daripada tanggungjawab nasional dan ia juga tidak terikat dengan peraturan-peraturan atau akta-akta yang berkaitan. Jabatan-jabatan yang berkaitan akan banyak kehilangan hasil kutipan kerana kilang-kilang haram ini tidak dilesenkan. Di atas kesedaran ini saya berharap Tenaga Nasional dapat mengkaji semula Akta Bekalan Elektrik 1990, seksyen 24. Peraturan berkenaan hendaklah mensyaratkan supaya mana-mana pemohon bekalan elektrik hendaklah terlebih dahulu mendapat Sijil Kelayakan Menduduki Bangunan. Seksyen ini perlu dipinda supaya semua jabatan-jabatan kerajaan dan badan-badan kerajaan dapat menyelaraskan tindakan terhadap masalah-masalah yang berkaitan yang berbangkit kemudian hari.

Janganlah apabila kita telah diswastakan, kita lupa kepada peraturan-peraturan di jabatan lain yang ada hubung kait. Terima kasih.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Yang Berhormat bagi Jeli.

12.27 tgh.

Tuan Mohd. Apandi bin Haji Mohamad [Jeli]: Terima kasih, Tuan Pengerusi, Assalamualaikum w.b.t dan selamat tengah hari Tuan Pengerusi dan Ahli-ahli Dewan sekalian. Izinkan saya merujuk kepada firman Allah s.w.t. yang berbunyi [*membaca sepotong ayat Al-Quran*] yang maksudnya "berusahalah bersungguh-sungguh kemudian berserah kepada Allah". Kemudian satu peribahasa Arab yang berbunyi [*dalam bahasa Arab*] yang maksudnya "barang siapa berusaha tentu dia dapat."

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: [*bercakap dalam bahasa Arab*]

Tuan Mohd. Apandi bin Haji Mohamad: Insya-Allah, terima kasih Tuan Pengerusi. Tuan Pengerusi, kita orang agama ini.

Jadi seterusnya saya pergi kepada Bekalan 49 Butiran 010000 Khidmat Bantuan, 010100 Pentadbiran Am, 010200 Perancangan dan Dasar. Dari segi perbelanjaan pengurusan kementerian ini mendapat peruntukan terendah di antara kesemua kementerian-kementerian bagi tahun 2000 yakni alaf baru iaitu sebanyak RM33 juta, ini memandangkan bahawa banyak syarikat-syarikat gergasi kerajaan yang untung besar telah keluar daripada kepompong kementerian ini bila mana diswastakan secara berperingkat-peringkat yakni Telekom Malaysia, Tenaga Nasional dan akhir sekali Pos Malaysia.

Tuan Pengerusi dan Ahli-ahli Dewan sekalian, pada awal 70-an berlaku ledakan sains dan teknologi di negara kita iaitu di zaman Yang Amat Berhormat Perdana Menteri Malaysia yang kedua, manakala pada awal 90-an berlaku pula ledakan I.T di negara kita. Pada awal 90-an bila mana Yang Amat Berhormat Perdana Menteri Malaysia mencetuskan ide ini. Saya sangat berbesar hati dan

gembira kerana saya rasa melalui rancangan dan projek MSCnya Malaysia akan dapat mengatasi Singapura dan akan mendahului Singapura dalam waktu yang terdekat. Itu apa yang saya fahamkan pada ketika itu. Ini kerana saya telah banyak membaca makalah-makalah antarabangsa mengenai Bill Gates dan Steve Jobs mulai tahun 1982 lagi, yakni pada waktu itu mereka ini belum lagi bertaraf billionaire, dengan izin, dan belum begitu popular lagi malah usia mereka pada ketika itu sekitar 26 atau 27 tahun.

Kedua-dua mereka yang berkawan baik ini sedang berlumba-lumba untuk mengatasi di antara satu sama lain dan termasuk orang-orang atau pesaing-pesaing yang lain, yakni IBM, Wang Komputer pada ketika itu, HP dan lain-lain. Tetapi kedua-dua mereka sedar bahawa mereka tidak boleh bersaing atau bertembung secara, dengan izin, *frontal* dengan IBM lalu mereka fokuskan kepada sektor komputer peribadi dan perisiannya dan bukan main frame. Lalu Bill Gates memperkenalkan Microsoft dan Steve Jobs memperkenalkan Apple Macintosh. Cita-cita Yang Amat Berhormat Perdana Menteri ini amat memeranjatkan dunia kerana Amerika Syarikat sendiri tidak berupaya untuk mewujudkan penempatan tanpa sempadan sepertimana jalur Multimedia Super Corridor (MSC) dan Malaysia bakal menjadi negara pertama yang menubuhkan penempatan tanpa sekatan ini. Sebab itu Dr. Alvin Toffler ahli futurist, dengan izin, sangat gembira bilamana ditawarkan sebagai penasihat projek unik ini oleh Yang Amat Berhormat Perdana Menteri.

Begitu juga Kenichi Ohmae penasihat peribadi Yang Amat Berhormat Perdana Menteri sehingga sekarang. Sebab itu kita perhatikan bilamana diadakan pertemuan pertama Yang Amat Berhormat Perdana Menteri, MSC dan ketua-ketua eksekutif syarikat-syarikat gergasi IT dunia, akhbar Malaysia dan dunia memberi liputan yang sangat meluas. Pertemuan secara besar-besaran ini berjaya dilakukan sebanyak dua kali dan kedua-duanya mendapat liputan media negara dan dunia meluas. Hasilnya ramailah anak-anak cerdik pandai Malaysia yang balik ke bumi Malaysia seperti 'ikan pulang ke lubuk dan ayam pulang ke kepuk'.

Di antaranya ialah anak Melayu Malaysia yang mereka bentuk serangga berkomputer dalam filem Hollywood terkenal *Species*. Negara Singapura melihat fenomena ini dengan penuh cemburu pada ketika itu. Yang Amat Berhormat Perdana Menteri menjangkakan bahawa dengan kejayaan dua pertemuan yang, dengan izin, 'gigantic' ini tadi dan dengan segala infrastruktur yang akan ditawarkan Malaysia, maka akan berduyun-duyunlah syarikat gergasi IT dunia akan setidak-tidaknya membuka pangkalan kedua mereka di MSC. Mana tidaknya segala insentif yang tidak pernah terfikir oleh syarikat gergasi IT ditawarkan oleh Kerajaan Malaysia seperti tenaga kerja, kelonggaran masuk tenaga kerja, tidak tertakluk kepada ISA, OSA, AUKU dan sebagainya. Di kepala Yang Amat Berhormat Perdana Menteri pada ketika itu ialah tidak kurang USD20,000 juta akan dilaburkan di MSC berdasarkan kepada, dengan izin, respons terhadap dua pertemuan gigantic tadi.

Kesimpulan ini ditunjukkan lagi oleh Yang Amat Berhormat Perdana Menteri bila mana diwujudkan Kementerian Tenaga, Komunikasi dan Multimedia untuk memantau dengan lebih tepat projek dan program MSC ini. Tetapi rupa-rupanya 'palu sahaja kuat, bunyi tidak ada'. Mengikut maklumat yang diberikan sendiri oleh kementerian pada penggal ini hanya RM622 juta sahaja yang dijanjikan oleh pelabur luar negara untuk melabur dalam kawasan MSC. Ini hanya sekitar 18% daripada pelaburan keseluruhan yang dijanjikan termasuk pelabur dalam negara. Saya termenung siapalah pelabur-pelabur dalam negara yang hebat-hebat sangat sehingga boleh melabur dan berjanji akan melabur dalam bidang IT sehingga mencecah RM2,000 juta. Rupa-rupanya RM2,000 juta ini bukannya dalam bidang perisian atau 'dot com', tetapi infrastruktur sepertimana kawasan-kawasan lain, ini tidak patut. Infrastruktur, dengan izin, 'any Tom, Dick and Harry' pun boleh buat.

Universiti Multimedia yakni infrastruktur oleh Telekom Malaysia sebanyak hampir RM500 juta, jalan-jalan, dengan izin, 'broad bandwidth' oleh Telekom Malaysia, jana kuasa oleh Tenaga Nasional Berhad dan ibu pejabat MDC itu sendiri.

Apa yang kita mahu ialah pelaburan langsung dengan IT yang sebenar berjumlah berapa? Dan bukannya pelaburan dalam bidang infrastruktur sepertimana di kawasan-kawasan lain selain MSC. Amat memalukan saya bilamana berita gempar terkeluar di akhbar-akhbar dan TV milik UMNO yakni *Mingguan Malaysia*, *Berita Harian*, RTM 1, TV2 dan TV3, kira-kira sebulan yang lepas bilamana bandar Cyberjaya mendapat nama glamour barunya yakni 'The Haunted Town' dengan izin, Bandar Berhantu.

Ini sudah tentu tersebar kepada syarikat-syarikat gergasi IT di dunia yang menghadiri kedua-dua mesyuarat gigantic tadi. Tambahan pula rakyat Malaysia yang peka tertanya-tanya pertama, bilalah pula mesyuarat gigantic ketiga akan berlaku. Yang kedua di mana perginya Dr. Alvin Toffler kerana sudah lama rakyat tidak dengar berita mengenainya dan anak Melayu Malaysia yang mencipta serangga berkomputer dalam filem Hollywood terkenal *Species* tadi. Daripada apa yang saya dapati Dr. Alvin Toffler masih menulis sehingga sekarang di makalah-makalah antarabangsa dan di antara gist penulisannya ialah dia melihat tentang kesamaran kejayaan MSC ini kerana sikap dengan izin, double standard in practicing democracy oleh kerajaan Malaysia.

Di kawasan MSC kerajaan cuba wujudkan demokrasi gred A manakala dalam negara diwujudkan demokrasi gred C. Ingat di dalam dunia ini negara yang maju hanya Singapura sahaja yang masih mengamalkan demokrasi gred C manakala negara-negara maju yang lainnya mengamalkan demokrasi gred A. Sebab itu sehingga sekarang Singapura belum berupaya secara home-grown, dengan izin, melahirkan anak tempatan melahirkan IT-preneur bertaraf dunia. Ini diakui sendiri oleh Menteri Kanan Singapura yakni Encik Lee Kuan Yew lima tahun lepas dengan kata-katanya, dengan izin, "*We have spend USD115 million yearly to produce world class physicists but we only get sterile physicists and this programme have to be evaluated or may be stop*". Sebab itu kerajaan Singapura sekarang ini dalam memajukan sektor IT telah membuat lawatan ke lapan negeri di India pada bulan Januari tahun 2000 untuk 'Keppel Corp.' dan 'Semb Corp.' yakni syarikat hak milik kerajaan Singapura melabur di sektor IT di negeri-negeri tersebut atau menawarkan IT-IT genius daripada India bekerja dan diberi taraf PR bahkan kerakyatan kepada IT-IT genius daripada India tadi. Bahkan kerajaan Singapura telah membeli tanah beribu-ribu hektar di Silicon Valley of the East, yakni Bangalore untuk tujuan ini.

Kesimpulannya Tuan Pengerusi, Ahli-ahli Dewan sekalian termasuk Yang Berhormat bagi Rompin saya ulang, IT genius, IT creator, IT innovator, dengan izin, can not be born from partial democracy country, termasuk Singapura. Yang Berhormat semua yang ada di dalam Dewan ini perlu ingat, Yang Berhormat-Yang Berhormat yang ada umumnya yang ada dalam Dewan ini ialah the product dengan izin, the product of before AUKU, sebab-sebab itu cerdik-cerdik, tetapi kalau produk selepas AUKU mereka tidak kreatif dan hanya jadi follower membuta tuli. Therefore, dengan izin, if the government want to see the will be IT genius, creator, innovator and IT-preneur, get read of AUKU, ISA and OSA, kerana rakyat Malaysia sudah cukup matang untuk menilai yang baik dan buruknya. Tidak tahulah kalau ada lagi yang masih mengatakan rakyat Malaysia suka bergaduh, suka berpecah, kurang cerdik.

Tuan Pengerusi dan Ahli-ahli Dewan sekalian, rakyat dahagakan demokrasi gred A dan bukannya demokrasi gred C sepertimana yang diamalkan sekarang ini. Jadi berilah demokrasi gred A untuk hadiah alaf baru kepada rakyat Malaysia.

Tuan Pengerusi dan Ahli-ahli Dewan sekalian, keupayaan MSC.....

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Masa sudah cukup Yang Berhormat.

Tuan Mohd. Apandi bin Haji Mohamad: Sedikit sahaja, satu minit. Kejayaan MSC akan lebih dibantutkan lagi sekiranya ada, dengan izin, 'pencuri kertas kerja yang dilesenkan' oleh kerajaan. Kalau produk-produk lain seperti skim insurans, national health care dan penswastan-penswastan yang lain mungkin pencuri kertas kerja yang dilesenkan akan berjaya dalam bidang yang diceburinya ini, tetapi tidak

untuk kes IT kerana IT, dengan izin, is something in the brain of the 'applicator', not adequately written in the working paper, kalau ini berlaku maka negara, MSC dan pemohon kesemuanya rugi.

Jadi saya mencadangkan supaya Khazanah Holding dan PNB menjadi pemain utama dalam liga perdana IT seperti mana Keppel Corp. dan Semb Corp Kerajaan Singapura buat yakni bukan hanya bermain di gelanggang di kampung sendiri tetapi juga di gelanggang persada antarabangsa IT. Sekian terima kasih, Tuan Pengerusi dan Ahli-ahli Dewan sekalian.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Tanjong.

12.39 tgh.

Tuan Chow Kon Yeow [Tanjong]: Terima kasih Tuan Pengerusi, saya ingin merujuk kepada Maksud P.49 Butiran 04100 – Kajian Kesesuaian Teknikal dan 07000 – Kajian Sektor Komunikasi dan Multimedia. Dengan memberi pengkhususan hujah saya kepada mencari satu penyelesaian kepada pertikaian antara pengguna-pengguna dan juga pengusaha-pengusaha telekomunikasi.

Tuan Pengerusi, telefon bimbit cepat menjadi satu bahagian penting dalam dunia telekomunikasi moden. Telefon bimbit menjadi alat komunikasi yang popular kerana ia membenarkan pengguna untuk terus berkomunikasi tanpa halangan kepada kebebasan bergerak mereka sama ada semasa bekerja ataupun beristirehat.

Perkembangan pesat penggunaan telefon bimbit dan pembinaan stesen pemancar (base station) juga telah menimbulkan keprihatinan tentang kemungkinan wujudnya kesan-kesan teknologi celular ini ke atas kesihatan manusia termasuk penyakit kanser, sakit kepala dan kehilangan daya peringat.

Tuan Pengerusi, beratus-ratus juta telefon bergerak kini digunakan di seluruh dunia dan kesan negatif ke atas kesihatan akan membawa implikasi yang serius. Saya ingin tahu apakah reaksi dan pendirian Kementerian Tenaga, Komunikasi dan Multimedia terhadap perkembangan ini untuk menilai kesan-kesan electromagnetic fields termasuk radio frequency fields yang dipancarkan oleh telefon bergerak dan juga stesen pemancar (base station).

Tuan Pengerusi, di Malaysia kini hampir ada 2 juta pengguna telefon bergerak dan oleh itu pengusaha-pengusaha telefon ini perlu menyediakan beribu-ribu base station di seluruh negara dan kebanyakan ini didapati di kawasan perumahan dan pusat-pusat bandar yang menimbulkan perasaan gelisah di antara penduduk-penduduk yang tinggal di sekitar base station.

Tuan Pengerusi, pelbagai kajian telah dilakukan di negara-negara maju yang menggunakan teknologi komunikasi ini dengan banyaknya khususnya di negara-negara Scandinavia, Finland, Norway, Sweden dan juga di Denmark, Jepun, Amerika Syarikat, United Kingdom dan Germany mengenai kesan-kesan penggunaan telefon bergerak dan base station ke atas kesihatan. Walaupun sehingga kini oleh kerana kekurangan data-data experimental yang mencukupi, pakar dalam bidang ini memutuskan bahawa berdasarkan bukti yang sedia ada, tidak menunjukkan bahawa penggunaan telefon bergerak telah membawa kesan-kesan yang boleh menjejaskan kesihatan manusia. Walau bagaimanapun, mereka tidak berani memutuskan bahawa tidak ada kesan-kesan yang boleh menjejaskan kesihatan dalam masa-masa yang akan datang dan mereka mengesyorkan lebih banyak penyelidikan dibuat atas perkara ini.

Jadi, saya ingin tahu, apakah Kementerian Tenaga, Komunikasi dan Multimedia perlu buat semenjak menunggu hasil terbaru daripada penyelidikan-penyelidikan daripada negara-negara maju.

Tuan Pengerusi, saya mengesyorkan bahawa kementerian harus mengambil langkah-langkah untuk memantau perkembangan terkini berkenaan dengan penggunaan telefon bergerak dan juga pembinaan base station di mana empat perkara haruslah diberi perhatian oleh kementerian iaitu pertamanya, supaya pematuhan ketat

segala Piagam Keselamatan Kesihatan Antarabangsa oleh syarikat-syarikat komunikasi yang beroperasi di Malaysia demi melindungi semua orang sama ada mereka pengguna telefon bergerak, penduduk yang tinggal berdekatan dengan base station dan juga orang yang tidak menggunakan telefon bergerak.

Kedua, kesan-kesan electromagnetic field interference ini terhadap alat-alat elektronik dan electrical di mana walaupun kajian tidak menunjukkan secara terus menerus kesan terhadap kesihatan tetapi memang ada bukti-bukti bahawa electromagnetic interference ini sudah dan akan berlaku terhadap alat-alat perkakas electronic dan electrical khususnya televisyen di mana penduduk-penduduk yang tinggal berdekatan dengan base station mengalami gangguan televisyen akibat daripada pancaran daripada base station.

Ketiga, saya berharap kementerian ini akan selalu mengadakan perundingan dengan pihak berkuasa tempatan sebab pihak berkuasa tempatan di bawah Kementerian Perumahan dan Kerajaan Tempatan adalah bertanggungjawab untuk memberi lesen supaya base station ataupun stesen-stesen pemancar ini dibina di atas bumbung. Jadi, saya berharap perundingan dengan pihak berkuasa tempatan dan juga orang awam mengenai kedudukan base station ini haruslah diadakan selalu. Misalnya, sama ada base station ini akan dibina ataupun ditapakkan dekat tadika-tadika, sekolah-sekolah, taman-taman haruslah memberi pertimbangan khusus supaya janganlah membenarkan base station ini dibina berdekatan dengan kemudahan-kemudahan awam seperti hospital, kindergarten, sekolah-sekolah seperti saya sebutkan tadi dan juga berharap selalunya ada komunikasi terbuka di antara pengusaha-pengusaha telefon bergerak ini dengan orang awam di peringkat perancangan di mana mereka akan membina base station di dalam masyarakat tempatan supaya masyarakat tempatan dapat kesedaran tentang fasiliti yang baru ini supaya mereka dapat menerima hakikat bahawa teknologi telefon ini semakin diterima dan digunakan dengan begitu meluasnya. Jadi, harus ada satu kesedaran di kalangan masyarakat umum tentang penerimaan teknologi ini.

Dan juga keempatnya, saya mencadangkan supaya kementerian memantau – selalunya ada sistem efektif berkenaan dengan informasi kesihatan dan komunikasi di kalangan pakar saintis, kerajaan dan pengusaha telefon bimbit ini dan juga orang awam supaya dapat meningkatkan kesedaran awam terhadap teknologi telefon dan juga menghakis segala kebimbangan, ketakutan orang awam terhadap kesan-kesan negatif terhadap kesihatan yang dibangkitkan oleh stesen-stesen pemancar ini sebab sekian lama perkara ini telah dibangkitkan di seluruh negara sebab di seluruh negara saya rasa beribu-ribu base stations adalah diperlukan untuk dibina dan banyak kali kita nampak bahawa base station ini dibina tanpa rundingan atau mendapat persetujuan daripada masyarakat yang duduk di sekitar base station ini.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Sila gulung, Yang Berhormat.

Tuan Chow Kon Yeow: Ya. Jadi, saya berharap kementerian akan dapat bekerjasama dengan pihak berkuasa tempatan dan Kementerian Perumahan dan Kerajaan Tempatan supaya dapat satu garis panduan yang seragam untuk dipakai di seluruh negara – mencapai satu penyelesaian jangka panjang untuk menseimbangkan kepentingan para pengguna dan juga pengusaha-pengusaha 'Telekom' di mana setakat ini kebanyakan pengusaha 'Telekom' ini tidak dapat ataupun tidak diberi lesen oleh majlis-majlis perbandaran ataupun pihak-pihak berkuasa tempatan untuk membina stesen-stesen pemancar itu. Jadi, saya berharap kementerian ini akan memberi perhatian kepada perkara ini supaya dapat mencari satu penyelesaian jangka panjang.

Sekian, terima kasih.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Tebrau.

12.49 tgh.

Datuk Haji Mohd. Ali bin Haji Hassan [Tebrau]: Yang Berhormat Tuan Pengerusi, saya ucap terima kasih. Saya ada dua perkara sahaja hendak bangkitkan dalam perbahasan P.49 Kementerian Tenaga, Komunikasi dan Multimedia iaitu Butiran 04000 dan 05000.

Satu, berhubung dengan masalah telefon ke rumah-rumah di luar bandar. Saya dapati Tuan Pengerusi, sebelum diswastakan telefon awam dan juga telefon ke rumah-rumah ini agak mudah diperolehi oleh penduduk-penduduk yang tinggal jauh daripada bandar, di bawah pentadbiran kerajaan tetapi apabila sudah diswastakan agak begitu susah sedikit hendak dibekalkan telefon ke rumah-rumah dan juga telefon awam. Contohnya, di kawasan saya, sudah agak berpuluh-puluh tahun minta ini, bukan main susah betul. Saya difahamkan pihak swasta ini, bila diswastakan, dia tengok, mana yang difikirkan dapat untung banyak, disegerakan! Agak jauh sedikit ke dalam bandar, dia tahulah hendak membekalkan alat-alat ke luar bandar itu memakan belanja yang besar, jadi dilambatkan, susah hendak dapat.

Jadi, saya ingin mintalah kementerian, Menteri yang berkenaan supaya melihat balik perkara ini supaya tiap-tiap kali kita berdialog dan berjumpa penduduk, dia tanyakan telefon kerana masing-masing ini ada anak yang belajar di luar negara, ada di dalam negeri, di universiti-universiti yang diberi kemudahan mendapat biasiswa oleh kerajaan tetapi ibu bapa hendak menghubungi anak susah kerana bekalan telefon tidak sampai ke tempat dia walaupun sudah berpuluh tahun meminta.

Jadi saya harap, dari segi ini pihak kerajaan kenakan syarat sedikitlah kepada pihak swasta ini, dia mesti bekalkan juga dengan segera. Kalau kita tengok di bandar sampai berderet, 20 pun dia letak – disegerakan, hari ini minta besok dapat, tetapi luar bandar memang, dia punya target apa, rugi. Jadi, kalau macam itu tidak sampailah dasar kerajaan untuk memberikan kemudahan kepada penduduk luar bandar. Saya berharap supaya perkara ini diambil serius oleh pihak kementerian supaya membekalkan telefon-telefon awam dan juga dari rumah ke rumah kepada penduduk luar bandar dengan seberapa segera yang boleh.

Kedua, saya ingin tahulah berhubung dengan telefon bimbit ini yang akan dikeluarkan, sama ada dikawal ataupun ikut suka hati pihak syarikat berkenaan kerana bila kita sudah beli pun ada juga masalahnya, kadang-kadang kita angkat tidak ada laluan, kemudian di luar kawasan, laluan penuh, jadi ini kalau tidak dikawal, beli sahaja, *act* sahajalah pakai, tetapi tidak boleh diguna. Jadi, saya ingat kementerian kena beri perhatianlah dalam pengeluaran telefon bimbit ini, susah kadang-kadang pening kepala kita. Asyik kata, laluan penuh, sila tunggu sebentar lagi, sebentar tu macam agak seminit, 10 minit, 15 minit pun tidak dapat juga lagi.

Jadi, saya ingin tahulah dari segi kelulusan yang diberikan kepada syarikat-syarikat yang berkenaan ini supaya penggunaan selepas kita beli tidaklah boleh merugikan pengguna kerana tidak dapat line dan sebagainya. Tetapi sewa tetap diambil bulanan dan ada cadangan hendak dikurangkan sewa, saya pun setuju, diselaraskan sewa bulanan telefon-telefon bimbit ini, kalau RM40, RM50, semua RM150 lah. Jadi, ini saya ingat pun pihak kerajaan dapat ambil perhatian.

Dan yang akhir sekali berhubung dengan Pejabat Pos jauh dari bandar. Tuan Pengerusi, saya tidak tahulah macam mana dari segi Pejabat Pos yang ada ini, ia sudah dibina dekat 15 tahun, 20 tahun sebelum ada rumah banyak, sebelum ada pemindahan penduduk, itulah juga Pejabat Posnya, sekarang penduduk dan orang ramai telah berpindah kerana ada pembangunan dan projek-projek perumahan yang begitu mendadak di kawasan-kawasan berkenaan tetapi Pejabat Posnya kecil dan orang hari-hari beratur sampai ke luar. Contoh di kawasan bandar Tiram, kita tengok bilangan orang dengan projek perumahan begitu banyak sekali tetapi Pejabat Pos itu tidak dapat dibesarkan, itulah yang ada. Jadi, menyusahkan orang ramai sampai beratur di luar bandar kerana Pejabat Pos dulu jual setem, *register*, bungkusan tetapi sekarang boleh digunakan bayar apa sahaja, bil api, air dan sebagainya, jadi orang ramai sudah menggunakan Pejabat Pos yang dahulu itu kecil sampailah sekarang juga tidak dibesarkan.

Jadi, saya ingat pihak kementerian kena ambil perhatian dalam memberikan kemudahan dan kesenangan kepada orang ramai dalam membuat urusan-urusan dengan Pejabat Pos. Kalau tidak pun, banyakkkan dengan membenarkan wakil-wakil

Pejabat Pos kecil di perumahan-perumahan yang ada di kawasan yang tersebut. Jadi, itu sahajalah yang saya ingin bangkitkan. Terima kasih.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Hulu Rajang dahulu, saya minta Hulu Rajang dulu.

12.54 tgh.

Tuan Billy Abit Joo [Hulu Rajang]: Terima kasih Tuan Pengerusi kerana memberi saya peluang untuk mengambil bahagian dalam perbincangan dalam kementerian ini. Saya ingin menyentuh Maksud Bekalan B.49, 010000, 010200 Maksud Pembangunan P.49, 00100, jadi isu yang saya ingin sentuh adalah tentang Bakun Hydro Electric Project (BHEP) dan juga Penempatan Semula Bakun. Dan memandangkan Yang Berhormat Menteri iaitu Datuk Amar Leo adalah dari Sarawak, saya akan menimbulkan beberapa isu yang mungkin beliau sudah tahu.

Yang pertama tentang Empangan Hidro Bakun, penduduk daerah Belaga yang berasal dari tapak Empangan Hidro Bakun sudah berpindah dan Empangan Hidro Bakun yang sekian lama ditunggu-tunggu dan menerima *publicity* yang banyak telah menimbulkan banyak kesangsian di Belaga. Projek Empangan Hidro Bakun baru-baru ini telah ditangguhkan pembinaannya dan ini telah menimbulkan banyak keraguan di kalangan ribuan rakyat tempatan yang telah dipindahkan. Hakikatnya pengorbanan besar mereka yang terlibat ini tidak boleh dipertikaikan lagi dan penduduk ini masih sabar dan akur menanti perlaksanaan projek ini diteruskan.

Bagi pihak penduduk Belaga, saya mahu menekankan bahawa kami mengalu-alukan *implementasinya* semula Bakun dan bersama-sama menanti sumbangan ekonomi yang bakal diwujudkan oleh projek raksasa ini.

Di skim Penempatan Semula Bakun, di mana hampir 10,000 rakyat dipindahkan atau 15,000, skim Penempatan Semula Bakun dikhaskan kepada mereka yang dipindah dari kawasan tadahan Bakun. Skim ini telah menjadi satu realiti dan penduduk terakhir yang perlu dipindahkan adalah 700 orang dan kumpulan ini telah berpindah pada 28 Julai tahun lepas. Penempatan baru ini (BRS) terletak di hulu Sungai Asap dan Ulu Koyan, dianggarkan hampir 10,000 orang telah berjaya dipindahkan dan di sana ada 5,000 orang penduduk asal dan jauhnya dari Bakun ialah 50 kilometer. Ketika idea Bakun Resettlement Site (BRS) ini pertama kali dikonsepskan, ia bertujuan dijadikan model penempatan bagi ditiru dan diguna oleh seluruh dunia dan BRS diberikan jolokan sebagai tanah yang kaya dengan susu dan madu.

Kesudahannya serta realiti BRS setakat ini adalah sudah jauh berbeza daripada yang telah ditawarkan sebagai *fait accompli* kepada penduduk tersebut, tanah yang diharapkan akhirnya dikurangkan menjadi hanya satu hektar sekeluarga. Dan aktiviti ekonomi yang dihasratkan daripada Empangan Bakun hingga kini tidak menjadi nyata kerana projek ini telah ditangguhkan bagi tempoh masa yang tidak pasti.

Jadi, pengambilan pekerja ataupun guna tenaga oleh ladang kelapa sawit dan projek pembinaan empangan belum wujud lagi. Buat masa ini pembayaran ganti rugi sudah diberi untuk penduduk terbabit dan mereka kian berkurangan duit untuk menampung cara hidup yang agak asing di BRS, peluang pekerjaan yang tidak wujud dan dari Bakun dan estet kelapa sawit hanya bertindak sebagai satu mangkin bagi mempercepatkan lagi perbelanjaan keluar wang oleh para penduduk ini.

Akibatnya, belum sempat Empangan Bakun dimulakan semula, sebilangan besar penduduk ini mungkin telah menghabiskan wang mereka bagi menyara keluarga kerana mereka tiada sumber kewangan kukuh yang lain. Mereka akan dibelenggu oleh hutang, misalnya baki bayaran harga rumah baru mereka di Asap atau di BRS ini. Jadi, jika keadaan begitu berterusan masa depan penduduk terbabit ini agak gelap, oleh itu saya harap dan mendesak kerajaan agar jangan membiarkan mereka ini terus berada dalam keadaan yang tidak berhaluan.

Tuan Pengerusi, saya ingin menyentuh tentang perancangan induk untuk Penempatan Semula Bakun. Dalam perancangan induk, selain dari mewujudkan Projek Hidro Bakun, ada banyak lagi projek pembangunan lain seperti perbandaran baru, lebuh raya, hospital daerah, lapangan terbang, sekolah bestari, dewan serbaguna, pusat pentadbiran baru dan sistem komunikasi yang lebih baik telah dirancang di daerah Belaga. Sudah lebih kurang 5 tahun kerja berkaitan pembinaan empangan kuasa Bakun ini dimulakan

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Sila gulung Yang Berhormat.

Tuan Billy Abit Joo: Gulung?

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, okay.

Tuan Billy Abit Joo: Saya ada satu, dua perkara lagi. Jadi, saya harap walaupun Bakun masih ditangguhkan, jadi harapan rakyat di Asap ialah perancangan ini diteruskan, jangan ditinggalkan di tengah jalan. Satu lagi perkara yang saya ingin sentuhkan di sini ialah hospital di Belaga. Jadi, dalam Rancangan Malaysia Kelapan, hospital ini ...

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ini tambahan, masuk hospitalkah ni?

Tuan Billy Abit Joo: Bukan. Ini Penempatan Semula Bakun. Jadi, alasan kerajaan ialah di mana untuk menempatkan hospital ini. Jadi, bagi rakyat Belaga, saya menyeru kerajaan menempatkan hospital ini di daerah Belaga, bukan di Bakun.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Cukup, Yang Berhormat.

Tuan Billy Abit Joo: Dan satu lagi, sikit sahaja. Dan yang akhir sekali, di antara Belaga dan Bakun ada satu jalan dibinakan ke lapangan terbang baru yang telah ditinggalkan setengah jalan dan jika Bakun dimulakan semula, saya harap jalan ini dibina terus ke bandar Belaga, hanya 25 kilometer.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Cukuplah, Yang Berhormat.

Tuan Billy Abit Joo: Jadi, Tuan Pengerusi saya harap isu-isu ini akan diberikan perhatian oleh kementerian ini. Sekian, terima kasih.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Bachok. Selepas ini nanti sambung. Sebut dululah, rekod.

Tuan Wan Nik bin Wan Yusoff[Bachok]: Terima kasih, Tuan Pengerusi.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Sambung lepas ini, Bachok ya.

Tuan Wan Nik bin Wan Yusoff: Saya sambung selepas ini, terima kasih.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, terima kasih. Duduk.

Majlis Mesyuarat bersidang semula.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ahli-ahli Yang Berhormat, Dewan ditangguhkan sehingga jam 2.30 petang ini.

Mesyuarat dtempohkan pada pukul 1.00 tengah hari.

Mesyuarat disambung semula pada pukul 2.30 petang.

[Majlis bersidang dalam Jawatankuasa]

[Timbalan Yang di-Pertua (Datuk Lim Si Cheng) mempengerusikan Jawatankuasa]

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat bagi Bachok, sila sambung ucapan.

2.31 ptg.

Tuan Wan Nik bin Wan Yussof: Terima kasih, Tuan Pengerusi. Sukacita saya merujuk kepada Bekalan 49, Kementerian Tenaga, Komunikasi dan Multimedia yang diperuntukkan sebanyak RM33,261,200. Pada jumlah ini mengikut Butiran 010100 sebanyak RM14,178,250 kira-kira 42.63% untuk tujuan perkhidmatan perjawatan dan latihan. Begitu juga Butiran 010200 sebanyak RM10,800,850 atau 32.47% diperuntukkan untuk khidmat bantuan menerusi program Perancangan dan Dasar bagi kementerian.

Tuan Pengerusi, keutuhan pentadbiran amat dialu-alukan dan langkah mempertingkatkan keupayaan sumber manusia suatu langkah yang semestinya seiring dengan perkembangan penggunaan IT ataupun Information Technology, dengan izin, di peringkat kementerian sendiri.

Usaha kementerian untuk mempertingkatkan kutipan hasil semestinya disokong oleh semua pihak. Oleh itu, perlulah diwujudkan suatu budaya dan seni pengurusan yang seharusnya disokong dengan peralatan pentadbiran mencukupi. Gabungan padu sumber manusia yang cekap dengan penggunaan teknologi canggih sudah pasti mampu memaksimumkan hasil perkhidmatan kementerian.

Dalam hal ini, apakah pihak kementerian sedia untuk menjadi pemantau kepada semua kementerian dalam kerajaan bagi memastikan penggunaan IT adalah menyeluruh demi memastikan kecekapan dan mutu perkhidmatan. Sementara di peringkat kementerian sendiri iaitu di Kementerian Tenaga, Komunikasi dan Multimedia adakah bersedia untuk memperuntukkan sejumlah wang bagi melengkapkan IT ini terutama sistem komputer yang tercanggih dan terkini supaya pengurusan maklumat di peringkat kementerian dan jabatan-jabatan di bawahnya dikemas kini.

Perkara ini saya bangkitkan memandangkan manual pentadbiran yang berlaku di peringkat kementerian dan jabatan di peringkat negeri ada kes yang didapati tidak updating dari sudut pengurusannya. Contoh yang suka saya bangkitkan ialah permohonan mengenai talian telefon yang melibatkan Telekom Malaysia Berhad yang dilaporkan kepada saya. Pada tahun lalu satu permohonan telah dibuat oleh seorang pemohon. Jawapan yang diterima ialah permohonan itu tidak boleh dipenuhi kerana tiada line ataupun belum ada lagi perkhidmatan di kawasan berkenaan – minta bersabar. Tetapi sedarkah bahawa suatu permohonan baru yang dibuat selepas itu di lokasi yang sama pada awal tahun ini didapati permohonan berkenaan telah pun diluluskan dan pemasangan dibuat. Dia hanya perlu menunggu sebulan sahaja.

Berdasarkan kepada kes ini menggambarkan sistem maklumat pemohon yang patut didahului untuk ditunaikan permohonan tadi sepatutnya dibuat mengikut merit. Dalam hal ini, suatu perkara yang harus diambil kesedaran, amalan yang dibuat oleh Lembaga Tabung Haji misalnya suatu perkara yang perlu kita ambil contoh iaitu bakal-bakal haji yang didaftarkan lebih dahulu, didahulukan untuk dikeluarkan visa untuk mereka menunaikan haji. Tetapi dalam permohonan talian telefon tadi yang melibatkan Jabatan Telekom tidak berlaku sebagaimana yang diharapkan oleh pemohon berkenaan. Mungkin manual pentadbiran ini suatu perkara yang perlu kepada pendekatan pengurusan bermaklumat.

Tuan Pengerusi, sementara di bawah aktiviti perancangan dan dasar kementerian pula, objektif untuk menyelaras perancangan tenaga bagi memastikan perkhidmatan dapat dibekal secara cadangan keperluan pembangunan sosioekonomi negara dan memastikan pertumbuhan dan pembangunan sektor komunikasi dan multimedia berjalan dengan teratur, dinamik dan efisien bagi memenuhi kehendak pengguna itu sendiri.

Di antara aktiviti yang digariskan oleh kementerian pertamanya untuk menentukan bekalan tenaga yang mencukupi terjamin, berkualiti, efisien dan economical. Persoalannya, adakah bekalan tenaga dalam negara sekarang ini mencukupi untuk:

- (i) keperluan tenaga peringkat nasional termasuk untuk domestik dan industri;
- (ii) adakah mencukupi bagi keperluan tenaga bagi pembangunan projek-projek MSC; dan
- (iii) paling penting adakah mencukupi bekalan tenaga untuk sektor luar bandar yang melibatkan lebih kurang 60% pengguna tenaga dalam negara.

Apa yang jelas di sektor luar bandar ternyata masih memerlukan tambahan jumlah tenaga yang dibekalkan oleh pihak Tenaga Nasional Berhad. Misalnya, beberapa kes di kampung dalam kawasan Parlimen saya Bachok, pada waktu puncak lampu kalimantang (fluorescent) didapati malap, lebih-lebih lagi apabila pengguna domestik sekarang yang rata-rata menggunakan peralatan elektrik seperti peti sejuk, TV, mesin basuh dan seumpamanya ternyata kapasiti yang dibekalkan adalah tidak mencukupi.

Jadi, bagi mengatasi kes seumpama ini pihak TNB dicadangkan supaya penggunaan domestik membuat pemasangan three phase. Pihak TNB mencadangkan kepada pengguna domestik supaya membuat pemasangan line three phase yang lebih besar daripada biasa. Sebenarnya ia tidak menyelesaikan masalah juga kerana domestik yang two phase ataupun line yang agak rendah sedikit daripada sudut kapasitinya menjadi mangsa pula. Kuasa elektrik yang dibekalkan akan tertarik kepada pengguna domestic three phase dengan ini akan mengganggu juga keselesaan pengguna domestik yang berkapasiti rendah. Oleh yang demikian, sukacita saya mencadangkan agar pihak TNB dapat menambahkan lagi stesen-stesen pengawal kuasa di luar-luar bandar bagi memastikan bekalan tenaga mencukupi ikut keperluan sebenar terutama di waktu puncak yang saya sebutkan tadi.

Tuan Pengerusi, ekoran daripada penggunaan domestik seringkali tidak mencukupi ataupun terganggu, maka satu perkara lagi yang mendatangkan masalah adalah sering terjadi black out ataupun kerosakan litar ataupun fuse pada pencawang pembekal di kawasan-kawasan luar bandar, khususnya di kawasan rumah yang agak sesak ataupun crowded, dengan izin.

Suatu penyakit yang sering menimbulkan rungutan pengguna adalah lambat pihak Unit Kerosakan, TNB untuk bertindak mengatasi kerosakan tersebut. Sekiranya ini berlaku pada siang atau petang, maka tindakan untuk me'repair' atau untuk memperbaiki kerosakan tersebut tidak dibuat sekali gus pada masa itu tetapi ditangguhkan sehingga waktu lepas pejabat, kononnya alasan untuk mendapat OT ataupun overtime dan kadangkala dipersiapkan pada waktu malam.

Dalam hal ini, pengguna selalu merungut kerana setiap kali berlaku kerosakan banyak aktiviti tergendala, lantas ada pihak yang mendakwa Unit Kerosakan, TNB bertindak sedemikian kerana semata-mata untuk mencari sedikit elaun seperti mana yang saya sebut tadi. Sekiranya budaya ini terus dibiarkan sudah pasti akan menjejaskan imej TNB dan pengguna akan menjadi mangsa. Lebih malang lagi kes-kes seumpama ini berlaku dalam era pengkorporatan dan penswastan yang menjadi dendangan pihak Kerajaan Barisan Nasional itu sendiri.

Tuan Pengerusi, aktiviti yang kedua, yang harusnya diambil perhatian di bawah kementerian ini ialah menggalakkan pembangunan teknologi dan penyertaan usahawan tempatan dalam industri tenaga. Dalam hal ini, sukacita saya memberikan isu penglibatan perbadanan kerajaan dalam industri tenaga dan gas. Misalnya di Kelantan kerajaan negeri telah menggerakkan perbadanan kerajaan negeri menerusi syarikat yang ditubuhkan iaitu Keloil sebagai usaha menyahut cabaran dan keperluan

semasa bekalan tenaga terutama bagi menggalakkan pertumbuhan industri yang berasaskan tenaga dan petro kimia di Kelantan. Apa salahnya pihak kementerian dapat memberi apa-apa bantuan yang patut, sukacita saya ulangi, apa salahnya pihak kementerian tenaga dapat memberi apa-apa bantuan yang sepatut bagi membolehkan industri yang diusahakan oleh pihak kerajaan tadi berkembang pesat. Jika pihak kementerian mempunyai sikap atau dasar terbuka bagi menggalakkan IPP ataupun bekalan tenaga daripada pihak swasta ini dalam menyediakan khidmat sokongan kepada tenaga yang dibekalkan kepada TNB.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, sila gulung.

Tuan Wan Nik bin Wan Yusoff: Ya, terima kasih. Mungkin dasar ini boleh diamalkan bagi membantu usaha mengembang bekalan tenaga terutama gas sebagai suatu bahan alternatif dalam penggunaan tenaga di domestik.

Tuan Pengerusi, dasar membangun dan mengawal industri komunikasi dan multimedia, satu perkara yang harus kita ambil perhatian dan disokong oleh semua pihak di bawah Akta Multimedia dan Siber diperuntukkan beberapa ruang untuk memastikan perkembangan ini berlaku dengan positif.

Tetapi sedarkah pihak kementerian dengan bercambahnya pusat siber dan cyber café telah melibatkan perkara-perkara yang negatif berlaku kepada belia dan pelajar kerana penyalahgunaan yang berlaku di sebalik kemudahan yang ada. Usaha enforcement perlu dibuat secara lebih rapi dan teratur khususnya oleh pihak berkuasa tempatan dan polis sendiri bagi memastikan kemudahan teknologi yang ada ini tidak membebankan dari sudut moral masyarakat itu sendiri.

Tuan Pengerusi, akhirnya, misi yang seharusnya dibuat dan saya suka mencadangkan kepada pihak Tenaga Nasional Berhad ialah sekian lama Tenaga Nasional Berhad telah pun mampu untuk mengaut keuntungan daripada monopoli tenaga dalam negara. Produk yang ditawarkan oleh pihak TNB menerusi "Belian Bestari" seharusnya disokong dengan mendapat pulangan RM30 juta itu suatu perkara yang membanggakan. Cuma saya cadangkan bagi memastikan TNB lebih berfungsi secara bermesra dengan rakyat, mengambil kira kemiskinan rakyat dan kedaifan rakyat, apa salahnya TNB menjalankan projek yang bersifat lebih social obligation bagi memastikan TNB dapat memberi khidmat secara percuma di dalam beberapa perkhidmatan khususnya pembayaran bil-bil kepada golongan miskin.

Yang kedua, dapat memberi perkhidmatan percuma kepada pusat-pusat perkhidmatan awam seperti masjid, rumah ibadat, balai raya dan dewan orang ramai dan TNB juga boleh berkongsi untung dengan pihak pengguna dengan beberapa potongan-potongan perkhidmatan yang dibekalkan.

Jadi, dengan ini saya mengucapkan terima kasih kepada Tuan Pengerusi.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat Tambun.

2.42 ptg.

Tuan Haji Ahmad Husni bin Mohd. Hanadzlah [Tambun]: Tuan Pengerusi, terima kasih. Saya ingin menyentuh beberapa perkara sahaja di bawah Kajian Sektor Komunikasi dan Multimedia. Saya dapati sekarang harga saham Telekom telah turun dalam masa dua minggu ini, dalam 10% hingga 20% daripada harga asal, salah satu daripada sebabnya kerana penglibatan SingTel membeli saham-saham Times Dotcom dan Times Online daripada kumpulan Times, bermakna bahawa Telekom mempunyai pesaing dari segi bidang Internet provider dan bidang-bidang lain yang berkaitan.

Saya ingin bertanya kepada kementerian, sebenarnya apakah masalah yang dihadapi oleh Telekom kerana jika kita baca dalam akhbar, mengatakan bahawa Telekom ini adalah old fashioned organisation dan Times ini dan SingTel sebagai new fashion, apakah masalah hendak bertukar daripada old fashion kepada new fashion kerana akhirnya pengguna yang akan mendapat kesan daripada itu.

Kita menggalakkan rakyat kita menggunakan Internet untuk pelbagai tujuan, tetapi kita dapati bahawa masalah untuk access atau penggunaan Internet ini terdapat gangguan bukan sahaja pada waktu yang sibuk atau peak hours tetapi juga pada waktu malam. Saya berpengalaman saya sendiri pada jam 2.00 pagi menggunakan Internet, setiap lima minit putus, masuk balik dan ini membuat kita fed up dengan sistem ini dan oleh yang demikian, saya ingin mendapatkan penjelasan daripada kementerian apakah masalah yang dihadapi oleh Telekom, adakah kita tidak dapat access kerana sistem Internet yang digunakan itu ataupun kerana talian telefon.

Kedua, mengenai dengan MSC, kita sedar MSC penting bagi masa hadapan negara kita, dari segi perancangan MSC cukup baik berbanding dengan yang disediakan oleh negara lain, Singapore One di belakang kita, tetapi sekarang Singapore One lebih ke hadapan dan saya tidak bimbang kerana kita lihat dalam jangka waktu yang pendek, mungkin Singapore One dia lebih lagi advanced kerana adanya pelabur-pelabur asing yang masuk kerana memerlukan business daripada negara Singapura tetapi dari segi entrepreneurship, kita masih mengatasi Singapore One. Jadi, saya ingin mendapat maklumat daripada kementerian tentu kementerian telah membuat evaluation tentang progress MSC.

Tadi ada jawapan daripada Yang Berhormat Timbalan Menteri mengatakan RM3 bilion penglibatan pelaburan, yang saya ingin mendapat penjelasan adakah ini sudah beroperasi, yang benar-benar beroperasi sebanyak mana, kemudian dalam produk-produk berbentuk apa dan untuk pasaran sama ada tempatan ataupun luaran.

Saya membangkitkan perkara ini kerana dalam laporan-laporan mengatakan bahawa target kita awal pada tahun ini, kita akan meningkat sebanyak 25% yang diperolehi 10% bermakna kita tidak mencapai tahap pembangunan yang dikehendaki dan ini disebabkan oleh krisis ekonomi. Kita terima faktor-faktor ini, tetapi yang kita mahu bagaimana progressnya, adakah kita boleh catch up dengan kelewatan progress tersebut dan apakah faktor-faktor lain yang kita hadapi dan adakah kerajaan telah mengambil tindakan mengatasi masalah tersebut.

Mengenai dengan MSC ini, ada satu perkara lagi yang ingin saya bangkitkan. Di dalam insentif dan cukai-cukai pendapatan yang disediakan untuk MSC ada beberapa insentif, ia ada pioneer status, ada pengecualian cukai selama lima tahun, kemudian boleh dipanjangkan lagi lima tahun jika operasi tersebut dapat menyebarkan maklumat serta teknologi, kemudian mendapat geran research dan development daripada kerajaan, bermakna kemudahan-kemudahan dan insentif ini ada untuk syarikat beroperasi dalam MSC.

Tetapi kita juga menerima hakikat bahawa penglibatan dalam MSC ini mewujudkan satu sistem baru syarikat yang tidak ada hierarki seperti fesyen yang ada sekarang yang lebih fleksibel daripada yang dibandingkan daripada sekarang, ini bermakna bahawa syarikat yang terlibat dalam bidang-bidang IT ini boleh beroperasi daripada mana lokasi sekalipun terutama yang IKS mungkin tidak berkemampuan untuk pergi ke MSC.

Oleh yang demikian, saya berpendapat tidakkah boleh insentif-insentif yang disediakan untuk syarikat di MSC ini juga turut dinikmati oleh syarikat luar daripada dalam MSC. Saya kenal ada satu syarikat yang telah pun mendaftar paten dengan international patent rights punya badan yang sekarang ini telah pun menghasilkan prototype televisyen dengan CPU dan televisyen dengan komputer dan kemudahan Internet disekalikan, dijangka apabila pengeluaran dibuat akan berharga lebih kurang RM4,000, bermakna satu screen yang besar dengan CPU di dalam komputer, ada monitor, kemudian ada keyboard, bermakna dua dalam satu. Ini satu teknologi yang dianggap ke hadapan dilakukan oleh orang Malaysia tetapi di luar MSC dan saya dapati mereka menghadapi kesukaran untuk mendapat venture capital pun juga menghadapi kesukaran untuk menerimanya.

Jadi, saya berpendapat bahawa insentif-insentif yang diberikan kepada syarikat dalam MSC ini perlu juga diberi kepada yang luar daripada MSC supaya kita dapat benar-benar membangunkan IT di negara kita.

Ketiganya, mengenai dengan soal e-commerce. Kita sedar bahawa e-commerce ataupun e-market. Di bawah e-market ada e-commerce, ada e-business, ini semua penting, negara-negara menerajui bidang ini telah pun mendahului cukup ke hadapan dan kita bernasib baik juga kerana kita dalam proses transitional bermakna kita boleh menggunakan teknologi-teknologi yang terkini untuk kita create e-market, e-business, e-commerce ini. Dan saya bersyukur kerana MDC sekarang sedang merangka nasional e-commerce master plan, ini satu yang kita cukup bangga.

Apa yang ingin saya nyatakan berdasarkan kepada maklumat yang saya terima, salah satu daripada isu yang akan diketengahkan oleh MDC ini adalah mengenai dengan untuk meningkatkan keyakinan dalam penguasaan online trading ini, ini memberi gambaran bahawa sektor swasta kita tidak begitu minat ataupun tidak mengambil berat tentang e-commerce ini.

Saya dapati ini berlaku kerana banyak faktor yang perlu kita atasi. Salah satu faktor dari segi bidang teknologi ini telah berkembang dengan begitu pesat sehingga syarikat kita sebenarnya tidak dapat mengejar, kita tidak mempunyai kepakaran untuk mengejar teknologi yang telah berkembang begitu pesat.

Kedua, saya dapati, saya ambil kes Telekom tadi, *the old fashion and the new fashion*. Syarikat kita banyak *old fashion*. Sebenarnya bukan *old fashion*, *existing fashion* kalau *old fashion* ini sudah tahun 50-an, *the existing fashion*. Jadi bila kita hendak menukar, hendak terlibat dalam IT, kita perlu *organize* berbagai-bagai perkara dalam satu organisasi itu akan terlibat dengan *redesigning* organisasi. Ini perkara kedua menjadi masalah kepada syarikat. Ketiga, dari segi teknologi kerana di sini kita tidak ada market leaders....

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, masa ...

Tuan Haji Ahmad Husni bin Mohd. Hanadzlah: Sekejap, saya rasa pendek betul time ini. [Ketawa] Sekejap ya, sekejap. Jadi, oleh kerana kita tidak ada *market leaders* dan sektor swasta kita tidak begitu berkembang ke peringkat antarabangsa, kalau mereka berkembang ke peringkat antarabangsa, mereka boleh melihat di Amerika, di negara lain, apakah teknologi terkini yang mereka gunakan dan boleh dikembalikan dan digunakan di sini.

Oleh kerana itu, ada *gap* dari segi *knowledge*. Di sini, kerajaan perlu memainkan peranan dari segi memperkenalkan teknologi kerana kita tahu banyak syarikat terlibat dalam IT, *e-commerce* dan sebagainya membuat pelaburan yang besar, pengalaman daripada luar dan akhirnya tidak berjaya dan masalah ini mungkin akan dihadapi terutama dari segi teknologi, kita tidak begitu mempunyai kepakaran dan akhir sekali, dari segi insentif, salah satu matlamat yang sedang dikejar oleh kerajaan kita adalah untuk meningkatkan aktiviti multimedia supaya kita terlibat dalam *cyber trade*, dengan cara kita memainkan peranan menjadi pusat kepada *international procurement centres* yang akan membeli bahan-bahan, produk-produk tempatan atau *international*, jual di sini, jual di negara lain.

Saya pernah menyatakan bahawa Malaysia lebih advance dari negara lain – Indonesia, Philippines, Thailand dan insya-Allah dari segi Singapura, kita boleh kejar. Singapura punya sistem, saya jawab Yang Berhormat bagi Jeli tadi, Singapura punya sistem sebenarnya *business* dijalankan oleh kerajaan bukan oleh *entrepreneur*. Itu sebabnya mereka tidak mempunyai *entrepreneur*. Dengan sebab itu, kerana tidak ada *entrepreneur*, saya tidak percaya mereka dapat berjaya dalam bidang ini dan kita mempunyai *entrepreneur* yang ramai.

Jadi, bermakna kalau kita laksanakan rancangan IPC ini, kita boleh menjadi pusat kepada kawasan ASEAN ini. Jadi, apa yang ingin saya nyatakan dan ingin mendapat maklumat daripada kementerian dari segi IPC ini untuk bidang multimedia

ini, bagaimanakah statusnya sekarang? Siapakah syarikat-syarikat atau individu manakah yang telah pun menjalankan IPC ini dan bagaimanakah kedudukannya? Terima kasih, Tuan Pengerusi.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Bandau.

2.55 ptg.

Dr. Maximus Johnity Ongkili [Bandau]: Terima kasih, Tuan Pengerusi kerana memberi peluang kepada kita untuk memberi pandangan kepada perkara di bawah Kepala Kementerian Tenaga, Komunikasi dan Multimedia yang mana telah pun diperuntukkan sejumlah RM256,624,200 bagi tahun 2000.

Tuan Pengerusi, saya ingin tumpukan perbincangan saya kepada perkara di bawah Butiran 03200 iaitu Lembaga Letrik Sabah yang mana diperuntukkan di bawah Butiran 03202 Penghantaran dan Pembahagian sejumlah RM193,906,000 dan di bawah Kepala 03202 Penghantaran dan Pembahagian sejumlah RM26,407,000 – apabila dijumlahkan dua butiran ini, Tuan Pengerusi, sejumlah RM220 juta iaitu 85% daripada peruntukan bagi kementerian ini. 85% daripada jumlah peruntukan yang diberi kepada kementerian ini.

Tuan Pengerusi, saya ingin meminta beberapa penjelasan mengenai peranan dan tanggungjawab Lembaga Letrik Sabah ini. Mengikut peraturan kita, Lembaga Letrik Sabah telah pun dikorporatkan dan sebahagian daripada tugas-tugasnya sebenarnya telah pun diswastakan di mana TNB menjadi pemegang saham terbesar, dua syarikat yang lain dan kerajaan negeri kalau saya tidak silap, memegang saham sejumlah 20% di dalam Lembaga Letrik Sabah ini. Saya ingin bertanya memandangkan badan ini telah pun dikorporat dan diswastakan sebahagian modalnya itu, bagaimana pemberian RM220 juta keseluruhan ini dimaksudkan adakah ini sebagai satu geran ataupun mengikut di sini memang pemberian langsung.

Tetapi dia sebagai satu badan korporat di bawah naungan pemegang saham utama iaitu TNB, pihak kita minta penjelasan di dalam perkara ini. Adakah ini berterusan bukan sahaja tahun ini tetapi tahun-tahun seterusnya dan ini perlu penjelasan memandangkan badan ini telah pun ditempatkan di bawah naungan saya katakan tadi, TNB dan juga dua syarikat swasta yang lain dan kerajaan negeri masih memegang saham.

Seterusnya, saya ingin meminta penjelasan kepada pihak kementerian mengenai kedudukan keuntungan bagi syarikat ini memandangkan dia telah pun dikorporatkan dan apakah sebenarnya kedudukan keuntungan keseluruhan. Adakah syarikat ini masih dalam keadaan rugi dan barangkali ini adalah disebabkan sumbangan kerajaan sejumlah 85% daripada sumbangan daripada jumlah belanjawan yang ditentukan oleh kementerian ini bagi tahun ini. Dan sebab ini penting kerana tujuan dahulu ialah memulihkan kedudukan kewangan Lembaga Letrik Sabah sambil pada masa yang sama meningkatkan perkhidmatannya kepada masyarakat dan pelanggan-pelanggan.

Seterusnya, perkara ketiga yang kita ingin minta penjelasan di sini ialah memandangkan badan ini, Lembaga Letrik Sabah, saya katakan tadi telah pun dikorporatkan dan kerajaan negeri Sabah, kalau saya tidak silap yang 20% dalam pelaburan tersebut, apa telah jadi kepada hutang Lembaga Letrik Sabah ini kepada kerajaan negeri yang pada masa dahulu itu sejumlah RM130 juta, kalau saya tidak silap. Adakah itu telah dijadikan modal sebagai pelaburan kerajaan negeri ataupun bagaimana? Atau masih dalam bentuk hutang yang tidak terbayar kepada kerajaan negeri?

Seterusnya, Tuan Pengerusi perkara keempat berkaitan dengan masalah ini, tajuk yang sama ini ialah sungutan-sungutan orang ramai dan pelanggan-pelanggan bahawa walaupun Lembaga Letrik Sabah ini telah pun dikorporatkan dan sebahagian aktiviti, saya katakan tadi diswastakan tetapi masalah masih berterusan. Sungutan-sungutan orang ramai masih berterusan bahawa seperti penjanaan dan juga bekalan

yang masih terputus-putus termasuklah di kawasan khususnya daerah-daerah terpencil seperti daerah Kota Merudu di tempat saya, daerah Kudat, daerah Pitas, daerah jangan-cakap banyaklah, di Bukit Garam pun begitu juga berterusan di sebelah kawasan Kinabatangan.

Walhal matlamat dahulu dari segi mengkorporatkan dan menjemput TNB dan badan-badan swasta yang lain ialah untuk menaiktarafkan perkhidmatannya kepada pelanggan-pelanggan. Dalam soal ini saya minta penjelasan daripada pihak kementerian mengenai satu perkara. Apabila bekalan elektrik ini putus-putus dan ada kerosakan kepada alat-alat kepada misalnya, peti sejuk, televisyen, komputer, apakah sebenarnya prosedur-prosedur yang sedia ada di peringkat TNB ataupun Lembaga Letrik Sabah untuk mengganti kerana dikatakan *case by case basis*, dengan izin, sebahagian orang boleh dapat bayaran balik kepada alat-alat yang rosak tetapi sebahagian pula sukar untuk mendapatkannya.

Jadi, apakah prosedur yang sedia ada bagi pihak Lembaga Letrik Sabah dan TNB untuk mengurus masalah-masalah yang timbul seperti ini, Tuan Pengerusi. Seterusnya satu lagi perkara, perkara keenam di bawah tajuk yang sama ini ialah soal kerosakan alat-alat ataupun harta-harta Lembaga Letrik Sabah. Saya baru saja kembali pada minggu lalu, sebahagian kawasan Bandau, sempadan DUN Pitas dan di sana saya melihat kira-kira enam atau tujuh tiang letrik yang berampai dan saya difahamkan sebahagian wayar itu masih hidup tetapi apabila saya siasat balik, telah pun diputuskan dan perkara itu sudah berterusan mahu dekat satu bulan.

Jadi, dalam perkara ini, inilah Jalan Hap Seng menuju ke SK Nibang dalam daerah Pitas di mana tiang letrik berampai di tengah jalan, kita lintas pakai kereta pun takut-takut wayar itu masih hidup lagi dan ini Tuan Pengerusi, bukan satu *isolated case*, dengan izin. Saya rasa banyak tempat lain begini sahaja. Jadi, apakah tindakan bagi pihak Lembaga Letrik Sabah dalam perkara ini di mana harta-harta, tiang yang membahayakan, wayar yang membahayakan kepada rakyat dan pelanggan dibiarkan begitu sahaja. Saya minta supaya pihak kementerian dan khusus Lembaga Letrik Sabah mengambil tindakan mengenai perkara ini dengan secepat mungkin kerana baru sahaja empat hari lalu, aku melihat tujuh lapan tiang Jalan Hap Seng menuju ke SK Nibang berampai di tepi jalan, wayar-wayarnya diinjak-injak oleh budak-budak walaupun saya difahamkan telah pun diputuskan bekalan.

Yang terakhir Tuan Pengerusi ialah soal tarif ataupun soal caj yang dikenakan oleh Lembaga Letrik Sabah kepada para pengguna, pelanggan-pelanggan khususnya mereka di peringkat sektor perindustrian dan di sektor swasta yang dikatakan masih antara yang tertinggi di negara Malaysia tarif caj yang dikenakan. Dari segi tujuan kerajaan untuk meningkatkan pelaburan dan menarik pelabur ke negeri Sabah ini telah menjadi satu soalan pokok iaitu dengan izin, the major is high rate of electricity dan ini satu infrastruktur asas.

Dahulu pihak kementerian mengatakan, it is, dengan izin, as low as it can be tapi masalah ini masih lagi berterusan dan penghalang bagi pelabur-pelabur di peringkat negeri Sabah yang memang sudahpun sukar untuk ditarik ke negeri sana untuk melabur di negeri Sabah apatah lagi dengan tarif caj elektrik yang tinggi, bekalan yang sedang putus-putus dan lain-lain lagi hal infrastuktur asas seperti bekalan air yang semuanya menjadikan tempat itu amat begitu mahal, expensive dengan izin, untuk melabur. Sekian terima kasih.

Tuan Husam bin Haji Musa: Kubang Kerian

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Parit Sulong

Tuan Husam bin Haji Musa: Parit Sulong baru masuk.

3.03 ptg.

Datuk Ruhanie bin Haji Ahmad [Parit Sulong]: Terima kasih Datuk Pengerusi, tadi saya ada mesyuarat. Saya mohon izin untuk membincangkan Kepala

B.49, pecahan 010200 dan Kepala B.49 pecahan 07000 Kajian Sektor Komunikasi dan Multimedia dan juga mengenai Perancangan dan Dasar. Dalam hal ini saya juga menumpukan kepada soal pembentukan pelan induk e-commerce.

Saya ingin tahu berapa banyakkah keterlibatan atau penglibatan Multimedia Development Corporation di dalam pembinaan e-commerce dan sama ada di dalam pembinaan pelan induk e-commerce ini juga dimasukkan elemen bumiputera di dalam pelan induk tersebut. Kita amat arif bahawa industri multimedia dikatakan sebagai a level playing ground bermakna satu arena yang masih lagi terbuka dan saksama kepada semua pihak.

Dalam konteks ini kesaksamaan tidak wujud. Kalau disebutkan antara Malaysia dan international pun tidak wujud kalau antara usahawan bumiputera dan bumiputera juga tidak wujud. Hakikatnya di sini oleh kerana ketiadaan, masalah modal walaupun sekarang ini telahpun ada usaha-usaha mewujudkan venture capitalist dari pihak kerajaan tapi saya rasa banyak lagi agenda-agenda bumiputera yang perlu diberikan kepada usahawan-usahawan bumiputera di bidang ICT ini. Jadi saya nak minta penjelasan dari hal itu.

Yang keduanya adalah mengenai keyakinan pengguna, users confidence. Users confidence telah dibangkitkan oleh sahabat saya dari Tambun tadi. Di dalam kita sedang meningkatkan usaha kita untuk mahu, untuk melonjakkan dan memartabatkan industri e-commerce dan juga k-ekonomi, dalam konteks yang sama sekarang juga membabitkan masalah kalau....., keyakinan pengguna macam sekarang ini pencerobohan kepada kad-kad ATM. Kad-kad ATM ini perkara yang telah wujud di kalangan masyarakat telah lama tetapi keyakinan masih lagi belum boleh ditanamkan dengan sepenuhnya di kalangan masyarakat apatah lagi kalau kita besok memasuki industri e-commerce yang mana akan ada electronic transaction, electronic marketing dan sebagainya.

Jadi bagaimanakah pihak kerajaan menerusi kementerian ini boleh mewujudkan infrastruktur minda, the mind infrastructure di kalangan pengguna supaya boleh diwujudkan satu keyakinan bahawa e-commerce ini bukannya bogus, bukannya palsu, bukannya penipuan adalah satu industri yang genuine, yang selaras dengan tuntutan zaman. Masalah confidence ini bukan industry driven. Masalah confidence ini memerlukan dokongan kerajaan, mewujudkan keyakinan pengguna memerlukan dokongan kerajaan. Kalau pihak industri, mereka mungkin untuk mewujudkan... – to nature confidence ini mereka menyiapkan security bermakna keselamatan data dengan firewall dan sebagainya yang menurut spesifikasi data engineering itu sendiri tapi soalnya penerimaan minda, the mind set masyarakat terhadap menggunakan service online ataupun electronic services ini memerlukan dokongan sama ada dokongan kegiatan, dokongan dasar, dokongan strategi daripada pihak kerajaan.

Kalau kita tidak boleh mewujudkan satu prasarana keyakinan minda saya takut e-commerce dalam negara ini akan tertinggal. Ini kita cerminkan sekarang mengenai intellectual capital. Intellectual capital yang dicetak rompak umpunya kegiatan pencetak rompak CD, ini berleluasa. Bagaimanakah kita nak mewujudkan satu prasarana minda keyakinan itu kalau peraka-perkara ini sendiri tidak dapat diatasi. Jadi saya minta untuk menyuburkan kebangkitan, kebangunan dan kecergasan e-commerce saya minta soal confidence ini diberi penekanan di samping elemen-elemen kebumiputeraan dan sebagainya.

Yang keduanya, saya ingin bertanya kepada pihak kementerian di bawah Kepala yang sama mengenai kemunculan syarikat-syarikat 'dotCom' Syarikat 'dotCom' yang ada di dalam negara ini yang dilesenkan oleh Kementerian Tenaga, Komunikasi dan Multimedia, berapa banyak? Ataupun siapa yang bertanggungjawab mengenai kewujudan syarikat-syarikat 'dotCom' dalam negara ini. Oleh kerana sekarang ini ada macam *global euphoria*, umpamanya ada satu keghairahan global maknanya sejagat bahawa syarikat 'dotCom' sekarang ini dia punya sound

oversubscribe. Apa yang berlaku di Hong Kong baru-baru ini menjadi contoh 'Tom dotCom' Berapa banyak duit di 'race'.

Jadi kita mahu juga rakyat Malaysia mengaut apa ni..., menceburi *global euphoria* ini tapi dengan syarikat 'dotCom.' yang berlandaskan menyiapkan confidence dari segi pembekal service dan confidence dari segi penerima service. Keyakinan yang disediakan oleh pembekal perubatan menerusi Fire Wall dan sebagainya menerusi trust. Lagi satu perkataannya how kita nak mewujudkan trust oleh kerana dalam virtual transaction, confidence and trust yang menjadi asas kepada penerimaan kita punya perkhidmatan. Kalau perkataan confidence, lepas itu dia tak yakin pula, tak ada trust pula, ini juga susah. Ini semua memerlukan penyediaan minda, mind set yang betul terhadap persediaan-persediaan e-commerce. Kalau tidak e-commerce dalam negara ini akan diceburi oleh orang-orang yang tidak, yang unscrupulous, orang-orang yang tidak mempunyai etika dalam perniagaan. Orang yang ingin mengaut keuntungan secara singkat dan orang-orang yang penipu dalam kalangan penyangak dan penipu.

Ini saya minta diberi titik berat oleh pihak kementerian dan seterusnya saya tanya tadi berapa banyak syarikat 'dotCom' yang akan lahir dalam negara ini. Saya minta dikawal kewujudan sektor mana. Oleh kerana sektor multimedia ini adalah *multi sectorial business* yang mempunyai banyak cabang di mana kita nak bermula kita tidak akan ketinggalan. Jadi kalau boleh di sini kita pilih, kita pilih mana satu yang nak diberi priority, kewujudan 'dotCom.' dalam negara ini. Adakah dari segi *electronic transaction*, adakah daripada bookshop dia ataupun daripada *electronic tutorial services* dan dalam konteks ini juga bagaimanakah kita menentukan patent dan ownership. Patent dan ownership kepada orang yang initiate.

Sekarang ini Datuk Pengerusi, timbul satu rasa takut di kalangan beberapa anak-anak muda yang sedang nak mengetengahkan produk-produk multimedia umpamanya dia nak berurusan dengan MDC untuk nak mendapatkan status MSC, taraf MSC. Mereka kena memberi satu kertas kerja yang paling lengkap sedangkan perkara ini datangnya daripada minda individu itu sendiri yang di regards sebagai terlalu rapat dengan mereka oleh kerana hasil mereka. Jadi kalau umpamanya MSC nak minta satu kertas kerja yang lengkap, adakah mereka tidak, adakah mereka boleh dilindungi perkara ini terkeluar kepada orang lain umpamanya, lepas tu diberikan kepada orang lain, why don't you improvise on this case. Mungkin belum berlaku tapi banyak berlaku di negara lain. Juga dengan venture capitalist.

Saya baru-baru ini ke Johor Bahru di mana Yayasan Pelajaran Johor ia ada satu inkubator untuk anak-anak bumiputera. Mereka membuat produk-produk yang rapat dengan cara kehidupan mereka. Apabila mereka hendak mencari *venture capitalist* ia kata apa ada guarantee saya kalau saya berjumpa dengan *venture capitalist* maka produk saya ini ditolak tetapi paper saya dipindahkan kepada orang-orang lain. Sudah ada orang yang *improvise* seolah-olah macam saya punya. Dan soal *copy rights*, milik harta intelektual ini juga, saya rasa harus dilindungi. Jangan kita hanya melindungi dasar-dasar itu sahaja. Kita harus melindungi *the industrial players*, pengguna pun kita kena lindungi.

Harapan saya perkara ini berilah penitikberatan supaya Malaysia ini akan menjadi *really a lucrative bed*, untuk menjadi satu tempat yang paling menarik untuk kemunculan produk-produk *multimedia of high value* dengan nilai yang tinggi dan juga kemunculan usahawan multimedia yang mempunyai kredibiliti dan juga kemunculan pengguna-pengguna perkhidmatan multimedia yang dengan sukarela merasa dirinya tidak akan tertipu dan kecewa dengan perkhidmatan ini. Dengan itu Tuan Pengerusi, saya menyokong. Terima kasih.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Ahli-ahli Yang Berhormat, seramai 10 orang ahli telah berucap bagi kementerian ini. Dengan itu, sebelum pihak kementerian diminta menjawab, saya terpaksa meminta maaf kerana kesuntukan masa, ada dua kementerian kalau boleh kita hendak habiskan hari ini. Saya hanya dapat membenarkan seorang lagi berucap, iaitu saya dimaklumkan Ahli Yang

Berhormat bagi Kubang Kerian telah bangun sejak tengah hari ini dan saya membenarkan beliau berucap.

Tuan Husam bin Haji Musa: Yang Berhormat Tuan Pengerusi amat adil ya. *[Tepuk]* Yang Berhormat bagi Parit Sulong datang kemudian. Dia bangunterima kasih, ya.

Tuan Kerk Kim Hock: Yang Berhormat bagi dulu, tidak apa.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat.....

Tuan Husam bin Haji Musa: Okay....

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Sebelum

Tuan Kerk Kim Hock: Itu alasan saya tidak terima. Saya

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Yang Berhormat bagi Kota Melaka, tadi beliau ada bangun.

Tuan Kerk Kim Hock: Saya minta supaya tadi, yang berdiri empat orang bagi lima minit.

Tuan Husam bin Haji Musa: Okay, okay.

Tuan Kerk Kim Hock: Lima minit, tidak boleh. Saya

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat bagi Kota Melaka, keputusan saya sudah buat.

Seorang Ahli: Mestilah.....

Tuan Kerk Kim Hock: Ini boleh buat punya.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Tidak, saya sudah buat keputusan.

Tuan Kerk Kim Hock: Apa-apa alasan yang diberikan itu saya tidak terima.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Apa tidak terima?

Tuan Kerk Kim Hock: Parit Sulong tadi boleh

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Ada. Tadi ada. Tadi.....

Tuan Kerk Kim Hock: Saya masuk awal daripada dia, saya berdiri awal.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat bagi Parit Sulong ada minta kebenaran kerana ada Mesyuarat CPA.

Tuan Kerk Kim Hock: Cara dia

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat bagi Kota Melaka, sila mematuhi keputusan.

Tuan Kerk Kim Hock: 4-5 minit, setuju?

Seorang Ahli: Berikan

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat bagi Kota Melaka, saya bersetuju kalau Yang Berhormat bagi Kubang Kerian beri ucapan lima minit tetapi habiskan itu. Pihak kementerian akan beri peluang untuk menjawab.

Tuan Kerk Kim Hock: Saya kata empat orang berdiri sahaja. Semua dapat lima minit, apa salahnya.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat bagi Kota Melaka minta duduk, minta duduk. Yang Berhormat bagi Kubang Kerian, sila

Tuan Kerk Kim Hock: Berilah masa pada

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat bagi Kubang Kerian, sila berucap.

3.15 ptg.

Tuan Husam bin Haji Musa [Kubang Kerian]: Tuan Pengerusi, saya merujuk kepada 010200 - Perancangan dan Dasar Baru, 040000 - Perkhidmatan Kawal Selia Telekom dan 070000 - Kajian Sektor Komunikasi dan Multimedia secara bersama.

Perkara pertama yang saya ingin sentuh ialah tentang pembangunan multimedia di negara kita. Pada hemat saya, kita telah mengambil satu dasar yang songsang dalam pembangunan multimedia, iaitu kita mengutamakan kepada *end products*, dengan izin. Kerajaan telah memperuntukkan RM1.6 bilion untuk pembangunan tujuh aplikasi. Dan pada kerajaan inilah tunjang kepada pembangunan multimedia di negara kita.

Saya rasa ini adalah satu dasar yang sangat tidak wajar kerana kita telah mengabaikan pembangunan tenaga manusia yang merupakan dua cabaran yang telah pun dikenalpasti oleh satu laporan yang telah disiarkan dalam *Far Eastern Economic Review* yang dibuat oleh Public Bank. Ada dua cabaran pembangunan multimedia. Jika kita benar-benar ingin maju sebagai sebuah negara dalam multimedia, iaitu cabaran pertama ialah untuk menyediakan satu tenaga mahir dalam multimedia. Dalam masa lima tahun ini kita memerlukan 17,000 tenaga mahir multimedia.

Kalau kita lihat peruntukan dalam kementerian ini, saya sangat kasihan kerana kita tidak lihat satu peruntukan untuk pembangunan tenaga manusia dalam multimedia diberikan. Bahkan jika kita melihat kedudukan peruntukan kementerian ini, sebenarnya kementerian ini tidak mempunyai taring, yang ia ada hanya telinga sahaja, iaitu banyak perkara dalam multimedia diletakkan di bawah Kementerian Kewangan. Sebagai satu contoh ialah 12000 - Multimedia Development Corporation RM90 juta dan 13000 - Cyberview Sdn Bhd RM192 juta. Dengan erti bahawa kementerian ini tidak mempunyai satu instrumen untuk kementerian ini bergerak bagi meningkatkan kemunculan negara kita dalam industri ini.

Pada hemat saya di negara Barat, setakat yang saya tahu, mereka mempunyai jalan pintas untuk melahirkan tenaga mahir, iaitu para pelajar lepasan sekolah menengah yang tertentu, yang berminat, diberikan satu peluang untuk terus masuk ke dalam institusi ataupun badan-badan dan agensi-agensi yang bertujuan 100% untuk melahirkan tenaga mahir. Dengan itu, mereka tidak perlu untuk lulus universiti, mengambil masa yang lama untuk keluar sebagai pakar dalam IT dan multimedia tetapi mereka mendapat jalan pintas melalui perintis-perintis yang diwujudkan oleh kerajaan sebagaimana sekolah vokasional dalam konteks negara kita yang ada pada hari ini. Saya berharap kementerian ini dapat merangka satu pelan pembangunan tenaga manusia bagi mengatasi kekurangan ini.

Cabaran kedua kita ialah walaupun kita membesarkan kononnya kita ingin bangun dalam industri ini, kita hanya menjadi *end user* sekali lagi, dengan izin, iaitu kita mengimport teknologi komputer dengan jumlah yang begitu besar. Walaupun ini dianggap sebagai satu pelaburan modal, tetapi sebenarnya kita telah menyebabkan industri ini terbangun hasil daripada komponen import yang demikian besar dan ini juga berlaku sekali lagi kerana kita gagal menyusun pembangunan IT dan multimedia ini mengikut susunan yang teratur dan kemas.

Saya tertarik dengan Yang Berhormat bagi Tambun yang telah berubah pandangan. Dalam sidang yang saya ingat sidang ini juga, Yang Berhormat bagi Tambun menentang cadangan pihak saya supaya syarikat yang tidak duduk dalam kawasan MSC ataupun di KLCC diberikan status MSC. Tetapi pada waktu itu Yang Berhormat bagi Tambun menentang cadangan ini dan sebenarnya inilah hakikat yang wujud, iaitu syarikat-syarikat multimedia yang telah wujud sebelum daripada Cyberjaya dibangunkan, mereka menyewa bangunan-bangunan di luar kawasan

Cyberjaya dengan harga yang jauh lebih murah, RM1.00 satu kaki persegi di Kuala Lumpur tetapi mereka kena menyewa RM6.00 hingga RM8.00 di KLCC dan RM5.00 di Cyberjaya dan kos sewaan ini adalah satu kos yang dapat dielakkan jika sekiranya mereka dibenarkan beroperasi di luar kawasan ini tetapi masih diberi peluang untuk mendapat status MSC. Saya berharap cadangan ini dapat ditimbang.

Yang ketiga ialah pendemokrasian IT bermakna bahawa negeri-negeri dan kawasan-kawasan yang lain mendapat kesempatan yang sama untuk membangunkan industri ini dan mengemblengkan tenaga setempat untuk industri ini. Jika kita hanya menumpukan insentif MSC ini kepada dua kawasan sahaja di pusat bandar Kuala Lumpur bermakna kawasan-kawasan lain dan wilayah-wilayah lain termasuk Sabah dan Sarawak akan ketinggalan.

Saya mencadangkan supaya kerajaan memberikan insentif yang sama sebagaimana status MSC dalam bentuk Mini Corridor Multimedia di negeri-negeri termasuk di sebelah Sabah, Sarawak, Kelantan dan Perlis, pasal Yang Berhormat bagi Arau ada di sini, Perlis pun boleh masuk dalam ini, dan dengan itu tenaga setempat dapat dibangunkan. Ini adalah sangat penting.

Yang kedua yang saya ingin sentuh ialah telekomunikasi. Saya berkongsi kebimbangan Yang Berhormat Tambun terhadap perkembangan yang drastik dalam industri telekomunikasi kita dan buat masa sekarang kita telah pun mempunyai sejumlah RM6 billion pelaburan asing dalam bentuk pemilikan saham dalam syarikat telekomunikasi negara. Dan yang terakhir yang paling penting dan mengancam industri ini ialah apa yang telah diputuskan dalam dealing atau urusan di antara Time Engineering dan anak-anak syarikatnya dengan Singtel. Dan ini memberi kesan secara langsung kepada Telekom. Kita tahu bahawa melalui Telekom selama ini panggilan daripada Singapura berjumlah RM800 juta setahun. Dan dengan ini sekurang-kurangnya satu daripada punca pendapatan Telekom akan tergugat dengan pelaksanaan kerjasama Time dan Singtel ini. Dan pada masa yang sama selain daripada kejatuhan harga saham Telekom ialah yang saya bimbangkan bahawa satu masa Telekom tidak lagi menjadi tunjang kepada industri Telekomunikasi disebabkan oleh faktor-faktor ekonomi dan juga politik. Kita tahu Renong ada kaitan dengan Time Engineering dan kita tahu tokoh-tokoh politik tertentu ada kaitan dengan syarikat ini.

Saya berharap kementerian ini dalam masa yang singkat dapat menilai semua perkembangan ini dan dapat memastikan Telekom tidak menjadi mangsa kepada perkembangan ini dan satu peraturan permainan dalam bidang telekomunikasi dapat dirancang supaya kepentingan pengguna terutama sekali dan pemilikan negara dalam industri ini dapat dijaga. Kepentingan pengguna kita lihat walaupun banyak syarikat telekomunikasi telah dibenarkan beroperasi dan setengah mendapat monopoli tertentu, umpamanya di KLIA hanya Time Engineering yang dibenarkan memasang telefon di sana, tetapi pada asasnya kadar panggilan telefon tidak dikurangkan oleh mana-mana operator ini. Dan yang lebih penting lagi ialah pemilikan negara dalam industri ini. Seperti mana yang kita tahu Telekom sekarang terdesak untuk 'dipaksa' menjual sahamnya kepada NTT seperti mana yang disebut oleh Yang Berhormat Menteri Kewangan dalam bulan November yang lepas bahawa Telekom mestilah menyelesaikan perundingan dengan NTT bagi menjualkan kepentingannya kepada syarikat telekomunikasi Jepun. Dan kita bercakap bahawa Indonesia menjual kepentingan mereka kepada asing tetapi pada masa yang sama satu demi satu kepentingan kita dengan jelasnya telah dijual dengan begitu mudah kepada pemilikan-pemilikan asing. Dan saya berharap kementerian ini dapat menilai kesan negatif daripada pembukaan syarikat-syarikat telekomunikasi kita kepada pemilikan asing.

Yang akhir sekali Tuan Pengerusi ialah berkaitan dengan bahagian buruk daripada IT dan multimedia. Multimedia dan IT bukan sahaja membawa satu revolusi kebaikan tetapi juga serta revolusi keburukan termasuk di dalamnya ialah perjudian melalui Internet yang bukan sahaja memberi kesan kepada negara luar tetapi juga kepada anak-anak muda di negara kita. Kita membaca akhbar bagaimana satu orang anak gunakan kad kredit bapanya untuk berjudi dan telah kerugian berpuluh-puluh ribu

ringgit. Saya yakin bahawa kita tidak boleh membiarkan industri ini berkembang tanpa satu kawalan terhadap kesan-kesan buruknya. Kita mesti berani untuk membawa dunia berfikir bahawa satu usaha bersama secara global dapat dilakukan bagi membendung kesan negatif daripada penggunaan Internet dan saya rasa ini

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat

Tuan Husam bin Haji Musa: ...adalah dapat diterima oleh ...

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat masa...

Tuan Husam bin Haji Musa: Saya kongsi masa saya lima minit lagi dengan Yang Berhormat bagi Kota Melaka ya.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat sudah gunakan sepuluh minit.

Tuan Husam bin Haji Musa: Tidak cakap awal-awal.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat Setiausaha Parlimen.

Tuan Kerk Kim Hock: Tuan Pengerusi kalau boleh saya buat satu permintaan.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Buat permintaan.

Tuan Kerk Kim Hock: Tuan Pengerusi saya memang akur kepada keputusan yang dibuat oleh Tuan Pengerusi, tetapi saya membuat satu permintaan supaya kalau bakal akan datang senarai siapa-siapa akan dibenarkan berucap sudah ditetapkan sila beritahu saya dahulu. Jangan biarkan saya berdiri macam seorang murid-murid, kemudian tidak bagi peluang.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat...

Tuan Kerk Kim Hock: Nanti habis dulu. Kalau Yang Berhormat bagi Parit Sulong boleh potong queue....

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat!

Tuan Kerk Kim Hock:saya pun hendak potong queue tetapi saya ada alasan.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat!

Tuan Kerk Kim Hock: Saya hari-hari pergi hospital saya datang sini dibawa orang tidak bagi peluang berucap. Saya walaupun sakit saya ada dapat fakta.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat sila, sila duduk.

Tuan Kerk Kim Hock: Tidak, saya minta sahaja supaya lain kali beritahu saya dahulu kalau sudah tetapkan nama saya tidak ada masuk senarai supaya saya tidak akan berdiri seperti murid sekolah.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, sila minta patuhi peraturan.

Tuan Kerk Kim Hock: Tidak, jangan kata keputusan sudah dibuat. Saya tidak terima. Bagi suatu alasan yang baik saya akan terima.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat tidak diberi peluang, tidak dibenarkan berucap, sila duduk. Saya akan terangkan kedudukan.

Tuan Kerk Kim Hock: Sudah habis, saya sudah habis.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Sila duduk, sila duduk, sila duduk.

Tuan Kerk Kim Hock: Tidak. Bagi satu alasan yang baik saya terima.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat sila duduk.

Tuan Kerk Kim Hock: Tidak apa saya tidak dapat peluang tidak apa tetapi bagi satu alasan yang baik itu sahaja.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat sudah dimaklumkan. Setiap kementerian yang ...

Tuan Kerk Kim Hock: Saya pernah potong queue atas alasan yang baik. Apakah alasan yang diberikan oleh Parit Sulong.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat jangan cuba cabar Kerusi di sini.

Tuan Kerk Kim Hock: Cabar Kerusi? Saya cabar keputusan Tuan Pengerusi bukan Kerusi.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, saya sudah buat keputusan.

Tuan Kerk Kim Hock: So what?

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Saya sudah buat keputusan.

Tuan Kerk Kim Hock: So what? Kalau tidak betul itu kena kaji balik. Kalau tidak betul kaji balik, itu sahaja.

Dr. Tan Yee Kew: Point of order 42.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Ya, memang saya telah tegur. Saya minta dia mematuhi peraturan. Dan Yang Berhormat sendiri sudah pun maklumkan beliau faham setiap kementerian kita hanya benarkan lebih kurang sepuluh orang berucap. Jadi, tidak payah bangkit lagi. Setiausaha Parlimen.

Tuan Kerk Kim Hock: Bukan, saya cuma minta supaya maklumkan saya lebih awal, itu sahaja. Itu sahaja saya minta.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Setiausaha Parlimen sila jawab.

3.27 ptg.

Setiausaha Parlimen Kementerian Tenaga, Komunikasi dan Multimedia [Tuan Chia Kwang Chye]: Terima kasih Tuan Pengerusi. Terlebih dahulu saya ingin ucapkan ribuan terima kasih kepada 11 Ahli Yang Berhormat yang telah mengambil bahagian dalam perbahasan di Kementerian Tenaga, Komunikasi dan Multimedia di peringkat Jawatankuasa dan amatlah terima kasih kepada Yang Berhormat bagi Lanang, Batu Pahat, Jeli, Tanjong, Tebrau, Hulu Rajang, Bachok, Tambun, Bandau, Parit Sulong dan akhirnya Kubang Kerian. Walaupun setengah-setengah isu telah pun dibangkitkan saya akan cuba dalam sesi ini menjawab soalan dan berharap bahawa sebagai seorang baru mungkin boleh bagi chance sedikitlah kalau kurang cekap dalam hal ini.

Jadi Tuan Pengerusi, Yang Berhormat bagi Lanang melafazkan kekhawatirannya tentang monopoli atau anti-trust kerana kekurangan persaingan di dalam bidang IT. Jadi, saya ingin memaklumkan kepada Yang Berhormat bahawa di bawah Akta Komunikasi dan Multimedia 1998 di bawah chapter yang kedua khasnya Seksyen 135 di mana dengan izin, "*a licensee should not enter into any understanding agreement or arrangement whether legally enforceable or not which provide for rate fixing, market sharing, boycott of supplier or operators or boycott of another competitor.*" Jadi, memang ini telah diperuntukkan di bawah akta ini. Dan saya pun berharap bahawa Yang Berhormat bagi Lanang dapat terima penjelasan ini.

Yang Berhormat dari Batu Pahat telah menyebut bahawa sama ada tenaga memberi bekalan tanpa kelulusan sijil pengurniaan atau certificate of fitness diluluskan terlebih dahulu. Merujuk kepada Akta 447, Seksyen 24.1, isu adalah di bawah bidang kuasa Jabatan Bekalan Elektrik dan bukan TNB. TNB tidak memberi bekalan sewenang-wenangnya dan membelakangkan peraturan kerajaan. Permohonan-

permohonan bekalan elektrik terutamanya untuk industri perlu mendapatkan kelulusan pihak tertentu yang wajib dan TNB lazimnya meneliti permohonan supaya permohonan mematuhi undang-undang.

Tuan Pengerusi, Ahli Yang Berhormat bagi Jeli dalam ucapannya nampaknya memang berciri negatif dan nampaknya Ahli Yang Berhormat bagi Jeli tidak ada di Dewan ini dan anggapan yang sempit dan tanpa wawasan tentang hal ini. Walaupun perbelanjaan sebanyak RM2 billion telah diperuntukkan untuk menyediakan infrastruktur-infrastruktur termasuk bangunan-bangunan. Tapi saya tidak bersetuju dengan pandangan Ahli Yang Berhormat bagi Jeli di mana kalau kerajaan hendak menarik pelabur-pelabur khasnya ke sektor dan bidang IT dengan strategi MSC, kita perlu mengadakan alam sekitar atau environment dan infrastruktur yang baik sebelum kita boleh menarik mereka. Saya tidak bersetuju dengan Ahli Yang Berhormat bagi Jeli di mana kalau nak berak baru bina tandas itu. Kita mesti menyediakan infrastruktur dahulu. Nampaknya Ahli Yang Berhormat bagi Jeli selalunya mengungkit-ungkitkan contoh-contoh dan komen-komen dari negara asing khasnya pandangan negara asing berkenaan dengan demokrasi dan dia kata demokrasi kelas A, B, C dan seumpamanya.

Jadi saya tidak menerima anggapan itu dan kita perlu mengadakan satu anggapan yang lebih baik dan.....

Tuan Husam bin Haji Musa: [Bangun]

Tuan Pengerusi: Ada yang bangun Yang Berhormat, hendak beri jalan atau tidak?

Tuan Chia Kwang Chye: Boleh beri jalan tetapi atas sebab apa? Mewakili Ahli Yang Berhormat bagi Jelikah?

Tuan Pengerusi: Tak usah tanyalah. Kalau hendak beri jalan, beri jalanlah.

Tuan Chia Kwang Chye: Beri jalan, tidak apa.

Beberapa Ahli: [Ketawa]

Tuan Husam bin Haji Musa: Yang Berhormat Tuan Pengerusi, Yang Berhormat Setiausaha Parlimen, jalan saya bersabit dengan tajuk kita tadi. Saya selain daripada dengar, membaca daripada majalah asing, saya ada dengar rungutan yang beroperasi dalam MSC ini. Salah satu rungutan mereka ialah berkaitan dengan *rule of law* kerana apabila mereka terlibat dalam industri ini akan berbangkit perkara-perkara undang-undang tentang hak cipta, tentang pembayaran, pembelian, operasi lain dan sebagainya. Mereka bimbang bahawa dengan tidak ada *rule of law* dalam negara kita, mereka kehilangan pelaburan mereka dan secara berbanding mereka memilih Singapura. Saya ingin tahu adakah kementerian ini telah membuat kajian dalam masa 2 tahun ini berapakah syarikat multimedia antarabangsa yang telah beroperasi di Singapura dan mengapakah mereka memilih Singapura?

Ini satu hakikat yang saya rasa perlu dipandang benar oleh kerajaan. Mereka pergi ke Singapura satu sebabnya ialah kerana keyakinan terhadap *rule of law*, ini kita tidak boleh nafikan. Saya rasa ini perlu dikaji, kita tidak boleh buat satu general statement berasaskan kepada take for granted, dengan izin.

Tuan Chia Kwang Chye: Tuan Pengerusi, mengikut satu laporan APEC e-commerce readiness di mana ada enam indicator di mana negara-negara ASEAN bersedia untuk menerima dan melaksanakan e-commerce dan di sana satu indicator yang amat tinggi untuk negara Malaysia ialah satu legal frame work atau regular frame work di mana kita ada empat akta-akta cyber yang baru diluluskan termasuk Akta Komunikasi dan Multimedia, Akta Intellectual Property Right dan Akta Cyber Crime dan seumpamanya.

Pandangan *rule of law* atau dari segi politik itulah satu pandangan yang subjektif. Parlimen ini telah meluluskan empat undang-undang cyber ini dan

menganggapnya satu land mark atau pencapaian yang begitu maju. Ini pernah diiktirafkan oleh banyak negara termasuk negara Australia dan lain-lain. Pandangan sama ada *rule of law* atau dari segi demokrasi kelas A, B, C. Kita boleh mengambil contoh daripada Yang Berhormat bagi Jeli, Alvin Toffler memang dia tidak setuju mungkin dengan perkembangan politik di negara ini. Tetapi sehingga hari ini Alvin Toffler tidak mengatakan bahawa MSC adalah tidak berjaya, MSC adalah bukan satu pelan IT yang buruk. Jadi ini pandangan politik sahaja tetapi dari segi MSC, Alvin Toffler sehingga ke hari ini tidak mengata sebagainya.

Tuan Pengerusi,.....

Dr. Tan Seng Giaw: [Bangun]

Puan Chong Eng: [Bangun]

Tuan Pengerusi: Ada dua orang bangun lagi Yang Berhormat, hendak bagi jalan yang mana?

Tuan Chia Kwang Chye: Tidak apa, ladies first. Kalau Kepong tak payah, boleh ya?

Puan Chong Eng: Terima kasih, Tuan Pengerusi, tadi Yang Berhormat Setiausaha Parlimen ada mengatakan Alvin Toffler tetapi adakah Yang Berhormat sedar bahawa Alvin Toffler juga mengatakan bahawa MSC atau Pembangunan IT ini tidak boleh berjaya sekiranya kita tidak ada *free flow of information* ataupun kita tidak ada kerajaan yang *transparent* dan juga sekiranya politik seperti Malaysia dua, tiga tahun yang lalu seperti yang berlaku di Malaysia, Malaysia tidak boleh berjaya dalam projek MSC. Apakah pandangan Yang Berhormat? Terima kasih.

Tuan Chia Kwang Chye: Kalau kita memandang atau menilai projek MSC dari apa yang di bawah perjanjian yang diberikan oleh kerajaan iaitu bills of guarantee dan satu di antara bills of guarantee ini ialah guarantee of no censorship of internet dan ini pun telah dimasukkan dalam Akta Komunikasi dan Multimedia, seksyen 3.3 dan di mana tiada censorship di dalam internet dan sehingga hari ini kerajaan telah memastikan bahawa guarantee no censorship of internet ini telah dipastikan. Ini memang dari segi guarantee dan flour of information memang ada. Kalau tidak, saya pun tidak tahu bagaimana laman web DAP atau keADILan atau *Harakah* masih wujud di internet kita.

Jadi Tuan Pengerusi, oleh sebab.....

Tuan Pengerusi: Hendak beri jalan lagi atau tidak?

Tuan Chia Kwang Chye: Nanti boss, saya beri Yang Berhormat bagi Kepong lebih baiklah. Kalau boss, nanti bos marah sedikit, Kepong ya.

Dr. Tan Seng Giaw: Tuan Pengerusi, saya tertarik dengan hujah Yang Berhormat tadi yang berminat dengan Alvin Toffler, mungkin dia pun ada membaca netscape juga dan sebagainya. Konsep MSC adalah baik, Tuan Pengerusi, kita tidak boleh nafikan. Cuma Yang Berhormat adakah sedar bahawa kalau kita hendak jadikan MSC ini sebagai Silicon Valley Malaysia, kita mestilah ada bagi peluang pengusaha-pengusaha untuk mengembang tetapi sekarang saya nampak dan Yang Berhormat mesti memperhatikan, kita bersama-samalah hendak menjayakan MSC. Setakat ini sangat banyak birokrasi dan kalau birokrasi yang terlalu banyak kita tidak boleh wujudkan suasana menggalakkan pengusaha-pengusaha berkembang.

Kita hendak pengusaha berkembang seperti di Silicon Valley, yang penting sekali di situ kerana ada suasana yang subur, yang sihat, yang menggalakkan mereka, pihak pengusaha mereka di Amerika Syarikat untuk berusaha di Silicon Valley sehingga Silicon Valley ini berjaya dan tambah pula bukan sahaja birokrasi yang terlalu banyak sangat untuk MSC kita, bahkan juga kita tidak cukup tenaga mahir. Kerana salah satu masalah MSCnya tenaga mahir yang tidak cukup. Setakat ini adakah Yang Berhormat sedar bahawa kita mesti mempertingkatkan usaha untuk

mewujudkan lebih banyak tenaga mahir termasuk menarik tenaga-tenaga kita daripada negara luar.

Tuan Pengerusi: Cukuplah Yang Berhormat. Ya, sila.

Tuan Chia Kwang Chye: Tuan Pengerusi, pendirian DAP selalunya seperti pendirian politiknya, menerima konsep MSC tetapi mesti cari pasal sahaja. [Ketawa] Saya pernah kata perkataan Cina di mana 'telur memang tidak ada tulang' tetapi parti pembangkang selalu hendak cari tulang dalam telur. Ini pendirian macam politik, tidak setuju dengan pendirian PAS mewujudkan satu negara Islam tetapi tolong PAS dalam semua pilihan raya dan pilihan raya kecil.

Puan Chong Eng: [Bangun]

Tuan Pengerusi: Ada yang bangun sekali lagi Yang Berhormat.

Tuan Chia Kwang Chye: Saya kata sudah beri satu chance cukuplah, kalau tidak boleh habis bukan sebab saya.

Puan Chong Eng: Kalau hendak buat tuduhan politik, beri penjelasan, kalau tidak boleh jangan buat tuduhan macam itu.

Tuan Pengerusi: Dia tidak beri jalan Yang Berhormat. Yang Berhormat beri jalan atau tidak?

Tuan Chia Kwang Chye: Setakat ini janganlah, saya sudah beri jalan sekali cukuplah.

Puan Chong Eng: Sama-sama dari Penang.

Tuan Chia Kwang Chye: Saya tahu Penang.

Tuan Pengerusi: Yang Berhormat dia tidak beri jalan, sudahlah. Teruskan ya.

Tuan Chia Kwang Chye: Tuan Pengerusi, memang Ahli dari Kepong.....

Puan Chong Eng: Tuan Pengerusi, saya kecewa dengan sikap ini, hendak buat tuduhan tetapi tidak beri penjelasan, tidak berani hendak beri jangan buat tuduhan.

Tuan Pengerusi: Yang Berhormat Bukit Mertajam, dia tidak beri jalan.

Tuan Chia Kwang Chye: Bukan soal berani, jangan marah....

Puan Chong Eng: Tidak marah, kalau kasi tidak marah, beri penjelasan....

Tuan Pengerusi: Yang Berhormat, cukuplah. Sila Yang Berhormat Setiausaha Parlimen, teruskan Yang Berhormat.

Tuan Chia Kwang Chye: Saya teruskan.....

Tuan Lim Hock Seng: [Bangun]

Tuan Pengerusi: Hendak beri jalan atau tidak? Ada seorang lagi yang bangun.

Tuan Chia Kwang Chye: Nanti saya habiskan Kepong dahulu. Ahli Parlimen Kepong ada kata birokrasi memang begitu ketat di MSC dan bagaimana MSC boleh berjaya. Memang kerajaan telah menubuhkan satu agensi Multimedia Development Corporation (MDC) dan merupakan satu one stop centre di mana segala permohonan boleh diluluskan dengan secepat mungkin dan ini memang satu langkah-langkah yang baik yang diambil oleh kerajaan di mana cara birokrasi tidak menjadi satu halangan kepada pencapaian MSC.

Tuan Lim Hock Seng: Terima kasih Tuan Pengerusi dan Ahli Yang Berhormat bagi Bukit Bendera. Tuan Pengerusi, sebentar tadi Yang Berhormat ada berkata satu peribahasa Cina iaitu dalam telur ayam memang tidak ada tulang, beliau merujuk kepada pendirian DAP, kata DAP dari prinsipnya kami menyokong prinsip

MSC tetapi dia cari pasal. Inilah satu kritikan yang membina kerana beliau juga pernah apabila di sebelah sini apabila membahaskan Akta Pemansuhan Kawalan Sewa, beliau juga mengkritik pendirian DAP sebagai mencari tulang dalam telur ayam. Nampak hari ini apa telah terjadi di Pulau Pinang, berpuluh-puluh ribu penyewa-penyewa bangunan-bangunan prewar telah susah. Beliau diam-diam sahaja, tidak berani cakap apa. Ketua Menteri yang mewakili parti Gerakan diam-diam sahaja, tidak berani buat apa. Habis MCA tekan dia dari belakang, tikam dia pulak.

Jadi dari satu-satu MSC ini kami sokong tetapi kita mahu membawa sedikit pandangan yang boleh membawa kebaikan kepada prinsip ini, rancangan ini, dan jangan suka-suka kata kami pendiriannya 'dua talam muka', bukan 'dua talam muka'.
[Ketawa]

Tuan Pengerusi: Talam dua muka, Yang Berhormat.

Tuan Chia Kwang Chye: [Ketawa] Tuan Pengerusi, saya cuma bagi satu chance kepada seseorang Ahli Parlimen kalau tidak boleh habis.

Puan Chong Eng: Cakap baik-baiklah.

Tuan Pengerusi: Cakap baik-baiklah ya. [Ketawa]

Tuan Chia Kwang Chye: Memang Ahli Parlimen Bagan memang menyalahgunakan peluang yang saya beri kepada dia. [Ketawa] Pada masa itu saya memang ada kata bahawa telur memang tidak ada tulang tetapi DAP khususnya bekas Setiausaha Agung DAP, bekas Ahli Parlimen kawasan Tanjong, ada kata saya gunakan bahasa Cina dan berkata berkaitan dengan itu. Saya memang tidak menafikan dan saya kata bahawa itu adalah satu penipuan dan satu pembohongan dan sehingga kini tidak dinafikan kenyataan akhbar saya tentang hal-hal itu. Tetapi ini di luar tajuk Tuan Pengerusi, saya berbalik kepada tajuk ini.

Tuan Pengerusi, oleh sebab Ahli dari Jeli dia memang nampaknya menampak diri atas pencapaian rakyat atau warganegara tempatan dan dia mengakui bahawa MSC pun ada mendapat pencapaiannya dan dia mengakui bahawa Singapura pun ada masa ketika memandang dengan cemburu tentang pelan MSC. Ini daripada mulut Ahli Parlimen Jeli. Oleh sebab itu saya pun hendak mengambil petikan daripada *Far Eastern Economic Review*, ini majalah asing dan mungkin Ahli dari Jeli belum baca lagi dan saya boleh tambah di sini yang bertarikh 16 Mac 2000, saya baca sedikit, "*just as when some pundits had written off the MSC as another white elephant spawned by Mahathir's grandiose visions, stories like Loving and Acctrack's have started causing many technology players to take a second look, iaitu MSC, could it be that Malaysia has stumbled onto something despite its initial preoccupation with new players or and if it has MSC become the driving force behind the information technology industry that is crucial to the country's economic well being*".

Lain-lain yang kata, "*The real benefit to Malaysia,*" agrees Loving of Acctrack, "*is lots of start-ups. Some will fail and some will become mighty oak trees. That ferment of activity is required for the development of a world class software industry*". Ini petikan daripada majalah asing untuk Ahli dari Jeli.

Tuan Pengerusi, Ahli dari Jeli pun ada katakana kalau hendak menjayakan MSC perlukah akta seperti OSA boleh menjayakan MSC ini. Jadi, apa yang mustahak sekali kita mengadakan beberapa akta siber untuk mencapai matlamat-matlamat di MSC dan ada undang-undang lain yang perlu juga untuk.....

Dr. Tan Seng Giaw: [Bangun]

Tuan Chia Kwang Chye: Cuma satu chance cukup, tidak beri ya.

Tuan Pengerusi: Dia tidak beri Yang Berhormat, satu chance cukup.

Tuan Chia Kwang Chye: Jadi, ini tidak bermakna bahawa dengan adanya tanpa penapisan atau tanpa censorship di dalam Internet dan untuk mengadakan free for information, kita perlu menghapuskan segala akta-akta dan ada Ahli Yang

Berhormat yang lain pun kata bahawa wujudnya ciri-ciri atau kandungan yang lucu dan ada cyber cafe yang ada permainan kasino dan inilah buktinya bahawa betapa pentingnya lain-lain akta seperti Prevention of Crime Act untuk membolehkan polis mengambil tindakan atas kesalahan-kesalahan yang tidak berkaitan dengan Internet walaupun dilakukan di premis Internet cafe dan melalui Internet.

Tuan Pengerusi, Ahli Parlimen bagi Tanjong telah membangkitkan tentang transmission station dan sebagainya. Ahli Parlimen bagi Tanjong pun telah mengakui bahawa kajian-kajian yang dijalankan tentang kesan magnetic frequency atau wave itu belum conclusive lagi dan lain-lain faktor yang boleh mengakibatkan penyakit dan sebagainya. Jadi, dari segi kementerian, telefon bimbit atau base station yang dibina atau dipasarkan di Malaysia terlebih dahulu mendapatkan kelulusan atau type approved dari pihak Jabatan Telekomunikasi Malaysia dan selepas 1 April 1999 oleh SIRIM. Laporan kajian mengenai effect of frequency to human health yang menyebutkan berkenaan standard yang dibenarkan bagi pemancaran komunikasi, di antaranya ialah, dengan izin, "Radio base station standard safe for exposure to radio frequency energy and subject to regular inspection and government regulation. The power level from the base station are very low and often below the standard." Ini adalah satu tindakan yang diambil di mana alat-alat yang digunakan mempunyai lesen.

Yang Berhormat bagi 'Terbau'.

Beberapa Ahli: Tebrau.

Tuan Chia Kwang Chye: Aaa 'Terbau' [Ketawa]

Tuan Hashim bin Ismail: Tebrau.....Tebrau.

Tuan Chia Kwang Chye: Tebrau. [Ketawa] Tentang bekalan perkhidmatan telefon di luar bandar. Telekom Malaysia tidak pernah mengabaikan projek luar bandar dan Telekom Malaysia menyediakan peruntukan sebanyak RM1.3 juta untuk tempoh lima tahun iaitu 1999 hingga 2003 untuk tujuan itu. Polisi kementerian masih menetapkan setiap dua pasang telefon awam di bandar, satu pasang telefon akan diadakan di luar bandar.

Mengenai pejabat pos.....

Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar:[Bangun]

Tuan Pengerusi: Ya.

Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: Terima kasih, Yang Berhormat. Saya tadi buat satu buku tebal ini yang hendak dibaca di Dewan tetapi tidak diberi peluang Yang Berhormat tetapi inilah saya hendak bertanya. Salah satu daripada perkara yang saya hendak meminta penjelasan ini ialah berhubung dengan telefon luar bandar. Banyak kita dengar mengatakan menggunakan "radio in local loop" dan sebagainya hendak dilaksanakan terutamanya di luar-luar bandar di Sarawak dan Sabah. Jadi, saya ingin bertanya, bilakah perancangan ini hendak dilaksanakan, siapakah akan melaksanakannya. Ini soalan pertama.

Yang kedua, saya ingin hendak tanya. Dahulu apabila Rang Undang-undang Multimedia diluluskan di Dewan yang mulia ini, dalam peruntukan itu ada memperuntukkan dana iaitu dana universal yang digunakan di tempat-tempat yang kurang mendatangkan hasil kepada syarikat ini akan mendapat sumbangan daripada dana tersebut. Saya ingin hendak bertanya, berapa banyakkah dana ini telah diisi dan adakah kerajaan memantau pelaksanaan menggunakan dana ini dan kalau ya, apa hasilnya daripada perundangan yang telah kita rancangkan di Dewan ini. Terima kasih.

Tuan Chia Kwang Chye: Tuan Pengerusi, memang benar di mana ada universal service obligation atau universal service provision dan saya pernah jawab di mana perkhidmatan sejagat ini akan diberi, dijalankan di mana sumbangan daripada syarikat-syarikat telefon akan menyumbang kepada perkhidmatan universal service provision ini dan tidak silap saya sebanyak RM318 juta pun akan diperuntukkan untuk

sistem wireless in local loop dan sebagainya untuk perkhidmatan telefon di luar bandar.

Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: Masalahnya, satu kenyataan Yang Berhormat, macam di Sarawak, di Sabah mungkin sama. Kita mempunyai 5,000 kampung dan rumah panjang di seluruh luar bandar Sarawak. Jadi, sebagaimana Yang Berhormat sebut tadi, tiap-tiap dua di bandar satu akan dihantar ke luar bandar. Di kawasan saya mempunyai 120 rumah panjang dan kampung. Jadi, yang saya dapati hanya sebahagian kecil, kalau hendak cari telefon macam umpamanya, ATUR 011 ini, tidak boleh pakai....

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Point of order, tidak boleh pakai telefon.

Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: Point of order ini telefon suruhlah dia berhenti, sudah berhenti Yang Berhormat. [Ketawa] Telefon ini tidak boleh guna juga di luar bandar itu. Jadi, kita dahulu berharap supaya ATUR 011 ini boleh digunakan di luar bandar tetapi tidak boleh guna juga. Jadi, inilah kita berharap pihak kerajaan benar-benar melaksanakan two to one itu, dua di bandar satu di luar bandar dan mengikut kawasan Parlimen terutama sekali kawasan Parlimen Barisan Nasional, macam di Sarawak itu semua Barisan Nasional Yang Berhormat, ini yang masalahnya. Kena jagalah sedikit. Terima kasih.

Tuan Chia Kwang Chye: Itulah tujuan dan matlamat kerajaan ke tahap itu dan saya berharap kita dapat capailah apa yang ditujukan itu. Yang Berhormat bagi 'Terbau'...Tebrau ...

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Teebrau.

Tuan Chia Kwang Chye: Tebrau, ya. [Ketawa] Tetapi Tebrau tidak ada di sini. Berkenaan dengan ruang pejabat untuk menyelesaikan masalah berkenaan dengan perkhidmatan pos, Pos Malaysia sentiasa mengambil tindakan untuk membesarkan dan memodenkan pejabat pos dan kemudahan. Sekiranya ada masalah berdasarkan kepada maklum balas daripada pengguna-pengguna tempatan, di mana tidak dapat dibesarkan, pejabat pos akan mengambil tindakan untuk membuka pejabat pos atau pos mini di kawasan berkenaan dan sejak pengkorporatan, jumlah pejabat pos yang telah ditingkatkan ialah 500 buah sejak 1992 dan sekarang 623 buah pejabat pos.

Tuan Pengerusi...

Tuan Chang See Ten: Minta penjelasan. Tadi Yang Berhormat Setiausaha Parlimen ada berkata ada rancangan untuk mempertingkatkan perkhidmatan pejabat pos. Adakah kementerian Yang Berhormat akan memperkenalkan perkhidmatan faks untuk kemudahan orang awam. Kalau kita pergi negara lain seperti negara jiran Singapura, kita boleh gunakan fax machine di pejabat pos untuk kemudahan tetapi memandangkan di negara kita ini tiada kemudahan ini lagi di pejabat pos, adakah kementerian akan mengadakan perkhidmatan ini. Sekian, terima kasih.

Tuan Chia Kwang Chye: Cadangan ini boleh diterima dan dikaji.

Tuan Pengerusi, Ahli Parlimen bagi Hulu Rajang telah membangkitkan tentang penempatan penduduk-penduduk dari Projek Bakun. Saya minta maaf ini adalah di bawah bidang kuasa kerajaan negeri dan setakat ini saya tidak ada maklumat dan akan memberitahu kepada Yang Berhormat bagi Hulu Rajang tidak lama lagi.

Tuan Pengerusi, Ahli Parlimen bagi Bachok....

Tuan Billy Abit Joo: Yang saya tahu maklumat yang terakhir projek Bakun Hydro ini akan diambil alih sekarang dalam tangan Ministry of Finance (MOF). Yang saya sentuhkan tadi tentang prinsip, saya fikir kementerian Yang Berhormat tidak harus menyerahkan hal-hal tentang penempatan semula ke negeri Sarawak, ada perkara-perkara yang dapat juga diuruskan di peringkat Federal.

Tuan Chia Kwang Chye: Apa yang saya kata bukan mengetepikan tanggungjawab sebab segala masalah yang dihadapi oleh penduduk dan rakyat perlu diselesaikan, kita mesti tengok dan cari cara untuk menyelesaikannya kerana apa yang saya kata ialah oleh sebab setakat ini saya tidak ada maklumat, saya akan pergi terus kepada Yang Berhormat bagi Hulu Rajang.

Tuan Pengerusi, Ahli Parlimen Bachok ada bertanya sama ada bekalan elektrik ada mencukupi untuk semua kawasan industri. Bekalan elektrik adalah mencukupi untuk menampung permintaan bekalan sedia ada. Jumlah penjanaan setakat ini ialah 18,000 megawatt dan peruntukan yang tertinggi ialah 8,700 megawatt. Apabila permohonan diterima TNB akan mengulang kaji kemampuan yang sedia ada dan akan meningkatkan sistem jikalau perlu.

Ahli Yang Berhormat bagi Bachok pun telah bertanya tentang pemasangan talian telefon. Sememangnya telah jadi dasar Telekom Malaysia memberi perkhidmatan berdasarkan permohonan pelanggan dan kesediaan kemudahan infrastruktur serta peralatan jika ada dan satu, dua tempat mungkin menghadapi masalah.

Tuan Pengerusi, Ahli bagi Tambun telah membangkitkan beberapa perkara tentang MSC dan *e-commerce* dan berkenaan dengan insentif-insentif yang diberi kepada syarikat-syarikat MSC. Projek MSC telah dirancang secara menyeluruh termasuk aspek-aspek insentif seperti pengecualian cukai pendapatan sehingga lima tahun dan sebagainya merangsangkan pembangunan ekonomi negara supaya matlamat pencapaian tahap KDNK per kapita yang terkandung itu boleh dipertingkatkan.

Matlamat utama ialah untuk menggiatkan ekonomi melalui penggunaan ilmu pengetahuan pembangunan perniagaan jenis baru seperti *e-business*, *e-commerce*, *e-service* dan lain-lain. Pembangunan dan kegiatan ekonomi seperti ini memerlukan sistem telekomunikasi yang baik. Kemudahan yang sedia ada sekarang di projek MSC terutama di Cyberjaya adalah boleh dikatakan yang baik, oleh itu syarikat-syarikat yang menjalankan niaga ICT sewajarnya menjadi ahli syarikat MSC di mana mereka dapat menggunakan pelbagai perkhidmatan termasuk modal teroka, *venture capitalist*.

Berkenaan dengan syarikat-syarikat MSC setakat ini berapa dioperasi, setakat ini 274 masih dioperasi, 21 dalam status *dormant*, dengan izin, manakala 5 telah ditutup dan 11 belum dikorporat lagi dan satu menghadapi masalah.

Berkenaan dengan TM-net yang telah dibangkit oleh Ahli dari Tambun, Gangguan perkhidmatan Internet biasanya berlaku pada masa sibuk iaitu *peak period* dan disebabkan *traffic* Internet ini begitu tinggi dan peningkatan *traffic* disebabkan peningkatan pelanggan secara yang mendadak di Internet ini. Untuk peningkatan rangkaian TM-net perlu mengadakan perundingan dengan pihak-pihak yang terbabit yang terlibat di negara luar termasuk USA mengenai *gateway* untuk mendapatkan pertambahan litar untuk menampung kesesakan di Internet ini.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Minta penjelasan sedikit berhubung dengan gangguan ataupun penggunaan Internet yang sibuk. Adakah kerana terlalu ramai yang menggunakan *Yahoo*, ini yang menyebabkan gangguan dan kesibukan berlaku? Minta penjelasan daripada Yang Berhormat kerana terlalu banyak menggunakan *Yahoo* mungkin.

Tuan Chia Kwang Chye: Penggunaan Internet tidak kira laluan yang digunakan sama ada *Yahoo* dan lain-lain dan memang ramai orang guna *Yahoo* dan ada orang menggunakan yang lain, jadi tidak berkenaan dengan *Yahoo* dan

Tuan Haji Ahmad Husni bin Mohd. Hanadzlah: Tuan Pengerusi, sebenarnya saya ada membangkitkan beberapa perkara. Pertama Yang Berhormat Setiausaha Parlimen menyatakan ada 274 syarikat beroperasi, isu beroperasi ini mesti dilihat secara *qualitative*, beroperasi pada paras mana, itu soalan yang saya tanyakan, jenis produk dan untuk pasaran mana dan berapa saiz operasi tersebut.

Kedua, saya membangkitkan tentang insentif tadi. Yang Berhormat ada menyatakan berapa insentif diberikan kepada MSC dan saya pun memang tahu tetapi saya mencadangkan supaya insentif ini diperluaskan kepada syarikat luar daripada MSC.

Dan tentang gangguan tadi, saya bersetuju pada waktu sibuk ada gangguan tetapi sepatutnya tidak ada. Mengikut perangkaan saya, sekarang ini ada 770,000 *subscribers* dan dijangka pada hujung tahun ini ataupun awal tahun hadapan lebih kurang 1.5 juta *subscribers* dikali dengan 5 ada 5.5 juta orang yang akan menggunakan, lima orang dalam satu keluarga. Kalau pada peringkat sekarang dengan 770,000 *subscribers*, kita sudah tidak mampu untuk memberi kemudahan secara yang cekap. Bagaimana dalam tempoh 10 bulan lagi, kita akan dijangka mempunyai 1.5 juta *subscribers*, tidakkah nanti kita tidak dapat menangani masalah pada ketika itu.

Saya ada nyatakan tadi yang saya menggunakan Internet pada jam 2.00 pagi iaitu pada waktu yang bukan sibuk dan gangguan berlaku tiap lima minit [*Disampuk*] Ini bukan cerita *Yahoo* ni, ini cerita banyak penyelidikan yang perlu kita lakukan dan pada waktu itu pun ada masalah.

Tuan Chia Kwang Chye: Berkenaan dengan pukul dua pagi itu memang masa itu ada orang yang masih guna, walaupun bukan – ada yang anggap itu pun ada peak pada waktu itu dan sebab ada orang yang hendak mengikut waktu Amerika Syarikat – ada hubungan dengan Amerika Syarikat. Oleh sebab itu, mereka menggunakan waktu pagi berkenaan dengan itu.

Memang ada lain-lain sebab mungkin kita tidak tahu dan orang yang mendaftar dengan syarikat Internet di Malaysia memang bertambah dua kali ganda sejak tahun 1997 dan setakat ini ialah seperti yang dikatakan oleh Yang Berhormat bagi Tambun 750,000 dan pada tahun ini dijangka 1.5 juta orang dan ini cuma yang telah didaftarkan dengan syarikat. Memang setakat ini ada enam atau tujuh syarikat yang telah diberi lesen untuk mendaftar atau menjalankan Internet service provider tentang hal ini dan nampaknya dengan syarikat yang lain mungkin satu perkhidmatan yang lebih baik dan cemerlang boleh diberi kepada rakyat Malaysia.

Dari segi syarikat MSC, dari segi kualitatif dan bukan kuantitatif mungkin saya boleh bincang tentang bidang yang mana syarikat-syarikat ini terlibat bukan dari segi pelaburan. Kalau dari segi production atau post production atau animation ada 5% syarikat dari syarikat MSC. Ini ada satu kajian, bukan semua syarikat MSC tetapi dari kajian 198 syarikat MSC dan dalam bidang hardware electronics - 2.2%, Telekom dan net working - 6%, sistem integrasi - 7%, latihan dan pendidikan - 11%, komputer sistem atau sistem sekuriti - 1% dan perniagaan berdasarkan Internet - 25%

Tuan Husam bin Haji Musa: [*Bangun*]

Tuan Pengerusi: Yang Berhormat, ada yang bangun Yang Berhormat.

Tuan Chia Kwang Chye:dan pembangunan software - 16%. Saya sudah beri peluang kepada Yang Berhormat tadi.

Tuan Husam bin Haji Musa: [*Bercakap tanpa pembesar suara*]

Tuan Pengerusi: Yang Berhormat hendak beri jalan atau tidak?

Tuan Chia Kwang Chye: Okay, bagi chance last sekalilah.

Tuan Pengerusi: Ya, last.

Tuan Husam bin Haji Musa: Yang Berhormat Setiausaha Parlimen. Daripada syarikat yang beroperasi di MSC sekarang ini, saya hendak tahu peratus tenaga kerja yang mereka gunakan. Berapa peratus daripada Malaysia, tempatan dan berapa peratus daripada luar negara?

Kedua, saya hendak tahu kita dimaklumkan Bill Gates akan menyumbangkan pelaburan yang maksimum dalam MSC. Setakat hari ini berapakah jumlah pelaburan yang telah diberikan oleh Bill Gates di MSC?

Tuan Chia Kwang Chye: Tolong ulangkan soalan yang kedua?

Tuan Husam bin Haji Musa: Yang kedua, kita sebelum ini diberitahu bahawa Bill Gates akan melabur secara maksimum jumlah yang sangat besar. Setakat hari ini berapakah pelaburan yang telah dibuat oleh

Tuan Chia Kwang Chye: Syarikat apa?

Tuan Husam bin Haji Musa:Bill Gates, Mr. Bill Gates *[Disampuk]* jutawan IT.

Tuan Chia Kwang Chye: Oh!

Tuan Pengerusi: Bill Gates, ya.

Tuan Chia Kwang Chye: Bill Gates, saya *[Ketawa]* tidak dengar tadi. Berkenaan dengan pelaburan oleh Bill Gates setakat ini saya tidak ada maklumat tetapi berkenaan dengan pekerja-pekerja yang telah terlibat dalam MSC dan setakat ini banyak maklumat tetapi tidak dapat cari. Tetapi kalau mengikut laporan *[Ketawa]* *Far East Economic Review* daripada 187 syarikat, jumlah pekerja ialah 9,000 orang dan cuma 800 adalah orang asing dan ini adalah maklumat yang saya ada setakat ini. Mungkin nanti saya boleh cari ya, saya akan beritahu.

Tuan Pengerusi, Ahli Yang Berhormat bagi Tambun yang mengatakan bahawa sama ada insentif-insentif ini akan diberi kepada

Tuan Husam bin Haji Musa: *[Bangun]*

Tuan Pengerusi: Dia bangun pula Yang Berhormat. Hendak beri jalan tidak?

Tuan Chia Kwang Chye: Tidak, tidak, cukuplah.

Tuan Husam bin Haji Musa: Sedikit sahaja sebab tidak berapa terang.....

Tuan Chia Kwang Chye: Cukuplah, cukuplah.

Tuan Husam bin Haji Musa:bolehkah saya dapat jawapan bertulis peratus pekerja tadi?

Tuan Chia Kwang Chye: Tidak, tidak.

Tuan Pengerusi: Yang Berhormat, hendak beri jalan atau tidak?

Tuan Chia Kwang Chye: Tidak, tidak cuma sudah satu chance cukuplah.

Tuan Pengerusi: Sudah satu chance sahaja.

Tuan Chia Kwang Chye: Terima kasih, tidak apalah. *[Disampuk]* Tidak boleh habis nanti.

Tuan Pengerusi: Sila teruskan Yang Berhormat. Sila teruskan jawab ya.

Tuan Chia Kwang Chye: Lepas ini boleh bincang di kantin tidak apa. *[Ketawa]*

Tuan Pengerusi: Sila teruskan Yang Berhormat..... *[Disampuk]*

Tuan Chia Kwang Chye: Tidak apa nanti kita bincang di kantinlah lepas ini.

Tuan Pengerusi: Ini soal siapa hendak belanja pula ya. *[Ketawa]*

Tuan Chia Kwang Chye: Saya belanja tidak apa, tidak ada masalah. Sama ada syarikat yang bukan MSC, yang beroperasi di luar kawasan MSC, memang ada menjadi polisi dan dasar projek MSC ini agar menempatkan syarikat-syarikat berstatus MSC di dalam salah sebuah tempat MSC dan tempat-tempatnya ialah di Cyberjaya,

Taman Teknologi Malaysia, Pusat Inkubator Teknologi UPM dan Menara Berkembar (Twin Tower) Petronas. Apabila syarikat-syarikat ini beroperasi di satu-satu tempat berkenaan dan berkelompok (clustering), ini menjadikan satu synergy untuk mereka berniaga dan mengadakan peluang di antara ini dan di atas polisi ini pihak MDC telah menyediakan ruang pejabat yang mencukupi di Cyberjaya seperti masa kini 140,000 kaki persegi dan sedang disiap ialah 140,000 kaki persegi dan pada akhir tahun 2000, dijangka 600,000 kaki persegi.

Berkenaan dengan kejayaan MSC, setakat ini dari bilangan syarikat bertaraf MSC ialah 312 dan milikan tempatan ialah 2.3 dan milikan asing 100% ialah 1.3 dan sehingga kini terdapat satu syarikat iaitu Techno-Channel Sendirian Berhad yang disenaraikan di Mesdaq dan nilai syarikat ini ialah US\$400 bilion atau RM1.5 bilion. Selain daripada ini, terdapat juga empat syarikat lain yang juga maju dan syarikat ini ialah Gold 2020, UMS Technologies, Attract 21 dan juga Bestone dan ada contoh-contoh yang telah ditulis oleh penulis-penulis di majalah negara asing.

Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: [Bangun]

Tuan Pengerusi: Hendak beri chance pula?

Tuan Chia Kwang Chye: Cukuplah, cukup.

Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: Hendak bercakap tadi Yang Berhormat, tidak dapat. Ini urusan penting, Yang Berhormat.

Tuan Chia Kwang Chye: Satu cukuplah.

Tuan Pengerusi: Yang Berhormat, hendak beri jalan atau tidak?

Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: Saya keluar pun boleh Yang Berhormat, selepas ini.

Tuan Pengerusi: Yang Berhormat, Yang Berhormat Setiausaha Parlimen.

Tuan Chia Kwang Chye: Okay, beri chance sekali ya, kawan.

Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: Terima kasih Tuan Pengerusi. Dia beri Tuan Pengerusi, kawan lamalah, Tuan Pengerusi.

Tuan Pengerusi: Yang Berhormat Setiausaha Parlimen, jika tidak mahu beri jalan, beritahu kata 'tak beri jalan', jangan bersuara.

Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: Lain kali jangan beri jalan. Yang Berhormat Setiausaha Parlimen, terima kasih, lain kali jangan beri jalan sebelah sana.

Saya hendak tanya tadi Yang Berhormat, berhubung dengan MSC sebelum Yang Berhormat berpindah kepada tajuk-tajuk yang lain. Saya pada satu ketika, tidak berapa lama dahulu membaca satu buku yang dikatakan Wawasan 2020, buku ini ditulis oleh seorang profesor daripada Harvard University. Dalam buku ini mengatakan macam mana masyarakat multimedia di Jepun memasyarakatkan multimedia ini dan mempromosikan multimedia ini di dalam masyarakat Jepun dan beliau mengkritik memasyarakatkan multimedia di masyarakat Amerika adalah jauh lebih kurang daripada Jepun.

Misalannya bagi satu petunjuk iaitu kalau kita pergi ke Jepun musim sejuk kata dia, kita masuk dalam tandas, dia punya heater tempat duduk tandas dan sebagainya menunjukkan macam mana yang multimedia ini ada kuasa elektronik telah menyerap ke dalam masyarakat Jepun dan kalau kita pergi ke Singapura, kalau kita lihat kaca-kaca televisyen di tempat jalan, di kaki lima, di bus stop dan sebagainya orang boleh order barang-barang daripada tempat demikian dia sampai ke rumah dan boleh membeli barang dan barang itu boleh pergi ke rumah dia sebelum dia sampai ke rumah, umpamanya.

Dan kalau kita pergi ke England, saya baru balik dari England, Yang Berhormat, sebelas hari tidak lama, kita masuk di pejabat, kita di sini kalau hendak berbincang soalan smart card, kita hanya pergi ke Putrajaya, kawan-kawan yang ada smart card yang duduk dalam MAPEN itu, dia tunjuk kepada kita, ini smart card, macam smart card ini satu benda yang tidak pernah manusia lain lihat.

Jadi, maknanya masyarakat termasuk YB-YB dalam Dewan pun belum tahu benda ini, multimedia ini, Yang Berhormat. Maknanya kita belum cukup menyedarkan masyarakat keseluruhannya di Malaysia bahkan kita sudah berbelanja berjuta-juta ringgit, bukan kita sendiri mungkin, ini pulangnya akan baik, kerajaan membuat satu perancangan yang baik, tetapi syarikat-syarikat yang terlibat ini tidak mengambil inisiatif supaya memasyarakatkan supaya semua orang sedar iaitu multimedia ini bukan untuk mereka sahaja tetapi untuk semua masyarakat supaya marketnya makin besar, kalau orang gemar, orang tahu, orang tertarik, itu market benda-benda yang macam ini, Yang Berhormat.

Jadi, apakah perancangan kementerian ataupun dorongan ataupun desakan daripada kementerian supaya masyarakat keseluruhan termasuk Ahli-ahli Yang Berhormat yang belum melihat apa yang dikatakan ini, kalau kita masuk dalam hotel di England, kita belum masuk, dia kata televisyen sudah kata, 'Selamat Datang Yang Berhormat.....' bla bla dia sebut dan kalau hendak ini pada dia, picit benda ini, kalau hendak mahu itu, picit button itu kata dia, macam-macam, kita masuk dalam itu macam tak usah buat apa, duduk kerusi, dia pun datang sendiri.

Jadi, sejauh manakah kemasyarakatan....

Tuan Pengerusi: Yang Berhormat, cukuplah, panjang sangatlah itu. Yang Berhormat, panjang sangatlah itu ya. Cukuplah, cukuplah.

Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: Hendak tanya Tuan Pengerusi, hendak latar belakang sedikit, Tuan Pengerusi.

Tuan Pengerusi: Ha, cukuplah.

Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: Ha, cukup.

Tuan Pengerusi: Dia fahamlah itu.

Tuan Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar: Terima kasih Tuan Pengerusi. Jadi, sejauh manakah kementerian hendak memasyarakatkan multimedia ini supaya semua orang sedar. Terima kasih.

Tuan Chia Kwang Chye: Tuan Pengerusi, projek dan konsep multimedia ini telah mendapat sokongan dan persetujuan dari ramai pakar-pakar IT di negara lain termasuk Amerika Syarikat dan seketika masa pun, Singapura juga khuatir tentang projek MSC ini dan mewujudkan satu projek Singapore One untuk bersaing dengan Malaysia.

Memang projek MSC ini merupakan satu peluang untuk membina Malaysia sebagai satu negara yang maju supaya mencapai matlamat Wawasan 2020 dan projek MSC berharap bahawa kita dapat mempertingkatkan GNP kita dengan penambahan AS\$5,000 semasa tahun 2020. Dan untuk projek MSC berjaya, kita perlu sokongan dan kerjasama dari semua pihak dan semua lapisan masyarakat, oleh sebab itu kita perlu sebagai pemimpin-pemimpin negara tidak kira pihak pembangkang atau pihak kerajaan untuk menerangkan projek ini kepada semua lapisan masyarakat dan berharap bahawa kita tidak cuma menitikberatkan unsur-unsur negatif dan sebenarnya untuk memahami tentang projek dan supaya kita dapat menerangkan dengan jelasnya dan berharap bahawa kita dapat memandang daripada segi positif kerana memang syarikat-syarikat IT dan Dotcom ini adalah satu high risk tetapi ada kejayaan yang kita perlu galakkan supaya Malaysia dapat mencapai matlamat di bawah projek MSC.

Tuan Pengerusi, Ahli Yang Berhormat bagi Bandau telah menyebut tentang kedudukan Lembaga Letrik Sabah dan kedudukan Sabah Electric Sdn. Berhad itu.

Berkenaan dengan kedudukan SESB setelah mengambil alih business Lembaga Letrik Sabah. Walaupun SESB telah mengambil alih business LLS sejak 1 Januari 1998, kedudukan kewangan SESB adalah kurang memuaskan. Ini adalah kerana pendapatan hasil yang dikutip daripada tariff elektrik tidak dapat menampung kos pembekalan elektrik di Sabah yang tinggi berpunca daripada harga pembelian tenaga daripada IPP dan harga gas yang tinggi.

LLS telah diswastakan pada 1 September dan walaupun diswastakan, kerajaan telah bersetuju untuk meneruskan dan membiayai projek-projek pembangunan di bawah Rancangan Malaysia Ketujuh yang berjumlah RM823.49 juta itu. Projek-projek tersebut akan disiapkan dalam tempoh Rancangan Malaysia iaitu pada tahun 2000 dan peruntukan disalurkan terus kepada LLS. Pinjaman Kerajaan Negeri Sabah kepada LLS telah pun dipindahkan kepada SESB setelah business LLS itu diswastakan.

Berkenaan dengan masalah kerosakan lampu jalan, setakat ini terlalu spesifik dan saya tidak ada maklumat dan saya akan beri apabila saya memperolehnya.

Tuan Pengerusi, Ahli Yang Berhormat bagi Parit Sulong telah membincang berkenaan dengan pelan induk e-commerce dan peranan MDC dan adalah berbangkit dengan paras keyakinan (confidence level) oleh berkenaan dengan

Dr. Maximus Johnity Ongkili: Tuan Pengerusi, pendek sahaja, terlintas tadi, susulan dari penswastan LLS menjadi SESB ini, saya telah sentuh dalam ucapan tadi bahawa nampaknya tidak banyak peningkatan dari segi mutu perkhidmatan. Adakah Yang Berhormat Setiausaha Parlimen sedar mengenai perkara ini walaupun penswastan telah pun diteruskan tetapi masih banyak bekalan yang putus-putus, di kawasan Kota Kinabalu tadi antara jam 2.00 petang hingga jam 3.30 petang pun tidak ada power kerana aku telefon Pejabat KK dan mereka bilang aku tanya, "Kenapa tidak ada orang ambil telefon?" Dia bilang, "Tidak ada elektrik." Masalah masa ini masih berterusan walaupun penswastan telah dijalankan dan RM220 juta pada kali ini dibekal untuk LLS, SESB dan pada masa yang sama kakitangan LLS ataupun SESB ini begitu minat sekali untuk potong elektrik, potong supply.

[Timbalan Yang di-Pertua (Dato' Haji Muhamad bin Abdullah) mem-pengerusikan Jawatankuasa]

Kadang-kadang tunggakan satu dua tahun punya mereka yang silap kerana tidak pergi kutip ataupun tidak memberi bil yang tepat, apabila datang bil di kedai ataupun kepada pelanggan RM8,000 punya dia beri dua minggu, kalau tidak, putus, amaran akhir.

Jadi, perkhidmatan dan layanan-layanan seperti ini tidak senonoh dengan mutu yang telah pun dijanjikan bahawa LLS telah diswastakan akan meningkatkan mutu perkhidmatannya kepada pelanggan-pelanggan. Adakah pihak kementerian sedar mengenai perkara ini dan apakah yang sedang dirancang untuk memperbaikinya? Terima kasih.

Tuan Chia Kwang Chye: *[Ketawa] [Mencari sesuatu di atas meja]*

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Apa yang hilang Yang Berhormat?

Tuan Chia Kwang Chye: *[Ketawa]* Minta maaf ya. Kawan saya curilah.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Yakah?

Tuan Chia Kwang Chye: Tuan Pengerusi, oh sudah tukarlah.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Dah jumpa ya? Ha, cakap sekarang.

Tuan Chia Kwang Chye: Sejak Sabah Electric Sdn Bhd mengambil alih daripada Lembaga Letrik Sabah, terdapat kemajuan yang telah dicapai khususnya kekurangan jumlah atau bilangan gangguan elektrik, itu memang kita tahu ada kes dan

kekurangan kes ini adalah pada tahun 1997 ialah 22,000 kes tetapi dalam tahun 1999, ini dikurangkan ke 11,000 sahaja iaitu 5% kekurangannya. Dan pada tahun 2000, dijangka dan berharap bahawa cuma 900 kes sebulan, kalau yang tingginya. Pihak SESB ...

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya.

Dr. Maximus Johnity Ongkili: Penjelasan sekejap. Tadi katakan 11,000 setahun tetapi kalau 900 sebulan, dua kali lima sepuluh itu Tuan Pengerusi. Sama juga, dekat 10,000. 108 kan, 10 ribu lebih. So, tidak ada kemajuan kalau begitu.

Tuan Chia Kwang Chye: Itu

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Tak apalah, dia hendak beri penjelasanlah itu. Kalau Yang Berhormat hendak kira, terpulanglah itu. Ya.

Tuan Chia Kwang Chye: Masa itu saya, komputer slow sikitlah tetapi memang setingginya, kalau boleh kurangkan lagilah.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, ya.

Tuan Chia Kwang Chye: Dan pihak SESB sedang terus meningkatkan kapasiti bekalan elektrik di seluruh negeri Sabah terutamanya di kawasan luar bandar dan kawasan pedalaman. Walau bagaimanapun, perkara ini memerlukan masa dan berdasarkan kepada kedudukan MSC dan apa jua pandangan akan diambil timbang dalam kementerian ini.

Tuan Pengerusi, Yang Berhormat bagi Sulong menyebut tentang e-commerce dan user confidence. Memang user confidence ini merupakan di antara empat faktor yang di, Parit Sulong tidak ada ya. [Disampuk] Yang dianggap sebagai faktor-faktor yang kritikal oleh MDC untuk mencapai pelaksanaan e-commerce ini. Di antaranya ialah keyakinan pengguna-pengguna tentang transaksi dan isu-isu sekuriti itu. Dan pengguna-pengguna dapat diberi maklumat dan kesedaran bahawa terdapat berbagai sistem sekuriti seperti sistem CA (certification authority) dan *digital signature* dan lain-lain lagi dan ini telah pun di bawah akta, Digital Signature Act yang telah diluluskan oleh Dewan yang mulia ini. Pihak yang ditauliahkan sebagai *certification authority* sentiasa akan diaudit dan dipantau oleh kementerian agar sistem sekuritinya adalah memuaskan atau tidak.

Berkenaan dengan elemen program bumiputera di dalam pelan induk e-commerce, seperti yang sedia maklum tadi, e-commerce mendapat julukan satu, *a level playing field*, dengan izin, kepada peniaga-peniaga dan juga kepada orang yang baru hendak menceburi lapangan perniagaan ini. Ini bermakna bahawa syarikat IKS dapat menceburi lapangan dan bersaing secara berkesan dan oleh sebab itu syarikat boleh mengemukakan cadangan dan permohonan kepada kementerian atau MDC.

MDC telah dipertanggungjawab untuk menyiapkan laporan pelan induk e-commerce dan laporan ini telah pun diterima oleh *National E-Commerce Committee*, dengan izin, jawatankuasa kebangsaan tentang e-commerce yang dipengerusikan oleh Tan Sri KSN. Memorandum akan disediakan dan kalau diterima, tindakan akan diambil di setiap peringkat.

Yang Berhormat bagi Parit Sulong juga ada membangkit tentang kawalan penubuhan syarikat 'dotCom' dan tentang 'dotCom' baru-baru ini. Memang setakat ini dan masa kini, ada banyak syarikat yang terlibat dalam bisnes 'dotCom' ini. Walaupun amaran telah diberi tetapi kita mesti ambil pandangan bahawa perniagaan 'dotCom' ini adalah dalam bidang teknologi yang tinggi dan merupakan kadang-kadang risiko yang tinggi. Tetapi ini perlu untuk perkembangan Internet dan khasnya e-business dan e-commerce ini.

Tetapi kalau kita lihat syarikat-syarikat seperti 'amazon.com' itu yang masih mengalami kerugian tetapi nilainya setakat ini ialah USD340 bilion, dan inilah

merupakan satu *trend* untuk syarikat 'dotCom' ini. Tetapi kita pun mesti ambil berat dan dengan teliti bahawa ada kemungkinan syarikat yang hendak menjadi 'dotCon' itu - 'c-o-n', bukan 'c-o-m', berkenaan dengan ini.

Akhirnya Tuan Pengerusi, Kubang Kerian. Kubang Kerian ada bangkit tentang langkah-langkah yang dijalankan untuk melatih tenaga mahir untuk mengisi kerja-kerja di dalam kawasan MSC. Tuan Pengerusi, projek MSC telah mengambil kira keperluan tenaga secara menyeluruh dan jangka panjang. Di peringkat sekolah, kita ada sekolah bestari yang meliputi sekolah rendah dan sekolah menengah dan peringkat institusi pengajian tinggi, 11 buah universiti telah ditarafkan sebagai taraf MSC.

Yang Berhormat Kubang Kerian pun ada bangkit tentang perjudian di Internet. Jadi apa yang saya terangkan awal tadi ialah wujudnya kejadian perjudian di cyber café dan apa yang saya ingin tegaskan di sini ini bahawa perjudian ini bukanlah sebab Internet dan penggunaan Internet dan judi ini memanglah tidak dibenarkan dan pihak polis pun boleh mengambil tindakan atas kes kejadian judi kalau berlaku di cyber café dan sebagainya.

Tuan Pengerusi, inilah penjelasan yang telah diberi atas perkara-perkara yang dibangkit oleh sebelas Ahli Yang Berhormat ini dan sekiranya ada perkara yang dibangkit dan mungkin tidak dijawab, saya minta maaf dan boleh memberitahu secara lain. Sekian, terima kasih.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ahli-ahli Yang Berhormat, masalahnya ialah bahawa wang sejumlah RM33,261,200 bagi Maksud B.49 di bawah Kementerian Tenaga, Komunikasi dan Multimedia jadi sebahagian daripada Jadual hendaklah disetujukan.

Masalah dikemuka bagi diputuskan, dan disetujukan.

Wang sejumlah RM33,261,200 bagi Maksud B.49 diperintahkan jadi sebahagian daripada Jadual.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Masalahnya ialah bahawa perbelanjaan sebanyak RM223,363,000 bagi Maksud P.49 yang disebut dalam Anggaran Pembangunan 2000 hendaklah diluluskan.

Masalah dikemuka bagi diputuskan, dan disetujukan.

Wang sebanyak RM223,363,000 bagi Maksud P.49 diluluskan jadi sebahagian daripada Anggaran Pembangunan 2000.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Saya minta Menteri buat usul untuk memanjangkan mesyuarat kita pada kali ini. Majlis bersidang semula. Ya, silakan.

[Majlis Mesyuarat bersidang semula]

USUL

WAKTU MESYUARAT DAN URUSAN DIBEBASKAN DARIPADA PERATURAN MESYUARAT

Timbalan Menteri Perpaduan Negara dan Pembangunan Masyarakat [Dr. Tiki anak Lafe]: Terima kasih. Tuan Yang di-Pertua, saya mohon mencadangkan iaitu:

Bahawa menurut Peraturan Mesyuarat 12(1), Majlis Mesyuarat hari ini tidak akan ditangguhkan sehingga pukul 7.45 malam.

Setiausaha Parlimen Kementerian Pembangunan Usahawan [Tuan Rizalman bin Abdullah]: Tuan Yang di-Pertua, saya mohon menyokong.

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Terima kasih. Ahli-ahli Yang Berhormat, sekarang saya kemukakan masalah kepada Majlis bagi diputuskan. Masalahnya ialah:

Bahawa menurut Peraturan Mesyuarat 12(1), Majlis Mesyuarat hari ini tidak akan ditangguhkan sehingga pukul 7.45 malam.

Usul dikemuka bagi diputuskan, dan disetujukan.

[Majlis bersidang dalam Jawatankuasa]

[Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah] mempengerusikan Jawatankuasa]

Maksud B. 50 [Jadual] -

Maksud P. 50 [Anggaran Pembangunan 2000] -

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ahli-ahli Yang Berhormat, Kepala Bekalan B.50 dan Kepala Pembangunan P.50 di bawah Kementerian Pembangunan Usahawan terbuka untuk dibahas. Kita ada lagi Ahli-ahli Yang Berhormat kita yang tak pernah bercakap ini. Jadi kita hendak dengar. Jadi, saya jemput Libaran. Sila.

4.48 ptg.

Tuan Juslie bin Ajirol [Libaran]: Terima kasih, Tuan Pengerusi. Sebelumnya saya membahas Maksud Bekalan 50 terlebih dahulu saya mengucapkan tahniah kepada Pengerusi MARA yang baru dan terima kasih kepada Pengerusi yang lama.

Tuan Pengerusi, saya ingin membawa Maksud P.50 dalam Butiran 00602 mengenai Maktab Rendah/Kolej Sains MARA yang menerima peruntukan sebanyak RM358,086,500. Tuan Pengerusi, saya sesungguhnya amat menyokong di atas peningkatan peruntukan ini memandangkan betapa pentingnya memperkemarkan operasi bagi melahirkan pelajar keluaran MRSM yang berkualiti dan cemerlang. MRSM merupakan tapak atau asas ke arah melahirkan golongan pelapis iktisad sains yang bermutu. Kementerian Pembangunan Usahawan yang dipertanggungjawabkan menerusi MARA wajar memberikan perhatian terhadap perkembangan memandangkan hari ini Malaysia telahpun mengalami kekurangan tenaga pakar terutama dalam bidang perubatan dan kejuruteraan.

Dalam tempoh sepuluh tahun ini, iaitu dari tahun 1990 sehinggalah tahun 2000, enrolment, dengan izin, kesebelas buah MRSM di seluruh negara memperlihatkan pertambahan yang cukup menggalakkan. Enrolment ini bagi peringkat menengah rendah misalnya, pertambahan ketara iaitu dari seramai 1,120 orang pada tahun 1990 kepada 14,400 orang pada tahun 2000 ini. Di peringkat menengah atas pula, enrolment di tahun 1990 adalah seramai 9,770 berbanding 11,500 pada tahun ini.

Peningkatan dalam enrolment ini ternyata menuntut pertambahan dalam kemudahan asas MRSM seperti pertambahan bilangan MRSM sendiri selain bilik darjah dan bilik asrama, kemudahan bilik perpustakaan yang lebih lengkap, komputer dan sebagainya.

Tuan Pengerusi, pembinaan lebih banyak MRSM perlulah diberi perhatian yang serius kerana sejak kebelakangan ini kemasukan pelajar terpaksa disekat memandangkan tempat di MRSM begitu terhad. Kemasukan ke Tingkatan Satu di semua MRSM tahun ini hanyalah sebanyak 1,750 orang, iaitu satu jumlah yang amat kecil berbanding jumlah sebenar pelajar yang mencatat keputusan begitu cemerlang dalam Ujian Penilaian Sekolah Rendah (UPSR) di seluruh negara termasuklah di

Sabah mungkin juga di Sarawak khasnya di kawasan saya di Libaran dan fenomena ini sudah tentu berlanjutan sejak sekian lamanya.

Tuan Pengerusi, sudah tiba masanya pihak kementerian memperkemaskan operasi MRSM, iaitu sama ada membesarkan sekolah yang sedia ada ataupun menambahkan bilangan sekolah untuk menampung kelompok pelajar yang berkelayakan tetapi terhalang oleh jumlah tempat yang begitu terhad. Saya begitu menekankan bilangan kemasukan pelajar ke MRSM kerana saya yakin sistem pembelajaran di sini mampu menghasilkan para pelajar yang cemerlang dalam mata pelajaran sains yang mengikut statistik agak lemah pencapaiannya. Sebagai contohnya, dalam Rancangan Malaysia Keenam peratusan penuntut peringkat menengah atas di sekolah bantuan kerajaan yang mengikuti aliran sains dan teknikal telah berkurangan daripada 22.8% pada tahun 1990 kepada 21.3% pada tahun 1995. Pencapaian ini ternyata di bawah sasaran untuk mencapai 60% pelajar menengah atas memasuki aliran sains.

Tuan Pengerusi, prestasi pelajar dalam aliran sains perlulah dipertingkatkan dan saya yakin pemupukan budaya belajar yang tekun disulami kegiatan kurikulum dan kepimpinan di MRSM berupaya memenuhi matlamat itu. Justeru itu, saya memohon mencadangkan sejumlah peruntukan hendak disalurkan bagi menyediakan perkara-perkara yang saya sebutkan ini.

Pertamanya, mewujudkan banyak lagi sekolah MRSM di seluruh negara khususnya di negeri Sabah yang agak ketinggalan jauh. Saya teringat beberapa tahun yang lalu di mana pihak MARA khususnya kementerian telah berjanji mewujudkan sebuah MRSM di kawasan saya, khususnya di Sandakan meliputi keempat-empat Parlimen, iaitu Libaran, Kinabatangan, Beluran dan Sandakan. Kita harap pihak kementerian dapat mengkajinya semula.

Yang kedua, tenaga pengajar yang mahir lagi terlatih, mereka ini bukan sahaja pemegang ijazah malah yang berpengalaman mengendalikan pelajar pintar.

Yang ketiga, melengkapkan alat bantuan mengajar agar proses pembelajaran berjalan dengan kemas, cekap dan sempurna.

Yang keempat, insentif kepada guru untuk menganjurkan kelas tambahan terhadap mata pelajaran tertentu seperti sains dan matematik.

Yang kelima, memperhebatkan lagi aktivitis cintakan sains seperti pertandingan reka cipta, buku skrap sains, debate (pidato) dan kuiz di semua peringkat sekolah sebagai *input* tambahan kepada para pelajar.

Tuan Pengerusi, penekanan terhadap sains penting kerana melaluinya negara pasti memiliki golongan profesional sains yang tersendiri dan tidak lagi mengharapkan profesional *input* yang tidak ada semangat kenegaraan yang kukuh. Kita amat jelas bahawa kehadiran mereka hanya untuk mengisi ruang yang kosong serta bermatlamatkan komersial semata-mata. Keikhlasan untuk bekerja secara bersungguh-sungguh juga kurang dan untuk itu eloklah kementerian mengambil langkah yang proaktif mendidik, melatih, memahir dan mempercekapkan anak watan sendiri ke arah melahirkan cendekiawan profesional tempatan yang bertaraf dunia. Sekian, saya mohon menyokong.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Bukit Mertajam.

4.55 ptg.

Puan Chong Eng [Bukit Mertajam]: Terima kasih Tuan Pengerusi. Saya juga ingin mengambil bahagian dalam perbahasan sekarang, iaitu Maksud B.50, Kementerian Pembangunan Usahawan, Butiran 020000 - Pelesenan dan secara lebih spesifik 0201000 - Lembaga Pelesenan Kenderaan Perdagangan Semenanjung.

Tuan Pengerusi, pada tahun 1997, Majlis Perbandaran Pulau Pinang telah mengumumkan bahawa MPPP ingin melancarkan satu projek bas percuma di Pusat Bandar Georgetown. Tujuan ini ialah untuk mengurangkan kesesakan lalu lintas di kawasan pusat bandar. Walaupun beberapa pihak berpendapat bahawa projek ini tidak akan mencapai tujuannya kerana kekurangan tempat-tempat letak kereta dan juga orang yang memandu kereta tidak akan menukar dan menaiki bas. Tetapi MPPP terus ingin menjalankan projek ini, tetapi pada akhirnya dikatakan Kementerian Pembangunan Usahawan tidak beri lesen untuk menjalankan projek ini dan bas-bas ini

tidak mendapat lesen maka projek ini tidak boleh dijalankan. Sampai hari ini projek ini pun masih belum dijalankan. Saya ingin mendapat satu penjelasan daripada Kementerian bahawa adakah MPPP telah memohon lesen sekali lagi dan apakah alasannya lesen ini tidak diberikan?

Yang kedua, saya ingin menyentuh tajuk - sebelum itu juga saya ingin meminta sedikit penjelasan bagaimana lesen lori diberi kerana ada aduan daripada operator-operator lori mengatakan mereka terpaksa menyewa lesen atau permit lori kerana permohonan mereka tidak diluluskan dan beliau ada enam buah lori tetapi perlu menyewa tiga buah lesen untuk tiga lori dan ini telah menambah kos operation? Maka, saya ingin mendapat penjelasan apakah polisi kementerian ini? Tidakkah mereka yang mempunyai lori diberi lesen ataupun ini memang polisi kementerian supaya memberi lesen kepada orang-orang yang tertentu supaya mereka boleh mendapat keuntungan dengan menyewa lesen-lesen ini kepada orang lain.

Tuan Pengerusi, saya juga ingin menyentuh Butiran 050000 - Pembangunan Usahawan. Kami semua faham bahawa Kementerian Pembangunan Usahawan dikatakan untuk memberi bantuan kepada usahawan Bumiputera dan dikatakan mereka perlu diberi bantuan supaya meningkat daya saingan mereka. Tetapi yang saya risaukan ialah Tuan Pengerusi, ada sesetengah usahawan yang mendapat bantuan, mereka tidak benar-benar menjalankan perniagaan mereka tetapi mereka menjadi broker kontrak. Mereka hanya mendapat kontrak dan selepas itu subkontrak kepada orang lain dan mereka mendapat hanya komisen 10% dan sekiranya bantuan terus diberi kepada usahawan sejenis ini sampai bila-bila masa kita dapat meningkat daya saingan mereka.

Maka saya ingin mendapat penjelasan daripada kementerian adakah kita buat suatu kajian adakah program ini telah meningkatkan daya saingan usahawan bumiputera. Dan ini adalah amat penting kerana pada waktu 2002 kita akan menghadapi satu pasaran dunia yang dikatakan dunia tidak ada batasan. Sekiranya mereka tidak dapat bersaing dalam negara kita sendiri macam mana mereka akan bersaing dengan dunia dan ini akan mendatangkan satu masalah kepada seluruh negara kita. Maka saya ingin mendapat penjelasan bagaimana kita akan menentukan, adakah program ini telah berjaya meningkatkan daya saingan usahawan bumiputera dan sudah setingkat mana adakah mereka sekarang sudah boleh bersaing secara bebas dalam negara kita sendiri. Sekiranya mereka masih belum lagi mencapai tingkat ini macam mana? Adakah mungkin cara sekarang mungkin bukan cara yang terbaik. Mungkin mesti kita perlu cara yang lain supaya dalam dua tiga tahun ini kita dapat menolong supaya meningkatkan daya saingan golongan usahawan ini.

Saya juga ingin menyentuh butiran 090600, Program Pembangunan Usahawan Wanita. Saya ingin mendapat penjelasan daripada kementerian apakah program yang ada pada waktu sekarang dan berapakah orang usahawan wanita telah mendapat manfaat daripada program ini. Dan adakah ini juga terhad kepada golongan bumiputera sahaja. Kerana sekiranya ini saya berpendapat bahawa kita mesti berdasarkan mereka yang baru kepada satu sektor. Dan mereka yang baru kepada satu sektor bukan sahaja bumiputera. Seperti saya, keluarga saya tidak pernah berniaga dan sekiranya saya hendak menceburi kepada sektor perniagaan saya perlu bantuan juga. Dan ramai lagi yang perlu bantuan juga. Maka saya harap ini boleh diberi pertimbangan supaya mereka yang baru kepada sektor ini, mereka yang perlu tidak kira kaum dan agama dan juga gender mereka diberi bantuan.

Tuan Pengerusi, saya juga tertarik kepada butiran 00600 sampai 00615, Majlis Amanah Rakyat. Ini juga satu program supaya kita meningkatkan atau melatih lebih ramai bumiputera dalam beberapa bidang khususnya dalam bidang perniagaan. Dan saya juga ingin tahu adakah kita mengadakan satu kajian untuk mengenalpastikan keberkesanan program ini supaya kita boleh menetapkan adakah program ini telah mencapai apa tujuan yang kita kehendaki dan sekiranya masih belum mencapai apakah tujuan yang kita kehendaki, apakah sebabnya dan mungkin kita perlu ada pendekatan yang baru khususnya dalam masa sekarang yang kita katakan kita mencecah ke alaf

baru. Mungkin kita perlu mengadakan pendekatan yang baru supaya kita bukan sahaja meningkatkan daya saingan golongan bumiputera tetapi juga kita dapat mengeluarkan lebih ramai profesional-profesional dan juga usahawan-usahawan yang baru yang mereka tidak pernah menjadi usahawan tetapi sekarang mahu jadi usahawan, mereka dapat bantuan juga. Sekian, terima kasih.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, Larut.

5.05 ptg.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar [Larut]: Terima kasih Tuan Pengerusi. Saya juga ingin turut sama memberikan pandangan mengenai beberapa perkara berkaitan dengan B.50 Kementerian Pembangunan Usahawan.

Perkara pertama ialah mengenai butiran 080000, Dasar Baru. Saya difahamkan bahawa kerajaan sejak September tahun 1997 merancang untuk menubuhkan dana usahawan pertanian bumiputera. Ia bertujuan untuk melahirkan usahawan kelas menengah.

Tuan Pengerusi, untuk pengetahuan Dewan, perkara ini pernah ditimbulkan dalam Perhimpunan Agung UMNO pada tahun yang sama. Saya fikir kementerian ini perlu memikirkan soal ini secara serius kerana usahawan bumiputera tidak semestinya ditumpukan hanya di kawasan bandar dan pinggir bandar sahaja. Hakikat sekarang ialah industri pertanian masih tersisih kerana kekurangan modal dan tenaga. Kerana itu sokongan kerajaan khususnya Kementerian Pembangunan Usahawan amatlah diperlukan. Satu faktor lagi yang boleh mengukuhkan dana ini ialah masih banyak tanah orang Melayu di kawasan luar bandar yang tidak diusahakan secara komersial.

Berkaitan dengan B.50 ini juga saya ingin menyentuh butiran 050100 iaitu Pembangunan Perniagaan.

Tuan Pengerusi, ketika membentangkan Belanjawan tahun 2000 pada Oktober 1999, kerajaan disebut akan memperuntukkan sejumlah RM106.1 juta melalui kementerian ini untuk membeli ruang niaga di lokasi strategik dan kemudian akan menjualkannya kepada usahawan bumiputera. Saya mengalu-alukan usaha kerajaan ini sudah pasti kementerian ini akan dapat membantu membangunkan lagi kontraktor dan usahawan bumiputera dalam berbagai bidang khususnya bidang perniagaan dan industri pembinaan. Bagaimanapun, ada beberapa cadangan yang ingin saya kemukakan.

Pertama, oleh kerana sehingga ini tiada sebarang makluman atau kenyataan daripada menteri mengenai tabung ini, saya mohon supaya dijelaskan apakah peruntukan ini sudah tersedia dan apakah lokasi strategik itu sudah dikenal pasti.

Kedua, dalam memberikan kontrak-kontrak diharapkan bumiputera diberikan keutamaan kerana ini banyak membantu mereka khususnya ketika kegawatan ekonomi masih dirasakan walaupun tidak banyak. Saya mencadangkan supaya kementerian ini benar-benar membantu usahawan Melayu untuk mereka menyelesaikan masalah aliran tunai.

Ketiga, saya mencadangkan supaya dilonggarkan sedikit beberapa peraturan kontrak seperti menggantikan jaminan bank dengan wang jaminan pelaksanaan.

Keempat, kementerian ini juga diminta supaya membantu kontraktor bumiputera dengan menyediakan pembayaran pendahuluan 15%.

Kelima, Tuan Pengerusi, adalah diminta agar kementerian dapat menjamin supaya bayaran sebanyak 50% dalam tempoh 14 hari daripada tarikh tuntutan dapat diterima. Sekian, terima kasih.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, Pokok Senalah dulu.

5.08 ptg.

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]: Terima kasih Tuan Pengerusi. Saya ingin menyentuh B.50 butiran 060000, Majlis Amanah Rakyat iaitu MARA.

Yang saya hendak tekankan di sini ialah untuk meminta penjelasan daripada Yang Berhormat Menteri. Apa yang saya lihat dalam penyata ini menunjukkan bahawa kekurangan peruntukan lebih daripada RM16 juta dalam belanjawan ini. Dan apakah faktor-faktor yang menyebabkan kekurangan peruntukan berbanding dengan tahun 1999. Kerana pada saya kekurangan ini sudah tentulah akan sedikit sebanyak memberi kesan yang tidak begitu baik kepada usaha kita untuk membangun masyarakat bumiputera khususnya kerana MARA ditubuhkan ialah untuk memberikan suatu bantuan dari segi latihan pendidikan, pembangunan perniagaan dan sebagainya untuk bumiputera termasuklah dalam soal pendidikan.

Saya bimbang nanti dengan kekurangan peruntukan ini akan menyebabkan keadaan masyarakat bumiputera akan terabai, apatah lagi kita melihat akhir-akhir ini bahawa banyak kepentingan-kepentingan bumiputera terabai. Malah kalau saya hendak baca angka-angka yang ditunjukkan dalam tahun 1996, 1997, kalau kita melihat bahawa bantuan-bantuan modal yang diberikan kepada bumiputera berdasarkan kepada jumlah modal pinjaman yang dikeluarkan oleh pihak kerajaan sama ada di bawah Kementerian Pembangunan Usahawan atau kementerian yang lain, tersangat kecil. Oleh sebab itu saya bimbang bahawa dengan kekurangan sebanyak 1.8% kekurangan peruntukan berbanding dengan tahun 1999, ini sangat membimbangkan saya dan harus diberikan penjelasan yang munasabah.

Satu perkara lagi ialah tentang peruntukan pinjaman pendidikan. Saya ingin mendapat penjelasan daripada Yang Berhormat Menteri, apakah bentuk pinjaman pendidikan yang masih dikeluarkan oleh MARA. Apakah hanya diberikan kepada pelajar-pelajar yang mendapat peluang untuk melanjutkan pelajaran ke IPTS ataupun termasuk juga IPTA. Sebab sekarang ini seperti IPTA sudah pun ditampung oleh Perbadanan Tabung Pendidikan Tinggi Negara. Apakah MARA tidak lagi mengeluarkan pinjaman pendidikan kepada pelajar-pelajar yang melanjutkan pelajaran ke IPTA dan hanya menumpukan kepada IPTS. Sebab saya difahamkan bahawa kalau ini berlaku sudah tentulah bagi saya kerugian kepada pelajar-pelajar bumiputera, kerana yang melanjutkan pelajaran ke IPTA khususnya mereka terpaksa membayar kepada Tabung Pendidikan Tinggi Negara dengan charges sebanyak 4%. Sedangkan MARA sudah tentulah mereka tidak dibebankan dengan kadar seperti yang sedemikian rupa. Jadi oleh sebab itu saya ingin mendapat penjelasan daripada Yang Berhormat Menteri.

Kemudian saya ingin menyentuh Butiran yang sama 07000 iaitu Perbadanan Kraftangan Malaysia. Saya lihat bahawa peruntukannya bertambah kepada PKKM - Perbadanan Kemajuan Kraftangan Malaysia, peruntukan bertambah tetapi yang saya lihat beza di sini ialah berkenaan dengan operasi pejabat-pejabat di beberapa negeri yang sudah ditutup operasinya. Ini menunjukkan bahawa prestasi Perbadanan Kemajuan Kraftangan Malaysia itu tidak begitu baik. Sedangkan kita tambah pula peruntukan di dalam belanjawan kali ini. Umpamanya di Melaka, saya difahamkan sudah ditutup, di Johor sudah ditutup tetapi masih dimasukkan lagi dalam belanjawan ini beberapa peruntukan untuk pengeluaran kraftangan di negeri Johor. Sedangkan saya difahamkan bahawa Perbadanan Kemajuan Kraftangan di peringkat negeri Johor sudah pun ditutup iaitu bidang yang diberikan kepada negeri Johor ialah tembikar dan tenunan. Begitu juga di Pulau Pinang saya difahamkan sudahpun ditutup, di Perlis pameran dan jualan sudah pun ditutup, dan saya difahamkan bahawa kawasan Pokok Sena pun akan ditutup dalam tempoh yang tidak berapa jauh lagi ini.

Jadi saya bimbang juga bahawa kalau ditutup nanti akan memberikan suatu implikasi yang agak buruk bahawa mungkin orang akan melihat bahawa adakah kerana kawasan Parlimen Pokok Sena itu di menangi oleh PAS, jadi kerajaan pergi tutup. Jadi tidak seharusnya begitu, kalau ada hasrat untuk ditutup, saya minta untuk dikaji balik.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Buat rayuan Yang Berhormat, buat rayuan ya.

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: Ya, insya-Allah. Sebab bagi saya, pertamanya ialah dari segi kepentingan pekerja. Pekerja-pekerja di pejabat di PKKM di Kedah kerana bagi saya bahawa ke mana mereka selepas ini, mungkin mereka itu

akan dibawa ke pejabat-pejabat yang lain. Sudah tentulah bagi Kumpulan 'C' dan Kumpulan 'D' ini dia hendak duduk di Kuala Lumpur ini dengan gaji, dengan pendapatan yang agak kecil, sudah tentulah kemampuan mereka agak terhad. Ini akan menyulitkan mereka. Sebab itu pihak kementerian harus mencari jalan bagi penyelesaian kepada masalah ini.

Satu perkara lagi yang saya hendak sentuh tentang kraftangan ini ialah kelemahan dari sudut perancangan dan pengurusan. Kadang-kadang kita lihat umpamanya di negeri Kedah, kawasan Pokok Sena, keluasan itu sampai lapan ekar. Lapan ekar tanah dengan bangunan yang begitu besar dan sebagainya. Tetapi dari sudut perancangan kegiatan, aktiviti, dari sudut promosi barangan-barangan kraftangan itu agak berkurangan yang menyebabkan kadang-kadang pejabat itu beroperasi tetapi dari sudut jualan, pendapatan dari hasil jualan tidak begitu banyak.

Ini menyebabkan bagi saya antara punca-punca kepada yang menyebabkan ditutupnya pejabat-pejabat seperti ini. Umpamanya saya difahamkan bahawa kekerapan berlakunya perubahan-perubahan aktiviti yang dirancang pada peringkat atasan. Ini yang menyulitkan dari sudut operasi, perancangan kegiatan, aktiviti yang terpaksa dilalui oleh pejabat-pejabat peringkat negeri. Kemudian penyelenggaraan bangunan yang begitu besar yang menyebabkan memakan kawasan yang luas yang terpaksa kita tanggung dengan jumlah perbelanjaan yang begitu besar.

Jualan pula saya lihat macam saya katakan tadi bahawa tidak mencukupi. Bagi saya sekadar diadakan pameran, sekadar diadakan pameran barangan yang ada. Tetapi perlu dicarikan satu kaedah bagaimana barangan-barangan yang dikeluarkan oleh kraftangan itu dapat dipasarkan secara yang lebih meluas, supaya keuntungan itu dapat diperolehi oleh kraftangan. Begitu juga saya difahamkan bahawa dalam masalah berkaitan dalam soal latihan kepada pelatih-pelatih dan sebagainya yang tidak diberikan penekanan yang begitu serius dan tidak ada tindakan susulan dan sebagainya.

Sebab itu saya bimbang bahawa bangunan-bangunan yang begitu besar dalam kemajuan kraftangan ini tidak memberikan apa-apa makna tetapi sebaliknya kita terpaksa menanggung bebanan yang begitu besar. Umpamanya di Langkawi, di Pusat Budaya Kraf, Kompleks Budaya Kraf Langkawi di Teluk Yu jalan hendak pergi ke Kisap. Saya melihat operasinya tidak begitu menguntungkan sedangkan saya difahamkan bayaran bil elektriknya RM50,000 sebulan. Ini satu perkara yang sangat tidak sewajarnya. Sedangkan pendapatan, pulangan balik kepada pameran jualan barang-barang itu tidak begitu baik, tidak begitu banyak yang boleh dimanfaatkan oleh Perbadanan Kraftangan ini. Sebab itu perlu dikaji balik, dirancang balik program-program supaya ianya dapat digemblengkan supaya dapat menjamin keuntungan dan mengelakkan daripada kerugian.

Sebab itu untuk ke hadapan ini saya mengharapkan supaya pihak kementerian seharusnya mengawasi perancangan projek-projek di bawah kraftangan ini supaya ia tidak menjadi projek-projek mega yang hanya melambangkan keindahan tetapi sebenarnya tidak ada perancangan yang teliti untuk menyelamatkan wang kerajaan, wang negara ialah wang rakyat, saya harapkan.

Kemudian Tuan Pengerusi, saya juga ingin menyentuh tentang P.50, Butiran 00100 berkenaan dengan Perbadanan Kemajuan Negeri. Saya difahamkan bahawa Perbadanan Kemajuan Negeri ini di bawah pemantauan dalam beberapa hal khususnya dari segi pemberian peruntukan kepada kerajaan negeri di bawah Perbadanan Kemajuan Negeri. Saya ingin mendapat penjelasan daripada Yang Berhormat setakat mana, saya sudah bersembang tadi dengan Yang Berhormat tetapi tidak sempat hendak habis, setakat mana pemantauan ini untuk melihat keberkesanan peruntukan yang diberikan oleh pihak kementerian supaya diguna oleh Perbadanan Kemajuan Negeri-negeri ini untuk kepentingan rakyat dalam negeri tersebut. Ataupun untuk memantau setakat mana pemantauan yang boleh dibuat oleh kementerian ini terhadap Perbadanan Kemajuan Negeri terhadap pelaksanaan projek-

projek yang kadang-kadang pelaksanaan projek itu tidak menguntungkan, merugikan cara penjualan tanah dan sebagainya yang dibuat.

Umpamanya saya hendak tunjuk contoh apa yang berlaku di Kedah dalam Projek Pembangunan Kota Perdana di bawah Perbadanan Kemajuan Negeri Kedah iaitu projek pembangunan zon perindustrian bebas, perniagaan bebas IKS, perumahan institusi kerajaan bina semula kem 305 dan Welcome Plaza di atas tanah Perbadanan Kemajuan Negeri Kedah Lot 1468, dengan Lot 1469, seluas 6,655 ekar.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Sila gulung Yang Berhormat.

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: Ya, projek ini dikendalikan oleh Northern Gateway Sdn. Bhd. bersama dengan Perbadanan Kemajuan Negeri Kedah dan sebagainya. Yang saya hendak persoalkan di sini ialah kadar semasa harga pasaran tanah ialah RM1.50 ataupun RM2.00 satu kaki persegi, saya difahamkan. Tetapi tanah yang dijual oleh Perbadanan kepada syarikat tersebut ialah 0.21 sen sahaja yang dijual. Ini menunjukkan satu kerugian, satu perencanaan yang tidak cekap yang dibuat oleh Perbadanan Kemajuan Negeri Kedah di negeri Kedah. Oleh sebab itu saya meminta supaya jangan nanti peruntukan yang disediakan oleh pihak kementerian kepada Perbadanan Kemajuan Negeri tetapi tidak memberikan pulangan keuntungan yang sebenarnya hasil daripada perencanaan yang tidak cekap.

Banyak lagi maklumat-maklumat tentang projek Pembangunan Kota Perdana. Akhirnya..

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Cukup Yang Berhormat ya.

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: Akhirnya Tuan Pengerusi, B.50 - 090500 Pusat Khidmat Kontraktor. Saya ingin mendapat penjelasan daripada pihak kementerian apa jalan keluar penyelesaian bantuan yang boleh diberikan oleh Pusat Khidmat Kontraktor ini kepada kontraktor-kontraktor bumiputera khususnya 20 kontraktor bumiputera yang telah disenaraihitamkan oleh Kerajaan Negeri Melaka kerana dikatakan menyokong pihak pembangkang di dalam pilihan raya baru-baru ini sedangkan di dalam buku kegiatan aktiviti ini disebut bahawa antara aktivitinya ialah untuk membantu mereka, memberikan latihan dan sebagainya, mencari peluang-peluang projek dan sebagainya untuk khususnya bagi usahawan ataupun kontraktor-kontraktor bumiputera.

Saya kira bahawa seharusnya pihak kementerian dapat mengawasi tindakan-tindakan kerajaan negeri yang tidak demokratik dalam soal peluang-peluang projek-projek ini hanya semata-mata berasaskan kepada perbezaan politik sedangkan dalam Perlembagaan Persekutuan telah menyebutkan bahawa hak sama rata dalam Fasal 8 dalam Perlembagaan Persekutuan harus dimiliki oleh semua rakyat termasuklah dalam hal-hal urusan perniagaan. Sekian, terima kasih.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Kinabatangan.

5.22 ptg.

Tuan Moktar bin Radin [Kinabatangan]: Terima kasih, Tuan Pengerusi. Pertama saya ingin turut melibatkan diri dalam perbahasan bagi Maksud P.50 Butiran 05100 - Tabung Usahawan.

Tuan Pengerusi, saya harus mengucapkan berbanyak-banyak terima kasih kepada pihak kementerian ini kerana telah bersusah-payah dan bertungkus-lumus untuk memastikan bahawa masyarakat kita di Malaysia khususnya usahawan-usahawan peringkat menengah dapat meneruskan usaha mereka untuk turut bersaing bagi membentuk satu bangsa negara Malaysia yang tidak ketinggalan.

Tuan Pengerusi, saya maklum bahawa Kementerian Pembangunan Usahawan juga telah menawarkan sebanyak 18 buah Tabung Amanah Usahawan bagi sektor perbankan pembangunan pada tahun 1999 membabitkan bantuan RM312,691,000. Bagaimanapun apa yang menjadi kemusykilan kepada saya iaitu mengapa tidak

diwujudkan satu tabung untuk membantu dan melahirkan usahawan tani dan penternak di negara ini.

Pertanian yang saya maksudkan ialah berasaskan pertanian makanan yang sewajarnya mendapat perhatian semua pihak. Kita sedar bahawa Kementerian Pertanian dipertanggungjawabkan untuk menangani masalah ini. Walau bagaimanapun, kita dapat melihat bahawa Kementerian Pertanian tidak begitu memfokuskan dan tidak begitu ada penonjolan ke arah untuk memastikan bahawa usahawan petani dan penternak ini dapat pembelaan seratus peratus.

Tuan Pengerusi, kita juga sudah sedia maklum bahawa Malaysia hari ini begitu bergantung kepada import makanan dari beras, ikan, hasil ruminan iaitu daging, lembu dan kambing dan bukan ruminan iaitu ayam dan itik, hasil tenusu serta sayur-sayuran tahap kecukupan ekonomi komoditi makanan ini adalah di tahap dan di paras yang amat membimbangkan. Beras umpamanya, tahap kecukupan ekonominya di negara ini hanyalah 75%, sayur 87%, perikanan 91%, daging lembu 22% dan kambing hanya 6%.

Dalam tempoh Rancangan Malaysia Ke-6 import makanan telah bertambah 8.0% setahun yakni dari RM4.5 bilion kepada RM6.7 bilion untuk tempoh lima tahun dan jumlah ini tidak mustahil terus meningkat memandangkan permintaan tahap komoditi makanan semakin bertambah hari demi hari selari dengan pertumbuhan penduduk. Apakah untuk mengejar pembangunan kita mengetepikan makanan satu perkara asas bagi manusia. Hari ini kita mungkin selamat dan selesa kerana kekurangan bahan makanan di atasi dengan import tetapi kita tidak tahu apa yang akan berlaku di hari esok dan di hari-hari yang akan mendatang.

Tuan Pengerusi, kita janganlah menjadi seperti pepatah Melayu 'sudah terhantuk baru terngadah', biarlah kita gunakan pepatah Melayu 'sediakan payung sebelum hujan tiba'. Rata-rata negara dunia cukup bimbang dengan perkembangan pengeluaran bahan makanan terutamanya beras. Kekurangan beras di pasaran dunia pasti mencetus persaingan untuk mendapatkannya dan Jepun yang merupakan sebuah negara yang kaya akan cuba menawarkan harga yang tinggi untuk makanan ruji mereka yang pastinya tidak dapat ditandingi oleh kita.

Oleh itu saya fikir Malaysia perlu segera bertindak untuk memastikan kita tidak terputus bekalan beras di masa akan datang, sekurang-kurangnya sebagai langkah awal kita perlu memikirkan usaha untuk pertanian sara diri. Di sini saya ingin mencadangkan agar diwujudkan Tabung Usahawan Pertanian yang tujuannya membantu para petani luar bandar menjayakan pertanian berasaskan makanan, tidak kira sama ada bertanam padi atau menternak lembu dan kambing. Di Sabah misalnya masih banyak lagi tanah yang boleh dimajukan dan untuk mengisi matlamat tersebut begitu juga dengan tenaga mahir yang berpotensi.

Tuan Pengerusi, apa yang dapat saya lihat ialah matlamat tabung ini bersifat serampang dua mata, selain meningkatkan pengeluaran bahan makanan untuk keperluan domestik kita juga dapat membantu petani menganjak taraf hidup mereka. Mereka harus diberi ruang dan peluang untuk menikmati mobiliti tandingan dalam masyarakat di samping menyumbang kepada negara.

Tuan Pengerusi, perkara yang kedua yang ingin saya bahaskan iaitu Butiran 00611 - Pusat Giat MARA yang mana diperuntukkan RM4,999,000 yakni pertambahan RM2,689,000 dari tahun lalu. Saya amat menyokong pertambahan dalam peruntukan ini kerana pertama, saya ingin mengucapkan terima kasih kepada kementerian ini setelah hampir-hampir lima tahun saya berjuang untuk mendapatkan satu Pusat Giat MARA di Kinabatangan akhirnya pada pertengahan tahun 1999 telah diimplementasikan oleh kementerian ini dan masyarakat Kinabatangan amat mengalu-alukan dan mengucapkan ribuan terima kasih di atas keprihatinan kementerian ini.

Pusat Giat MARA harus diperkembangkan memandangkan ianya berupaya menyediakan peluang latihan asas kepada penuntut tercicir yang rendah pencapaiannya. Kedua, mengisi atau memberi input yang bermanfaat kepada remaja

tercicir dan mengekang mereka dari membuang masa tanpa hala tuju yang mantap dan menjadi lepak di pusat-pusat hiburan dan juga pusat-pusat membeli-belah.

Ketiga, secara tidak langsung Pusat Giat MARA membantu menyediakan pekerja terlatih dalam pelbagai sektor ekonomi negara sekurang-kurangnya kekosongan yang ada kelak akan diisi oleh anak tempatan yang betul-betul terlatih dan berkemahiran.

Saya akui kemampuan program ini dalam melahirkan belia yang berkemahiran dan pada hemat saya program ini wajar diperkembangkan. Menerusi Rancangan Malaysia Ke-7 misalnya, sejumlah RM409 juta diperuntukkan bagi membina 72 buah lagi Pusat Giat MARA, enam Institut Kemahiran Belia Negara dan lima Institut Latihan Kemahiran. Ini merupakan satu langkah berterusan yang bijak ke arah menyediakan belia terlatih.

Tuan Pengerusi, ura-ura Pusat Giat MARA dinaikkan taraf kepada Kolej Komuniti amat saya sokong demi memperbaiki mutu pengurusan dan kualiti pelajar lepasan pusat tersebut. Kolej Komuniti yang bakal diwujudkan nanti saya dapati berupaya beroperasi dengan lebih dinamik, terancang dan mudah dimantau perkembangannya.

Di sini saya ingin mencadangkan kalau boleh dengan seboleh-bolehnya biarlah Kolej Komuniti ini dimulakan di Kinabatangan, biarlah Kinabatangan menjadi permulaan bagi agenda kita untuk memastikan belia-belia yang tidak begitu mahir dalam bidang pendidikan dapat kita terapkan kerana Kinabatangan ini merupakan satu kawasan yang paling sesuai, ia berhampiran dengan daerah-daerah yang lain dan saya memberi jaminan tanah kita sediakan bagi pihak MARA untuk menubuhkan Kolej Komuniti ini kelak.

Tuan Pengerusi, saya amat yakin bahawa anak-anak tempatan Kinabatangan terlatih dan berkemahiran demi untuk meningkatkan lagi taraf hidup mereka di masa akan datang dan saya berharap mudah-mudahan dengan Menteri yang baru ini, saya rasa kita berkeyakinan kerana beliau ini berkesungguhan, ada komitmen untuk memajukan khususnya belia-belia dan masyarakat luar bandar. Pada saya kementerian ini kelak akan menjadikan belia-belia kita yang tercicir ini sebagai satu belia yang berhemah tinggi, berilmu dan ada keinginan dan sanggup berdiri di atas kaki sendiri.

Tuan Pengerusi, saya mohon menyokong dan mencadang. Terima kasih.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhammad bin Abdullah]: Kemaman.

5.31 ptg.

Tuan Abd. Rahman bin Yusof [Kemaman]: Terima kasih. Tuan Pengerusi, saya ingin membahaskan Maksud Bekalan P.50 Butiran 05000 - Pembangunan Usahawan.

Tuan Pengerusi, kerajaan banyak melabur untuk melatih dan cuba melahirkan usahawan-usahawan tempatan terutamanya di kalangan bumiputera. Walau bagaimanapun, usaha ini kebanyakannya usaha tidak bersungguh-sungguh dan tidak berkesan kerana ia dilakukan sekadar 'melepas batuk di tangga'. Ia dilakukan kerana desakan oleh masyarakat bumiputera yang mempersoalkan kegagalan kerajaan untuk melihat kaum bumiputera lebih berjaya dalam dunia perniagaan dan mengambil bahagian yang lebih besar dalam dunia pengkorporatan. Tengok sahajalah peruntukan yang diberikan kepada kementerian ini dalam pembangunan usahawan yang hanya melibatkan RM3.5 juta sahaja.

Untuk menutup kegagalan usaha kerajaan ini, maka banyaklah window dressing, dengan izin, dibuat untuk menyakinkan masyarakat Melayu kononnya kerajaan telah melahirkan usahawan-usahawan yang berjaya melalui projek penswastaan, sedangkan kejayaan individu-individu tertentu di dalam penganugerahan projek-projek penswastaan tidak boleh dikira sebagai kejayaan kerajaan dalam usaha untuk melahirkan usahawan-usahawan berjaya. Ini adalah kerana kejayaan mereka

bukan berlandaskan usaha mereka tetapi hanya penganugerahan oleh kerajaan dan kebanyakan mereka yang menerima projek-projek ini adalah daripada kalangan kaum kerabat dan mereka yang di sekeliling dengan mereka yang berkuasa sahaja. Kebanyakan kegagalan ini juga adalah kerana penglibatan ahli-ahli politik dan agensi-agensi dalam dunia perniagaan. Kita boleh lihat bagaimana ahli-ahli politik yang sanggup menjual pengaruh mereka dengan harga tertentu untuk mendapat lesen, kontrak, konsesi dan sebagainya untuk syarikat-syarikat asing dan bukan bumiputera dan membelakangkan langsung usahawan yang genuine, dengan izin, untuk mendapat kontrak secara telus dan wibawa.

[Timbalan Yang di-Pertua (Datuk Lim Si Cheng) *mempengerusikan Jawatankuasa*]

Kerajaan juga menganugerahkan kontrak berdasarkan siapa di belakang syarikat tersebut, bukan berlandaskan competency dan keupayaan. Akibatnya banyak kontrak tidak terlaksana dan terbengkalai kerana penganugerahan dibuat berlandaskan technical know who dan bukan technical know how. Kerajaan juga cuba menggalakkan supaya usahawan-usahawan tempatan menerokai perniagaan di luar negara, tetapi apa yang menyedihkan apabila agensi-agensi kerajaan mendapat kontrak atau menerokai sesuatu perniagaan di luar negara, agensi-agensi kerajaan ini menganugerahkan kontrak mereka kepada kontraktor-kontraktor Negara Ketiga dan bukan kontraktor tempatan.

Sebagai contoh, Petronas, Telekom dan sebagainya tidak membawa bersama kontraktor-kontraktor untuk mengendalikan kontrak mereka di luar negara tetapi mengambil kontraktor dari Negara Ketiga seperti Jepun, India, United Kingdom dan sebagainya untuk melaksanakan kontrak mereka. Ini berlainan sekali dengan syarikat-syarikat Jepun atau Eropah yang apabila mereka mendapat kontrak, mereka akan membawa bersama-sama mereka syarikat dari negara mereka untuk melaksanakan kontrak-kontrak tersebut termasuklah menggunakan bahan-bahan binaan dari negara mereka, buruh dan sebagainya. Ini membantu usahawan dari negara mereka untuk mengembangkan sayap mereka untuk menerokai pasaran di luar negara.

Perkara ini juga berlaku di Malaysia sendiri di mana kontrak yang diperolehi oleh syarikat-syarikat asing seperti dari negara Jepun dan Eropah akan membawa syarikat dari negara mereka untuk melaksanakan kerja-kerja kontrak. Kalau ada pun syarikat-syarikat tempatan, mereka sekadar menjadi Front kepada syarikat-syarikat Jepun atau untuk mengambil hati pihak-pihak tertentu dalam pelaksanaan kerja mereka. Persoalannya, apakah kerajaan tidak akan menekan agensi-agensi kerajaan yang mendapat kontrak di luar negara supaya membawa bersama mereka kontraktor-kontraktor tempatan untuk melaksanakan kontrak mereka di luar negara atau akan membiarkan begitu sahaja.

Apakah kerajaan akan mengawal supaya kontraktor-kontraktor asing yang dianugerahkan kontrak supaya menggunakan kontraktor tempatan, bahan binaan tempatan dan buruh tempatan supaya syarikat-syarikat tempatan dapat menikmati bersama dalam penganugerahan kontrak oleh kerajaan kepada syarikat-syarikat asing. Sering kedengaran kontraktor-kontraktor asing ini menggunakan isu kontraktor-kontraktor tempatan tidak competence, tidak berupaya dan sebagainya yang hanya merupakan alasan untuk mereka membawa kontraktor dari negara mereka untuk melaksanakan kontrak mereka. Selagi kita membiarkan alasan-alasan ini digunakan, selagi itulah kita tidak akan dapat membina usahawan-usahawan yang competence dan berkeupayaan. Kita lihat bagaimana negara Jepun tidak akan membenarkan langsung kontraktor-kontraktor asing memasuki negara mereka, walaupun mereka tidak mempunyai kepakaran, mereka hanya membenarkan pakar sahaja dan bukan syarikat untuk melaksanakan kerja-kerja mereka di Jepun sehingga berlaku trade war di antara Jepun dan Amerika dalam kes pembinaan kereta di mana Jepun tidak membenarkan parts daripada negara Amerika untuk memasuki Jepun, sedangkan Jepun tahu bahawa bahan-bahan ataupun parts daripada Amerika ini berkualiti tinggi tetapi mereka tidak akan membenarkan memasuki pasaran negara mereka.

Polisi ini ada baiknya kerana akibat daripada polisi ini masyarakat Jepun menjadi masyarakat yang inovatif dan kreatif dan ini membina banyak penciptaan-penciptaan barang-barang kegunaan yang boleh diniagakan di dalam negara mereka dan juga untuk dieksport ke luar negara. Kita juga lihat bagaimana konsep yang digunakan oleh syarikat-syarikat Jepun iaitu Konsep Flying Goose di mana sahaja mereka akan pergi, mereka akan membawa bersama-sama mereka syarikat-syarikat untuk melaksanakan kerja-kerja mereka dan mereka tidak akan tinggalkan mana-mana seorang daripada kumpulan mereka untuk melaksanakan kerja-kerja mereka dan akibatnya kita lihat bagaimana competency di kalangan Flying Goose ini ataupun syarikat-syarikat di dalam kumpulan ini dapat berjaya melaksanakan kerja-kerja mereka dengan baik dan efisien. Saya harap syarikat-syarikat tempatan terutamanya Petronas, Telekom, Tenaga Nasional melihat konsep ini supaya apabila mereka ke luar negara pun mereka akan membawa bersama kontraktor-kontraktor tempatan.

Sekian, terima kasih.

[9 orang Ahli Yang Berhormat bangun untuk berucap]

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Ramai lagi hendak berucap. Jadi Yang Berhormat, sebenarnya saya fikir Yang Berhormat pun bersetujulah kita memang kesuntukan masa dan selepas ini satu lagi kementerian kita harap boleh selesai pada malam ini. Bolehkah saya mencadangkan saya membenarkan dua orang berucap, selepas itu saya hendak minta Menteri untuk menjawab. Memang keputusan ini tidak disukai, tetapi apa hendak buat. Saya haraplah kalau Yang Berhormat faham kedudukan kita. Jadi, saya ingin memberikan peluang kepada....

Tuan Nasharudin bin Mat Isa: Yan.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Sipitang...

Beberapa Ahli: Ahh...

Datuk Dr. Haji Yusof bin Haji Yacob: Terima kasih, Tuan Pengerusi. Sipitang.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Kalau Yang Berhormat boleh sanggup 5 minit, saya boleh benarkan 4 oranglah.

Datuk Dr. Haji Yusof bin Haji Yacob: Saya 5 minit sahaja, 5 minit.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: 5 minitlah setiap orang. Jadi, Sipitang dululah, Sipitang dulu.

5.49 ptg.

Datuk Dr. Haji Yusof bin Haji Yacob [Sipitang]: Terima kasih, Tuan Pengerusi atas peluang dalam pertarungan untuk bercakap ini. Di bawah B.50 Kementerian Pembangunan Usahawan. Tahniah kepada Menteri yang baru – baru-baru lantik sudah lawat kawasan saya, Tuan Pengerusi.

Di bawah Butiran 03000 - Pembangunan Keusahawan, saya ingin tahu apakah kedudukan usahawan-usahawan bumiputera khususnya pada masa ini. Satu ketika dulu kita ada unjuran ataupun target untuk mencapai 30% bumiputera dalam bidang keusahawanan ataupun perniagaan melalui Dasar Ekonomi Baru, tetapi apabila dasar itu ditukar kepada Dasar Pembangunan Negara I, berapakah sebenarnya yang kita telah capai dan berapakah unjuran yang perlu kita capai pula dalam rancangan Dasar Pembangunan Negara II yang akan dilaksanakan tahun depan. Dan, bagaimana pula, dulu ada diheboh-hebohkan satu masa iaitu usaha sama di antara bumiputera dan bukan bumiputera, apakah kedudukan joint-venture yang dicadangkan ini.

Tuan Pengerusi, saya ingin menyentuh juga mengenai dengan bantuan kepada peniaga-peniaga bumiputera khususnya untuk melahirkan masyarakat perindustrian dan perdagangan bumiputera (BCIC). Apakah cadangan ini telah pun disusun semula kerana kalau dilihat pencapaian yang ada sekarang ini begitu lembab, apakah ada

approach baru ataupun pendekatan baru untuk meningkatkan pencapaian usahawan masyarakat perindustrian bumiputera ini.

Mengenai dengan bantuan kepada peniaga-peniaga kecil, saya ingin menyarankan kepada kementerian supaya memberi peluang yang lebih kepada peniaga-peniaga ini iaitu ruang-ruang berniaga di tempat-tempat yang besar seperti pusat peniagaan dan juga di tempat-tempat tertentu. Salah satu tempat yang saya melihat ialah banyak bumiputera ini berniaga di sepanjang jalan, di Terengganu, di Kelantan kalau kita pergi mereka ini menjual keropok lekor, gerai dan sebagainya tetapi tempat ini tidak begitu sesuai dari segi kebersihan dan juga tempat. Memandangkan negara kita sudah mencapai negara maju ataupun tahap ke arah itu, tempat-tempat seperti ini sepatutnya sudah ditingkatkan. Apakah kementerian bercadang memperbanyakkan lagi peruntukan supaya tempat-tempat ruang niaga untuk bumiputera di sepanjang jalan khususnya, kalau di lebuh raya sudah ada dia punya tempat, tetapi maksud saya ini jalan-jalan yang bukan lebuh raya.

Di Sabah dan Sarawak, lebuh raya kecil. Kalau kita melihat di Sabah dan Sarawak sekarang ini banyak peniaga ataupun pelancong daripada luar negeri tetapi yang menyedihkan di sepanjang jalan ini tidak cukup ruang, tempat berniaga dan tidak ada tempat berihat. Banyaklah orang-orang, pelancong ataupun pemandu ini yang berhenti tepi jalan dan membaja tumbuh-tumbuhan tepi jalan, ini agak memalukan untuk negeri kita. Jadi, sepatutnya kementerian menyediakan setiap mungkin 5 kilometer ataupun 10 kilometer di lebuh raya ini, ada gerai-gerai atau tempat bumiputera berniaga supaya ada tandasnya, ada suraunya, ada kemudahan-kemudahan berehat dan sebagainya.

Jadi, saya ingin mencadangkanlah di kawasan saya sekarang ini, lebuh raya daripada Kota Kinabalu ke Sipitang, yang mana jalan ini menjadi tumpuan orang dari Brunei. Saya setiap kali balik kawasan tengok orang parking tepi jalan, pasang paip kecil ini, memalukanlah. [Ketawa] Jadi, kalau bolehlah saya ingin mencadangkan di lebuh raya ini iaitu di kawasan kampung Maraba, Sipitang, ada satu tempat berehat di mana kedai kopi, gerai untuk menjual souvenir ataupun kraf tangan dan juga gerai buah-buahan, sayur-sayuran dapat dibina.

Dan, satu lagi di kawasan Kimanis iaitu di antara Beaufort dan Kota Kinabalu ini supaya dapat juga dibuat gerai ataupun tempat berehat yang lengkap. Bukan di situ sahaja, kalau boleh seluruh lebuh raya di Sabah, Sarawak disediakan dan juga di Semenanjung iaitu jalan-jalan kecil supaya bumiputera ini dikumpulkan satu tempat yang lebih menarik dan lebih sesuai. Saya mohon menyokong, terima kasih.

Tuan Husam bin Haji Musa [Kubang Krian]: Saya tiga minit sahaja.
[Ketawa]

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Tumpat.

5.45 ptg.

Dato' Kamarudin bin Jaffar [Tumpat]: Terima kasih, Tuan Pengerusi. Saya hanya berhajat untuk bercakap beberapa minit sahaja di bawah Maksud P.50 Kementerian Pembangunan Usahawan.

Pertamanya saya ingin mengucapkan syabas dan tahniah kepada Yang Berhormat Menteri baru di atas perlantikan beliau ke jawatan yang amat penting ini. Saya yakin sebagai seorang anak muda yang mana Yang Berhormat sendiri pernah menjadi Pengerusi MARA dan ayahanda Yang Berhormat sendiri pun pernah menjadi saya kira Pengerusi MARA juga.

Kedudukan dan jawatan ini, saya yakin akan dianggap sebagai suatu jawatan yang penting, tambah-tambah lagi dalam susunan Kabinet yang baru ini kalau dalam bidang ekonomi ada perbandingan new economy, dengan izin, dan old economy, saya jangka Yang Berhormat sebagai seorang menteri boleh dianggap sebagai daripada

golongan *new ministers*, dengan izin, dan bukannya menteri-menteri yang lama, *old ministers* yang sepatutnya tidak lagi bersama-sama dengan kita ini. [Tepuk]

Menteri Pembangunan Usahawan [Datuk Mohamed Nazri bin Abdul Aziz]: Apa ini *old ministers*!

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, itu satu minit sudah habis.

Dato' Kamarudin bin Jaffar: Tambah-tambah lagi peruntukan kementerian jumlahnya lebih daripada RM2,000 juta sekali lagi menunjukkan bahawa jawatan dan kedudukan ini adalah penting untuk masa depan negara. Dan, sebagaimana yang disebutkan oleh pembahas-pembahas sebelum daripada ini, jawatan dan kedudukan kementerian ini yang khususnya bertanggungjawab untuk membangun bumiputera dalam bidang keusahawanan dan ekonomi adalah sekali lagi satu usaha yang penting yang akan menjamin kebahagiaan masa depan negara kita.

Oleh itu seruan saya yang pertama kepada Yang Berhormat Menteri ialah sebagaimana yang disebutkan juga oleh Yang Berhormat bagi Kemaman sebentar tadi ialah supaya menganggap bahawa tugas kementerian ini ialah benar-benar untuk membangun usahawan-usahawan terutamanya usahawan-usahawan bumiputera tanpa mengira hubungan kaitan keluarga dan politik dalam politik negara kita ini. Dengan tugas dan tanggungjawab dan kesedaran beginilah saya yakin dan percaya bahawa amanah yang dipikul oleh Yang Berhormat Menteri itu dapat dijalankan dengan jayanya.

Saya ingin pergi kepada Butiran 00101 iaitu di bawah 00100 – Perbadanan Kemajuan Negeri di Semenanjung Malaysia khususnya di negeri Kelantan. Sebagaimana yang saya mendapat maklumat daripada pihak-pihak tertentu saya amat gembira mendapati bahawa Yang Berhormat Menteri seperti juga di beberapa tempat yang lain telah berkesempatan untuk melawat Kelantan dan khususnya pergi ke Tumpat dan khususnya telah berkesempatan untuk meninjau kawasan yang lebih daripada 10 tahun yang lalu di bawah kerajaan Barisan Nasional di Kelantan di alaf yang lalu, begitu lama, tetapi Yang Berhormat Menteri dapat pergi untuk melihat perkampungan batik ataupun kawasan yang dicadangkan yang sudah pun tanahnya dibeli dan sebagainya di Tumpat ini.

Saya inginlah menyeru dan mengambil kesempatan ini untuk merayu kepada Yang Berhormat Menteri untuk mengambil tindakan yang segera memberi bantuan kepada Perbadanan Kemajuan Negeri Kelantan untuk terus mengusahakan pembangunan kawasan batik ini kerana sebagaimana yang kita semua maklum bahawa di antara negeri-negeri yang benar-benar mengeluarkan batik ialah di negeri Terengganu dan negeri Kelantan kebanyakannya. Dan kalau di negeri Kelantan itu kawasan Tumpat ialah merupakan dari sudut tradisional lagi, salah satu kawasan yang mengeluarkan bahan-bahan produk-produk batik ini. Jadi, saya ingin menyeru kepada Yang Berhormat Menteri untuk mengambil tindakan yang segera untuk memastikan kali ini di bawah jagaan Yang Berhormat Datuk Menteri ini benar-benar ada perkembangan dan yang saya dan rakyat di Kelantan dari Tumpat mahu lihat ialah terwujudnya sebuah perkampungan batik di Tumpat yang dirancang di bawah kerajaan Barisan Nasional di Kelantan lebih daripada 10 tahun yang lalu.

Keduanya, saya berpindah kepada Butiran 00614 iaitu Bangunan Perniagaan. Dalam konteks ini juga sekali lagi saya ingin merujuk kepada apa yang saya dimaklumkan oleh pihak-pihak tertinggi di MARA bahawa beberapa tahun yang lalu pernah ada satu cadangan untuk membina sebuah bangunan Arked MARA di bandar Tumpat. Sekali lagi saya ingin mengambil kesempatan ini merayu kepada Yang Berhormat Menteri untuk melihat-lihat akan jika benar-benar terdapat perancangan tersebut, kalau tidak, maka saya pohon supaya diambil berat sedikit untuk melihat kemungkinan membina sebuah Arkid Perniagaan MARA di kawasan bandar Tumpat yang mungkin akan menjadi suatu pencetus kepada pembangunan baru di kawasan Tumpat. Dan Tumpat ini, sebagaimana yang kita maklum sebelum ini merupakan kubu kuat UMNO tetapi semenjak 10 tahun dahulu diperolehi oleh PAS dan, Insya-

Allah, akan terus dikekalkan oleh PAS [*Tepuk*] tetapi kita juga merayu bahawa sebagai seorang Menteri yang mempunyai keprihatinan yang melampaui batas-batas kepartian akan terus menumpukan kepada pembangunan terutamanya yang melibatkan orang-orang bumiputera.

Perkara Butiran 01500 – Tabung Usahawan.....

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat, masa sudah cukup.

Dato' Kamarudin bin Jaffar: Point yang terakhir, Tuan Pengerusi. Tabung Usahawan ini juga adalah paling penting kerana biasanya ia disalahgunakan di bawah Yang Berhormat Menteri yang lalu.

Saya dimaklumkan bahawa Tabung Usahawan ini khususnya di negeri Kelantan terlalu sangat amat ditumpukan bukan sekadar kepada orang-orang UMNO sahaja tetapi orang-orang UMNO di Jeli sahaja ketika itu.

Jadi, saya pohonlah kepada Yang Berhormat Menteri supaya jangan menumpukan hanya kepada kepentingan politik peribadi sendiri sahaja dan point yang terakhir sekali ialah di bawah

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Berapa kali terakhir Yang Berhormat?

Dato' Kamarudin bin Jaffar:03000 – Pembangunan Francais. Saya ingin memaklumkan Yang Berhormat Menteri bahawa proses membangun francais ini ada banyak kebaikannya tetapi yang kita dengar laporan ialah terdapat setengah-setengah tuan punya syarikat besar mungkin seperti KFC, mungkin Mc Donald, mungkin Pizza Hut mempunyai dasar tidak memfrancaiskan perniagaan mereka. Mereka kata ini dibuat secara in-house, dibuat oleh syarikat itu sendiri. Maka, kalau syarikat yang besar dan berjaya ini tidak ingin membuka francais, memberi peluang kepada orang-orang lain untuk meraut sama keuntungan dan berkongsi sama, maka ini saya fikir membantut cadangan dan cita-cita kementerian untuk membangun francais. Terima kasih, Tuan Pengerusi.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Labuan.

5.52 ptg.

Dato' Suhaili bin Abdul Rahman [Labuan]: Terima kasih, Tuan Pengerusi. Saya ingin mengambil bahagian membahaskan B.50, Butiran 02000 – Pelesenan atau lebih spesifik lagi Butiran 020200 – Lembaga Pelesenan Sabah.

Lembaga Pelesenan Kenderaan Perdagangan (LPKP) ditubuhkan di bawah Seksyen 4 Akta Lembaga Pelesenan Kenderaan Perdagangan 1987 dan antara objektifnya adalah menentukan supaya industri kenderaan perdagangan berkembang dengan pesat, berasaskan kepada matlamat yang telah ditentukan oleh Dasar Pembangunan Nasional sehingga ke hari ini.

Hasil kutipan yang dibuat di Semenanjung Malaysia sahaja mencecah RM15,185,649 pada tahun 1998. Angka pengutipan ini amat memberangsangkan kerana ianya belum lagi dikira hasil dari Sabah dan Sarawak. Operasi Lembaga Pelesenan dipecahkan ke empat wilayah iaitu Wilayah Tengah, Wilayah Timur, Wilayah Utara dan Wilayah Selatan. Sementara di Sabah dan Sarawak mempunyai sebuah pusat masing-masing. Wilayah Timur operasinya berpusat di Kuala Terengganu, Wilayah Tengah di Kuala Lumpur, Wilayah Utara di Sungai Petani dan Wilayah Selatan di Muar. Lembaga Pelesenan di Sarawak berpusat di Kuching, manakala di Sabah ianya tertumpu di Kota Kinabalu.

Saya ingin menarik perhatian pihak kementerian melalui peruntukan yang diberikan kepada Lembaga Pelesenan Sabah iaitu sebanyak RM1,172,370 dapat diagihkan sedikit untuk mewujudkan sebuah cawangannya di Labuan. Ini kerana sektor pengangkutan di Labuan agak penting dan menyumbang sebanyak 17.5% peluang pekerjaan kepada 72,900 penduduk Labuan selain menyumbang sebanyak

6.1% KDNK di Labuan. Sumbangan ini dijangka melonjak kepada 17.4% menjelang tahun 2015 apabila lebih banyak aktiviti dijalankan di Labuan termasuk pelancongan dan IOFC.

Kewujudan sebuah Lembaga Pelesenan di Sabah penting kerana untuk segala urusan pelesenan termasuklah kepada pembelian borang yang bernilai RM2, rakyat Labuan terpaksa berurusan di Kota Kinabalu. Ini agak menyukarkan dan menekankan dari segi kos dan masa. Memanglah segala urusan boleh dibuat melalui pos tetapi masa yang diambil agak lama. Bayangkan, untuk membeli sekeping borang masa yang diambil untuk memprosesnya melalui pos adalah satu hingga dua minggu. Sedangkan jika borang dibeli di kaunter, masa yang diambil tidak sampai pun setengah jam.

Kerumitan dan kesulitan seumpama ini yang memperlecehkan urusan kenderaan perdagangan di Labuan. Untuk ke Kota Kinabalu rakyat Labuan mengambil masa tiga jam melalui bot sebagai alternatif kepada pengangkutan udara yang mahal dan adakah wajar untuk membeli sekeping borang, mereka perlu membazirkan masa enam jam di atas bot sahaja. Kerumitan rakyat Labuan ini perlu direnungi bersama. Jika di Semenanjung termasuk di Tanah Besar Sabah dan Sarawak, semua pejabat pelesenan boleh didatangi melalui jalan darat tetapi di Labuan sebuah pulau yang terpencil segalanya amat menyukarkan.

Dengan itu Tuan Pengerusi, saya mohon sedikit perhatian dan pertimbangan pihak kementerian supaya sebuah pejabat Lembaga Pelesenan didirikan di Labuan yang mana fungsi dan bidang kuasanya sama dengan Lembaga Pelesenan Sabah. Bermakna segala urusan pejabat ini akan berhubung terus ke Kuala Lumpur tanpa perlu merujuk kepada pejabat di Kota Kinabalu. Manakala Pengerusi Lembaga dan kakitangan pejabat ini juga bolehlah dilantik dari Labuan sendiri.

Untuk itu saya dengan takzimnya mohon mencadang. Terima kasih, mohon menyokong.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Kasi Kepongla.

Tuan Husam bin Haji Musa: Kepong ya. Saya dua minit.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Tidak payahlah. [Ketawa] Akan datang ada empat tahun lagi, lima tahun lagi.

Tuan Husam bin Haji Musa: Jadi, sudah basilah.

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Ada lima tahun lagi.

Tuan Husam bin Haji Musa: Ini very important.

5.57 ptg.

Dr. Tan Seng Giaw [Kepong]: Tuan Pengerusi, dengan secara ringkasnya Halaman 545 – 080800; Halaman 542 – 030000; Halaman 541 – 020000 dan juga Halaman 543 – 070000.

Tuan Pengerusi, sebenarnya di dalam negara ini ada lebih 2,000 outlet francais di negara ini dan saya diberitahu bahawa hanya 470 didaftarkan dengan kementerian dan ini bermakna dalam masalah francais di negara ini memang kementerian masih perlu mempertingkatkan usaha untuk menangani masalah francais.

Baru-baru ini saya terima aduan mengenai ada wujudnya ketidakadilan mengenai perlantikan pemohon-pemohon dan sebagainya dan dengan secara ringkas saya menyeru supaya pihak kementerian mempertingkatkan kaedah untuk menguruskan francais dengan lebih adil, lebih saksama supaya aduan itu boleh dikurangkan.

Point yang kedua, Tuan Pengerusi, pada tahun ini saya diberitahu bahawa pihak kementerian sudah pun membuat 12 kajian untuk penswastan selepas lebih dua tahun, 34 bulan krisis ekonomi dan aktiviti penswastan sudah pun dibekukan oleh pihak kementerian. Tetapi sekarang kementerian sudah bermula untuk membuat kajian

untuk menswastakan beberapa projek termasuk 12 yang disebutkan di dalam bukunya dan juga anak-anak syarikat MARA, 21 kajian dibuat dan 13 kajian untuk Perbadanan Kemajuan Ekonomi Negeri dan anak-anak syarikat akan diswastakan.

Saya berharap pihak kementerian dapat mengumumkan dengan lebih telus mengenai aktiviti penswastakan yang akan dilaksanakan di bawah kementeriannya dan seterusnya Tuan Pengerusi, mengenai masalah Perbadanan Kemajuan Kraftangan dan di dalam program Perbadanan Kemajuan Kraftangan itu memang ada hasrat untuk membangun industri kraftangan dan dengan wujudnya 60 usahawan dan juga mengadakan pakatan strategik dengan 60 syarikat pengeluaran dan 16 syarikat pemasaran kraf sehingga tahun 2001.

Saya mencadangkan supaya pihak kementerian mengumumkan Pelan Induk Pembangunan Industri Kraftangan di dalam beberapa bidang kerana saya tidak pernah melihat ada pelan induk untuk pembangunan industri kraftangan dan inilah masanya kita mengumumkan, apakah yang telah dibuat oleh pihak kementerian untuk pelan induk tersebut.

Tuan Pengerusi, akhir sekali mengenai SMIDEC. SMIDEC iaitu IKS Development Corporation (SMIDEC) yang mempunyai peruntukan lebih daripada RM 50 juta dan pada akhir-akhir ini ada hampir 3,200 permohonan pinjaman ini dan jumlah yang akan dipinjam ialah lebih RM320 juta, tetapi saya nampaknya ada di dalam beberapa skimnya tidak begitu ramai untuk membuat permohonan, walaupun pihak kementerian dan juga saya dapati pihak MITI sudah pun membuat kenyataan mengenai kelemahan-kelemahan ini dan menyalahkan pihak IKS.

Saya berpendapat bahawa kalau kita hanya menyalahkan pihak IKS ini tidak adil dan misalnya di dalam permohonan untuk Skim Tabung Bantuan Teknikal Perindustrian (ITAF) daripada permohonannya 28.5% ditolak sama sekali dan 44.2% permohonannya dikembalikan borang permohonan kerana tidak disempurnakan. Inilah masalah dan saya berharap pihak kementerian dapat menyiasat dengan teliti apakah masalah yang sebenarnya, bukan sahaja kita menyalahkan pihak IKS, sebab mereka menghadapi masalah globalisasi sekarang dan memang ada kekurangan tenaga pekerja mahir dan tenaga kemahiran di dalam bidang-bidang yang tertentu termasuk e-dagang dan sebagainya dan kerana masalah-masalah yang sedemikian, saya menyeru supaya pihak kementerian dapat membuat kajian yang lebih menyeluruh untuk mengetahui apakah masalah yang dihadapi oleh lebih 14,000 IKS di seluruh negara ini. Sekian, terima kasih.

Beberapa Ahli: [Bangun]

Tuan Pengerusi [Datuk Lim Si Cheng]: Yang Berhormat Menteri menjawab. Minta maaf.

6.03 ptg.

Menteri Pembangunan Usahawan [Datuk Mohamed Nazri bin Abdul Aziz]: Tuan Pengerusi, saya pertamanya, mengucapkan banyak-banyak terima kasih kepada Ahli-ahli Yang Berhormat bagi Libaran, Bukit Mertajam, Larut, Pokok Sena, Kinabatangan, Kemaman, Sipitang, Tumpat, Labuan dan Kepong yang telah mengambil bahagian di dalam perbincangan di peringkat Jawatankuasa bagi Kementerian Pembangunan Usahawan dan saya akan cuba untuk menjawab semua pertanyaan yang telah diutarakan kepada saya seberapa yang boleh dalam keadaan yang tidak sempurna, kerana kita tidak mempunyai masa dan notis tentang beberapa perkara yang telah dibangkitkan dalam perbincangan sebentar tadi.

Yang Berhormat bagi Libaran berbahas berkenaan dengan Maktab Rendah Sains MARA khususnya bagi di negeri Sabah dan juga di kawasan berdekatan iaitu di Sandakan. Saya ingin memaklumkan iaitu bahawa pada waktu ini Maktab Rendah Sains MARA yang sedang beroperasi ialah 25 buah dan dijangka pada akhir tahun Rancangan Malaysia Ketujuh, MARA akan mempunyai 12 lagi yang sekarang ini,

dengan izin, di bawah construction dan akan menjadikan jumlah semuanya menjadi 37 buah Maktab Rendah Sains MARA.

Dan apabila siap 25 buah Maktab Rendah Sains MARA ini, kapasiti untuk penuntut belajar ialah 19,500 murid-murid dan dengan siapnya 12 lagi yang dijangka akan siap pada akhir RMK-7 akan bertambah lagi 9,000 murid-murid yang boleh masuk ke Maktab Rendah Sains MARA yang akan memberi jumlah besar kepada 28,500 murid-murid.

Kita sedar iaitu bahawa sememangnya ianya tidak akan mencukupi, ini sudah menjadi lumrahlah kerana jumlah penduduk dalam negara kita juga akan bertambah, maka sudah tentu apa juga perancangan yang dibuat akhirnya nanti ia tidak akan dapat menampung keperluan kita. Walau bagaimanapun, di bawah Rancangan Malaysia Kelapan, kita telah merancang untuk menambahkan lagi jumlah Maktab Rendah Sains MARA ini mengikut perancangan kita ianya akan dapat menampung sehingga akhir RMK-8 nanti.

Tuan Pengerusi, saya ingin maklumkan iaitu bahawa semua tenaga pengajar Maktab Rendah Sains MARA mempunyai kelayakan yang memuaskan, dengan mempunyai Ijazah Pertama setiap guru bermakna mereka merupakan graduate teachers, malahan ada sebahagian daripada mereka mempunyai Ijazah Lanjutan. Jadi, daripada segi tenaga pengajarnya memang kita menjaminkan dan dari masa ke semasa kita mengadakan kursus-kursus untuk menajamkan lagi dan menambahkan lagi keupayaan dan kebolehan guru-guru ini untuk menjadi guru yang baik di Maktab Rendah Sains MARA.

Dalam Rancangan Malaysia Ketujuh, memang ada cadangan untuk kita menambahkan MRSM sebenarnya di Sandakan, Yang Berhormat bagi Libaran ada di sini, kita memang mencadangkan untuk mewujudkan MRSM ini di Sandakan, malah keputusan itu telah dibuat waktu saya menjadi Pengerusi MARA pada ketika itu, tetapi disabitkan oleh kerana ada masalah tapak yang berbangkit di sana dan oleh kerana kita terpaksa menggunakan peruntukan itu dengan cepat, maka kita terpaksa menarik projek itu daripada Sandakan ke Kota Kinabalu di mana sekarang ini ada satu Maktab Rendah Sains MARA di Kinarut sedang dibina dan insya-Allah akan siap pada penghujung Rancangan Malaysia Ketujuh nanti.

Walaupun bagaimanapun Yang Berhormat, di bawah Rancangan Malaysia Yang Kelapan, kita akan cuba lagi untuk mendapat peruntukan bagi mendirikan sekurang-kurangnya dua buah Maktab Rendah Sains MARA yang baru mengikut region iaitu mungkin satu lagi di pantai timur Sabah dan mungkin satu lagi di pedalaman. Jadi, ini insya-Allah kita akan cuba dapatkan peruntukan di bawah Rancangan Malaysia Kelapan nanti.

Yang Berhormat bagi Bukit Mertajam ada membangkitkan berkenaan dengan bas percuma yang telah dirancang oleh Majlis Perbandaran Pulau Pinang. Permohonan ini masih lagi dalam pertimbangan kementerian, beberapa aspek perlu dipertimbangkan dengan lebih mendalam seperti kesannya kepada pengusaha-pengusaha bas dan teksi yang sedia ada dan kesesuaian laluan-laluan yang perlu diberikan perkhidmatan oleh bas percuma tersebut.

Yang Berhormat saya percaya sudah sedia maklum iaitu bahawa dalam sesuatu perkara yang hendak kita laksanakan, ianya mempunyai implikasi kepada satu perkara yang lain, yang sudah pun menjalankan khidmat mereka. Kalau kita berikan, luluskan bas percuma ini, maka sudah tentu pengusaha-pengusaha yang sama ada bas ataupun teksi, mereka sudah tentu akan menentang sebab ini menyebabkan periuk nasi mereka terjejas, hasil daripada perkhidmatan bas percuma ini diberi. Jadi, ia tidaklah semudah yang kita fikirkan, iaitu bahawa kalau ada sesuatu itu yang baik, yang kita lakukan, maka ianya tidak ada kesan ataupun implikasi terhadap sektor yang lain.

Jadi, oleh sebab itu kita mesti fikir dengan mendalam kerana kalau kita adakan bas percuma, kita selesaikan masalah trafik tetapi perkara baru yang berbangkit ialah pengusaha-pengusaha bas, pengusaha-pengusaha teksi akan menghadapi masalah tidak dapat mencari makan. Jadi, itu juga merupakan perkara yang penting yang perlu dipertimbangkan oleh kita.

Puan Chong Eng: Terima kasih Tuan Pengerusi dan juga Yang Berhormat Menteri. Alasan ini memang telah diberi, saya ingat setahun yang lepas, ini adalah alasan yang diberi oleh kementerian tetapi dalam masa ini sudah satu tahun, dua tahun sudah lepas, adakah ini masih menjadi faktor-faktor kajian. Saya berpendapat bahawa ini telah mengambil masa yang panjang, lebih kurang dua tahun. Sekiranya ini adalah sebabnya permohonan ini tidak boleh diluluskan, maka lebih baik diberitahu secara berterus-terang dan katakan tidak ada harapan lagi, jangan tunda-tunda lagi.

Saya berpendapat kementerian sudah tahu yang bas akan menjalankan perkhidmatan ini memang juga dibayar oleh MPPP, bukan dikatakan percuma sahaja tetapi ada syarikat bas yang telah mendapat kontrak ini dan mungkin yang akan dijejaskan ialah teksi. Tetapi saya tidak tahu, saya bukan di sini untuk memperjuangkan MPPP kerana pihak kami berpendapat bahawa bas percuma ini tidak akan menyelesaikan kesesakan lalu lintas kerana di kawasan pusat memang kekurangan tempat letak kereta.

Orang yang bawa kereta sampai ke pusat bandar, mereka tidak akan mendapat tempat untuk meletak kereta mereka dan mereka tidak boleh letak kereta mereka dan mengambil bas. Ini bukan tujuan saya untuk melobi untuk MPPP tetapi hanya hendak tahu apa alasan sekiranya ini memang tidak boleh diluluskan, lebih baik MPPP ini membuat pengumuman bahawa projek ini tidak boleh dijalankan lagi. Ini sahaja. Terima kasih.

Datuk Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Kalau Yang Berhormat cakap macam itu, kalau kata ada minta satu permohonan kepada saya hari ini, esok saya jawab tolak terus, Yang Berhormat pun tidak seronok. Jadi, sebab itu kalau ia ada makan masa, makna kita pertimbangkan lagi. Jadi, ia terpulang. Ada ketika kalau kena tidak kena pada Yang Berhormat, Yang Berhormat tidak suka. Kalau kata macam Yang Berhormat tanya saya satu soalan, saya jawab begitu sahaja, Yang Berhormat tidak suka tetapi Yang Berhormat hendak saya beri penjelasan supaya Yang Berhormat boleh terima mengapakah satu perkara itu ditolak.

Jadi, begitulah juga dalam soal permohonan ini, kalau kita memakan masa, bermakna proses itu masih lagi dalam perundingan. Kita jangan cepat hendak sesuatu sebab kalau seperti saya sebut tadi, kalau kita jawab dalam sebulan bermakna kita tidak membuat kajian betul. Jadi, banyak perkara yang perlu kita timbangkan. Jadi, kalau kita makan masa sedikit, saya ingat itu lebih baik daripada kita tergesa-gesa membuat keputusan yang akhirnya nanti kita terpaksa pula kaji semula kalau sekiranya ada pula rayuan terhadap keputusan itu.

Jadi, oleh kerana itu, saya rasa kalau terlambat sedikit pun tidak apalah. Yang pentingnya biarlah satu kajian ini dibuat. Saya difahamkan bahawa kita masih lagi sedang berunding dengan Ketua Menteri Pulau Pinang. Jadi, belum ada satu keputusan lagi yang dapat diambil, maka oleh kerana itulah ia masih lagi merupakan perkara di dalam rundingan dan ia akan mengambil masa sedikit sebelum kita membuat keputusan sama ada untuk menerima ataupun menolak permintaan ini.

Tuan Pengerusi, Yang Berhormat bagi Bukit Mertajam juga ada membangkitkan berkenaan dengan lesen iaitu ada pengusaha-pengusaha yang terpaksa menggunakan lesen-lesen kepunyaan orang-orang lain. Saya ingin menjelaskan di sini iaitu kita tidak beri lesen kepada orang untuk dia pajak kepada orang lain. Itu bukan dasar kita. Kita memberi lesen dan permit kepada orang yang betul-betul mengusahakan profesion itu seperti maknanya kalau dia bawa teksi, kita bagi kepada pemandu teksi. Kita bagi kepada orang yang menjalankan perniagaan teksi.

[Tuan Yang di-Pertua *mempengerusikan Jawatankuasa*]

Jadi, sebagai prinsip kita tidak memberi sesuatu permit kepada seseorang untuk dia memajak kepada orang lain. Tetapi sudah tentulah, ini lumrah dunia. Kita punya usaha kadang-kadang tidak *full proof*. Niat kita baik tetapi kadangkala ada orang yang mengambil jalan pintas, mudah untuk hendak mencari, tidak mahu

berusaha tetapi hendak mencari wang dengan cara senang dan orang-orang inilah yang apabila dapat lesen mereka, apabila kita membuat penyiasatan, nampak memang benar mereka memandu dan mereka layak tetapi mungkin setelah mereka mendapat permit, dia bawa satu tahun, dua tahun, dia fikir dia tidak mahu lagi bawa, maka dia fikir daripada permit ini dibiarkan begitu, lebih baik dia pajak kepada orang lain.

Jadi, ini berlaku. Tetapi tujuan kita beri kepada dia bukan untuk dia berbuat demikian. Kita mahu dia usaha sendiri. Maka, oleh kerana itu adalah saya fikir kerjasama daripada orang ramai itu adalah penting untuk memberikan maklumat kepada kita tentang ada penyalahgunaan permit ini yang mana dia memajak kepada orang lain. Jadi, kalau tidak dimaklumkan kepada kita, tidak dilaporkan kepada kita dan kita tidak akan tahu dan kadangkala orang yang ambil pajak daripada si pemajak itu, dia tidak mahu lapor kepada kita sebab sekurang-kurangnya dia dapat cari makan dan kalau dia lapor nanti, si pemajak kena - mungkin kawan dia, mungkin abang dia.

Jadi, sebab itu kita lihat kadangkala kita sukar untuk hendak mendapat maklumat ini disabitkan oleh kerana perkara-perkara yang sudah saya sebut sebentar tadi.

Tuan Lim Hock Seng: Terima kasih Tuan Pengerusi dan terima kasih kepada Menteri. Bukan sahaja lori pengangkutan dipajak, saya juga tahu bahawa bas ekspres juga dipajak oleh pemegang lesen kepada syarikat-syarikat yang mengendalikan bas ekspres ini dan tidakkah kementerian Yang Berhormat ada satu mekanisme di mana selepas lesen dikeluarkan kepada pengusaha itu pada setiap tahun, pemegang lesen perlu membentangkan akaun perniagaan beliau untuk kementerian Yang Berhormat supaya ada satu pemeriksaan bahawa beliau benar-benar menjalankan kerja ini.

Berkenaan dengan memberi maklumat kepada kementerian Yang Berhormat, saya fikir orang ramai tidak ada maklumat-maklumat yang terperinci, bukti-bukti yang cukup untuk diberi kepada Yang Berhormat seperti Yang Berhormat bagi Bukit Mertajam mendakwa ada perkara ini tetapi kami tidak ada bukti-bukti yang kukuh. Jadi, mungkin Yang Berhormat boleh memikirkan satu cara di mana jikalau pengusaha yang memajak lesen ini dari si pemegang lesen itu diberikan insentif kepada pemajak itu. Jadi, pemajak itu mungkin kata "Ha, Yang Berhormat, dia tidak berusaha, saya sendiri yang berusaha, mungkin batalkan lesen dia, beri kepada saya". Mungkin itu satu insentif juga.

Datuk Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Terima kasih. Kalau sudah bagi alasan tidak ada bukti, itu merupakan cuma spekulasi dan sukar untuk saya bertindak. Sebab itu kalau ada benda yang khusus, jadi, mesti ada bukti. Dan kita tidak boleh bertindak kalau tidak ada bukti. Kita tahu benda ini berlaku, macam Yang Berhormat bagi Bagan sebut, buat kaedah itu dan kaedah ini, pintarnya orang-orang kita ini untuk menipu bagaimana hendak mengelak daripada mereka dikesan. Mereka sentiasa memikir.

Sebagai contoh, saya kata hendak minta bukti - katakan kita hendak bagi lesen lori. Bukti bahawa ada keperluan - kalau kita keluarkan lori pembawa A tunjuk bukti bahawa ada business. Dia boleh bawa ini, tebal ini, surat. Jadi, kita macam mana? Kita akan telefon orang ini, dia kata ya, tetapi akhirnya mungkin syarikat ini pun tidak memberi business kepada mereka tetapi lori telah keluar.

Jadi sebab itu apa juga yang kita fikirkan tapi manusia ini pintar. Dia akan mencari jalan bagaimana untuk mengelak daripada dikesan dan ditangkap dan saya dah sebut tadi kadangkala banyak alasan sebenarnya macam tadi kata itu kalau dia dapat pajak lesen orang, kepada dia susah nak cari kerja, lebih baik saya jaga jangan lapor sebab sekurang-kurangnya saya pajak daripada dia, saya boleh bawa teksi pun ada juga. Jadi ini yang masalah human problems yang kita hadapi dan saya maknanya terbuka, jangan bebankan kepada saya seorang untuk memikirkan macam mana nak selesai, saya ni peguam. Saya bukan buat kerja bawa teksi ni. Saya tak akan tahu macam mana masalah ni tapi kalau Yang Berhormat sebut sebagai Ahli Dewan Rakyat daripada Bagan, Bukit Mertajam, tolong fikir untuk saya sama. Mari kita usahakan

jangan ada apa ni yang menghisap darah orang yang bekerja begitu susah daripada pagi sampai petang dia relaks saja dia dapat sehari-hari enam puluh ringgit. Kita kerja sama-sama, kita pastikan jangan benarkan apa ni yang memegang permit teksi ni menghisap darah yang pemandu ni tapi kena kerjasamalah kena bagitahu saya fikir juga, jangan menghalu masalah saja tanpa memberi cadangan kepada saya.

Tuan Pengerusi: Larut bangun, ya.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Terima kasih, saya setuju dengan saranan Yang Berhormat Menteri tadi, memang itulah yang kita ...

Tuan Pengerusi: Yang Berhormat, minta penjelasan.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Minta penjelasan ya Tun?

Tuan Pengerusi: Ya, ya.

Raja Dato' Ahmad Zainuddin bin Raja Haji Omar: Tentang masalah yang biasanya dihadapi oleh kerajaan tapi biasalah pihak pembangkang ni. Masalah permit ini tadi Yang Berhormat Menteri, apakah setelah dikenal pasti mereka yang mungkin menyalahgunakan permit-permit tersebut mungkin diambil tindakan seperti digantung ataupun ditahan langsung permit-permit tersebut dan ini membolehkan mereka yang lain, yang benar-benar layak untuk diberi peluang tersebut.

Datuk Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Ya, saya bersetuju dengan apa yang Yang Berhormat Larut dan Yang Berhormat Bagan sebut tadi iaitu bahawa kalau ada orang yang betul-betul berani maknanya dia menerima pajak daripada pemegang lesen, kalau dia betul-betul beranilah sebab dia memajak daripada kawan dia ni jadi dia nak kena khianat kawan dia. Jadi kalau dia berani, dilaporkan kepada kita dan kita memang dalam cadangan kita sekarang bahawa kita nak supaya orang yang melapor ini dia diberikan permit itu tapi kita kena ikut peraturan sebab prosedur memberikan apa permit kepada pemegang permit ini diberi mengikut undang-undang. Jadi kita kena buat show cause latter dulu, suruh dia jawab balik kalau dikira ikut prosedur, kita tak boleh buat macam tulah. Maknanya bila lapor saja terus bagi. Prosedur kena ikut dan sememangnya LPKP kita sedang memikirkan iaitu bahawa kita nak memberikan sebagai satu rewardlah ganjaran kepada orang yang betul-betul bekerja ini, dia pajak daripada orang, dia lapor kepada kita, kita akan ambil tindakan mengikut peraturan untuk menarik balik dan kita beri kepada orang yang membawa teksi ini. Tapi Yang Berhormat akan timbul masalah barulah ada pula satu orang nanti yang kerja dia, dia tak bawa teksi tapi dia kata dia nak pajak, dia dapat pajak saja, dia pergi lapor kepada LPKP dan macam-macam masalah akan berlaku namun pada prinsipnya memang kita mahu supaya orang yang memang memandu dan memajak daripada orang lain dia hendaklah diberikan permit itu kalau didapati memang dia bersungguh-sungguh mata pencarian dia ialah membawa teksi.

Tun Pengerusi, Yang Berhormat daripada Bukit Mertajam membangkit juga masalah usahawan wanita. Bagi membangunkan usahawan wanita KPN mewujudkan jaringan dengan persatuan-persatuan wanita seperti persatuan, pertubuhan-pertubuhan wanita dalam perniagaan dan saya pun telah pun berjumpa dengan mereka pada bulan Mac lalu...

Tuan Pengerusi: Ya, Rompin bangun.

Datuk Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Kehadirannya begitu menggalakkan, ramai, dewan penuh dan kita mengadakan berbagai-bagai program, telah diadakan oleh kementerian dengan persatuan-persatuan usahawan wanita ini seperti memberi khidmat nasihat, seminar dan kursus keusahawanan dan saya ingin maklumkan di sini itu bahawa dalam dana-dana yang telah dibentuk untuk membantu usahawan, kita memang memberikan laluan khas wanita di mana saya sendiri tidak mengizinkan iaitu kalau sekiranya yang peruntukan dana untuk lelaki itu katalah dah habis, nak ambil hak perempuan, saya tak bagi sebab laluan khas untuk wanita mesti

diberikan kepada wanita. Jadi kita mengadakan kaedah dan juga dana-dana yang lain dikendalikan oleh kementerian saya, kita memberikan laluan khas kepada wanita khusus juga kepada mereka yang tergolong di bawah kumpulan ibu tunggal ini seperti mereka yang berniaga sebagai 'factory traders' dan lain-lain lagi. Jadi dalam Kementerian saya sememangnya kita melaksanakan program-program untuk wanita dan mengambil berat tentang kepentingan wanita ini. Rompin.

Dato' Dr. Haji Jamaludin bin Dato' Mohd. Jarjis: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Saya minta sedikit penjelasan sebelum Datuk Menteri pergi beralih kepada program usahawan tadi. Tentang baru-baru ini ada pengumuman dibuat oleh Datuk Menteri bahawa digalakkan juga kalau dahulu kita hendakkan teksi-teksi diuruskan secara yang baik, kemas, dengan etika yang baik, tatasusila yang baik bila pelanggan menaiki teksi, Alhamdulillah nampaknya satu kejayaan. Jadi bolehkah Datuk Menteri menjelaskan sedikit bahawa ini satu dasar yang baru yang saya nampak elok yang baik mana-mana mereka yang menyewa lesen orang tapi mereka ini boleh memohon sekarang. Ini saya rasa satu keputusan dan tindakan yang bijak oleh kementerian, saya minta sedikit penjelasan, adakah ini dasar barukah atau memang digalakkan sebab ini memang banyak rintihan kalau ini menjadikan satu dasar baru, ini amatlah dialu-alukan. Saya minta sedikit penjelasan oleh Datuk Menteri.

Datuk Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Ya kita sebuah kerajaan yang sentiasa mendengar rintihan daripada orang yang di bawah khususnya mereka yang di bawah strata masyarakat yang paling rendah. Saya ingin menyebutkan di sini iaitu bahawa suasana ini dia tidak statik, dia dinamis, dia bergerak. Ada satu ketika dulu kita lihat bahawa banyak berlakunya soal menyalah guna permit waktu itu semuanya diberikan kepada individu. Jadi kita berani mencuba untuk melihat pula untuk menjadikan khidmat teksi ini sebagai satu perkhidmatan yang efisien, yang baik, kita cuba pula bagaimana kalau korporat mengambil alih dan selepas beberapa tahun kita lihat kalau dianya tidaklah sepertimana yang kita fikirkan maka kita sudah tentu akan mengambil tindakan untuk membetulkan balik keadaan dan pada hari ini kita mengimbangkan iaitu pemberian permit kepada syarikat dan individu kepada tahap ratio nisbah 60:40. 60 kepada syarikat dan 40 kepada individu. Ini ialah kerana syarat kita untuk memberikan kepada individu ini memerlukan kepada individu ini mesti ada pengalaman sekurang-kurangnya lima tahun untuk membawa teksi. Jadi kalau tidak ada syarikat, maka di manakah pemandu ini akan mendapat pengalaman. Jadi sebab itu dia compliment. Jadi ia sememangnya kita membuat pemikiran baru ini ialah hasil daripada permintaan daripada orang di bawah sendiri dan hasil daripada yang kita lihat bahawa memberikan syarikat mengendalikan perkhidmatan teksi ini tidaklah seperti mana yang kita fikirkan dia boleh memberikan khidmat yang jauh lebih efisien kalau sekiranya dibandingkan dengan dioperasikan, dengan izin oleh individu. Sebab itu kita buat keputusan.

Keputusan ini ialah sebenarnya untuk memberi ruang kepada bekas tentera, bekas polis dan juga belia-belia. Kalau mereka mahu menjadikan pemandu teksi ini sebagai satu profesion mereka, maka kita bagi ruang. Setelah 5 tahun bawa teksi syarikat kemudian ia ada ruang untuk meneruskan kerjayanya sebagai seorang pemandu teksi maka dia boleh diberikan teksinya sendiri. Kalau sudah 5 tahun bawa teksi syarikat ini sudah tentu sedikit-sebanyak ia mempunyai wang untuk dibuat sebagai bayaran deposit untuk membeli kereta barukah atau lain-lain lagi. Jadi, sebab ini ialah dasar yang kita lakukan setelah kita mengambil kira permintaan daripada orang ramai, iaitu memang ada permintaan untuk diberikan permit teksi kepada individu-individu.

Tuan Pengerusi, Yang Berhormat bagi Bukit Mertajam juga bangkit dengan program-program Latihan Keusahawanan di bawah MARA. Di bawah program Latihan Keusahawanan MARA, pelbagai jenis latihan disediakan seperti latihan pembentukan usahawan, latihan peningkatan, skim kemudahan pengeluaran dan promosi pemasaran dalam RMK 7 setakat ini seramai - kalau Yang Berhormat hendak tahu sama ada kita berjaya ataupun tidak, dalam RMK 7 setakat ini seramai 47, 866 usahawan telah dilatih di bawah pelbagai program berdasarkan kepada susulan yang

dibuat sebanyak 30% daripada jumlah yang dilatih telah pun menjalankan perniagaan. Daripada 47,000 ini kita dapat buat susulan 30% daripada mereka telah pun menjalankan perniagaan. Pihak MARA dari masa ke semasa sentiasa memantau projek-projek yang telah dijalankan oleh usahawan. Bagi projek bermasalah rumit, MARA menyediakan skim khidmat rundingan melalui perlantikan pakar perunding luar untuk mengatasi masalah yang dihadapi sehingga kini. Sehingga kini 96 syarikat projek Bumiputera mendapat manfaat di bawah skim ini. Jadi, kita dapat pulih syarikat yang menghadapi masalah, iaitu sejumlah 96.

Tuan Pengerusi, juga soalan Yang Berhormat bagi Bukit Mertajam dan Larut berkenaan dengan usahawan dalam industri pertanian. MARA ada menyediakan kemudahan pinjaman perniagaan di bawah program pertanian dalam skim pembuatan seperti mengetin daging - maknanya letak daging dalam tin - pengetinan daging, sayur dan juga di bawah skim kontrak. Anggaran pembiayaan di bawah skim ini adalah 15% daripada RM292 juta yang telah dikeluarkan oleh MARA, jadi jumlah yang besar juga.

Dalam tahun 2000 dan di bawah Rancangan Malaysia Kelapan, MARA bercadang untuk memberi pinjaman perniagaan pertanian secara khusus di bawah peruntukan khas yang akan disediakan. Jadi, permintaan yang dibuat oleh Yang Berhormat tadi, Insya-Allah kita dapat laksanakan di bawah skim pinjaman MARA nanti.

Tuan Pengerusi, Yang Berhormat bagi Larut bertanya berkenaan masalah aliran tunai dan lain-lain lagilah dan menyentuh berkenaan dengan Pusat Khidmat Kontraktor. Kementerian ini menjalankan tugas-tugas pendaftaran kontraktor dan pemberian status 'bumiputera' kepada kontraktor yang layak. Itulah kerja PKK ya, iaitu untuk mendaftar kontraktor dan memberi status 'bumiputera' kepada kontraktor yang layak.

Mengenai masalah yang berkaitan dengan peraturan-peraturan kontrak seperti wang jaminan pelaksanaan, perkara ini akan dipanjangkan kepada Kementerian Kewangan yang boleh membuat keputusan. Insya-Allah, kita boleh kemukakan dan sememangnya Dewan Perniagaan Melayu Malaysia pun ada kemukakan perkara seperti ini dan kita bawakan kepada pengetahuan Yang Berhormat Menteri Kewangan untuk dipertimbangkan oleh beliau tentang permintaan ini.

Tuan Pengerusi,

Tuan Pengerusi: Yang Berhormat bagi Bukit Mertajam bangun, hendak beri jalan ke tidak?

Puan Chong Eng: *[Menyampuk]*

Datuk Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Yang Berhormat bagi Bukit Mertajam, tidak apalah, banyaklah ini.

Tuan Pengerusi: Cukuplah Yang Berhormat bagi Bukit Mertajam, dia tidak beri jalan.

Datuk Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Berkenaan dengan Yang Berhormat bagi Pokok Sena, kalau penting tanya tadilah. Yang Berhormat bagi Pokok Sena bercakap berkenaan dengan pinjaman pendidikan MARA.

MARA menyediakan pinjaman pelajaran kepada pelajar-pelajar bumiputera untuk mengikuti pengajian di institusi pengajian tinggi di dalam dan di luar negara. Setakat 31 Disember 1999, pelajar-pelajar semasa yang ditaja dalam negara ialah 35,348; di luar negara 1,165. Ini jumlah penuntut yang ditaja oleh MARA, semasa. Bagi jumlah seluruhnya, pelajar yang telah tamat ditajai oleh MARA, jumlahnya ialah 81,648 di dalam negara dan di luar negara ialah 23,826.

Yang Berhormat juga ada bangkit berkenaan dengan penajaan dalam negara untuk program-program lepasan SPM, teknikal, diploma, diploma lanjutan, ijazah pertama, program profesional dan program ijazah sarjana dan Yang Berhormat

menyebut berkenaan dengan tumpuan tajaan hanya kepada IPTS, manakala tabung pendidikan untuk IPTA. Jadi, Yang Berhormat sebut kita akan menghadapi kerugian kalau sekiranya kita tidak menaja mereka yang di IPTA tetapi di IPTS sahaja. Jadi, saya ingin sebutkan di sini, memang ia sebegitu, iaitu IPTA kita sediakan dana tabung pendidikan yang diwujudkan khusus untuk IPTA. Apabila kita kata tabung pendidikan untuk IPTA, maka kita akan menghadapi kerugian kalau sekiranya di IPTS pula ada budak-budak Melayu, budak bumiputera kita yang kita juga hendak hantar kepada IPTS, sebab kita juga mendapat konsesi. Kita mensyaratkan kepada IPTS kalau mahu mewujudkan IPTS mesti ada tempat-tempat diberikan kepada bumiputera dengan bayaran kadarnya mungkin kurang daripada penuntut swasta. Jadi, sebab itu MARA memusatkan perhatian kita kepada penuntut bumiputera yang kita hantar ke IPTS kerana IPTA itu semua telah diberikan pinjaman oleh tabung pendidikan, sudah tidak ada. Maknanya, kalau bumiputera sahaja, ia dapat belajar di IPTA, ia dapat dijamin pembiayaan di bawah tabung pendidikan. Jadi, sebab itu untuk IPTS, kerana kita hendak mengambil tempat yang kita syaratkan - dia hendak buka IPTS mesti bagi Bumiputera. Bagi mereka yang tidak mampu maka MARA menaja mereka.

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: [Bangun]

Datuk Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Boleh saya minta Yang Berhormat bagi Pokok Sena sekejap.

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: Terima kasih Tuan Pengerusi dan Yang Berhormat Datuk. Cuma yang saya bangkit tadi itu saya bukan menghalang MARA untuk memberikan kepada IPTS. Cuma yang saya dimaklumkan bahawa bila MARA - maknanya ia tidak mengenakan apa-apa kadar faedah kepada pinjaman sedangkan tabung pendidikan tinggi negara ini ia menggunakan satu kadar 4% untuk pembayaran balik. Sebab itu saya katakan bahawa rugilah bagi orang yang pergi ke IPTA, sedangkan mereka dikenakan kadar 4%. Yang di IPTS ini dengan MARA mereka tidak dikenakan apa-apa, sebab itu saya mengharapkan kalau boleh MARA juga turut memberikan - ada pilihan kepada pelajar-pelajar di IPTA untuk meringankan bebanan khususnya bagi golongan-golongan miskin.

Datuk Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Di IPTS, macam pinjaman MARA, ia bukan free, ia juga kena charges. Setiap pinjaman MARA itu ia kena bayar juga. Cuma ia ada satu yang mungkin Yang Berhormat betul, iaitu bahawa kalau ia score keputusan baik second kelas, ia dapat *free convertible loan*. Jadi, saya nampak point yang disebut oleh Yang Berhormat itu mungkin kita kena fikir satu cara bagaimana, kerana MARA sekarang kena fikir sama ada hendak bagi pinjaman itu freekah atau yang dikenakan, bagi mereka yang pergi ke IPTS kita kenakan juga service fee supaya hendak nampak jangan berlaku suasana tidak adil.

Jadi saya faham Yang Berhormat sebut itu. Saya faham sebab ke IPTS kita kena bagi mereka yang dapat tempat kita bagi dia pinjaman tetapi dia kena charge. Tetapi di ...minta maaf, di IPTA dia kena 4%, di IPTS kalau di bawah MARA kononnya tidak kena tetapi sebenarnya dia kena. Cuma yang beza sedikit itu ialah comfortable loan. Jadi ini kita perlu selaraskan dengan tabung pendidikan sebab MARA tidak boleh buat keputusan unilateral yang boleh menyebabkan satu perkara yang tidak diingini akan berbangkit pula. Jadi saya setuju Yang Berhormat sebut itu memang ada point di situ supaya jangan pula mereka yang belajar di IPTA dikena faedah ataupun service fee tetapi yang MARA ada advantage pula kalau dia score second class atau apa dia tidak kena. Jadi ya, itu kita boleh fikirkan bagaimana. Tetapi problemnya beginilah Yang Berhormat. Kalau kita charge pula MARA ini tinggi pula nanti dia kata tidak patut pula. Tetapi banyak benda yang kita kena fikirkanlah tetapi point is taken.

Tuan Haji Abdul Fatah bin Haji Haron: Yang Berhormat Menteri, sedikit sahaja. Saya rasa berkaitan dengan pinjaman juga. Saya tidak terdengar Yang Berhormat sebutkan tentang pembiayaan pinjaman secara Islam yang memang ada peruntukan di MARA. Dan saya ingin tahu kalau sekiranya pinjaman secara ini lebih baik apakah patut MARA ini menggunakan keseluruhannya pinjaman secara Islam ini

dengan meninggalkan pinjaman secara cara-cara lain. Itu perlu dapat penjelasan daripada pihak menteri.

Datuk Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Yang Berhormat, dulu masa saya di Pengerusi MARA dulu saya mengenalkan pinjaman secara Islam semua. Bukan sahaja untuk berniaga tetapi juga untuk pinjaman pendidikan. Jadi semua ikut secara Islam. Sebab itu macam baru-baru ini ada remiser dia hendak minta pinjaman kita tidak dapat hendak beri sebab dia remiser mungkin terpaksa buat perniagaan dia, membeli saham-saham yang terlibat dengan pembuatan beer dan lain-lain lagi minuman arak dan lain-lain. Jadi MARA punya pinjaman semua mengikut cara Islam, tidak berbangkit soal bahawa pinjaman dibuat tidak secara Islam. MARA semua cara Islam sama ada yang berniaga atau budak-budak pinjaman pendidikan ini.

Yang Berhormat bagi Pokok Sena juga ada bangkitkan berkenaan dengan PKK dan juga isu kontraktor 20 orang ini. Jadi setakat ini saya sudah sebut tadi iaitu tanggungjawab dan peranan PKK ialah untuk mendaftar syarikat bumiputera yang boleh, maknanya bila dia mendaftar dengan PKK dia boleh masuk tender kerajaan dan juga untuk memberi status bumiputera kepada syarikat-syarikat kontraktor ini. Jadi kita PKK tidak ada bidang kuasa yang lebih daripada itulah. Jadi kalau Yang Berhormat kata apakah tindakan yang boleh kita ambil terhadap tindakan yang dibuat oleh kerajaan negeri Melaka sebagai contoh atas mereka memberikan sokongan kepada pembangkang dalam pilihan raya yang lepas apa yang PKK boleh buat, saya sudah sebut iaitu sebentar tadi PKK kuasa dia ialah untuk mendaftar syarikat. Saya tidak boleh delist pula kerajaan Melaka sebagai non-bumiputera government. Tidak ada kuasa.

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: Terima kasih Tuan Pengerusi. Datuk, dalam buku penerangan Anggaran Belanjawan Program dan Prestasi ini, muka surat 718 disebut tentang Pusat Khidmat Kontraktor iaitu penerangan aktiviti. Aktiviti ini ialah bertindak sebagai pusat pendaftaran seperti mana yang Yang Berhormat kata tadi bagi semua kontraktor kerja dan elektrik di peringkat persekutuan dan negeri serta memberikan khidmat nasihat, bimbingan dan bantuan kepada syarikat-syarikat kontraktor bertaraf bumiputera. Maknanya adalah dari segi aktiviti maknanya PKK boleh memberikan khidmat nasihat, bantuan kepada syarikat-syarikat yang bertaraf bumiputera. Sebab itu yang saya tanya tadi bahawa apa PKK khususnya dan pihak kementerian boleh menyelesaikan permasalahan yang dihadapi oleh 20 kontraktor bumiputera sedangkan ini merupakan kepentingan anak bangsa. Saya percaya Yang Berhormat sendiri mempunyai jiwa semangat anak bangsa kita. Takkanlah kita hendak biar hanya kerana perbezaan politik semata-mata seperti yang dilakukan oleh Ketua Menteri Melaka maka kita menafikan kepentingan anak bangsa kita. Ini satu tindakan yang sangat tidak demokratik.

Datuk Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Saya boleh nasihat kepada syarikat tetapi kalau saya nasihat kepada syarikat dia tidak akan menyelesaikan masalah kerana saya tidak boleh mengetepikan tindakan yang telah diambil oleh kerajaan negeri Melaka. Cuma kalau Yang Berhormat fikir saya boleh nasihat, saya boleh nasihat sebab maknanya kalau saya nasihat kepada syarikat 20 ini saya akan nasihat kepada mereka. Mereka bebas dalam pilihan raya demokrasi juga menuntut supaya undi itu sulit. Jadi kalau sudah dapat sesuatu daripada kerajaan tetapi tidak mahu sokong kerajaan pun tidak apa. Tetapi kalau boleh undi itu sulit, tidak payah tunjukkan. Tidak payah maknanya kita bayangkan, bayangkan iaitu bahawa kita - berlaku kepada saya nanti, Yang Berhormat relaks, berlaku kepada saya di kawasan Chenderoh.

Saya ada satu kontraktor F yang saya tolong bagi dia kerja, kemudian tiba-tiba saya tengok di seberang sana dia memegang bendera Keadilan, PAS. Saya pun terkejut juga sebab dia kawan saya. Harapan saya, saya tidak kisah dia hendak sokong siapa. Itu hak dia. Tetapi kalau dia cakap tentang demokrasi hormatlah juga sikit bahawa sekurang-kurangnya kita orang Melayu dan kita ada ruang iaitu bahawa kalau kita hendak undi pun undi sulit. Tidak payah bagi tahu kepada saya. Janganlah kecil hati saya. Itu sahaja. Dan saya orang biasa. Jadi bila saya tengok, saya terkejut, saya

pun mata putihlah tengok. Orang yang saya tolong dengan harapan dia bagi saya sokong kuat. Kemudian ada rakan-rakan daripada Kemaman datang kawasan saya termasuk Permatang Pauh semua dia tukar. Jadi saya pun terkejut. Tetapi tidak mengapalah itu dia dapat. Cuma saya kata kalau kita cakap tentang demokrasi, demokrasi juga menuntut iaitu bahawa undi itu sulit. Saya mintalah kepada mereka supaya menggunakan kebijaksanaan kalau hendak sokong pun tidak perlu tunjukkan. Kerana kita pun sebagai manusia kalau kita besarkan anak kita suatu hari anak kita bangun lawan kita, kita akan agak terkejut dan mungkin akan mengambil satu tindakan yang luar biasalah.

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: Baik, terima kasihlah Tuan Pengerusi. Terima kasih Datuk. Saya pun semalam pergi ke kawasan Datuk di Kampung Ngor. Cuma yang saya hendak sebut di sini bahawa bukan sahaja saya minta supaya Yang Berhormat menasihatkan syarikat tetapi sekurang-kurangnya dapat menasihatkan kerajaan negeri Melaka supaya tidak bertindak sedemikian rupa. Ini bidang kuasa yang ada pada pihak kementerian, saya rasa. Untuk menasihatkan kerajaan negeri Melaka supaya jangan melihat kepada perbezaan politik kerana bagi saya demokrasi bukan hanya melihat kepada undi sulit tetapi demokrasi ialah kebebasan bersuara, kebebasan memilih, kebebasan untuk dipilih. Itu hak dia untuk bergerak. Itu dijamin dalam fasal 10 Perlembagaan, juga dalam fasal 8, tentang hak perniagaan dan sebagainya. Jadi saya rasa bahawa adalah lebih wajar untuk Yang Berhormat pihak kerajaan pusat untuk menasihatkan kerajaan negeri Melaka supaya tinggallah perbuatan-perbuatan yang tidak bertamadun ini.

Datuk Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Yang Berhormat, sebenarnya saya sebut sebab Yang Berhormat sebut PKK. Jadi PKK punya bidang kuasa setakat itu. Kita tidak ada bidang kuasa untuk hendak menasihat kerajaan negeri. Saya juga hendak maklumkan iaitu bahawa ada juga orang yang jumpa dengan saya daripada Terengganu kelas F. Dia pun cerita juga dia menghadapi masalah di sana. Dia hendak pindah ke Kuala Lumpur. Jadi nanti bangkit pula dia cerita tolonglah nasihat kerajaan negeri Terengganu pula. Jadi kerja saya tidak habis ini. Nasihat Melaka tetapi kalau hendak bagi saya jadi Perdana Menteri, insya-Allah, suatu hari saya lihat semua saya nasihat. Jadi benda ini dia akan berpanjangan dan cuma itulah maknanya kepada saya.

Saya mesti buat kerja yang dalam bidang kuasa saya, di bawah kementerian saya PKK apa yang dibolehkan di bawah PKK itulah yang akan saya lakukan. Untuk luar daripada itu, luar kemampuan saya untuk menasihat mereka yang di mana tidak terletak di bawah naungan ataupun jurisdiction saya.

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: Terima kasih Tuan Pengerusi, terima kasih Datuk. Saya berpendirian begini Yang Berhormat dalam penjelasan ini ialah bahawa hak kerajaan negeri. Saya bersetuju dengan pandangan Tuan Pengerusi, dalam penolakan usul bahawa adalah bidang kuasa kerajaan negeri untuk menamatkan kontrak majikan dengan mana-mana dia punya, sesiapa pekerja dia, dan sebagainya. Tetapi tidak boleh alasannya kerana menyokong pembangkang. Dia boleh tidak mahu memberi projek, tidak mahu memberi peluang kepada 20 kontraktor bumiputera, boleh itu hak dia, hendak tamatkan kontrak dan sebagainya itu hak dia. Tetapi tidak boleh memberikan alasan kontrak itu ditamatkan, disenaraihitamkan kerana mereka ini menyokong pembangkang. Itu yang dikatakan tidak demokratik.

Tuan Pengerusi: Yang Berhormat kita kurang masa, sila.

Datuk Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Tidak apa, jadi sebenarnya perkara ini berlaku sudah tentu di antara alasan-alasan yang diberikan itu bukan hanya setakat menyokong pembangkang. Apabila kita dalam politik, kadang-kadang ucapan yang dipetikanya, yang ada malice politik sahaja. Tetapi mereka juga mempunyai alasan-alasan yang lain mengapa mereka diketepikan ataupun disenaraihitamkan. Jadi sebab itu laporan akhbar ini sememangnya..., sebagai contoh, kata macam di bank membuat pekerjaan yang sabotaj sebagai contoh. Jadi mungkin kalau lebih sensasi dilapurkan bahawa si anu- si anu tidak depositkan duit dalam bank kerana

kakitangan menyokong pembangkang. Tetapi apa yang sebenarnya berlaku ialah mengeluarkan rahsia yang tidak sepatutnya dilakukan oleh mereka.

Jadi ini soal laporan surat khabar. Saya percaya di Melaka alasannya adalah lebih daripada itu bukan sahaja setakat membantu pembangkang tetapi sensasi surat khabar. Serupalah, *Harakah* pun juga akan tulis mengatakan bahawa tidak demokratik kerana tidak menyokong dalam pilihan raya. Tetapi sebenarnya Yang Berhormat PASKah, UMNOKah, DAPkah, saya rasa tindakan serupa sahaja. Boleh jadi dia akan jadi polemik di sini.

Saya tengok tindakan semua serupa sahaja. Macam kawan saya di Terengganu, memberi sokongan kepada orang menyokong kita itu lumrah dalam soal kemanusiaan. Kita tentu akan memberi bantuan kepada orang yang membantu kita. Soalnya sama ada kita duduk diam ataupun kita ikhlas cerita, itu sahaja bezanya. Tetapi saya ingat tindakan yang diambil itu siapa pun saya ingat serupalah, parti mana pun.

Dato' Dr. Haji Jamaluddin bin Dato' Mohd. Jarjis: Tuan Pengerusi, saya minta sedikit penjelasan daripada Datuk Menteri, projek-projek kecil ini yang diberikan kepada kelas 'F' dan saya yakin banyak juga badan-badan ini meliputi JKK - Jawatankuasa Keselamatan Kampung kadang-kadang dia beri juga kelas 'F' ini untuk membuat kerja-kerja kecil. Tetapi saya difahamkan baru-baru ini di Terengganu semua JKK ini dibuang semua sekali. Dia buang semua sekali kerana mereka ini UMNO, macam tidak mampu lagi mereka ini untuk melaksanakan kerja, peluang untuk mendapatkan kerja-kerja kecil ini. Bagaimana pandangan Datuk Menteri kerana mereka dibuang kerana politik juga, kerana mereka ini UMNO. Dia buang semua sekali. Minta sedikit pandangan Datuk Menteri.

Seorang Ahli: Dahsyat.

Datuk Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Ini yang saya sebut iaitu bahawa untuk kewarasan pemikiran lebih baik kita tidak perlu bincang tentang perkara ini sebab saya kira ini tindakan politik. Tuntutan daripada penyokong itu sendiri. Jadi sebab itu saya rasa apa juga yang dibuat ada betul, ada salahnya, tidak siapa yang terlepas sama ada KeADILankah, tetapi nasib baiklah KeADILan dia tidak memerintah negerilah. Tidak nampak lagi belangnya dia itu, tetapi PASKah, UMNOKah, apakah, kalau kita memberi bantuan.....

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: Boleh minta penjelasan sedikit.

Datuk Mohamed Nazri bin Abdul Aziz:kepada penyokong kita, itu merupakan lumrah dalam apa juga yang kita buat..

Tuan Pengerusi: Ya,..

Datuk Haji Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: KeADILan tiada kerajaan, jadi tidak payahlah.

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: Tidak apalah, just hendakkan penjelasan daripada....

Datuk Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Penjelasan pada saya bukan dia.

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: Minta penjelasan..

Datuk Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Saya hendak kena jawab lagi Kemaman punya jawapan nanti ya.

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: Okay.

Datuk Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Jadi Yang Berhormat bagi Kinabatangan ada membangkit berkenaan

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: Tuan Pengerusi, hak saya tidak habis lagi tu.

Datuk Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Yang mana satu lagi.

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: Berkenaan dengan kraftangan

Datuk Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Okay

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: Kraftangan dan juga Perbadanan Kemajuan Negeri Kedah.

Datuk Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Sebenarnya Yang Berhormat, pegawai saya mungkin daripada kraftangan tidak hadir di sini tetapi sedikit sebanyak biar saya menjawab sedikit. Sememangnya saya merasakan tidak berpuashati dengan pengendalian yang dilakukan dalam soal kraftangan ini terutamanya dalam terlalu banyak mendirikan pusat-pusat kraf yang akhirnya, sebenarnya tidak diisikan. Memang betul seperti Yang Berhormat sebut iaitu bahawa ada tempat yang tertentu yang telah pun didirikan dengan Craft Center, tetapi sebenarnya tidak diisikan seperti di Johor, dan juga di Melaka kalau tidak silap saya dan beberapa tempat. Oleh kerana itu saya telah mengambil tindakan untuk menghentikan pembinaan lagi bangunan-bangunan seperti ini yang tidak mendatangkan manfaat kepada kraftangan itu sendiri.

Daripada segi kraftangan itu sendiri, masalah kita sebenarnya ialah kerana kemajuan masyarakat dalam negara kita. Kita akan lihat bahawa kraftangan ini akan maju dan berjaya di negara-negara yang mana ada sebahagian besar mereka hidup below poverty. Tekanan hidup mereka menyebabkan mereka kreatif dan membuat kerja-kerja yang leceh seperti kraftangan. Kalau Yang Berhormat tengok di negara-negara yang maju, habis kraftangan tidak ada. Di England, di Amerika mana ada kraftangan, tidak ada, melainkan kraftangan itu sengaja diwujudkan tetapi bukan dibuat oleh kraftangan tetapi telah di produce secara mass dalam factory.

Jadi masalah kita yang pertama hendak mempertahankan kraftangan ini ialah kejayaan kita sendiri, sebab orang tidak mahu hendak membuat kerja-kerja kraftangan ini, lebih baik dia kerja di kilang, dia dapat duit. Apa dia hendak buat benda-benda seperti, katalah kayu punya kraf atau apa, jadi ini masalah kita yang pertama.

Sebab itu segala usaha yang kita hendak buat untuk memajukan kraftangan ini menghadapi masalah kerana kejayaan kita sendiri. Walau bagaimanapun ada fokus yang tertentu macam di Sabah, Sarawak dan juga di Kelantan seperti batik dan di Terengganu masih lagi ada perkara-perkara seperti ini yang kita hendak pertahankan. Ini yang kita cuba untuk membantu, sudah tentu sebagai orang Melayu kita tidak mahu batik di Terengganu, Kelantan mundur. Songket kita akhirnya lupus. Ini kita ada sentimen kita walaupun kita twenty first century tetapi sentimen kita terhadap kraftangan Melayu kita, kita hendak pertahankan.

Jadi sebab itu segala usaha kita ini sememangnya berusaha ke satu perkara yang makin lama dia makin tidak akan menjadi diminati. Jadi bukan satu masalah yang mudah. Walau bagaimanapun kita sentiasa terbuka kalau ada apa-apa cadangan macam Yang Berhormat bagi Tumpat memang betul, saya pergi ke Kelantan hendak menghidupkan balik batik ini yang sekarang ini, industri batik ini begitu malap sekali. Jadi kita cubalah cari di mana hendak patut dibantu supaya mereka boleh kuat balik kerana kita tidak mahu perkara, ciri-ciri orang Melayu kita ini lupus disebabkan kerana hilang minat, jadi kita akan cuba. Macam di kraftangan bagaimana untuk hendak membantu dalam memajukan kraftangan dalam keadaan yang tidak mudah untuk kita hendak mempertahankan kraftangan ini.

Saya terbuka, kalau Yang Berhormat ada apa cadangan, tidak ada masalah kita boleh terima kalau sekiranya dia boleh membantu kraftangan kita.

Berkenaan dengan PKNK, Kedah. Kes apa itu.

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: Terima kasih Tuan Pengerusi, dan Yang Berhormat. Yang saya bangkitkan tadi tentang ialah kementerian ada tanggungjawab dari sudut pemberian peruntukan kepada PKNK. Saya melihat

bahawa PKNK sendiri membuat projek-projek yang tiada memberikan keuntungan, kerugian umpamanya saya katakan tadi menjual tanah dengan harga tidak sampai tiga kupang. Jadi saya rasa rugi, sedangkan harga tanah dalam lingkungan di sebelah Bukit Kayu Hitam itu RM1.50 sen hingga RM2.00 sekaki. Begitu juga equity yang dimiliki oleh PKNK terlalu kecil berbanding dengan syarikat-syarikat seperti Northern Gateway dan juga Benua Bayu Sdn. Bhd. dan juga syarikat-syarikat lain yang dimiliki oleh Syed Mokhtar Al Bukhori yang memperolehi keuntungan.

Sebab itu saya rasa bahawa projek itu pun tidak menguntungkan dari sudut strateginya kerana dia dibuat bersempadan dengan Thailand. Itu lebih banyak mendedahkan kepada perkara-perkara yang tidak begitu baik kepada perkembangan sosial di situ.

Datuk Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Tuan Pengerusi, sebenarnya PKN ini ia di bawah pengawalan kita setakat di mana projek yang dikendalikan itu adalah hasil daripada kita punya peruntukan yang mereka minta di bawah Rancangan Malaysia Ke-7 atau Ke-8 dan lain-lain lagi. Jadi sebenarnya pemantauan kita hanya terhad kepada meletak seorang wakil dalam dia punya lembaga pengurus diakah, majlis pengarah diakah dan dia sebenarnya cukup bebas di mana-mana pun termasuklah sekarang ini macam di Kelantan pun mereka bebas untuk membuat apa juga keputusan berkenaan dengan projek dalam negeri yang mereka menjadi Perbadanan Kemajuan Ekonomi itu.

Jadi, sebab itu kawalannya setakat itu sahaja, lebih daripada itu dia buat, itu luar daripada kita kerana wakil kita cuma satu, kita punya hubungan dengan dia ialah kerana dia dapat duit daripada kita tiap-tiap tahun. Selepas itu dia autonomi, dia bebas, dan dia sebenarnya merupakan setengah daripada mereka yang ada syarikat dia bayar cukai kalau dia untung. Jadi dia satu badan autonomi.

Jadi sebab itu kalau Yang Berhormat bertanya berkenaan dengan hubungan kementerian dengan PKN ini ia hanyalah sekadar di mana mereka meminta peruntukan daripada Kerajaan Pusat, mereka tidak ada direct access, mereka buat menerusi kita dan itu sahaja hubungan mereka dengan kita selain daripada dia juga bertanggungjawab untuk menjalankan projek-projek yang boleh membantu usahawan-usahawan bumiputera kita daripada segi menyediakan ruang-ruang perniagaan, latihan dan lain-lain lagi.

Tetapi kalau dia sudah membentuk sebuah syarikat sendirian berhad untuk berniaga maka dia sudah jadi bebas dan segala dia punya urusan niaga kita adalah luar daripada kawalan kita. Jadi sebab dia bebas pula pinjam duit, kalau dia hendak memajukan sesuatu kawasan, dia pinjam duit, dia bebas pula pinjam duit, duit yang dia pinjam daripada bank itu kita tidak control. Sebab kita hanya control duit perbelanjaan dia yang datang daripada peruntukan Kerajaan Pusat. Jadi itulah hubungannya di antara.....

Dato' Yap Pian Hon: *[Bangun]*

Datuk Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Yang Berhormat banyak lagi, kita ada satu kementerian lagi, saya sebenarnya bercadang hendak menjawab Kemaman, selepas itu yang lainnya saya hendak jawab secara bertulis sebab kita ada 45 minit lagi.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Dia tidak beri, Yang Berhormat.

Datuk Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Lain kalilah, lagipun tadi you tidak bincang, tidak apalah lain kalilah ya, Yang Berhormat Serdang, saya tidak beri jalan.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Yang Berhormat kalau tidak beri, tidak beri semualah.

Datuk Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Saya beri kepada orang yang buat perbincangan asal, jadi perbincangan asal dia tidak ada. *[Disampuk]* You tidak bercakap bahas lebih awal tadi.

Jadi seterusnya Yang Berhormat bagi Kemaman bangkit berkenaan pemberian kontrak dan lain-lain lagi. Pemberian kontrak dilakukan oleh agensi-agensi pelaksana sendiri, bukan kementerian, agensi pelaksana, macam kata MARA dan kementerian dari masa ke semasa akan mengadakan majlis dialog dan bermesyuarat dengan syarikat-syarikat utama kerajaan seperti PETRONAS, TNB, Telekom dan sebagainya. Oleh itu isu-isu yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat kepada agensi-agensi berkenaan untuk diambil tindakan dan menyediakan program khas membantu kontraktor tempatan akan saya maklumkan kepada mereka.

Jadi Yang Berhormat pun ada sebut berkenaan dengan orang politik, Yang Berhormat kata itu bahawa kementerian saya tidak bersungguh-sungguh dalam bidang latihan kerana RM3.5 juta sahaja yang diperuntukkan untuk latihan. Sebenarnya Yang Berhormat, saya hendak beri maklum di sini yang lebih penting ialah pembiayaan perniagaan. Itu yang diperlukan oleh usahawan-usahawan kita dan juga penyediaan ruang niaga.

Jadi ini yang memakan peruntukan belanjawan yang besar, memberi ruang niaga untuk membolehkan bumiputera berniaga berjuta dan juga pembiayaan dana-dana, ini berjuta. Sebab itu latihan itu nampaknya kecil sebab dalam Kementerian Pembangunan Usahawan latihan itu merupakan satu bidang yang kecil jika dibandingkan dengan pembiayaan dan juga penyediaan bangunan kerana pembiayaan dan penyediaan bangunan ini merupakan, dengan izin, real help kepada usahawan-usahawan kita. Yang benar-benar berniaga, yang memang betul terlibat dalam perniagaan, ini yang kita hendak binakan. Sebab itu peruntukan latihan itu kita nampak kecil sebab latihan ini belanjanya kurang tetapi bukan bermakna bahawa kita tidak serius dalam soal hendak membangun usahawan kerana kita kena pergi kepada the real usahawan yang dia mari, dia bukan hendak latihan, dia mari dia kata dia hendak berniaga, jadi "saya hendak pembiayaan".

Sebab itu kita punya peruntukan besarnya itu ialah kepada pembiayaan keusahawanan iaitu dana-dana dan penyediaan ruang niaga, yang kita beli ruang niaga untuk memberikan mereka berniaga. Jadi jumlahnya besar, sebab itu bila dibanding dengan latihan memanglah kecil tetapi itu tidak bermakna bahawa kita tidak bersungguh-sungguh dan 'melepaskan batuk di tangga'.

Yang Berhormat sendiri pun tahu keusahawanan ini sebenarnya pengalaman, bukan ada sekolah yang boleh mengeluarkan ijazah keusahawanan dan lain-lain lagi. Ia lebih merupakan pengalaman berniaga dan kesungguhan untuk kita berniaga.

Tuan Abdul Rahman bin Yusof: Terima kasih, yang pertamanya saya rasa penglibatan ahli politik dan sebagainya ialah mengenai perlesenan syarikat-syarikat untuk participate dalam kontrak-kontrak seperti lesen PKK, lesen PETRONAS dan sebagainya. Banyak syarikat yang mendapat lesen-lesen ini menggunakan pengaruh orang-orang politik supaya syarikat-syarikat ini yang kadang-kadang tidak memenuhi syarat-syarat yang diperlukan, diberi lesen dan juga kita lihat *waiver* ataupun syarikat-syarikat yang sepatutnya kena ada lesen untuk mendapat sesuatu kontrak diberi *waiver* supaya tidak perlu ada. Inilah yang saya sebutkan bahawa syarikat-syarikat yang mempergunakan ahli-ahli politik dan sebagainya.

Mengenai keusahawanan ini memang saya akui bahawa keusahawanan ini semula jadi ataupun kesungguhan individu-individu tertentu untuk berniaga. Tetapi apa yang menyedihkan yang berlaku ialah apabila ada kejayaan di dalam sesuatu sektor yang diusahakan oleh peniaga-peniaga yang *genuine*, tiba-tiba masuk syarikat asing ataupun syarikat bukan bumiputera yang menggunakan nama ahli-ahli politik tertentu ataupun syarikat-syarikat anak negeri dan compete dengan *genuine* bumiputera yang asalnya. Ini menyebabkan orang yang usaha dari awal itu tidak mendapat ataupun mati dalam perniagaannya kerana memberi ruang kepada syarikat-syarikat yang menggunakan anak-anak politician dan sebagainya. Itu yang saya maksudkan.

Datuk Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Tuan Pengerusi, pertamanya Yang Berhormat cakap ahli politik umum tidak boleh berniaga, Yang Berhormat pun

berniaga juga. Jadi kalau saya kata kita buat satu syarat semua ahli politik tidak boleh berniaga, nanti Yang Berhormat pun susah, Yang Berhormat pun hendak jaga kawasan juga. Jadi sebenarnya saya hendak beritahu, waktu saya menjadi Timbalan Menteri Kewangan, saya mempengerusikan Jawatankuasa Tender Menteri dan sebenarnya saya pada ketika itu saya tidak kenal pun syarikat yang masuk tender kerana dia punya kelulusan, pertama dibuat oleh JKR yang menilaikan semua kemudian JKR bawa kepada, di dalam Kementerian Kewangan ada satu unit yang menilai balik yang dikatakan terdiri daripada ramainya penyokong Keadilan.

Jadi saya pun confuse, sebab di satu ketika Yang Berhormat kata bahawa orang-orang politik mungkin daripada parti kerajaan yang dapat tetapi dalam masa yang sama saya menerima laporan iaitu bahawa pegawai kerajaan di Kementerian Kewangan banyak penyokong Keadilan, jadi perkara ini sebenarnya semuanya merupakan spekulasi termasuk Yang Berhormat sebut iaitu bahawa ada orang politik kaitannya kuat dapat tender kerana dipengaruhi oleh sanak saudara, keluarga dia yang berpolitik, itu juga spekulasi kerana sebenarnya kita tidak tahu maklumat yang sebenarnya. Kita cuma bercakap.....

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Rompin berdiri, Yang Berhormat.

Datuk Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Sekejap. Jadi begitu juga sebenarnya waktu saya, pengalaman saya sendiri kita tidak kenal pun syarikat yang dapat, semua direkomen oleh JKR dan juga direkomen oleh satu unit dalam Kementerian Kewangan sendiri yang kononnya dikatakan sebagai terdiri daripada lubuk orang-orang kuat menyokong Keadilan. Tetapi pada saya, saya tengok di situ semuanya okay. Jadi saya tidak ambil tindakan apa-apa, kalau orang itu dapat pun itu kerana dia memang *on merit* dia dapat.

Keduanya berkenaan dengan lesen-lesen – juga benda yang sama. Saya duduk hari pertama jadi Menteri Pembangunan Usahawan – yang saya terima yang pertama sekali dia kata, “Datuk, you ambil tindakan PKK ini, itu hangit PAS semua dalam itu,” dia kata – Keadilan. Jadi, bermaknanya kalau pada ketika itu banyak yang didaftarkan syarikat pada ketika itu, makna dianya adalah merupakan orang-orang yang mendapat pertolongan parti politik yang membangkang sebab dikatakan bahawa pegawai kerajaan itu kuat pembangkang. Jadi, saya tidak boleh hendak ambil tindakan berdasarkan apa yang orang cakap. Jadi, mengapa saya sebut perkara ini, semuanya mere speculation.

Saya hendak supaya dalam Dewan Rakyat yang mulia ini ada sesuatu perkara yang berlaku, tolong bawa dengan buktinya. Kalau ia di bawah kementerian saya, saya akan ambil tindakan, tidak ada masalah tetapi kalau Yang Berhormat sebut ini, itu, jadi semuanya itu merupakan tidak ada bukti, susahlah saya. Saya hendak ambil tindakan apa? Saya dilatih sebagai peguam – orang kata peguam gila, ambil tindakan tidak ada bukti, malulah saya. Jadi, saya hendak beritahu di sini, kalau Yang Berhormat kata betul ada, tolong beri bukti....

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: [Bangun]

Dato' Dr. Haji Jamaludin bin Dato' Mohd. Jarjis: [Bangun]

Datuk Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Ha, itu pun hendak tanya soalan yang sama juga. [Ketawa] Macam Yang Berhormat jugalah....

Tuan Abd. Rahman bin Yusof: Saya akan beri buktilah dalam masa terdekat ini.

Datuk Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Ha, okay. Macam Yang Berhormat jugalah, serupa juga dengan Yang Berhormat....

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Duduk, duduk, Yang Berhormat. Faham, faham.

Datuk Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Saya tahu dia seorang usahawan yang gigih tetapi kalau dia dapat banyak tender, orang kata abang ipar dia beri pula. Jadi, ini semua spekulasi. *[Ketawa]* Abang ipar dia Menteri Besar Perak. Itu lagi masalah, jadi tidak boleh lari, tidak boleh lari.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhammad bin Abdullah]: Ya, ya. Lagi jelas, lagi suluh lagi jelas, ya. Rompin berdiri.

Datuk Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Jadi, kita kena.....

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhammad bin Abdullah]: Jangan korek beria sangat, Yang Berhormat. Habis semua nanti.

Datuk Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Habislah ya.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhammad bin Abdullah]: Rompin ini ha.

Datuk Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Rompin? Okay, okay.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhammad bin Abdullah]: Ha, Rompin pula.

Dato' Dr. Haji Jamaludin bin Dato' Mohd. Jarjis: Hendak minta penjelasan Datuk Menteri sebab Datuk Menteri kata sebagai Timbalan Menteri Kewangan dahulu, seperti asas fikirannya adalah ada laporan teknikal, ada laporan kewangan, itu yang sebenarnya pertimbangan. Saya hendak minta penjelasan adakah ini benar. Kalau buat contohnya Yang Berhormat bagi Jeli sendiri. Yang Berhormat bagi Jeli sendiri yang mendapat satu kontrak besar daripada Menteri Kewangan dahulu iaitu Dato' Mustapa dari Jeli. Ya, dia dapat kerja besar ukur tanah di Lapangan Terbang KLIA....

Beberapa Ahli: Huh, dahsyat!

Dato' Dr. Haji Jamaludin bin Dato' Mohd. Jarjis: Ha, ini yang diputuskan....

Tuan Husam bin Haji Musa: *[Bangun]*

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhammad bin Abdullah]: Nanti dahulu Yang Berhormat, tidak bolehlah.

Tuan Husam bin Haji Musa: Yang Berhormat bagi Jeli tidak ada di sini, tidak adillah dia cakap, Yang Berhormat bagi Rompin ini kadang-kadang.....

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhammad bin Abdullah]: Tidak apalah, tidak apa. Dia buat contoh tidak apa.

Tuan Husam bin Haji Musa: Karutlah.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhammad bin Abdullah]: Serupa Yang Berhormat juga membuat contoh tidak semestinya orang datang ke mari.

Dato' Dr. Haji Jamaludin bin Dato' Mohd. Jarjis: Kata demokrasi, Yang Berhormat. Ini giliran saya. *[Ketawa]* Saya hendak bertanya Datuk Menteri, adakah ini benar? Kerajaan beri, Menteri sendiri beri, apa yang dibuat kepada Menteri itu, berlawan – kalahkan pula. Ini yang sebenarnya. Bermakna pertimbangan yang dibuat...

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhammad bin Abdullah]: Soalan, soalan?

Dato' Dr. Haji Jamaludin bin Dato' Mohd. Jarjis: Saya minta penjelasan Datuk Menteri, pertimbangan yang dibuat adalah hanya asas-asas teknikal dan kewangan, tidak ada pertimbangan lain – yang dibuat ini hanyalah modal politik sahaja. Saya minta pandangan Datuk Menteri.

Tuan Husam bin Haji Musa: Boleh saya.....

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhammad bin Abdullah]: Nanti Menteri jawab dululah.

Tuan Husam bin Haji Musa: Ya?

Datuk Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Dia Menterikah atau saya Menteri? [Ketawa] Saya pun dah confuse tidak tahu sebab peraturan tidak ikut, saya pun tidak ingat. Saya Menterikah atau siapa yang Menteri. [Ketawa] Tetapi kalau saya Menteri, saya punya floorlah.

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: Boleh bertukar.

Datuk Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Ha?

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: Boleh bertukar.

Datuk Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Oh, boleh bertukar. Tetapi waktu ini saya Menteri. Jadi, ini saya punya floor. Memang Yang Berhormat, saya pernah menjadi Timbalan Menteri Kewangan. Saya mempengerusikan mesyuarat tender Menteri dan saya bersama dengan pegawai-pegawai – ahli politik saya seorang. Yang lain itu semua pegawai tinggi Kementerian Kewangan, yang terdiri daripada pegawai-pegawai tinggi yang berpengalaman. Mereka tidak akan dengar cakap saya sebab saya tahu mereka ini orang yang senior dan dia ada prinsip dia sendiri. Dia tidak mudah untuk mendengar pandangan saya dan kalau saya lakukan satu perkara yang jauh daripada apa yang dicadang dalam tender document itu. Jadi, kita beri tender mengikut evaluation technical yang dibuat dengan financial capacity dia. Itu sahaja. Dalam kertas itu pun tidak ditunjuk siapa shareholdersnya dan kita tidak mahu tahu pun. Yang kita beri ialah apa yang direkomen.

Saya kira kalau kita memberikan projek-projek berdasarkan kepada soal kepartian maka tidak berbangkitlah soal 20 kontraktor itu kena ambil tindakan di Melaka sebab sudah tentu dia menyokong pembangkang dan dia dapat kontrak kerajaan. Jadi, bermakna waktu kita memberi kontrak itu kita tidak kira dia orang siapa. Kita kira mengikut dalam kertas tender itu, kalau dia layak dia terima, dia dapat.

Jadi, saya hendak menafilah iaitu kalau sekiranya ada tuduhan yang mengatakan iaitu bahawa kita memberi tender mengikut soal kepartian, tidak! Kerana ini merupakan tender terbuka dan mereka yang boleh tender dia boleh masuk dan kalau dia berjaya itu kerana di atas merit dia sendiri. Dan saya ingin menyatakan iaitu bahawa soal kata 'direct negotiate' kah apa, ini bukan waktu saya menjadi, keputusan ini bukan dibuat waktu saya menjadi Timbalan Menteri Kewangan tetapi ia dibuat terlebih dahulu daripada itu – 'direct negotiate' dan lain-lain semua ini tidak ada kena-mengena dengan waktu tempoh saya menjadi Timbalan Menteri Kewangan dan saya hendak kata iaitu kita tidak memberikan tender mengikut soal keahlian parti dia.

Tuan Husam bin Haji Musa: Terima kasih, Yang Berhormat. Saya bukan hendak dapat penjelasan daripada Yang Berhormat tetapi saya hendak ulas yang Rompin sedikit.

Beberapa ahli: Tidak boleh.

Tuan Husam bin Haji Musa: Okay, okay, tidak apa. Saya minta penjelasan daripada..... [Ketawa]

Dato' Dr. Haji Jamaludin bin Dato' Mohd. Jarjis: [Menyampuk]

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Tak payah Yang Berhormat, tak payah Rompin, dia sudah tidak hendak, sudah tidak hendak....

Tuan Husam bin Haji Musa: Dah tak hendak.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Dia tidak hendak buat dah.

Tuan Husam bin Haji Musa: Rompin petang dia tidak mandi...[Ketawa]

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Kalau dia buat, saya berhentikan dia.

Tuan Husam bin Haji Musa: Yang Berhormat, dalam kes Yang Berhormat bagi Jeli, Syarikat Juruukur Teguh adalah sebuah syarikat yang berwibawa dan dia dapat kontrak ini sebelum daripada dia aktif dalam politik dan sekarang saya difahamkan beberapa kontraknya telah pun dibatalkan dan saya menghargai apa yang telah Yang Berhormat tetapkan sebagai prinsip governance di bawah kementerian Yang Berhormat dan apa Yang Berhormat alami sebagai Timbalan Menteri Kewangan pada satu masa ialah Menteri Kewangan pada masa itu ialah Dato' Seri Anwar Ibrahim dan saya tidak ambil kesempatan petang ini untuk berbincang di mana negotiate tender ini telah diberi kerana bukan saya tidak ambil bahagian petang ini tetapi tidak boleh kita nafikan 100% begitu dan projek kecil-kecil mungkin transparencynya wujud. Projek Kereta Api yang saya bangkitkan semalam dari Rawang-Ipoh RM1.6 bilion diberikan secara runding sedangkan kos asal dalam buku ini RM210 juta sahaja – elektrifikasi KTM sudah jadi RM1.6 bilion tetapi saya minta maaf, saya tidak hendak berhujah pada petang ini. Saya cuba hendak betulkan apa yang Yang Berhormat bagi Rompin kata terhadap Yang Berhormat bagi Jeli.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhammad bin Abdullah]: Ha, sudahlah itu Yang Berhormat.

Datuk Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Yalah, macam Yang Berhormat bagi Jeli dapat sebelum dia masuk politik tetapi kita pernah dengar mirip-mirip dia untuk memasuki PAS, maknanya kita bukan tahu pada Hari Penamaan Calon iaitu bahawa dia akan bertanding atas tiket PAS – 6, 7 bulan sebelum itu pun kita sudah tahu. Saya kenal rakan saya dari Jeli ini, ini bermakna waktu dia dapat pun kita pada ketika itu kita sudah tahu tetapi oleh kerana tender ini merupakan satu, ianya merupakan bentuk tender, dia dapat, okaylah. Jadi, maknanya walaupun dia belum openly masuk PAS jadi calon tetapi ceritanya kita sudah dengar tetapi dia dapat juga. Ini jelas menunjukkan iaitu bahawa walaupun kita tahu tetapi dia dapat. Jadi, ini menunjukkan tidak benar iaitu bahawa pemberian tender ini berdasarkan kepartian dia. Kalau kepartian dia, mirip dia, kita memang tidak beri, kalaulah itu merupakan asas dasar kita.

Jadi, sebab itu saya hendak beritahu kepada Yang Berhormat, bukan, ya bukan dan Yang Berhormat kena ingat dalam keadaan sekarang yang tuntutan daripada rakyat terhadap kerajaan tentang akauntabiliti, transparency itu begitu kuat sekali. Bukan mudah untuk kita hendak mengabui mata rakyat dengan melakukan perbuatan yang menjolok mata kita. We are asking for trouble kalau sekiranya pada hari ini kita mengetepikan apa juga pandangan – lantak apa orang hendak fikir, kita ikut apa kita buat, kita akan menghadapi masalah. Ini kita tahu sebab kita akan berhadapan dengan rakyat lagi – empat, lima tahun lagi. Jadi, saya hendak beritahu apa yang kita buat dalam soal memberi tender ini kita mengikut soal kepartian. Ini tidak, sebab ini akan menempah ataupun menempa maut sendiri sebab memang.....

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: Melaka ikut parti.

Datuk Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Apa dia?

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: Melaka ikut parti.

Datuk Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Kelakuan?

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: Melaka, Melaka.

Datuk Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Melaka.

Tuan Haji Mahfuz bin Haji Omar: Melaka ikut parti.

Datuk Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Ha, tidak apalah. Macam di Melaka saya sudah beri penjelasan tadi iaitu bahawa yang dibesarkan soal politik tetapi dia ada alasan lain yang disebut dan tidak diperbesarkan. Ini sensasi surat khabarlah yang saya sebut ya. Jadi, sebab itu apa yang surat khabar tulis kita tidak boleh tahan dia, kalau kita tahan dia, dia kata kita kontrol surat khabar pula. Jadi, banyak masalah. Jadi, sebab itu Yang Berhormat, saya hendak sebut iaitu bahawa kita

tidak memberikan tender – blacklist dia blacklistlah, itu saya sudah sebut tadi. Jadi, Yang Berhormat Kemaman habis dah, tidak apa.

Jadi, yang lain-lain Yang Berhormat banyak sebenarnya saya..... Adakah kita hendak habis?...

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhammad bin Abdullah]: Boleh, Menteri boleh jawab lagi.

Datuk Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Boleh jawab lagi?

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhammad bin Abdullah]: Nanti Sipitang gaduh, Tumpat gaduh, Labuan gaduh...

Datuk Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Okay, okay, tidak mahu dia orang gaduh ya.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhammad bin Abdullah]: Sila, sila.

Datuk Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Kemaman juga bangkit dengan perkara Kementerian Pembangunan Usahawan. Kementerian selaku agensi *focal* dalam Pembangunan Usahawan akan terus memberi penekanan ke arah membantu usahawan menerusi peluang perniagaan seperti program francais, vendor, mental usahasama tulen dan lain-lainlah.

Seterusnya, penyediaan premis perniagaan menerusi agensi seperti MARA, Uda Holding (UHB) dan PKPN. Kemudahan kewangan kita beri menerusi TEKUN dan TUK. Latihan keusahawanan kita beri dan setakat ini kejayaan dilihat dengan wujud kita ada vendor 209, francais 575, usahasama tulen 53 syarikat dan banyaklah payung perabot 142. Cuma saya mungkin – Bukit Mertajam tanya tadi, lupa hendak jawab. Pembangunan usahawan ialah untuk bukan sahaja bumiputera. Kementerian Pembangunan Usahawan ialah pembangunan usahawan rakyat Malaysia. Cuma kadangkala kita ada dana yang dikhususkan untuk bumiputera sahaja macam TEKUN, itu untuk bumiputera tetapi macam TUK, dana lain-lain itu menerusi CGC, itu terbuka kepada bukan bumiputera juga.

Jadi, saya hendak menekankan di sini Kementerian Pembangunan Usahawan ialah pembangunan usahawan untuk rakyat Malaysia walaupun kadangkala dalam kementerian ada agensi-agensi dan juga dana-dana yang dikhaskan untuk bumiputera. Tuan Pengerusi, Tumpat

[Beberapa orang ahli bangun]

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhammad bin Abdullah]: Ramai Yang Berhormat berdiri. Dia tidak bagi Yang Berhormat.

Datuk Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Tak, tak, saya nanti saya hendak habis. Habis dulu baru tanya.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhammad bin Abdullah]: Ha itu pun dia sudah jawab tadi, cukuplah tu.

Puan Chong Eng: Ada satu soalan lagi.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhammad bin Abdullah]: Cukup, cukup Yang Berhormat.

Datuk Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Berkenaan dengan Arked MARA. Sebenarnya Tumpat ini kawan saya, dia *prefect* saya dulu, saya masuk Malay College dia ...

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhammad bin Abdullah]: Oh, sebab itu ya. Kena jawab elok-eloklah.

Datuk Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Sebab itu dia beri kata-kata pujian tu. *[Ketawa]* Jadi, kena jawab, nanti kena pulak nanti. Jadi, Arked MARA, memang

MARA memang ada rancangan untuk pembangunan semula Bazar MARA di Cabang Empat. Pembinaan arked ini telah dimulakan dijangka siap akhir tahun 2000. Jadi, walaupun kalah 10 tahun tetapi kita buat juga Arked MARA sebab dia hendak berniaga, bagi dia berniaga lah.

Kemudian, Yang Berhormat juga telah bangkit soal francais. Memang betul, francais besar ini dia *in-house* dia punya francais. Dalam program pembangunan francais kementerian tidak boleh memaksa syarikat untuk memfrancaiskan produk jika syarikat hendak melaksanakan secara *in-house*. Walau bagaimanapun, kerajaan boleh mendesak dan meminta syarikat berkenaan untuk memfrancaiskan produk mereka, kerajaan akan terus bincang dengan syarikat-syarikat ini untuk memberi peluang kepada pelantikan usahawan-usahawan secara francais. Kita akan sentiasa menggunakan *persuasion* dan cara untuk - kerana ini tidak boleh dipaksa. Kita akan cuba sedarkan kepada mereka betapa perlunya untuk membantu usahawan tempatan dan supaya kita berkongsilah 'kuih' yang besar itu.

Labuan bangkit berkenaan dengan cawangan Labuan LPKP, Insya-Allah kita cuba akan mempertimbangkan permintaan daripada Labuan ini. Kepong, penswastaan anak syarikat MARA. Selaras dengan dasar penswastaan kerajaan pihak kementerian dan MARA telah mengambil langkah untuk menswastakan syarikat komersial milik MARA. Setakat ini kementerian dan MARA bersetuju menswastakan MARA Holdings dan urusan mengenainya sedang dilaksanakan. Penswastaan Amanah Saham MARA masih dalam peringkat perbincangan bagi penentuan harga. Beberapa syarikat lagi masih dalam penilaian pihak MARA untuk tujuan pelaksanaan penswastaan anak-anak syarikat MARA.

Sipitang, ada lagi Sipitang.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Habis sudah.

Datuk Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Dia sudah balik, tidak apalah saya jawab secara tulisan. Kemaman sudah.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Nampak sudah habis dah semuanya tu.

Datuk Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Nampaknya. Saya pun nampak habis semua ini. [Ketawa] Kinabatangan pun sudah habis. Jadi,ada Yang Berhormat, kraftangan ada.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya.

Datuk Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Dia sampai lambat sikit, masih panas lagi ini.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya.

Datuk Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Yang Berhormat bagi Pokok Sena tanya mengapa beberapa cawangan di PKKN ditutup, memang betul Yang Berhormat sebut. Yang Berhormat ada kawan dalam kraf tangankah, nampak fakta [Ketawa] Ini semua. Saya duduk tadi saya tercenggang juga, dia tahu semua ni.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Menteri pun ada jawab tadi.

Datuk Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Ha, ha. Soalan dia tu, memang apa ni.... Pada akhir tahun 1999, memang PKKN telah mengubah fokusnya kepada membantu untuk membangun industri kraf. Beberapa aktiviti telah dijana bagi membantu usahawan iaitu melalui aktiviti mempromosikan produk usahawan bagi pasaran di dalam dan di luar negara, mengadakan sinergi dengan pengusaha bagi mengeluarkan produk yang boleh memenuhi kehendak pasaran.

Di samping itu juga PKKM akan memainkan peranan bagi mengesan teknologi baru yang dapat membantu usahawan kraf dalam meningkatkan pengeluaran

dan kualiti produk. Cawangan-cawangan PKKMM dahulunya menjalankan latihan kemahiran tetapi aktiviti latihan telah dipusatkan bagi memastikan keberkesanan program PKKMM juga.

PKKMM juga memusatkan pelaksanaan aktiviti pembangunan kraf mengikut bidang iaitu bidang batik dan perak di Kelantan, itu tujuan asal kita mula-mula. Makna yang dibuat *craft center* ini dengan memikirkan kita buat satu bangunan dan kalau ada pengeluaran produk daripada pengusaha batik dan perak itu di negeri Kelantan. Jadi, kita dok harap hari itu supaya pengusaha ini dapat keluar produk ini dan kita letakkan dalam *craft center* tetapi dia tidak jadi macam itu kerana ada kelembapan.

Bidang kayu kita pusatkan di Pahang, bidang seramik di negeri saya, di Perak Darul Riduan, Negeri Sembilan untuk bidang buluh dan rotan dan bidang tembaga di Terengganu. Cawangan-cawangan ini akan memainkan peranan sebagai pusat gunasama *incubator* untuk usahawan-usahawan kraf. Dari segi tenaga kerja kita tidak ada masalah kerana PKKMM telahpun menstruktur semula penempatan mereka. Di mana mereka akan diagihkan ke cawangan-cawangan yang bersesuaian dengan bidang kemahiran masing-masing.

Okay, ini berkenaan dengan Langkawi. Kajian terperinci telah dibuat oleh pihak pengurusan PKKMM terhadap penggunaan elektrik yang agak tinggi ini. Didapati penggunaan elektrik yang boleh dikatakan RM50 ribu adalah sebenarnya seimbang dengan keperluan sebenar kompleks dengan aktiviti-aktiviti yang dilaksanakan di kompleks ini. Bagaimanapun kadar bayaran bulanan elektrik ini adalah tidak menentu dan ada kalanya menurun hingga RM30 ribu iaitu bergantung kepada masa dan corak aktiviti yang dilaksanakan. Jadi, kalau Yang Berhormat ada pergi ke Langkawi, macam saya selalu pergi kadangkala kita pergi kita tengok panas sebab dia ada buka, tak pasang air-con, dia buka tingkap semua, jadi elektrik pakai kuranglah. Jadi, kita akan mencuba untuk memastikan supaya kita dapat mengurangkan lagi penggunaan letrik khususnya di Langkawi ini.

Tuan Pengerusi, Kepong, Yang Berhormat bertanyakan dengan satu pelan induk industri kraf, sememangnya Kementerian Pembangunan Usahawan memberi perhatian kepada pembangunan industri kraf malah dengan itu satu Majlis Perundingan Pembangunan Industri Kraf telah ditubuhkan. Kita tubuh Majlis Perunding Pembangunan Industri Kraf ini, bagi merangka dasar, hala tuju dan strategi bagi membangunkan industri kraf. Yang Berhormat sudah tahukah kita hendak buat ini, pasal tanya soalan ini. Ada orang dalam [Ketawa]

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Tidak, dia berpengalaman.

Datuk Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Okay pengalaman. [Ketawa]

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Di orang lama.

Datuk Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Dia orang lama, betul-betul, dia ada pengalaman.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya.

Datuk Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Majlis disokong oleh panel-panel perunding yang akan memberi perhatian serius terhadap bidang-bidang kraf utama iaitu tekstil, batik logam, kayu dan rotan, seramik serta *craft ethnic* dan lain-lain lagi. Majlis Panel Perunding dianggotai oleh pihak-pihak kerajaan dan swasta yang mempunyai kepakaran dalam bidang kraf.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Dah jawab, dah tu.

Datuk Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Sudah jawab semua, Yang Berhormat, dah jawab dah. Jadi, semua pun sudah jawab. Jadi, saya sekali lagi mengambil kesempatan

Dato' Dr. Haji Jamaludin bin Dato' Mohd. Jarjis: Terima kasih. saya minta oleh kerana benda ini mungkin penjelasan saya mohon mungkin agak terperinci sedikit. Saya mungkin tidak berkehendakkan jawapan secara jelas atau detail daripada Menteri tetapi tadi isu '*direct nego*', saya hendak bertanya sedikit di Kementerian Kewangan kita tahu ada wujud satu skim berwibawa di mana banyak kontraktor dilantik di bawah skim berwibawa dan projek diberi secara terus menerus semasa Menteri Kewangan yang dahulu. Oleh kerana – dan saya minta sedikit supaya penjelasan tentang perkara ini dan kontraktor-kontraktor mana yang dapat di bawah skim berwibawa. Tidak perlulah Yang Berhormat Menteri menjelaskan pada hari ini kerana ini merupakan soalan terperinci, mungkin boleh memberikan maklum kepada saya kemudian supaya boleh soalan-soalan yang saya bangkitkan kemudian dalam Dewan ini.

Sedikit penjelasan tentang konsep berwibawa, mungkin Yang Berhormat Menteri boleh beri saya kemudian tentang detailnya. Saya minta sedikit pandangan Yang Berhormat Menteri.

Datuk Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Saya menjawab berdasarkan pengalaman saya di Kementerian Kewangan dahulu. Sememangnya kontraktor berwibawa ini adalah merupakan satu skim yang telah dikenalkan oleh Menteri Kewangan yang terdahulu dan mereka ini diberikan '*direct nego*' dan walaupun dia telah diberikan oleh Menteri Kewangan dahulu namun ianya diteruskan sehingga akhir tahun lepas sebab kita juga memikirkan iaitu bahawa kita jangan ada prejudis terhadap satu-satu skim yang dilakukan oleh seseorang individu sehinggakan apabila dia tidak ada kita terus potong, sebab itu kita beri ruang, oleh kerana kita tidak mahu orang kata apa victimize

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Mangsa, mangsa - saya menjadi mangsa.

Datuk Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Ya, kita tidak mahu dijadikan aniaya dan menjadikan mangsa kontraktor-kontraktor yang tidak bersalah sebenarnya. Dia letak di bawah skim berwibawa.

Jadi, oleh kerana tidak ambil tindakan untuk menjadikan mereka mangsa dan anayakan mereka, maka skim ini diteruskan sehingga akhir tahun lepas. Bermakna, dua tahun telah berlalulah sebelum kita hentikan. Tetapi skim ini memang kita hentikan bermula pada Januari tahun 2000, sudah tidak ada lagi '*direct nego*', semua open tender.

Jadi, apa Yang Berhormat tanya itu adalah benar. Ia merupakan skim yang dikenalkan oleh Menteri Kewangan yang dahulu dan saya ingin menyatakan di sini bahawa kita tidak ada prejudis terhadap apa yang dilakukan oleh beliau dan kita tidak mahu kontraktor yang tidak bersalah apa pun menjadi mangsa. Sebab itu kita lanjutkan beri satu masa, memadamkan dua tahun lepas itu kita hentikan kerana ada juga sungutan daripada kontraktor-kontraktor yang lain yang merasa tidak puas hati dengan skim berwibawa ini dan tidak berpuas hati dengan soal '*direct nego*' ini.

Jadi, kita mendengar pandangan daripada kontraktor-kontraktor dan kita mengambil keputusan hentikan skim berwibawa dan '*direct nego*' dan saya ingat tidak adil kalau orang menuduh kita, kita hentikan semata-mata kerana kaitannya dengan Menteri yang dahulu kerana kita mengizinkan dua tahun berlalu sebelum kita mengambil keputusan ini.

Jadi, Yang Berhormat saya ingat itu sahaja yang

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, cukup Yang Berhormat. Cukuplah. Cukuplah Yang Berhormat.

Dr. Maximus Johnity Ongkili: [Bangun]

Datuk Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: [Ketawa] Ya, Bandau beri? Masuk – kasihan.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Terpulang kepada Menterilah. Tidak usah panjang-panjanglah Yang Berhormat. Pendek-pendek sahaja.

Dr. Maximus Johnity Ongkili: Tadi saya hendak berucap tetapi berucap dalam Kementerian Tenaga, Komunikasi dan Multimedia tidak dibenarkan lagi. Jadi, sebenarnya aku minat

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Janganlah ungkit-ungkit.

Dr. Maximus Johnity Ongkili: Okay, teruskan. Saya mahu ucapkan di sini iaitu berkaitan dengan Perbadanan Kemajuan Kraftangan di mana keseluruhan bagi tahun ini diperuntukkan RM32.2 bilion termasuk pinjaman dan saya melihat bahawa daripada Laporan Tahunan, aktiviti-aktiviti begitu tertumpu sekali kepada perkembangan kraftangan di Semenanjung dan bagi Sabah dan Sarawak belum begitu terselaraskan ataupun begitu aktif kedua-dua cawangan ini. Alasan ialah kedua-dua negeri mempunyai unit masing-masing yang memajukan kraftangan tetapi pada masa yang sama sektor ini di peringkat kedua-dua negeri Sabah dan Sarawak begitu tidak terbangun ataupun kebelakangan.

Saya ingin bertanya kepada pihak Menteri adakah rancangan masa depan ini untuk lebih meningkatkan aktiviti dan dari segi sokongan dan galakan oleh pihak Perbadanan Kemajuan Kraftangan di peringkat di negeri Sabah. Dan yang kedua, saya melihat juga bahawa ahli Lembaga di sini barangkali pihak kementerian harus mengambil keterbukaan untuk melantik ahli-ahli pemimpin dari Sabah dan Sarawak sebagai ahli Lembaga. Bolehkah dipertimbangkan? Terima kasih.

Datuk Mohamed Nazri bin Abdul Aziz: Bila saya jawab lain kali marilah duduk sebab soalan itu saya sudah jawab tadi. Saya kata sekarang kraftangan ini banyak sekarang ini di Sabah, Sarawak, etnik punya kraftangan ini semua.

Jadi, sebab itu memang kalau sekiranya pada hari ini Yang Berhormat tengok seolah-olah belanjanya kurang, itu disabitkan oleh kerana jumlah penglibatan orang dalam kraf ini satu, lebih banyak di Semenanjung lagi daripada di sana dan keduanya kraftangan yang dilibatkan di Semenanjung ini ia menggunakan wang lebih jika dibandingkan dengan Sabah dan Sarawak.

Jadi, ini bukan soal kita diskriminasi. Sebenarnya hendak menjayakan kraftangan Malaysia ini saya ingat Sabah dan Sarawak. Kalau tidak ada mereka saya rasa mungkin kita akan menghadapi masalah kraftangan Malaysia di masa yang akan datang.

Jadi, sebab itu soal sama ada kita belanja kurang kerana kita menganaktirikan Sabah dan Sarawak, jauh sekalilah. Sabah, Sarawak merupakan tumpuan kita untuk membangunkan kraftangan ini.

Keduanya, soal melantik ahli Lembaga tidak ada masalah, kalau Yang Berhormat berminat beritahu kepada saya. Tidak ada masalah, kita boleh ambil Sarawak, Sabah – Pokok Sena pun kita boleh ambil pasal dia banyak cakap tentang kraf. Dia tahu jadi tidak ada masalah sebab ini soal membangun kraftangan kita ya.

Jadi, Tuan Pengerusi, saya ucapkan berbanyak terima kasih kepada Ahli-ahli Yang Berhormat yang mengambil bahagian dengan begitu minat sekali. Saya rasa kalau begini sumbangan yang diberi, saya percaya banyak yang boleh Kementerian Pembangunan Usahawan lakukan lagi untuk membangun usahawan dalam negara kita. Maka dengan itu saya sekali lagi ucap terima kasih.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, terima kasih. Ahli-ahli Yang Berhormat, masalahnya ialah bahawa wang sejumlah RM936,562,500 bagi Maksud B.50 di bawah Kementerian Pembangunan Usahawan jadi sebahagian daripada Jadual hendaklah disetujukan.

Masalah dikemuka bagi diputuskan, dan disetujukan.

Wang sejumlah RM936,562,500 bagi Maksud B.50 diperintahkan jadi sebahagian daripada Jadual.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Masalahnya ialah bahawa perbelanjaan sebanyak RM1,177,976,360 bagi Maksud P.50 yang disebut dalam Anggaran Pembangunan 2000 hendaklah diluluskan.

Masalah dikemuka bagi diputuskan, dan disetujukan.

Wang sebanyak RM1,177,976,360 bagi Maksud P.50 diluluskan jadi sebahagian daripada Anggaran Pembangunan 2000.

Maksud B. 51 [Jadual] –

Maksud P. 51 [Anggaran Pembangunan 2000] –

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ahli-ahli Yang Berhormat, Kepala Bekalan B.51 dan Kepala Pembangunan P.51 di bawah Kementerian Luar Negeri terbuka untuk dibahas. Parit Sulong.

7.38 mlm.

Datuk Ruhanie bin Haji Ahmad [Parit Sulong]: Terima kasih, Tuan Pengerusi.....

Seorang Ahli: Tiga minit.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Tunggu, tungguhah saya beri belaka. Saya ingat saya Pengerusi sini saya beri belakalah.

Datuk Ruhanie bin Haji Ahmad: Esok boleh dapat press publicity. Saya cuma

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Hari ini boleh sampai, saya hendak lanjutkan sampai pukul 8.00 sebab saya ada hak melanjutkan masa. [Ketawa] Ya.

Datuk Ruhanie bin Haji Ahmad: Tuan Pengerusi,

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ya, saya tambah 15 minit lagi. Ya, cakap, cakap. [Ketawa] Cakap Yang Berhormat.

Datuk Ruhanie bin Haji Ahmad: Terima kasih, Tuan Pengerusi ambil masa saya sudah dua minit.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ha, terus, terus, terus.

Datuk Ruhanie bin Haji Ahmad: Saya hanya menumpukan kepada B.51 sub Kepala 020300 – Penerangan Luar Negeri dan 030300 – Perhubungan Antarabangsa. Menurut buku yang diedarkan kepada kita di antara aktiviti penerangan luar negeri adalah memperkenalkan Malaysia serta meningkatkan imej negara di samping menjaga kepentingannya di luar negeri dengan mempertingkatkan kefahaman kerajaan dan rakyat asing terhadap Malaysia melalui ceramah, taklimat, perbincangan, pertemuan dengan media massa - saya underline perkataan media massa luar negeri, tayangan video serta tayangan penerbitan dan bahan maklumat yang diterbitkan oleh Bahagian Penerangan Luar Negeri dan lain-lain agensi kerajaan.

Dalam hal ini saya menumpu kepada sahabat serantau kita di selatan yang paling hampir dengan negeri Johor dan merupakan sebahagian daripada jajahan takluk negeri Johor Darul Takzim suatu ketika dahulu iaitu Singapura.

Tuan Pengerusi, banyak kali dah kita ini terpaksa menjadi Singapore bashed, kita terpaksa bersikap kasar terhadap Singapura dengan kenyataan menteri seniornya (senior minister) yang mengatakan Malaysia menjadi sarang penjenayah, dengan kenyataan, dengan tindakan-tindakan keras mengenai tanah Keretapi Tanah Melayu,

mengenai pusat kuarantin dan akhir sekali dan satu ketika dahulu, dia kata mengenai pemimpin-pemimpin tertinggi negara dan baru ini diulangi sekali lagi, apa yang harus kita buat.

Saya minta Kementerian Luar Negeri menerusi aktiviti penerangan luar negeri dan juga perhubungan antarabangsa perkara ini kita tamatkan once and for all, jangan bagi ulang-ulang lagi, kalau ulang terus kita ambil tindakan yang amat kasar dengannya, bukan maksudnya kita mahu berlagak kasar, tetapi saya rasa dengan orang-orang yang macam begini tidak payah lagi bertolak ansur dah. Dia katakan generasi muda Malaysia tidak mempunyai sejarah dan latar berlagak terhadap perkaitan serantau kita.

Kita tahu, sejarah latar belakang, hanya generasi muda Singapura yang tidak mahu menerima latar belakang bahawa Singapura pernah menjadi sebahagian daripada Malaysia dan Singapura pernah menjadi sebuah jajahan takluk kepada negeri yang berdaulat dalam negara ini.

Saya minta Kerajaan Malaysia beri penjelasan, kalau wartawan perempuan yang mentah itu tidak faham bahasa Malaysia, panggil dia ke Malaysia, beri mereka penjelasan. Saya bertanya hal ini kerana kedutaan Singapura di Malaysia sekarang ini, dia aggressive, apakah kita membincangkan soal Kerajaan Singapura hendak mengambil 25 hektar tanah yang di bawah Akta Sultan Hussein, saya salah seorang yang bercakap dalam Dewan Rakyat tahun lalu, besok pagi saya terima fax lebih kurang lima empat depa daripada kementerian dia untuk memberi penjelasan dan untuk defend the case, membela kes tersebut.

Jadi, saya minta Kerajaan Malaysia bertindak sedemikian agresifnya untuk memberi penjelasan kepada orang-orang ini, sekali, dua kali, tiga kali jangan lagi dijelaskan, kita ambil tindakan yang kasar, kita cari jalan supaya hubungan diplomatik ini bukan hanya permainan satu pihak, sebab itu kita katakan hubungan bilateral, 'bi' itu bermakna dua - hubungan dua hala. Hubungan dua hala bukan hak Malaysia sahaja mempertahankan dan menghormati, hubungan dua hala adalah hak negara yang berkaitan juga mempertahankan dan menghormati dan juga untuk menyuburkan enhance and nurture perhubungan ini.

Saya harap kita tidak mahulah puas sudah masalah Singapura ini memeningkan kepala kita, kalau ikut sentimen orang Johor hari ini juga kita mendesak kerajaan, putuskan perjanjian air, kalau ikut orang Johor. Kalau hendak ikut hati marah orang Johor, kita hendak minta juga dihalau daripada pusat loji-loji penapisan air di negeri Johor - hari ini juga. Tetapi tidaklah setakat itu, oleh kerana kita ini sebagai orang yang mempunyai Asian values, kita memikirkan bertolak ansur. Sekarang ini kita bukan bertolak ansur, kita kena tolak sahaja.

Tuan Pengerusi, saya minta Singapura ini kita ajar dia, perjelaskan kepada mereka bahawa kita sentiasa mahu memelihara hubungan diplomatik, bahawa kita tidak mahu masuk campur dalam urusan politik tanah air dia, walaupun kita mempunyai hak satu hari kalau generasi akan datang claim balik Singapura, minta balik Singapura supaya diletakkan di bawah Malaysia.

Sekarang ini Singapura mempunyai ada dua, tiga masalah diplomatik yang masih lagi di dalam pertimbangan International Court of Justice, dalam pertimbangan Mahkamah Keadilan Sejagat Antarabangsa, umpamanya masalah Batu Putih masih lagi dead lock. Tetapi kita tidak jadikan isu untuk kita menghantukan Singapura supaya orang Singapura marah dengan kita, sebagai seorang wakil Parlimen daripada Johor, kita banyak manfaat limpahan persahabatan dua hala. Dari persahabatan dan limpahan ekonomi, dari segi pelaburan, dari segi perniagaan runcit orang-orang petani di Johor Bahru, bagaimanakah pasar tani Johor Bahru didatangi dan dilanggangi oleh orang Singapura, kita tahu.

Baru-baru ini sudahlah wartawan dia mengatakan pemimpin di Malaysia yang tertinggi itu adalah 'top dog' yang harus berhenti. Dahlah itu sedang dipolemikkan,

belum berakhir, dia cakap rakyat Singapura jangan turun ke Malaysia kerana di Malaysia ada wabak kuku dan mulut. Wabak kuku dan mulut tidak membunuh manusia, wabak kuku dan mulut yang saya tahu berlaku di Korea Selatan, tidak ada di Malaysia. Apa niat Singapura, sedangkan yang dahulu dia kata wartawan, yang itu bukan kerajaan, radio televisyen Singapura milik siapa? Tidakkah mereka juga dilesenkan oleh kementerian-kementerian yang bertanggungjawab di Singapura, mengapa tidak direprimand, diambil peringatan, diberi disiplin sedikit kepada even media massa Singapura supaya bertindak tanggungjawab memelihara hubungan dua hala. Ini saya minta kerajaan bertegas dalam hal ini.

Satu ketika dahulu waktu pilihan raya umum tahun 1999, seorang Presiden sebuah negara jiran juga menyebarkan kononnya Yang Amat Berhormat Perdana Menteri meminta beliau menjadi perutusan Malaysia dengan Israel oleh kerana kita mahu mewujudkan perdagangan dua hala dengan Israel. Siapa yang mahu berdagang dengan Israel? Sedangkan kita tidak mempunyai hubungan diplomatik dengan Israel. Dan soal Israel memang tidak akan kita iktiraf Israel, kalau generasi kamilah, kita tidak akan iktiraf Israel.

Jadi, perkara-perkara macam ini sebelum kita melintas benua dan laut yang lebih jauh, kita betulkan jiran-jiran kita ini. Jangan mereka bersikap kurang ajar, jangan mereka bersikap orang kata naif, jangan mereka, saya hendak gunakan adjective yang agak marah sangatlah, tetapi

Seorang Ahli: Go ahead!

Datuk Ruhanie bin Haji Ahmad: Tetapi saya minta diajar orang-orang ini, kita tunjukkan kepada mereka, kita tidak mahu direct political confrontation, kita tidak mahu direct diplomatic confrontation, kita tidak mahu, tetapi cari cara, jangan kita menggunakan ukuran yang standard untuk mempromotekan negara kita dan memelihara imej negara kita.

Kita dengan orang-orang Singapura, kita mesti ada cara yang lain, dengan Indonesia umpamanya cara yang lain, dengan Amerika cara yang lain, jangan kita satu standard format untuk menangani masalah-masalah seperti ini.

Tuan Pengerusi, itulah sahaja cetusan-cetusan saya, dan saya meminta tangani perkara ini dengan tegas, jangan minta perkara ini diulang dan beri amaran kepada mereka bahawa aspirasi rakyat Malaysia kita tidak mahu dalam kita bersahabat, hanya untuk memelihara persahabatan tidak pula memperkukuhkan persahabatan itu. Terima kasih.

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Kuala Terengganu.

7.48 mlm.

Dr. Syed Azman bin Syed Ahmad Nawawi [Kuala Terengganu]: Tuan Pengerusi, terima kasih. Saya ingin merujuk kepada maksud Bekalan B.51 Kementerian Luar Negeri. Secara umumnya dasar luar Malaysia adalah banyak dipengaruhi oleh kuasa-kuasa besar seperti Amerika Syarikat dan Britain dan inilah yang menjadi perhitungan dalam konteks dasar luar terutamanya dalam era globalisasi sekarang ini.

Saya ingin merujuk Butiran 030100 - Kerjasama ASEAN. Penubuhan ASEAN lebih daripada 20 tahun telah membolehkan kita mengadakan hubungan yang baik dengan jiran-jiran kita di rantau ini. Namun, ingin saya mengambil perhatian Dewan tentang kedudukan Myanmar yang baru diterima sebagai anggota ASEAN yang mana ianya telah terlalu banyak melanggar hak asasi manusia. Kunjungan Menteri Luar Negeri kita di Myanmar baru-baru ini yang mana saya melihat memberi endorsement kepada Junta tentera Myanmar sehingga beliau apabila ditanya oleh pemberita telah menyatakan tentang Myanmar ini, dengan izin, this is not our responsibility, our relation are with the government of the day, it is up to the Myanmar government to resolve its internal situation.

Apakah kunjungan dan kenyataan yang sedemikian daripada Menteri Luar Negeri dibuat setelah adanya persetujuan dari Junta tentera Myanmar untuk membangunkan sebuah kawasan ladang kelapa sawit yang besar daripada mereka dengan kerajaan kita. Persoalannya apakah harga sebuah keadilan dan hak asasi manusia boleh dibeli dengan harga sebuah ladang kelapa sawit untuk dibangunkan di Myanmar.

Perlu juga diingat di sini bahawa Junta tentera Myanmar bukan sahaja bertindak kejam kepada oposisi dan mengabaikan hak asasi manusia, namun mereka juga telah membunuh beribu-ribu umat Islam Rohingya di Arakan dan kini ada lebih daripada 100,000 umat Islam Rohingya yang menjadi pelarian. Apakah polisi luar kita hanya menutup mata terhadap kekejaman yang dilakukan oleh Junta Myanmar ini.

Dasar luar kita terhadap apa yang berlaku di Indonesia juga perlu diberi perhatian walaupun kita bersikap berkecuali dengan apa yang berlaku, tetapi sebagai contohnya tragedi apa yang berlaku di Aceh perlu ditanggapi secara baik. Saya sendiri telah berkesempatan berada di Aceh sebagai salah seorang anggota International Election Observer dalam PEMILU pada tahun yang lepas dapat merasakan betapa peritnya kekejaman yang dilakukan kepada penduduk Aceh terutamanya semasa regim Suharto memerintah berpuluh-puluh tahun. Ribuan yang terkorban ataupun hilang begitu sahaja tanpa diketahui di mana pusara mereka. Mereka menderita dalam suasana blackout of news berpuluh-puluh tahun sufferings yang berlaku kepada mereka, ada yang dipenjara dan ada yang diseksa, yang begitu menyayatkan hati.

Tuan Pengerusi, rata-rata rakyat Aceh sendiri mengharapkan supaya negara-negara ASEAN terutamanya Malaysia berperanan dengan lebih positif dalam menyelesaikan persoalan mereka. Saya ingin juga mendapat penjelasan tentang polisi pihak kerajaan tentang kedudukan penduduk Aceh yang ingin mendapatkan suaka politik di negara ini. Bagaimanakah kedudukan mereka sehingga kini?

Saya juga ingin menyentuh di bawah Butiran 030100 tentang kesan penutupan Pangkalan Tentera Udara Amerika di Kepulauan Luzon yang mempunyai perkaitan rapat dengan masa depan ASEAN. Namun kini kehadiran tentera Amerika di rantau ini lebih berbentuk places not bases, di mana berlakunya apa yang disebut, dengan izin, onward movement of naval vessel and aircraft through South East Asia.....

Tuan Pengerusi [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Yang Berhormat, saya ingat saya terpaksa memberhentikan sekarang, sebab kita waktu Maghrib terlalu hujung, jadi saya beri sambung sedikit lagi besok.

Dr. Syed Azman bin Syed Ahmad Nawawi: Terima kasih.

[Majlis Mesyuarat bersidang semula]

[Timbalan Yang di-Pertua (Dato' Haji Muhamad bin Abdullah) mempengerusikan Mesyuarat]

Timbalan Yang di-Pertua [Dato' Haji Muhamad bin Abdullah]: Ahli-ahli Yang Berhormat, Mesyuarat ditangguhkan sehingga pukul 10.00 pagi esok.

Dewan ditangguhkan pada pukul 7.53 malam